

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

TKİP Kuruluş Kongresi Belgeleri

Örgütsel sorunlar

E K S E N Y A Y I N C I L I K

***TKİP Kuruluş Kongresi
Belgeleri***

Örgütsel sorunlar

EKSEN

YAYINCILIK

**EKSEN Basım Yayın Ltd. Şti.
Mollaşeref Mh. Turgut Özal Cd.
(Millet Cd.) No:50/10
Fatih/İstanbul
Tel: (212) 534 32 39**

Baskı tarihi: Haziran 2002

Baskı : Kayhan Matbaacılık

ISBN : 975-7271-33-0

***TKİP Kuruluş Kongresi
Belgeleri***

Örgütsel sorunlar

İÇİNDEKİLER

7 Sunuş

Kongre ön değerlendirmeleri

11 Örgütsel sorunlar üzerine ön tartışmalar/1

52 Örgütsel sorunlar üzerine ön tartışmalar/2

Kongre değerlendirmeleri

79 Örgütsel sorunlar üzerine tartışmalar/1

120 Örgütsel sorunlar üzerine tartışmalar/2

Komisyon metinlerinden...

147 Örgüt ve kadro sorunları

162 Örgütsel sorunlar üzerine

172 Kadrolaşmanın sorunları

183 İşlevsel bir örgütsel demokrasi

Yurtdışı çalışmasının sorunları

195 Yurtdışı delegesinin raporu

202 Yurtdışı çalışmasının sorunları

223 **Mali sorunlar**

Habip Gül yoldaşın anısına...

Devrimci mücadeleye işçi sınıfı saflarından katıldı; mücadele içinde ve örgüt yaşamında sınıfının üstünlüklerini en iyi biçimde temsil etti...

Tüm örgütlü yaşamı boyunca gerçek bir “örgüt adamı” oldu, örnek bir profesyonel devrimci olarak davrandı...

26 Eylül 1999’da Ulucanlar zindanındaki faşist katliamda katledildi...

Sunuş

Devrimci örgüt yaşamının sorunları üzerine burada kitap halinde sunulan metinler, TKİP Kuruluş Kongresi'nin "*Örgüt sorunları*" başlıklı gündeminin kayıtları ile aynı konudaki bazı komisyon metinlerinden oluşuyor. Kitabın sonunda ayrıca "*Yurtdışı çalışmasının sorunları*"na ilişkin değerlendirmeler yer almaktadır. Tüm bu metinler, TKİP Kuruluş Kongresi'ni izleyen aylar içerisinde, TKİP Merkez Yayın Organı *Ekim*'de peyder pey yayınlanmıştı. Burada onları, arzu edenlere rahatça ulaşma ve toplu inceleme kolaylığı sağlamak üzere, kitap halinde sunuyoruz.

TKİP Kuruluş Kongresi'nin "*örgüt sorunları*"na ilişkin değerlendirmelerinin bu kitapta sunduğumuz belgelerden ibaret olmadığını burada okura ayrıca hatırlatalım. Aynı kapsamdaki sorunlar, parti tüzüğü ve örgütsel güvenlik sorunları konulu gündemler çerçevesinde de genişçe ele alınmış ve buna ilişkin belgeler daha önce kitaplaştırılarak kamuoyuna sunulmuştur (Bkz. "*Parti Tüzüğü Üzerine*" ve "*Örgütsel Güvenlik Sorunları*", Eksen Yayıncılık). Konuya ilgi duyan okurların bu iki kitabı şimdi sunmakta olduğumuz kitapla birlikte incelemeleri yararlı olacaktır.

Türkiye'nin son 20 yılına toplamı üzerinden baktığımızda, düşünsel ve pratik planda devrimci örgütten belirgin bir kaçış yaşandığını görüyoruz. Devrimci örgüt fikrini ve pratiğini terkedenler

bireylerden öteye bizzat geçmiş dönemin birçok önemli devrimci akımı olmuştur. Bunlar ya tasfiye olup siyasal yaşamdan büsbütün silinmişlerdir; ya da, devrimci örgüt düşüncesinden koparak ve illegal örgütsel varlıklarını tasfiye ederek, düzenin icazet sınırları içerisinde yasal partiler olarak varolma yolunu tutmuşlardır.

Devrimci örgüt fikri ve pratiğinden bu yaygın ve kitlesel kaçışın gerisinde, birbirini izleyen yenilgilerin her seferinde yeni bir güç kattığı liberal tasfiyeciler süreçler kadar, devletin sistematik baskı ve terörünün devrimci örgüt pratiğini bedeli ağır bir siyasal tercih haline getirmesi de var. Tasfiyeciliğin çok yönlü baskısı altında ve devletin sistematik baskı ve terörü karşısında, devrimci örgüt fikrinden öteye devrimci örgüt pratiğinde kararlı ve ısrarlı bir tutum, ancak ideolojik sağlamlık ve devrim davasında siyasal kararlılık ölçüsünde ve sayesinde olanaklı olabilirdi. TKİP bunun en iyi ve yeni dönemdeki tek gerçek temsilcisi olmuştur. Bu kitaptaki tartışma ve değerlendirmeler, bunlara egemen bakış açısı, ele alınan sorunlar, saptanan görevler ve hedefler, bu gerçekliğe tüm somutluğu ve canlılığı içinde tanıklık etmektedir.

Son 20 yılın birbirini izleyen tasfiyeciler süreçleri altında büyük bir bölümüyle liberalleşen sol hareket içinde devrimci örgüt fikrine, pratiğine ve dolayısıyla buna ilişkin sorunlara büyük bir ilgisizliğin olduğunun bilincindeyiz. Fakat devrim düşüncesine ve hedefine bağlı kalan, dolayısıyla bu düşünce ve hedefin biricik gerçek taşıyıcısı olan devrimci örgüte ilişkin sorunlara ilgisini sürdüren gerçek devrimciler için bu kitabın incelenmesi, gerek bakış açısı gerekse pratik deneyim bakımından çok büyük yararlar sağlayacaktır.

16 Haziran 2002

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Kongre ön değerlendirmeleri

Örgütsel sorunlar üzerine ön tartışmalar/1

Örgüt/politika ilişkisi güçlü bir biçimde kurulmalı

Tuna: Önümüzde örgüt komisyonu çalışma taslağı var. Ulaştığımız parti düzeyi, aynı zamanda güçlü ve tok bir örgütsel iddiadır da. Bu güçlü iddianın gerisinde, örgütsel yapımızın mücadele süreçlerimiz içerisinde geçici öğelerden bir ölçüde arınması, bugün partimizin asgari örgütsel omurgasını oluşturan bir örgüt kadrosu birikimine, profesyonel devrimci çekirdeğe ulaşmamız var.

Politik mücadelede her zaman bir kadro sirkülasyonu yaşanır ve geçici yol arkadaşlarından arınma gerçekleşir. Fakat bu aynı sürecin öte yüzünde, partinin çekirdek kadrosunun oluşumu vardır. Bu kadronun oluşumunun özellikle

3. Konferans sonrası süreçte, yani politik mücadele açısından giderek oynamamız gereken role yaklaşan görevler süreci içerisinde gerçekleşmiş olması bu açıdan son derece anlamlıdır.

Elbette sadece son üç yılın değil, fakat toplam on yıllık gelişmemizin deneyimlerine dayanan ve bu birikimden bir ölçüde süzülen bir kadro birikimimiz var bugün. Bu temel üzerinde tok bir örgütsel iddiada da bulunmak, onu bir tüzükle birleştirmek imkanına ve iddiasına sahibiz. Bu, basitçe parti, parti ile program, program ile tüzük arası bir eş zamanlılık değildir. Esasta bunun arkasında, tüm bunları da olanaklı kılan belirli bir politik-örgütsel altyapı vardır.

Örgüt komisyonu tarafından sunulan metni henüz çok sistematik bir biçimde inceleyemedim. Yalnız benim eksik gördüğüm ilk noktalardan biri şudur: Bu metinde, bugün geldiğimiz yerde örgütsel süreçler ve sorunları kendi içerisinde değil de, politik mücadelenin sorunlarıyla bağı içerisinde bir yere oturtulmalıydı. Örgütsel düzeyimizin bugünkü özelliklerinin özellikle 3. Konferans sonrası süreçte kazanıldığı düşünülürse, metin, atılan adımların zayıf kaldığı, tıkandığı yerlere yoğunlaşmak zorundaydı. Örgüt-politika boyutları arasındaki ilişkinin daha özel planda, daha güçlü bir tarzda öne çıkması ihtiyacı var bence.

Yeni dönemde, örgüt yaşamı ve sorunları çerçevesinde tüzüğün rolünü tartışıyoruz. Örgüt sorunlarının salt kendi içerisinde tüzüğün getireceği örgütsel norm ve ilkeler üzerinden çözülemeyeceği konusunda açık bir fikre sahibiz. Bu temel üzerinden bakıldığı ölçüde de; partinin basit bir ajitasyona dönüşmemesinin, tüzüğün kağıt üzerinde kalmamasının temel güvencesi, zaten politik mücadele içinde bir örgütsel birikim sağlanması ve yeni dönemde de görevlerin altına bununla girilmesidir. Bu nedenle komisyonun metni bence 3. Konferans sonrası döneme bakarken bir dizi ek-

siklik taşıyor. Sorun alanı saptayıp onları önümüzdeki dönemin görevleri olarak koyarken, bu çözümlerin neden yeterince gündeme girmediğini de tartışabilmeliydi. Bu noktada, “neden” sorusunu sorabilmeliydi. Bu soruyu sorabildiği ölçüde, örgütsel eksiklikler ve zayıflıklar ile politik çalışmadaki zayıflıklar arasındaki halkaları tespit edebilirdi. Metin bir dizi yerde, kadrolarımızın sosyal-sınıfsal kökenine yönelik vurgularla politik çalışmamız arasındaki bağları yeterince kuramamış durumda.

Eğitim ihtiyacı, önümüzdeki dönemde parti programına ve örgütün bugüne kadarki temel metinlerine dayanarak yürüteceğimiz, dahası, çok uzun süredir üzerinde önemle durduğumuz bir sorundur. Bu sorun özellikle MK’nın ‘94 Nisan toplantısının kararları üzerinden daha özel bir tarzda ele alınmıştır. Burada sorun marksist klasiklerin özüm-senmesi gereği ile de ilişkilendirilmiş, buna karşılık veril-mesi bir örgütsel değerlendirme ve direktif konusu olarak ortaya konulmuştur. Aradan geçen süreçte, bir örgütsel-politik mesafe aldığımız bir gerçek olmakla birlikte, ideolojik sorun-larda Marksizm-Leninizm’in genel teorik temeline ve ilke-lerine karşı son derece sadık, bu noktada ortodoks diye tanımlanabilecek bir hareket olduğumuz düşünülürse, bu alanda hala da fazlasıyla zayıf kaldığımızı görüyoruz. Bunun bir değerlendirmesi olmalı. Bu değerlendirme, geriye dönük bir hesap çıkarma ya da bilanço biçiminde değil, ama yeni dönemde bunun bir örgüt direktifi olmanın ötesindeki anlamını, imkanlarını ve sorumluluklarını ortaya koymalıdır.

Bu temel üzerinde gördüğüm diğer sorunları da parça parça söyleyebilirim.

Önümüzdeki dönem için, elimizdeki örgütsel birikime ilişkin iddia edilmesi gereken şeylerden birincisi bence şudur: Elimizdeki örgütsel-kadrosal birikim (hem örgütsel omurga düzeyinde, hem de örgüt kadroları olarak kazanabilecek

potansiyel imkanlar olarak, alttaki sempatizan militanlar düzeyinde), altına gireceğimiz politik görevleri sırtlamaya adaydır. Bu noktada politik mücadelenin içerisinde özel bir sorun, özel bir tutuculuk yaşanmaksızın, bu görevler çerçevesinde parti kadrosu olarak bir yere oturacakları söylebilir. Metin, yeni bir düzeye ulaştığımızı güçlü bir tarzda iddia ederken, dönüp herşeye rağmen, parti tarzı ile örgütün mevcut çalışması arasında hala da kapatılması gereken bir mesafe olduğunu söylüyor. Elbette bunun içerisinde de kendi içerisinde ayrışmalar, dökülmeler olur. Bu başka bir şey. Sonuçta, bizim ulaştığımız düzey, tam da politik görevlerin altına girerek, bu düzeyde insan kazanabilmenin, bu düzeyde insan kadrolaştırabilmenin zemini anlamına geliyor.

Metnin bu yanında fabrika hücreleri üzerine, bunun örgütsel yapılanmamızla ilgili yönü üzerine güçlü bir vurgusu var. Bu vurgu, parti olduğumuz bir aşamada ve henüz fabrika hücrelerinden nispeten uzak olduğumuz bir yerde, tok ve güçlü bir tarzda yapılmak zorunda. Ama, bir kez daha bunun biçimsel kalmaması için, nasıl anlaşılması gerektiği üzerine bir şeyler söyleyebilirim.

Çubuğu inisiyatifli ve yaratıcı mahalli örgütlenmelere bükmeliyiz

Paralel yüklenme diyoruz. Mahalli örgütlerle toplam parti çalışmamızın bir üst düzeyde yeniden kurulması için, paralel yüklenmenin fabrika zemininde de kendini ifade etmesi gerekiyor. Bu, basit anlamıyla, fabrika hücre sayısının arttırılması değil. Politika yapan, sınıfın siyasal temsiliyetini başaran, toplum düzeyinde bir taraf olabilen, sınıfın bağımsız eylemini örgütleyebilen bir parti olmalıyız. Böyle bir parti için, mahalli örgütler, merkezi politik çalışmanın

kaba ve basit bir eklentisi olmamalı. Tam tersine, kelimenin gerçek anlamıyla yaratıcı bir mahalli çalışma/örgütlülükler olabilmeli. Tam da bunun olanaklı olabilmesi için altta fabrika hücreleri temelinde bir çalışma ve yapılanma gerekiyor. Bir-iki fabrikayla değil, onlarca fabrikayla politik ilişkiler kurma temelinde bir bakış, buradan bölgesindeki işçilerin öncü kuşağının özgünlüğü üzerinden bir yaratıcılık, bir inisiyatif vb. gerekiyor.

3. Konferans sonrasında, taktik politika alanında mahalli örgütlerin neden yaratıcılık ve inisiyatif gösteremediğini anlayabiliriz. Daha açıkçası, sınıf hareketinin bir gelişme temposu olmadığı koşullarda, politika yapış alanındaki anlamlı ve sınırlı ilk örneklerin bile ancak merkezi düzeyde açığa çıkmasını anlayabiliriz. Ama yeni dönemde, herşeye rağmen, vurguyu mahalli örgütlükler üzerinden yapmamız, mahalli örgütlerin görev ve pratiklerini bu yeni düzeyden tanımlamamamız gerektiğini düşünüyorum. Böyle tanımlandığı ölçüde, kadro sorunlarımızın tüm temelinin, tüm başarısının, tüm yeni kriterlerinin politika yapabilen kadro temelinde formüle edilmesi gerekir. Bunun özel bir tarzda, bir vurgu olarak öne çıkarılması gerektiğini düşünüyorum. Örgütsel ilkeler ve normlar alanında, disiplin ve demokrasi, hak ve görevler, eleştiri ve özeleştiri vb. çeşitli ilişki ve bütünlükler alanında, yanısıra ihtilalci bir örgütsel kimlik, iç illegalite vb. alanlarda, temel kriterlerin öncelikle politikayla bağını kurmalıyız.

Fabrika hücreleri ile beraber sınıf içerisinde kadrolaşmaya ilişkin bir vurgu var. Bunun özel bir tarzda, özel bir önemle gözetilmesi gerektiğini söylüyor metin. Bu çok açık.

Geçen dönemde eğitim faaliyetindeki aksama, aslında hala da kazanılan insanların hareketin ideolojik düzeyi üzerinden kazanılmasından geliyor. Bunlar biraz emekçi sınıflar dışından, yarı-aydın kesimlerden olduğu ölçüde, zaten eğitim

ihtiyacını kendileri de bireysel motivasyonlarıyla daha kolay (tam örgüt ihtiyaçları temelinde olmasa bile) karşılayabiliyorlar.

Sınıf zemininde, bizzat faaliyetin örgütlenmesi üzerinden kadrolaşmamız ne kadar artarsa, eğitim ihtiyacı da o kadar yakıcı bir biçimde açığa çıkacaktır. Bu olmadığı ölçüde, insanların belli bir örgütsel-politik birikim ve yetenekleri üzerinden üyelik, aday üyelik gibi normlar da bozulmaya uğruyor. Sınıf içerisinde kadrolaşacağımız bir yerde, kazandığımız insanların eğitimini artık daha bilinçli bir tarzda ele almak durumundayız. Bu zemin üzerinde eğitimi sistematik bir biçimde ele almak, hem bir yakıcı ihtiyaç, hem de bir sorumluluktur.

Kadrolaşmanın sorunları

Metinde, örgütün omurgasını oluşturan kadrolar ile yeni güçler arasında, örgütsel normlara uyum konusunda farklı vurgular yer alıyor. Son bölümde bu vurgu güçlü bir tarzda yeniden yapılıyor. Sınıfın içerisinde kadrolaşmada ve onları profesyonelleştirmede daha atak davranabiliriz. Bu insanların fabrikalarda günde on-oniki saat çalışmaları gerekmiyor.

Biz küçük-burjuva katmanlardan kadrolaştığımız ölçüde, onları sınıf çalışmasına sürmeyi, fabrikalara sokmayı özel tarzda gözettik. Bu, sadece onların sınıf intiharını gerçekleştirmeleri, sınıfsal kökenlerinden gelen zaaflarından arınmaları, kazanılmaları açısından değil, örgütsel darlığımızın getirdiği doğal ihtiyaçlar nedeniyle de böyle oldu. Bu durum bir bakıma bu güçleri doğal ortamlarda kazanmamızı zora sokan, onları zorlayan, aslında üstlenebilecekleri daha değişik sorumlulukları üstlenememeleri gibi sonuçlar üretebildi. Ama bu deneyimden yola çıkarak, insanları doğal

bir tarzda kazanmak, bugün bize verdikleri düzeyde sorumluluk vermek vb. biçiminde, çubuğu çok da ters tarafa bükmemeliyiz. Henüz sınıf dışı bir örgüt iken attığımız adımlarla insanları kadrolaştırma yönündeki çabalarımızda belli bir mesafe alabildiğimizi biliyoruz. İnsanları sınıf çalışmasına ve sınıfın sosyal yaşamına kazanabildiğimiz hayli anlamlı örnekler de var. Parti düzeyine çıktığımız, sınıfla ilişkilerimizin daha gelişkin olduğu bir aşamada, dün olduğundan daha büyük bir güvencemiz var. Küçük-burjuvazi, yarı-aydınlar, gençlik içerisinde kazandığımız güçleri, sınıf çalışması içerisinde yeniden kazanmak açısından bugün daha güçlü bir temele sahibiz.

Buna rağmen, henüz kadro niteliği taşımayan insanları mümkün olduğunca doğal çalışma alanlarında kazanmanın, çevrelerindeki çeper güçleri politik çalışmanın unsurları haline getirebilmenin imkanlarına yönelmeliyiz. Metindeki vurguların da böyle anlaşılması gerektiğini düşünüyorum. Sonuçta, sınıf içerisinde kazandığımız güçleri daha yaygın bir biçimde profesyonelleştirmemiz gerektiğini düşünüyorum. Bu bir zaaf alanı olmadığı ölçüde, onları çalışmaya çok daha ileri düzeyde seferber edilebilmek, daha ileri düzeyde kazanabilmek bakımından önemli bu.

3. Genel Konferans sürecinde de bir kadro birikimine sahiptik. Belli bakımlardan bir örgütsel gelişme de vardı. Söz konusu bu birikim çok genç güçlerden de oluşmuyordu. Sadece bizdeki örgütsel geçmişi açısından değil, devrimci hareketteki geçmişi açısından da belli bakımlardan deneyim sahibi bir insan kuşağıydı. Ama buna rağmen, disiplin, devrimci eleştiri, özeleştiri, hak ve görevler ile yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yaptığımız vurguların hayata geçmediği, bu alanda hayli sancılı bir süreç yaşandığı ve sonuçta bunun bizim hızımızı kestiği, sorun alanları haline geldiği bir tablo ile karşı karşıya kaldık.

Metinde, 3. Genel Konferans sonrası dönemde tüzüğün rolü ve işlevi üzerine bir tartışma var. Bence bunun tartışmaya açılması gerekir. Tüzüklü bir yaşama geçişte dün ile bugün arasındaki temel farkın, sadece son üç yılda hareketin artan sorumluluklarını yüklenmeye aday bir kadro tipinin doğal bir ayıklanmayla oluşması olduğunu düşünmüyorum. 3. Konferans sonrasında, insanları bir dönüşümle kazana-bilmek için onları güçlü biçimde kuşatabilmemiz gerekirdi. Kuşatabilmenin bir tarafında güçlü bir örgütsel iç yaşamın kurulabilmesi, ama güçlü bir örgütsel yaşamı da sarıp sarmalayacak bir politik çalışmanın yürütülebilmesi ve bunun sonuçlarının alınması gerekirdi.

Geldiğimiz aşamanın imkanlarına rağmen, insanların dönüşümlerini zora sokan, tam da politik olanakları farke-dememeleri gerçeğidir. Bugün dar örgütsel çalışmayla değil, güçlü bir politik çalışmayla görev ve sorumluluklarımızı yerine getirebileceğimizi insanlarımıza anlatabilmenin, bunun örgüte, sınıfa ve devrime karşı bir sorumluluk olduğunu kav-ratabilmenin çok daha güçlü olanaklarına sahibiz. Bunu kongrenin iradesi olarak koyacağız, bunun güçlü bir etkisi olacaktır. Yeni dönemde bizzat politik çalışmamız üzerinden disiplin ve denetimi oturtmaya çalışmamız, çok daha güçlü bir karşılık bulacaktır. Bu alanda alacağımız mesafe, örgüt omurgasının ötesinde, sempatizanlardan da gerçekten fiili bir disiplini istemenin, güçlü devrimci bir örgüt yaşan-tısını kurabilmenin esas zeminidir.

On yıllık zengin bir örgütsel-pratik deneyim birikimi

Cihan: Komisyon metnini oturumun hemen öncesinde okudum. Bu, metni rahat değerlendirmemi zora sokuyor biraz. Metni yeniden dikkatle okumak isterim. Ama bu hızlı

okuma üzerinden bile metnin anlamlı değerlendirmeler içer-diğini soyleyebilirim.

Öncelikle bazı teknik noktaları belirtmek istiyorum. Bir dönemin dejenere olmuş partilerinden devralınmış bir davranış tarzı vardır. Genellikle parti kongrelerine nden hazırlanmış MK raporları ile gidilir ve bu raporlarda geride kalmış süre-cin ayrıntılı bir örgütsel-pratik dökümü yeralır. Biz hiçbir safhada örgüt konferanslarına bu tür bir n raporla gitme-dik. Kuruluş kongremize de böyle gitmiyoruz. Ancak bu-nun bir göz yanılması yaratmaması için öncelikle şunu belirtmek istiyorum. Bizim on yıllık çok zengin bir örgüt-sel-pratik deneyimimiz var ve bunun her bir safhası ayrıntılı yazılı değerlendirmelere konu olmuştur. Bu açıdan hiçbir örgütte bizdeki kadar bir yazılı örgütsel değerlendirme bi-rikimi olduğunu zannetmiyorum.

Bir ilk oluşum sürecimiz var. Bildiğiniz gibi, örgütsel açıdan çok zayıf bir başlangıç bu. Ama daha bu başlangıç anında bile, bizim örgütsel görev ve sorunlarımızı ele alan, bugünden bakıldığında o gün için hayli anlamlı görülebi-lecek olan i yazışmalarımız ve *Ekim*'de konuyu ele alan bir dizi değerlendirme yazımız var.

Ardından 1. Konferans'ımız geliyor. Bu konferansta r-gtsel şekillenmemizin o ana kadarki sürecinin zl bir dökümü var. Sözlü sunulan raporun bir bölümüdür yayınla-nan. Sözlü raporun kendisi çok daha kapsamlıdır. Yayınla-nan bölümde, ilk örgütsel şekillenmemizin sorunlarına iliş-kin temel çizgiler zl bir biçimde var. Dahası, konferansın toplamında genel olarak örgüt, kadro, çalışma tarzı, lega-lite-illegalite vb. sorunların yanısıra, tek tek il çalışmaları üzerinden de çok ayrıntılı tartışma ve değerlendirmeler vardı. Bunlar yüzlerce sayfayı bulan ayrıntılı tartışmalardır ve arşi-vimizde duruyor. Aslında, bir kongre hazırlığı sürecinde bunların, özellikle kentlere ilişkin olanların her bir kente

verilerek incelenmesi gerçekten yararlı olurdu. Maalesef pratik sürecimiz bunu olanaklı kılmadı. İl örgütlerimizin nesnel zayıflığının da bunda belli bir payı var. Ama 1. Konferans'a ilişkin olarak gene de bugün elimizde epeyce döküman var. Kadro sorunlarından üyelik-aday üyelik sorunlarına, çalışma tarzından fabrika çalışmasına, parçalar halinde sunulmuş dökümanlar bunlar.

Öte yandan 1. Konferans ile 2. Konferans arası bir süreç var. Bu arada yaşadığımız iç sorunların belgeleri var ve bunlar örgütten öteye kamuoyuna sunulmuştur. Önderlik düzeyinde yaşadığımız sorunlar zaten "*İç Yazışmalar/İç Çatışmalar*" başlığıyla kitaplaştırılmış bulunuyor. Örgüt yaşamımızın sorunlarının yeraldığı ara dönem yazışmaları, MYO'da yayınlanmış değerlendirmeler var. Konferansın kendi ön süreci var. Örgüt gerçeğimiz üzerine iç yazılarımız, bugün kitap olarak henüz derlenmemiş, ama o dönemde broşür olarak örgüte sunulmuş metinler var. Konferansın kendisi zaten çok ayrıntılı bir döküme ve çok yönlü değerlendirmelere vesile olmuştur. Olağanüstü Konferans tutanakları bizim o güne kadarki örgütsel şekillenmemizin yeni bir dökümüdür. 2. Konferans ile 3. Konferans arasındaki yazışmaları bir yana koyuyorum. Gene aynı dönemde örgüt basınımızda çıkmış çok sayıda örgütsel değerlendirmeyi de bir yana koyuyorum, ki bunlar tasfiyecilik sürecinin açığa çıkardığı örgütsel sorunlarımız ve zaaflarımız üzerine yapılmış değerlendirmelerdir. Ara dönemde yapılmış bir takım başka değerlendirmeleri de bir yana koyuyorum. '94 Nisan tarihli MK değerlendirmelerini de bir yana koyarak, 3. Konferans'a geliyorum.

3. Konferans'ta, bu kez 2. Konferans'tan 3. Konferans'a kadar olan toplam süreç üzerinden aynı şey yapılmıştır. Örgütün karşı karşıya kaldığı problemler ve açığa çıkan zaafklar üzerinden, ayrıntılı tartışmalara ve değerlendirmelere sahne oldu bu konferans. Bunun tutanakları da kitap halinde

örgüte ve kamuoyuna sunuldu. Dahası, Merkez Komitesi, bu konferansa önderlik, örgüt, kadro ve çalışma tarzı sorunları üzerine, bugün de bize ışık tutan bir dizi yazılı değerlendirmeye sundu. Nitekim komisyon metni ve metnin ekleri, büyük ölçüde 3. Konferans'ın bu yazılı değerlendirmelerine dayanmakta, birçok noktada buradaki temel görüşleri hareket noktası olarak almaktadır.

Bugün bile çok çok anlamlı ve yol gösterici olan bu değerlendirmelerin iki temel özelliği var. İlkin, sorunlara yaklaşıırken mümkün mertebe klasik marksist-leninist bakış açısı gözetilmeye çalışılmıştır. Öte yandan ise bu, kendi sorunlarımız üzerinden yaratıcı bir tarzda sunulmaya çalışılmıştır. Deyim uygunsa, genel marksist örgüt teorisi ile bizim o günkü örgüt gerçeğimiz arasında organik bir ilişki kurulmuştur. Metnin kendisi bu nedenle bizim için temel önemdedir. Artı, konferansın kendisinde ayrıntılı tartışmalar var. 3. Konferans tutanaklarımız var ve bunun çok az bir bölümü siyasal konulardan oluşuyor. Çok büyük bir bölümü örgütsel sorunlar üzerinedir; kadro sorunları, önderlik sorunları, işleyiş sorunları, merkeziyetçilik, ademi-merkeziyetçilik, kadroların dönüşümü üzerine tartışmalardan oluşmaktadır. 3. Konferans sonrası dönemde de örgüt sorunlarımız üzerine çok değişik yoldaşlar tarafından kaleme alınmış epeyce yazı var basınımızda. Ve nihayet '97 Ağustos tarihli MK toplantısında yapılmış tartışmalar ve değerlendirmeler var.

Toplamı üzerinden bakıldığında, Türkiye'de hiçbir örgütün yaşamında kendi örgüt süreçlerini bu kadar çok ele alan, tartışan, değerlendiren, özellikle de konferans tutanakları üzerinden onu canlı ve ayrıntılı bir biçimde sunan bir materyal bulamazsınız. Biz örgütsel bir derleme yapsaydık, bu en az iki-üç kalın cilt tutardı. Örgütsel sorunlara bakış açımızın özünü; teorik, ilkesel ve genel pratik çerçevesini

Partileşme Süreci-1 başlıklı kitabımız zaten veriyor. Aslolan sorunun bu genel çerçevesinin ötesine geçmek ve örgüt yaşamımızı tüm zenginliği içerisinde belgelemekse, bu belgelerin mümkün mertebe az seçici davranarak derlenmesi gerekir. Kongre öncesinde bu derleme yapılabilseydi, bütün bu zengin materyal üzerinden on yılın deneyimi özetlenebilseydi kuşkusuz iyi olurdu. Sürecimizin zenginliklerine, akışına, zig-zaglarına, boşluklarına ve üstünlüklerine bir arada bakmak, bütün bir örgüt deneyimimizi toparlamak çok yararlı olurdu. Bunu gene de yapabiliriz. Elbette bunu kongre öncesinde yapmak amaca çok daha uygun olurdu, fakat kongre sonrasında da yapılabilir ve mutlaka yapılmalıdır. Bizim bir örgütsel sürekliliğimiz olduğuna göre, bunu belgeleyen tüm materyal derlenip kitaplaştırılmalıdır. Partimizin kadro ve militanlarının eğitiminde bu vazgeçilmez zenginlikte bir birikimdir. Hatırlatmak istediğim noktalardan birincisi budur.

İkincisi, bu çerçevede, örgütsel sorunlara ilişkin olarak komisyonun hazırlamakta olduğu metin konusunda önden yaptığım uyarıyı burada yinelemek istiyorum. Ayrıntılara çok girilmemesini, konunun temel noktalar üzerinden özlü bir biçimde toparlanmasını istemiştım yoldaşlardan. Bu ayrıntının önemini ortadan kaldırmıyor, gerçek ayrıntıda gizlidir. Ama bu, değerlendirmelerin ayrıntı yığını olması anlamına gelmiyor. Ayrıntıda gizli olan özü yakalayıp, özlü noktalar olarak ifade etmek anlamına geliyor. Gerçek ayrıntıda gizlidir sözünün anlamı da buradadır zaten. Ayrıntıda gerçeğin özünü yakalamakta, o özü soyutlamak ve ifade etmektedir.

Bu açıdan bakıldığında, örneğin çok genel görünen 3. Genel Konferans'ın örgütsel değerlendirmeleri, gerçekte son derece ayrıntılı noktalar içermektedir; burada tekil durumlar bile hareket noktası olarak alınmış, sorunun özü buradan yakalanmış ve soyutlanmıştır. Tekil durumlar temel bir

gerçeği ifade ettiği ölçüde, bu böyle olmuş, oradan hareketle genel bir gerçek soyutlanmaya çalışılmıştır. Dolayısıyla, gelişme süreçlerimizin ayrıntıları bizde fazlasıyla var. Bunun özü ise, belli safhalarda ve belli vesilelerle, genellikle de örgüt konferansları vesilesiyle, mümkün mertebe soyutlanmış ve genelleştirilmeye çalışılmıştır.

Değerlendirmeler on yıllık sürecimizi gözetmeli

Buradan yine teknik mahiyette üçüncü bir soruna geliyorum. Bu, komisyon çalışması üzerinden de ifade edeceğim bir nokta olacak. Örgüt komisyonu sıkışık bir zaman dilimi içerisinde ve dağınık bir ortamda çalıştı. Bunu bir eleştiri olmaktan çok, nesnel bir yetersizlik durumu olarak ifade ediyorum. Yoldaşlar değişik görevler üstlenmek zorunda kaldılar. Oysa, bir kongre öncesinde sorunlarımızı değerlendiren, on yıllık toplam sürecimizi gözönünde bulundurmalıydık. Bir kongre sürecini, bir parti öncesi örgütten partiye geçiş sürecini yaşadığımız için, zorunlu olarak on yıllık süreci gözönünde bulundurmamız gerekirdi. Bunun bir parçası olarak, 3. Genel Konferans sonrasını ayrıca ele almalı ve irdelemeliydik. Zira, son konferans ve sonrasında biz esas olarak örgütsel alana müdahale etmeye çalıştık. Aradan geçen üç yıllık bir dönem var. Bu üç yılın kendi içinde bir muhasebesi, daha özel bir alan olarak ele alınabilir ve ortaya konulabilirdi. Ve en kritik nokta; parti düzeyinin kriterleri neyse, tüm bir on yıla ve bu arada son üç yıla da bu gözle bakılabilinirdi.

Toplamında burada bize sunulan bu metinlerin ne kadar işlevsel olduğuna da bu açılarından bakılmalıdır. On yıllık deneyimimizi, birikimimizi, sorunlarımızı ne ölçüde gözetiyor, son üç yıllık süreçte katedilen mesafeyi ve varlığını

sürdüren sorunları ne ölçüde içeriyor, metinlere buradan bakılabilir. Son üç yıllık dönem, belli açılardan örgüt yaşamımızın en pozitif dönemidir. Son üç yıl, örgütsel gelişmemizde ve politik bir akım olarak kendimizi bulmamızda özel bir yer tutmaktadır. Bu üç yıla daha özel bir biçimde bakılabilirdi. Bu sürece partili düzey üzerinden bakan, ihtiyaçlara oradan bakan, deyim uygunsa ölçüye buradan vuran, irdelemeleri, değerlendirmeleri buradan yapan, hep parti örgütü ölçüsüne dikkat çeken bir yönlemsel tutum izlenildiği ölçüde, ortaya konulan değerlendirmelerde de başarılıyız demektir. Metinler bana biraz karışık görüldüğü için ve ben onları yeterli dikkatle inceleyemediğim için, durumu biraz ihtiyatlı ifade ediyorum.

Ama bir nokta özellikle dikkatimi çekti. 3. Konferans değerlendirmeleri ile bugün arasında bir köprü kuramıyorduk. Yer yer belli değinmeler, belli meseleler üzerinden atıflar yapılmakla birlikte, bu köprünün zayıf olduğunu gördüm. Bunu önemi şuradadır: İlk, 3. Konferans sonrası süreç bizi artık partiye götürecekti, ki gerçekten de bizi partiye getirdi. İkinci olarak ise; 3. Konferans değerlendirmelerindeki temel yaklaşım ve ölçütlerin sağlam olduğunu, tartışılan sorunların epeyce kuvvetli bir biçimde ortaya konulduğunu düşünüyorum.

Kuşkusuz komisyon metinlerinde bunlardan bir parça yararlanılmış, ama ben kritik bir noktayı, ara tartışmalarda komisyon üyelerine de hatırlattım: Neden bir takım meseleleri sağlam koyuyoruz da, bunları yaşama uygulamada zorlanıyoruz? Özellikle bunun üzerinde durmak, burada yoğunlaşmak gerekir dedim. Komisyon metinleri bu sorunun yanıtını özel olarak irdelememiş durumda. Oysa en çözücü halka budur. Bunu yapamazsanız, ilerleyemezsiniz, gerçek sorunlara çözüm, pratikteki tikanıklıklara çıkış bulamazsınız. Aynı doğruları bugün biraz daha zenginleştirilmiş tarzda tek-

rarlayabilirsiniz, ama bu doğrular genel doğrular olarak kala kalır.

Bu kuşkusuz doğruların önemini azaltmıyor. Ama demek ki, bizim kendi doğrularımıza yaşam içerisinde hayat vermede zorlandığımız belli noktalar var. Nedir bu zorlanma alanları? Politik açıdan, örgütsel açıdan, iç yaşam açısından eksik ve zayıf bıraktığımız yönler neler? Soruları böyle sormalıyız, deyim ugunsu 3. Konferans'ın değerlendirmelerini yeni bir boyutta tamamlamak yoluna gitmeliyiz. Bunu yapabildiğimiz ölçüde başarılı oluruz. Bu yola gidersek, parti örgütünün ve parti yaşamının sorunlarında hayli işlevsel bir değerlendirme platformuna ulaşabiliriz.

Az önce de söyledim, sözünü ettiğim 3. Konferans değerlendirmeleri parti öncesi bir örgütün belli bir kesitinde yapılmış değerlendirmelerdir. Ama net bir biçimde, bu konudaki leninist ölçütler ve anlayışlar, bu noktada parti ölçütleri esas alınmıştır. Biz henüz parti öncesi bir örgütüz, bu kadar kusurumuz olabilir, şu kadar eksikimiz olabilir, biçiminde bir yaklaşım yoktur orada. Tam tersine, genel ve temel ölçütler üzerinden, temel leninist görüşler üzerinden mümkün mertebe o günün sorunlarına yaklaşılmaya çalışılmıştır.

Ama aradan geçen üç yıllık süreçte, bizim parti olmayı özel bir kaygı haline getirdiğimiz ve bu doğrultuda epey bir çaba sarfettiğimiz düşünüldüğünde, bütün bunlara rağmen alınan mesafede bir sınırlılık varsa, nedeni nedir bunun? Örgüt komisyonu özellikle bunu irdelemeli, bu soruya yanıt aramalıydı. Temel yaklaşımlarda bir zayıflık olmadığı yeterince açık. Ama belli ki temel yaklaşımların hayata geçirilmesinde eksik kalan yanlarımız var. Bunun bir yanı politik çalışmaya, taktiğe vb. uzanıyor. Ama sorun hiç de bununla sınırlı değil. Belli ki, bu değerlendirme ve yaklaşımları hayata geçirecek halkalarda belli eksiklikler var.

Metinlerde de yer alan bazı noktaları, konuyu dağıtmadan, mümkün mertebe bir tartışmaya olanak da hazırlayarak, bu çerçevede kısaca hatırlatmak istiyorum.

Sağlam bir devrimci iç örgütsel yaşam kurmalıyız

Bir kere, sağlam bir devrimci iç örgütsel yaşamımız yok. Bu konuda açık ve yürekli olmalıyız. Biz bunu kongre kararını duyuran bildirgemizde de özel bir tarzda vurguladık. Dedik ki, biz bugün bir paralel yüklenme dönemindeyiz; her dönem hareketimiz kendi için belli zayıflık noktaları saptadı, geline yerde ise bütün temel alanlara paralel yüklenmek durumundayız; ama ille de asıl yüklenme noktası olarak belli bir alanın öne çıkarılması isteniyorsa, bu devrimci örgütsel iç yaşamın ve işleyişin sorunları alanıdır. Bu, "*Herşey parti kongresi için!*" başlıklı kısa manifesto-muzun sonuç bölümüdür. Bunun nedenleri konusunda komisyonun sunduğu metinlerde anlamlı irdelemeler yok. Neden sağlam bir devrimci iç yaşam kuramadık ve nasıl kurabiliriz? Partili dönemle birlikte bunu mutlak bir biçimde kurmak durumunda olduğumuza göre, komisyon metinleri bu sorunu özellikle irdelemeliydi. Bu çerçevede, tüzük tartışması ve tüzüğe dayalı bir parti yaşamı, çok hayati bir önem taşıyor.

Örgüt yaşamında ciddi yetersizliklerimiz var. Bunu bu ön süreçte tartışmalıyız, kongrede tartışmalıyız ve kongre sonrasında, sağlam bir örgütsel iç yaşam ve sağlam bir örgütsel işleyiş kurabilmek için, belli örgütsel gelenekleri, işleyiş kurallarını, örgüt iç kültürünü oturtmak için, üstümüze düşeni fazlasıyla yapmalıyız. İç yaşamımızdaki zayıflıklar bence buradaki platformumuza da yansıyor. Buradaki bir takım tartışmalar, bir takım gerginlikler, anlamsızlıklar, bizim iç yaşam bağlarımızda bir zayıflığın göstergesi. Me-

tinlerde ifade ettiğimiz bir takım zaafırları buradaki iç ilişkilerimizde pekala görebiliriz. Belli ki bu alanda gerçekten zayıfız. Ama başka alanlardaki gücümüz bu alandaki zayıflığımızı dengeliyor ve toplamda yürüyüşümüzü aksatmıyor. Bu bir yere kadar böyledir, aşılamazsa eğer, sorun ve zaafiyet yaratacağı da çok kesindir.

İç yaşam sorunları çok fazla da anlaşılmıyor bence. Biraz yaşam tarzı, alışkanlıkları gibi daha özel şeyler anlaşıyor. Temelde, bir örgütte hakkın, hukukun, yetkinin, işleyişin, statünün yerli yerine oturması sorundur bu. Temelde, tüzüğün düzenleyeceği yaşam alanının toplamıdır; demokrasi, disiplin, işleyiş, merkezîyetçilik, ademi-merkezîyetçilik, haklar, görevler, eleştiri-özeleştiri vb., bunlar hep iç yaşam sorunlarıdır.

Sağlam bir iç yaşam, bu temel sorunların doğru devrimci çözümü üzerine oturduğu ölçüde kurulabilir ancak. Böyle bir temeli yaratmayı başaran bir örgüt, kendi değerlerini, ahlakını, kültürünü bu zemin üzerinde üretmeyi, çoğaltmayı ve güçlendirmeyi de başarır. Böyle olmadığı zaman, vurgusunu yaptığım sonuncu noktada gerçekten de başarısız kalıyoruz. Nihayetinde herkesin kendine göre bir duyarlılığı oluyor, böyle anlaşıyor; o onun değer yargısı, bu bunun yaşam anlayışı vb. oluyor. Böyle herkesin kendine göre bir yorumu çıkıyor. Ama biz toplamında örgütsel işleyiş, karar alma süreçleriyle, davranış tarzıyla vb. oturtursak, bu kendi değerlerini, ruhsal, moral boyutunu sağlam bir biçimde, kolektif bir biçimde üretir. Artı, bu mesele ona-buna göre olmaktan çıkar, parti kültürü, partinin değer yargıları, parti ahlakı, parti yaşamı üzerinden yerli yerine oturmaya başlar.

Örgütsel şekilsizliğin yolaçtığı sorunlar

İkincisi, metinde de ver alıyor, belli ölçülerde bir ör-

gütsel şekilsizlik söz konusu. Henüz dar bir örgütüz, ama bu denli darlığı haketmiyoruz. Çeperimizde çok insan var da, örgütlemiyor muyuz, denilecektir. Ben de diyorum ki, evet var ve bunları örgütlemeye hep yetersiz ve zaafly davrandığımız için sürekli insan kaybediyoruz. Geleni zamanında ve gereğince örgütlemeyi başarırısak, örgüt sürekli büyür, böylece yeni gelenleri ve gelecek olanları örgütlemeye kapasitesi de büyür. Bir şekilsizlik var ve bu şekilsizlik çok boyutlu bir sorun. Bir kere üyelik bilincinin oturmamasının kendisi bile, bir ölçüde bir şekilsizliğı anlatıyor.

Şunu vurgulamaya çalışıyorum: Çalışma grubu, çalışma komitesi, eğitim grupları vb. anlamlı çeper örgütlenmelerimiz yeterince yok bizim. Bunlar '70'lerin örgütlerinde çok yaygındı. Bu örgütlenmeler o kadar yaygındı ki, (çeper örgütlenmeleri bunlar, metinde çevre diye geçiyor, ben bunun çeper olarak düzeltilmesini öneriyorum) zamanın örgütleri kendi öz yapılarını genişletme alanında zaafa düşebiliyorlardı. Bu saçma bir çelişkiydi. Durum yaygın bir çeper örgütlenmesi ve dar bir ihtilalci çekirdek örgüt sorunu olarak ortaya çıkıyordu. Halbuki çeper örgütlenmesinin genişliğı ölçüsünde bir devrimci örgütün büyüme ve genişleme gücü var demektir, öyle olmak durumundadır. Çünkü devrimci örgüte kadro hazırlama zeminleridir çeper örgütlenmeleri, parti için en verimli ve amaca en uygun kadrolaşma alanlarıdır. Bugünün çeper yapılanmaları önemli bir bölümüyle gerçekte yarının parti birimleridir. Bu alandaki başarı, gerçekte partinin kendi öz örgütlenmesini ve parti kadrosu niceliğini büyütme başarısıdır.

Kişisel ilişkiler çok fazla, bunu insan ilişkilerimizin örgütsel birimler içinde yoğunlaştırılmaması anlamında söylüyorum. Güçleri çok fazla dağıtıyoruz ya da dağınık güçleri toparlamayı bir örgüt politikası haline getiremiyoruz. Üç kadroyu ya da sempatizan militanı üç ayrı alana kendi

başlarına ve güçsüzce dağıtmaktansa bir araya toplamak, böylece bir örgütsel yapı kurmak, amaca uygun bir yoğunlaşma imkanı vermeyecek midir sorusunu soramayabiliyoruz çoğu kere. İnsanlar kendi alanlarında yalnız, ne yapalım, tek tek ilişki kuruyoruz, 2-3 kişiydi de biz biraraya mı getirmedik, diyebiliyoruz. Bu yanıt tatmin edici değil. Güçlerimiz sınırlı ise, biz onları mümkün mertebe birlikte, kolektif birimler olarak örgütleyelim ve böylece çalışmada yoğunlaşma sağlayalım. Dağınık güçler kalıcı olamadıkları gibi bu durum beraberinde bir sürü zaafı da getiriyor. Örgütsel şekilsizlik, çeper örgütlenmesinin zayıflığı, örgüt ve üyelik bilincinin oturmaması, kişilerin ve kişisel ilişkilerin yaygınlığı, tüm bunlar aşılması gereken zaaflardır.

Artı, komisyon metinleri örgütsel büyüme perspektifindeki zayıflık üzerinde de mutlaka durmalı. Örgütsel büyümenin sorunları üzerinde gereğince düşünülmüyor, bu özel bir kaygı haline getirilemiyor. Yeni kentlere ulaşmak ve her kentin de kendi içinde yeni alanlara yayılmak için gerekli planlı çaba gösterilmiyor. Rastlantı olarak yaşam karşımıza bir takım güç ve olanakları çıkarmazsa, böyle çok bilinçli ve ısrarlı bir hedefimiz olmayabiliyor. Altı ay-bir sene içerisinde şu şu alanlara gireceğiz türünden belirlenmiş özel hedeflerle örgütü büyütmek kaygısı yok. Örgütü büyütmek, bilinçli ve ısrarlı bir biçimde izlenmesi gereken bir politikadır, bunu anlatmaya çalışıyorum. Örgütü büyütmek özel bir kaygı olmalı; kadrolara bu gözle bakılmalı, hazırlıklara ve yüklenmeye bu gözle bakılmalı, ön çalışmalara bu gözle ele alınmalı...

Kadrolaşma ve eğitim alanındaki sorunlar

Bir başka temel sorun kadrolaşma sorunudur. 3. Genel Konferansı'mız bu konuda beş temel madde ortaya koymuştur. Meselenin özünü çok iyi toparlayan maddeler bun-

lar ve bence hala da özel bir önem taşıyorlar. Koşulların değişmesinden gelen bir farklılık var elbet; kadroları ve kazandığımız yeni güçleri, köklü bir biçimde dönüştürebileceğimiz sosyal-sınıfsal alana henüz gereğince yöneltemiyoruz deniliyor, 3. Konferans değerlendirmelerinde. Sınıfla fiziki bağların henüz çok zayıf olduğu, hala sınıf dışı bir örgüt olduğumuz bir dönem söz konusu orada. Oysa bugün bu açıdan farklı bir konumdayız. Bu noktayı saklı tutunuz, bir dönüşüm alanını, zeminini bir parça kazanmış olmak olgusunu bir yere koyunuz, ötesindeki değerlendirmeler halen çok özel bir önem taşıyor.

Dikkat ediniz, hala kolayca insan kaybediyoruz. Belli ki burada bir sorun var. Kaybolan insan zaafli insandır, bu kesin. Ama zaafılarını gidererek insanları kazanmak ve devrimci sınıf savaşçıları haline getirmek da örgütün sorunudur. İnsanları kendi haline bırakırsanız, sonuç bu olur. Bu dönem, kendi başlarına kaldıklarında insanların yenilebileceği ve yıkılabileceği bir tarihi dönemdir. Kaldı ki bu güçlü dönemlerde bile böyledir.

Sağlam bir kadrolaşma politikamız olduğunu düşünmüyorum. Ama bunu bazı yoldaşların sandığı anlamda değil, kendi düşündüğüm anlamda söylüyorum. Komisyon değerlendirmelerinde de bu konuda yer yer bazı değinmeler var; “Bir kadroya ya da sempatizana ne verilirse o beklenir” gibi. Bunlar anlamlı ve anlatmaya çalıştığım sorun için önemli bir hareket noktası olabilir. İnsanlara çok az şey veriyoruz ve çok şey bekliyoruz. İnsanlara verilecek şeyler derken, kişisel emek olarak verilmesi gerekenleri kastetmiyorum, bu ayrıca gerekli ve bunu organlar yapmalı. Ama, eğer biz ciddi, sağlam bir örgüt iç yaşamı kuramadığımızı iddia ediyorsak, bunun avantajlarından yoksun olduğumuzu söylüyorsak, politika yapmakta yetersiz olduğumuzu söylüyorsak, bir kere kadroları dönüştürmenin genel zemini alanın-

da ciddi zaafiyetler yaşıyoruz demektir. Bu zemini yaratmadan insanları dönüştürebileceğimizi zannetmiyorum. Böyle bir zeminleri olmadığı için, insanlar geldikleri yerde kendiliğinden bir ortam ve çok sınırlı, dar ve sığ bir faaliyet buluyorlar. Bunun içinde dönüşemiyorlar, dönüşemedikleri gibi, bir süre sonra kendi zaafılarını örgüte karşı meşrulaştırma eğilimleri de göstermeye başlıyorlar.

Açık alan bugüne kadar olumsuz anlamda bunun iyi bir laboratuvarı oldu. Devrimci iç yaşam ve anlamlı bir siyasi faaliyeti örgütlenme alanında ciddi zayıflıkları olan bir alandı. Bu durumda buraya akan güçler bir süre sonra kendi o güne kadarki sosyal-kültürel alışkanlıklarına uygun davranışları daha rahat bir biçimde gösteriyorlar ve bu konuda giderek tutuculaşıyorlar. Onları dönüştürmekte ve kendimize benzetmekte geç kalıyoruz. Böyle olunca onlar bir süre sonra bize yük olmaya, problem kaynağı olmaya başlıyorlar.

İnsanları ikili ilişkiler içerisinde eğitemeyeceğimiz çok açık. İnsanları ancak siyasi ve örgütsel yaşam içerisinde eğitebilir ve dönüştürebiliriz. Eğitim sorununu da pratik ve teorik eğitim bütünlüğü olarak kavramamız gerekiyor. Bunun bir ucunda genel marksist eğitim vardır; bir ucunda parti çizgisi temelinde eğitim vardır; bir ucunda parti çizgisi temelinde yürütülen faaliyetler içinde, yani pratik devrimci çalışmada eğitim vardır; bir ucunda devrimci örgüt iç yaşamı, onun verdiği terbiye içerisinde eğitim vardır. Örgüt olarak bu alanlarda sağlamsak, zaafly kadrolarımızdan haklı olarak yakınabiliriz, düşenleri lanetleyebiliriz. Ama değilse, saflarımıza akan insanların dönüşümü nasıl olacaktır? Kişinin kendi yeteneğine, dayanma gücüne, dönüşme potansiyeline ya da niyetine göre mi olacaktır? Bu bir kendiliğindenciliktir, bu durumda iş rastlantılara kalır.

Kadroların eğitimini salt ideolojik eğitim olarak değil, ideolojik, politik, pratik ve örgütsel eğitim olarak, dört bo-

yutlu düşünmeliyiz. Teorik eğitim, klasik teori, artı program eğitimidir. Politik eğitim, kadroların hareketin politik çizgisi, taktiği, döneme ilişkin görevleri temeli üzerinden eğitimidir. Pratik eğitim, insanları mücadele içerisinde, doğru bir çalışma tarzına dayalı yaratıcı, girişken, militan ve savaşçı bir pratik içinde eğitmektir. Örgütsel eğitim, örgüt iç yaşamı içerisinde eğitmektir; eleştiri-özeleştiri, demokrasi, disiplin, yoldaşlık, açıklık, bütün bu temeller üzerinden insanları eğitmektir. Bu bütünsellik zeminini yaratmadığımız sürece, kadrolaşmada, kadroların dönüştürülmesi denilen sorunda, komünist kadroların teori ve pratik bütünlüğü içerisinde eğitilmesi denilen alanda, örgüt olarak üzerimize düşeni yapmıyoruz demektir.

Bir hareketin çizgisini kendi içinde izlemek, kitabını okumak, gazetesini izlemek, asla bir kadronun düşünsel ve ruhsal eğitimi için yeterli değildir, dahası bu kendi başına hiçbir şey ifade etmez. Ayrıca, örgüt havasını solumayan, örgütün politik pratiği içerisinde kendini bulmayan kadroların, izledikleri şeyleri hayati ihtiyaçlar olarak ele alıp sindirebileceklerini, yayınlarımızı gerçek devrimciler olarak okuyup anlayabileceklerini de düşünmemek gerekir. Bunu salt bir okur olarak okur ve geçer. Çoğu kere yakınıyoruz; “insanlar salt birer okur olarak izliyor yayınlarımızı” diyoruz. Bu tekil değil, yaygın bir durum. Örgüt yaşamında kadroların dönüşüm zeminindeki zaafiyetle çok bağlantılı bir durum bu.

**Dönüşümün koşullarını yaratmalı,
küçük-burjuva ayak diremelere
karşı amansız olmalıyız**

Bunu başarabilmek kaydıyla, kadroların dönüşüm sorununu çok önemsememiz gerekir. Bu kadrolar küçük-burju-

va kadrolar, küçük-burjuva ideolojisinin, kültürünün eğittiği insanlar. Durumu ve sosyal konumu bu olan bu insanlar, başlangıçta kuşkusuz iyiniyetle ve dönüşüme açık olarak saf-lara geliyorlar. Kısa bir süre sonra örgüt üyesi olmayı ya da bir tarafından tutmayı başarıyorlar ve eğer gerekli eğitim ve pratik dönüşümden geçirilmemişlerse, çok geçmeden söz-de “kişilik” adına, örgüte karşı direnç noktalarına dönüşüyorlar.

Dönüşüm ciddi bir sorundur, bizim küçük-burjuvaziye mutlak biçimde dönüştürmemiz gerekiyor. Buna örgütün toplamını dahil ediyorum. Örgüt, halihazırda büyük ölçü-de geleneksel örgütlerden ve küçük-burjuva sosyal köken-den insan kazandığı için, bu dönüşüm sorununu çok çok önemsememiz gerekiyor. Kendi küçük-burjuva kimliğinde dönüşüm doğrultusunda zırnık yol katetmediği halde, yer yer yönetici kademelere kadar yükselen ya da buna aday görülebilen tipik küçük-burjuva insanlar gördük, yaşadık. Bu çok önemli bir deneyim. Dönüşümün zeminini doğru kavramak ve bunu yaratmak kaydıyla, bu yarı aydın küçük-burjuvazinin yakasına yapışıp, ondan dönüşümünü kesin bir biçimde talep etmemiz, bu konuda en ufak bir hoşgörü göstermeyi reddetmemiz gerekiyor. İnsanlar kendi eski sosyal konumlarından ya da siyasal yaşamlarından gelen ideolo-jilerini, kültürlerini, alışkanlıklarını, değer yargılarını, ahlak-larını getirip, örgüt yaşamı içerisinde meşrulaştırabiliyorlar. Oysa saflarımıza katılabilmek için tüm bunları kesin bir biçimde terketmek durumundadırlar. Bu konuda çok katı ve acımasız olmalıyız.

Bir komünist partisinde elbette tek biçimli insan, ade-ta tornadan çıkmış kadro tipi olmaz; bu alanda büyük bir çeşitlilik ve zenginlik olmak durumunda. Ama burada kar-şı karşıya olduğumuz sorun kesinlikle bu değil. Zenginlik olsun ama, bu zenginlik devrimin zenginliği olsun, bu zen-ginlik işçi sınıfı devrimciliği genel ekseninde bir zengin-

lik olsun, komünizmin kendi yaratıcı ve özgün zenginliği olsun. Bizdeki sözde zenginlik, hala küçük-burjuvazinin o problemlili, yıkıcı ve tahrip edici negatif zenginliği. Birçok kimse kendi küçük-burjuva konumu üzerinden örgüte karşı gerici direnç noktaları yaratıyor. “Kişilik” diye bize dayatılan, bize karşı savunulan şeylerin çoğu, heterojen küçük-burjuvazinin şu veya bu özelliğinden başka bir şey değil. Bu tür sözde “kişilik” gösterilerine prim vermek bir yana, onları kesin bir biçimde ezmek durumundayız.

Genel bir sınıf devrimciliği, genel bir marksist ideolojik kimlik üzerinden, köklü bir dönüşüm yaratalım. O dönüşüm ekseninde alabildiğine bir zenginliğe, bir çeşitliliğe de açık olalım. Bu temel üzerinde, geniş bir özgürlük, inisiyatif, yaratıcılık ve özgünlük alanı olsun saflarımızda. Tekrar ediyorum; devrimcilikte dinamik, davaya hizmet eden bir yarış olsun bu, proleter kimlikte bir zenginlik olsun bu, komünist kimlikte bir zenginlik olsun bu. Bizde, küçük-burjuva çeşnisinin kendisi, “kimlik”, “kişilik” adına savunuluyor. Bugünkü örgüt yaşamımızın en temel problemlerinden biri, halen de bu. Bu ciddiyetsizliğe, küçük-burjuva bireylerin bu temelsiz kuruntularına bir son vermeliyiz.

Ama, tekrar ediyorum, iki şeyi bir arada vurguladım. İlki, dönüşümün sağlam zeminini yaratma zorunluluğu. İkinci, o zemini yaratmak kaydıyla, kadroların sosyal kökenlerinden ve geleneksel örgüt kimliklerinden gelen zaafalarına karşı amansız ve acımasız bir mücadele. Kadrolaşma sorununun çözümündeki temel halkayı böyle görüyorum. Ama halihazırda kendi sorumluluk alanımıza, dönüşüm zeminini yaratmak sorununa çok özel vurgu yapıyorum. Yoksa iş dönüştüren bir örgüt sorunu olmaktan çıkıyor, insanları dönüştürmek kaygısı olan belli bireylerin çırpınmasına dönüşüyor. Bu ise bir süre sonra bireylerin ilişkisini bozmaktan başka bir işe yaramıyor. Bir bütün olarak örgütün dönüş-

türmesi lazım. Toplam organ çalışmasının ve örgüt işleyişinin, politik çalışma ve mücadelenin, parti ve sınıf pratiğinin dönüştürmesi lazım.

Diğer bazı sorun alanları...

Bunlara ek olarak kısaca birkaç şey daha söyleyeceğim. Sınıf ekseninde taban örgütlemesi üzerinde, ki buna metinlerde de değiniliyor, özel bir tarzda durmalıyız. Zira yeni dönemde en temel örgütsel görevlerimizden biri budur, politikadaki ve sınıf çalışmasındaki başarımızın örgütsel boyutu ve göstergesi bu olacak. Bu, partimizin taban örgütlenmesini yaratmak demektir. Temelde, partinin sınıf eksenli taban örgütlenmesi, hücredir. Sınıf eksenli derken, burada bir vurgu yapıyorum. Hücre örgütlenmesini salt sınıf eksenli bir örgütlenmeye, ya da salt fabrika hücresine indirgememiz elbette mümkün değil. Ama temel kaygımız sınıf eksenli bir örgütlenme olmalı. Bu komisyon metinlerinde de az-çok işlendiği için üzerinde durmuyorum.

İkincisi, metinlerde illegalite ve gizlilik meselesine çok fazla girilmemesini anlayamadım. Ayrıca tartışıldığı için bunun verdiği bir rahatlık kuşkusuz var, ama bu çok çok temel bir sorun.

Nadir: Bu konuda ayrı bir broşür yazılacak.

Cihan: Zira bu sorun bir varlık-yokluk sorunu, çok hayati bir sorun. Sadece bugünün belirli zaaf noktalarının kısa vadede karşımıza ne gibi riskler getireceği sorunu değil bu. Temelde biz, örgütümüzü uzun soluklu olarak yaşatacak bir bakışı ve pratiği egemen kılmak zorundayız. Sağlam bir illegalite, sağlam bir gizlilik ve sağlam bir iç illegalite... Bunlar, sağlam bir parti örgütü için her dönem stratejik önemde sorunlardır, döneme özgü taktik bir sorun gibi algılanamaz. Kuşkusuz bu alandaki zaafların güncel boyutları da var. Partiyi

kurup daha kurduğumuzu ilan etmenin ertesinde örgütün yarısını kaptırırsak, çok büyük sıkıntılarla yüzyüze kalırız. Bu açıdan, çok acil bir yanı da var. Ama genel planda bu bir stratejik sorun. Biz devletin bir kontr-gerilla yapısı olduğu bir ülkede, siyasal mücadelede uzun soluklu olarak tutunmanın çözümünü bulmak zorundayız. Bu illegalite ve onun ayrılmaz bir parçası olarak iç illegalite denilen sorundur.

Hatırlatacağım bir-iki sorun daha var. Örgütün teknik altyapısı çok zayıf. Hiç değilse temel örgütler için, İstanbul'da daha da özel bir tarzda alt komitelere doğru inen bir teknik altyapı sorunu var. Sahte evrak vb. bir başka sorun. Bunlar profesyonel bir örgüt yaşamı için çok önemli. Dikkat ediniz, sağlıklı bir kongre toplamada teknik sorunun ne kadar hayati bir önemi var. Bu kadar önemlidir bu! Teknik altyapı sorunları bir başka başlıktır, ama gene de mahalli sorunlara eklenebilir. Sağlıklı ve verimli bir merkezîyetçiliğin temel bir önkoşulu olarak ademi-merkezîyetçilik sorunu üzerine metinlerde epeyce vurgu var. Ciddi bir sorun, ama hala da çözemediğimiz bir sorun. 3. Konferans'ın en önemli tartışma konusuydu, ama aradan geçen üç yıllık süre içerisinde çok anlamlı bir çözüme ulaştığımızı düşünmüyorum. Metinlerde örneklenmiş, iki aylık rapor uygulamasını bile hayata geçiremiyoruz. Ya da iki ay sonra bize gele gele bireysel raporlar geliyor. Halbuki biz örgüt birimlerinin raporlarını almak istiyoruz. Bu, örgütte kolektivizmin aksadığının bir göstergesidir. Örgütte kolektivizm aksıyorsa, o zaman gerçek anlamda ortada bir örgüt de yok demektir.

Kararlar planlanmalı, uygulama denetlenmelidir

Kurumların işlemesi lazım, metinlerde bunlara değinildiği için açmıyorum. Bu çok ciddi bir sorun; zira örgüt iç

yaşamı örgüt kurumlarıyla oturtulur. MK, İK, alt bölge komiteleri, hücre; partide örgütsel kurumlaşma bunlarla olur. Örgüt iç yaşamı da böyle bir yapının içerisinde kendini bulur. Devrimci bir örgütsel iç yaşam teke tek ilişkiler üzerinden kurulamaz, bu zaman içerisinde sağlıklı sonuçlara yolaçar. Kişisel ilişkiler üretir, dedikodu üretir, keyfilikler üretir...

Bir başka temel önemde nokta daha. Değerlendirme yapıp karar almakla kalmamak, kararları planlamak, plan çerçevesinde somut görevlendirmeleri yapmak, sonra da yapılan görevlendirmeyi denetlemek ve ardından faaliyetin toplam bilançosunu yeniden değerlendirmek... Bu bir çalışma tarzı sorunudur ve çalışma tarzının en kritik halkalarından biridir. Metinlerde de örnek verilmiş; sabaha kadar yapılan organ toplantılarından çıkan sonuç çoğu kere bir belirsizlik olabilmektedir. Değerlendirmeleri hep belli kararlara bağlamak, kararları masadan kalkmadan planlamak, planı yapmakla kalmamak, o planın herbir yanını kimin nasıl yapacağı çerçevesinde somut pratik görevlendirmelere gitmek, sonra da uygulamayı denetlemek. Uygulamada geniş bir bireysel inisiyatif ve yaratıcılık, ama sürekli de bir denetim! Değerlendirme kolektif yapılır, karar kolektif alınır, planlama kolektif yapılır, görevlendirme kolektif yapılır, ama uygulamada geniş bir bireysel yaratıcılık ve inisiyatif alanı vardır, olmalıdır. Bireysel uygulamanın kendisi ise gene kolektif denetime tabidir, sonuçta bilanço çıkarma faaliyeti gene kolektiftir. Bu çok önemli bir sorun, daha sonra bu sorun mutlaka açılıp işlenmeli. Bunu tüm partide bir çalışma tarzı, bir örgütsel davranış tarzı haline getirmek durumundayız.

Son bir nokta, komisyonun sunduğu metinde tartışma ihtiyacı olarak belirtilen sorun. 3. Konferans sonrası bir tüzüğümüz olabilir miydi, olsaydı iyi olur muydu? diye soruluyor. Kuşkusuz olabilirdi, olsaydı iyi de olurdu. Ama, programını ortaya koymayan, resmen ilan edilmiş bir programı

olmayan bir örgütün tüzüğünü de ben çok anlamlı bulmuyorum. Bazı grupların hala bir programı yok, ama ortaya tüzükler koyuyorlar. Bazılarında yıllardır bir tüzük tartışması var, ama bir program tartışması yok. Tüzük yazıyorsunuz; birinci maddesinde, “parti programını kabul eden insanlar örgüt üyesi olur...” diyorsunuz, ama ortada programınız yok! Bu çok normal değil.

Bizim tüzüğümüz yoktu, ama belli örgütsel normlarımız, davranış kuralları ve uygulama ölçülerimiz, geleneklerimiz, temayüllerimiz, dahası yazılı hale gelmemiş olsa da çok belirgin örgütsel yaşam ve işleyiş kurallarımız vardı. İstenseydi bunlar tüzük formunda maddelleştirebilirdi de. Nitekim, burada sunulan metinlerin birinde, örgüt üyelerinin haklarına ve görevlerine ilişkin nispeten başarılı bir maddeleştirme var, böyle de yapabilirdik. Fiilen tüzük gibi olurdu. Bu açıdan çok fazla tartışmalı bir nokta yok. Biz çalışma tarzından kaybediyoruz. Tüzük kapsamına giren hak, hukuk, yetki kargaşasından değil. Bu konuda sonuç olarak şunu söyleyeceğim. Programı olmayan bir örgütün tüzüğünü çok anlamlı bulmuyorum, ama ilke olarak da reddetmiyorum, olabilirirdi bence, belli yararlar da sağlardı.

Demokrasi, disiplin ve merkezîyetçilik...

Nadir: Sunulan metne ilişkin hatırlatmak istediğim birkaç nokta var. Birincisi, metinde “öncelikli yüklenme alanı diye bir şey yoktur”, biçiminde bir tanım var. Bunun çok doğru ve isabetli olduğunu düşünmüyorum. Bir inşa örgütü olmaktan bir partiye evriliyoruz ve birçok alanda partiyi bütünlüklü bir yaşama ulaştırmamız gerekiyor, bunlar doğru. Ama bizim inşa örgütü sürecinde az-çok kazandığımız, bir alışkanlığa, kültüre, tarza dönüştürdüğümüz üstünlüklerimiz var. Ve bir de bir parti formu çerçevesinde düşündüğümüzde,

tahammül edilmemesi gereken ya da çubuğun özel bir tarzda bükülmesini gerektiren sorunlar alanı var. Genel bir şey tanımlamakla, bence çok fazla bir şey tanımlamış olmayacağız. Bu nedenle isabetli bir seçimle çubuğu gerçekten en zayıf olduğumuz alanlara yönelik olarak özel bir tarzda bükmek, bence partili sürecin ilk döneminde çok gereklidir. Bu açıdan tanım yanlış, ama ötekini de rasyonel bir tarzda yapmak gerekiyor.

Bir başka husus, demokrasiye ilişkin tanım bence eğip bükmeye fazlasıyla müsait. Bir sonraki pasaj ile ele alındığında, eklektik te. Komisyonda da bunu tartışmıştık. İhtilalci bir partide disiplin mutlak, demokrasi görelidir. Bunu böyle tanımlamak gerekiyor. Demokratik haklar diye sayılmış, ardından “olmazsa olmaz” diye bir kayda bağlanmış. Bir sonraki paragraf bunu boşa çıkarıyor olmakla birlikte, bu, yanlış algılanmaya son derece müsaittir. Merkezileşmiş ve iktidar için mücadele eden bir partide demokrasi değil, disiplin olmazsa olmazdır, merkezizetçilik olmazsa olmazdır. Aslında biz pratikte bunun yeterince kavranmamış ve sindirilmemiş olmasının olumsuz sonuçlarıyla da karşılaştık. İnsanlar kendi görevlerini yapmadılar, ama karşımıza çıkıp ben hakkımı kullanıyorum diyebildiler, demokrasiyi bu kadar çarpık bir tarzda algılayabildiler. Bu açıdan bu tanıma doğru bir biçimde yapmak önem taşıyor.

Bir de aydınlara ve semt gençliğine ilişkin bir yaklaşım var. Ben, partimize katılacak aydınların net bir biçimde kendi geçmiş kimliklerini dışarıda bırakarak parti çizgisine gelmeleri gerektiğine, bunu özel tarzda dayatmamız gerektiğine inanıyorum. Semt emekçi gençliğine ise daha yumuşak, daha esnek yaklaşmak gerekir. Ama partimize gelecek aydınlara (“partimize gelecek!” bunu önemle belirtiyorum) yaklaşım sorunu daha farklı olmalıdır. Onlar düşünüş biçimi, yaşam tarzı vb. ile kendi kimliklerini bırakacak ve partimize öyle

geleceklerdir. Parti ihtiyaçları çerçevesinde özel bir görevlendirme, muhakkak ki aydınların yetenekleri de gözetilerek yapılır. Ama bunlar parti yeleri olacaklarsa eğer, ğrenci gençlik kökeninden gelen aydın/yarı-aydın insanları mutlak bir biçimde sınıf çalışmasına vermek ve buradan kazanmak durumundayız. Bir esneme alanı bıraktığımızda, onlar kendi yetenekleri ve kapasiteleri üzerinden bulundukları alanı bozan ve tahrip eden bir rol oynuyorlar. Bu nedenle parti, örgütsel disiplin, denetim, yaşam tarzı vb. alanlarda aydınlar üzerinde özel bir denetim uygulamalıdır. Aydınlarla ilişkin esneklik tanımının çok isabetli olmadığını düşünüyorum.

Bunun ötesinde partinin aydın dostları her zaman olur. Parti aydın yeteneklerini de şu ya da bu biçimde değerlendirir. Aydın kökenli birisi bizim kadromuz olmasa da biz onun yeteneklerinden şu veya bu biçimde yararlanmalıyız, ki belli ölçülerde bunu yapıyoruz da. Ondan sınıf çalışmasında militanlık yapmasını, pratik siyasal faaliyette gidip pratikilik yapmasını istemeyebiliriz. Bunu veremeyebilir, bu başka bir sorundur. Bu çerçevede bir esneklik muhakkak ki olacaktır. Bu metne ilişkin söyleyeceklerim kısaca bunlar.

Zaafllara zamanında ve etkili bir müdahale

Geçen gün bir grup yoldaşla yaptığımız özel tartişmaya ilişkin bir şeyler söylemek istiyorum. O tartişmayı bir noktada kesmek durumunda kaldık. Ama ben geçmiş süreçlerimize eleştirel bir gözle yaklaşmak konusunda yoldaşlarda belli bir temkinlilik gördüm. Bu beni rahatsız da etti. Bunun çok gerekli bir temkinlilik olduğunu düşünmüyorum. Nihayetinde on yıllık bir süreçten geliyoruz, belli bir mesafe aldık ve şimdi artık bir parti olarak siyaset sahnesine çıkacağız. Türkiye'nin devrimcilerine, Türkiye işçi sınıfına

bir hedef, bir yön göstereceğiz. Bugüne kadar siyasal ve örgütsel yaşamımızda, normal bir inşa örgütü yapısı içerisinde de çok kabul edilmeyecek, belli yanlarıyla hala da varolan anlayış, düşünüş tarzı, davranış vb. var. Bunlar bizim örgütümüzde bugüne kadar tahrip edici oldu. Geline yerinde, partili bir yaşama geçtiğimiz bir aşamada, bunlara karşı çok daha tahammülsüz davranmak, bunların parti yaşamı içerisinde yaşama imkanı bulamayacaklarını özel bir tarzda vurgulamak ve bunların hangi zemin üzerinden yaşam alanı bulduğunu isabetle saptamak bence son derece önemlidir.

Son üç yıllık gelişmemizin yarattığı belli imkanlar muhakkak ki var. Biz herşeyden önce sınıf ve kitle dışı denilen örgüt gerçekliğinden kurtulduk. Herşeyden önce ideolojik, siyasal ve manevi bağlarımızı geçmişle mukayese kabul etmez düzeyde inşa etmeyi başarabildik. Belli bir çalışma tarzı, belli bir mücadele süreci içerisinde süzülüp gelen bir kadro birikimi var. Ve bugün bu kadro birikiminin kendi iç ilişkileri ve imkanları açısından bakıldığında, hayli umut verici, hayli cesaretlendirici bir tablo da var ortada.

Tüm bunlara evet. Ama dikkat edin, bizim sosyal gelişimimiz, sınıfsal köken bakımından söylüyorum, hala da aynı. Yeni dönemde besleneceğimiz, gelişeceğimiz ve güçleneceğimiz maddi zemin, işçi sınıfı hareketini kastediyorum, hiç değilse bugünkü görünümü üzerinden kısa dönemde bizim çehremizi değiştirebilecek imkanlar sunmuyor. En yetkin çalışmayı örgütlemeyi başarsak bile, bugünkü tablo üzerinden gerçekçi olmak gerekiyor. Mevcut durum, sınıf çalışmasında adım adım ilerleyebileceğimizi gösteriyor.

Bu sosyal zemin aşılamadığı, onun havası, ruhu köklü bir biçimde değişime uğramadığı koşullarda, biz yalnızca ideolojik kavrayış üzerinden, yalnızca devrimcilikte tereddütsüz olmak üzerinden, geleceğimizi teminat altına almış sayılmayız.

Bu nedenle, geçmişimizde yaşanmış, benim eleştirilen metnimde bazı yoldaşlar tarafından “özel hassasiyet” alanları olarak tanımlanan bölümleri, çok özel bir probleme dönüştürmemek gerekiyor. Bunları ifade etmek yanlış değil, doğrudur. Bunlara özel bir tarzda vurgu yapmak gerekiyor. Bunların yeni dönemde bizim içimizde yaşam alanı bulması gerekiyor.

Her bir zaafı, davranışı, disiplin ihlalini kendi içerisinde probleme dönüştürmemek başka bir şeydir, kişilerle uğraşmamak başka bir şey. Zaafın toplam zeminini ortadan kaldırmanın, çalışma tarzından çalışma alanına kadar bir dizi farklı adımı atmayı gerektirdiği de açıktır. Ama, eğer siz iyi bir çalışma tarzı tutturuyorsanız, doğru politika öneriyorsanız ve sınıfa dayalı bir siyasal çalışma içerisinde insanlara dönüşme imkanı yaratmışsanız, bu noktadan sonra hiç kimse kendi tarzını, kendi zihniyetini, kendi anlayışını parti politikasının, parti tarzının karşısına çıkaramaz. İşte böyle durumlar için, biz gerçekten taşı hiçbir biçimde sapanından eksik etmemeliyiz. Ettiğimiz anda davayı kaybederiz. Ettiğimiz anda, bize yeni gelen güçlerin hepsi bir biçimde ondan etkilenecek ya da ona göre şekillenecektir.

Tartışma nedir, verilen örnek üzerinden söylüyorum: Söylenmek istenenin özü-esası şudur; bizim insanlara iyice zayıfladıkları, kendi haline bıraktığımız için, hem yeni gelen güçleri hem de alanı tahrip ettikleri, bir dizi sorunu içinden çıkılamayacak düzeyde biriktirip yumaklaştırdıkları bir anda müdahale etmemezin hiçbir hükmü yoktur. İnsanlar saflarımıza geldiklerinde, bize uymaları gerektiğini, bizim yaşam tarzımıza, iç ilişkilerimize, iç atmosferimize bakarak net bir biçimde algılayabilmeliler. Buna rağmen bunu algılayamayana da bunu algılatabilmeliyiz.

Ama bizim tarzımızda ne var? İnsanlara yer yer hatırlatmalar yapıyoruz kuşkusuz, ama bunun ötesinde kendi halinde

bırakıyoruz, o zaafa müdahale etmiyoruz. İnsan henüz güçlüyken, onu kazanmak, o zaafından arındırmak üzere bir müdahalede bulunmuyoruz. Zaaf kendi içinde kökleşiyor, bizim içimizde mevzi buluyor, o saatten sonra müdahale et-sen de bunun hiçbir hükmü olmuyor. Bu, birincisi.

İkincisi, böyle kişilikler, zamanında müdahale edilmediği zaman, toplam örgüt atmosferini, yeni gelen güçlerin hem siyasal ahlakını hem maneviyatını bozan, deyim uysunsa onlarla örgüt arasına bir kurt gibi giren bir rol oynayabiliyor. Geçmişte Adana'ya zamanında bir müdahale bize o kenti kazandırabilirdi, yapmamakla yanlışlık yaptık. Ama bundan sonra yapmalıyız, söylenmek istenen sözün özü-esası budur.

Toplamında söylemek istediğim şu: Kendi kusurlarımıza, yetersizlik alanlarımıza gerektiğinde sert bir biçimde vurmakta tereddüt etmemeliyiz. Bu bizi herhangi bir biçimde zayıflatmaz, tersine güçlendirir, ileriye sıçratır. Niyetinden bağımsız olarak hala kişiliğinden ve kültüründen gelen özellikleriyle kendi mevzisinde tutunmaya çalışanları da sarsar ve kendine getirir.

3. Konferans sonrasında bence değerlendirilmesi gereken en önemli hususlardan bir tanesi budur. Biz pratikte kendi kadrolarımıza yeterince müdahaleci davranmadık, onların yaşam tarzından ilgi alanlarına kadar, kendi içimize çeken bir tarzı zorlayamadık. Özellikle belli tipleri kastediyorum kuşkusuz, kadrolarımızın toplamını kastedmiyorum. Kesin bir denetim uygulayan ve parti tarzına gelmediği zaman da onu ya getirten ya da defetmesini bilen bir tutum izleyemedik. Bunun faturasını bence hiç haketmediğimiz ölçüde fazlasıyla ödedik.

Metinde eksiktir; örgüt üye ve aday üyeliğiyle ilgili bir bölümün mutlaka eklenmesi ve belli ara başlıklarla işlenmesi gerekiyor. Bu konuda suna dikkat çekmek istiyorum.

İlgili organların özgeçmişleri titizlikle incelemesi, herhangibir boşluk bırakmaması gerekiyor. Özgeçmişlerde kavrayışa ilişkin yanlışlıklar varsa, bunlar ele alınmalı ve eğitim vesilesi yapılmalıdır. İnsanların özgeçmişlerini onların eğitim ihtiyacı çerçevesinde irdeleyemeyebiliyoruz.

Başka bakımlardan da, örneğin insanların siyasal ya da kişisel yaşamlarındaki boşlukları, ilgi alanları, kültürleri, karakteri vb.'ne ilişkin sorunları çok önemsemeyebiliyoruz. İlişkilerimiz iyi olduğu dönemde ya da bir alanda çalışma az-çok belli bir istime oturmuş ve gidiyorsa, bunlar çok problem olmuyor. Ama dikkatimizden kaçan bu hususlar, ilk ciddi sıkıntılı dönemde bizim karşımıza çok büyük problemler olarak çıkabiliyorlar. Bunları bu açıdan titizlikle irdelemek ve boşlukları mutlaka gidermek durumundayız. Bunu özellikle küçük-burjuva sosyal kökenden, öğrenci gençlikten gelenler açısından yapmalıyız.

Bir başka husus, işçilerin kadrolaştırılması sorunu üzerinden bir alana özel bir dikkat çekmek istiyorum. Biz işçi kökenli kadrolarımızdan aydınlardan beklediğimiz düzeyi, entellektüel kapasiteyi, teorik birikimi beklemek gibi bir zaafa düşmemeliyiz kesinlikle. Devrimci kimlik ve kişilik alanında, örgüt çalışmasına uyum alanında hiçbir fark elbette gözetmeyiz. Ama bunun ötesinde herşeyi işçiler lehine değerlendirmek durumundayız.

Sınıf hareketinin bir durgunluk içerisinde olduğu, gericilik yıllarının sürdüğü bir dönemde ilerici, dürüst işçileri partimize kazanabilmek çok büyük bir imkandır. Bunu özel bir tarzda gözetmeliyiz. Süreçlerini zora sokarak onları kaybetmemeliyiz. Bugüne kadarki birikimimizin kendi içinde ne ifade ettiğine çok bakmamamız gerekiyor. Çünkü bizi esas olarak işçi hareketi içerisindeki birikim, yarın yükselecek bir işçi hareketinde bu birikimin anlamı ilgilendirmelidir. Bu açıdan soluklu düşünmeyi, soluklu davran-

mayı başarabilmeliyiz.

Temmuz: Nadir yoldaşın geçmiş süreçlere eleştirel bir gözle yaklaşımda temkinlilik olarak tanımladığı, komisyonun ilk toplantısına sunulan metin çerçevesinde yapılan tartışmalara atfen yaptığı konuşma üzerinde kısaca durmak istiyorum.

Aslında bu çerçevede söylenebilecek temel şeyleri Cihan yoldaş konuşmasında ifade etti. Bir dizi zemin ve bir dizi aracını saydıktan sonra, halihazırdaki gerçekliğimizi de bir bütünlük içinde ortaya koydu. Sizin gerçek kapsamda bir politik faaliyetiniz varsa, bunun yarattığı imkanlar varsa, onun üzerinden örgütsel değerlerinizi oturttuysanız, kurumsaştırdıysanız, sistemli bir eğitim faaliyetiniz varsa, pratik politika ve örgüt alanında az-çok sağlam bir yerdeyseniz, yeni güçleri dönüştürmenin imkanını da sahipsiniz demektir. Sorun bu bütünlüğü içinde konulduğunda, tartışmalı herhangi bir yan kalmıyor gerçekte.

Mesele Nadir yoldaşın hazırladığı ilk metinden geliyordu. Metnin bizim süreçlerimize, toplam birikimimize, durumumuza ve halihazırdaki sorunlarımıza ilişkin tekyanlı ya da yer yer negatif anlamda abartılı tanımlamalarından geliyordu. O metne ilişkin tartışmayı yinelemeyi işlevsel bulmuyorum. Gerekirse yoldaşlar metnin tartışma ve eleştirilere konu olan ilk halini okurlar, üzerine konuşuruz. Bugünkü sorunlara ve süreçlere müdahale açısından, meselelerin esasına ilişkin bir tartışma yürütmek gerekiyor.

Sorun bu toplam bütünlüğünden koparıldığında anlaşıl maz hale gelir. Dahası geçmiş süreçte yaşanan, hala da belli ölçülerde yaşanmakta olan aksamaları, sadece belli bozuk tiplerdeki belli aksamalar olarak değil, toplam kadro birikimimizin sosyal-kültürel kökeninden gelen aksama, hatta şu an buradaki toplam birikim için bile bir sorun alanı olarak tarif edebiliyorsak, o zaman sorunu bütünlüğü içinde gör-

mek daha büyük bir önem taşıyor. Sorun şurada-burada aksamış insanlar karşısında alınacak tutumdan daha geniş bir kapsama oturuyor. Bu çerçevede gerçek bir karşılık buluyor. İşin esası benim görebildiğim kadarıyla burası.

Marksistlerin din üzerine bir tartışması, bir tutumu vardır; dini besleyen olguların nedenleri ile, ona karşı politik tutum arasında bir ilişki kurarlar. Bir benzetme açısından bu örneği veriyorum. Dini besleyen bir toplumsal yaşam vardır; siz dinle kendi içinde uğraşırsanız, yalnızca tuzağa düşersiniz. Onu besleyen toplumsal yaşamda, siyasal yaşamda, yığınların mücadele düzeyinde kayda değer bir mesafe almadan, işin esasını çözemezsiniz. Ama bu hiç de materyalizm propangandasının üzerinden atlamayı, bu alanda oportünist bir suskunluğu da gerektirmez. Bazı bakımlardan buna benziyor tartıştığımız sorun. Küçük-burjuva sosyal kökenden gelen insanların sorunlarının nereden kaynaklandığını, hangi toplumsal koşullardan beslendiği, toplumdaki çürümenin bizim yaşamımıza nasıl sirayet ettiğini bilmek, nedenleri tespit etmek bir şeydir. Ama bunlarla kendi içinde boğuşmak, kendi içinde müdahale etmek gerçek bir çözüm halkası olmaz. Partili yaşamı bütün düzeyleri ile kurduğunuz, böylece bu nedenlere müdahalenin imkanlarını o toplam içinde bir yere oturttuğunuz yerde, bir çözüm halkası ve bir müdahale zemini de bulabiliyorsunuz.

Aykut: Örgüt sorunu içinde kadrolaşmak çok önemli bir yer tutuyor. Bu hareketin üç konferansının hiç değilse son ikisinde çok ağırlıklı tartışılan konuların başında geliyor kadro sorunu.

Olağanüstü Konferans'ta kadro sorunu, "kan uyuşmazlığı" sorunu olarak tanımlanıyor. 3. Konferans'ta ise bu, "ileri kadro" sorunu olarak ortaya çıkıyor.

Bugün geldiğimiz yerde, aynı düzeyde olmasa da, buradaki bileşim de dahil olmak üzere, bir yönüyle 3. Kon-

ferans'ta ortaya konulan "ileri kadro" sorununun hala geçerli olduğu, bu sorunun esasta çözülmüş olmadığı gibi bir sonuç çıkıyor, Nadir yoldaşın yürüttüğü tartışmadan.

Bugün yaptığımız tartışma içinde eğer çubuk bükülecekse, kadrolaşma sorununda bir yerden yakalanacaksa, bu esasta partili kimliktir, parti tarzına, partileşme sürecine omuz verecek bir pratiği sürükleyecek bir kadro tipidir. Dolayısıyla disiplin sorunu bunun bileşenlerinden yalnızca bir tanesi olabilirdi, tartışma buradan çıktı. Ama Nadir yoldaşın ısrarla sorunu salt disiplin ve tüzük üzerinden ele alması, sorunu anlamayı belli ölçülerde kolaylaştırmakla birlikte, kapsamını daraltıyor diye düşünüyorum.

Önümüzde hala kadrolaşma sorunu var. Ama bu yalnızca eldeki güçlerin kadro düzeyine kazanılması, mevcut kadroların belli zaafılarını aşması ve zayıfları dökme sorunu değil. Aynı zamanda, önümüzdeki süreçte sınıftan kadrolar devşirmek gibi daha temel bir sorunumuz da var. Eğer ileri kadrolar üzerinden sorunun esasını çözemezsek, bu durumda demek ki, bu zaafılar belli ölçülerde kadrolaşma politikasına da yansıyacaktır. Çeşitli konuşmalar içinde değinildi buna, kendi içinde tartışmak gerekmiyor. Ama bence kongrenin önünde, 3. Konferans'tan bu yana katedilen mesafeyi ve bu çerçevede sorunların gerçek niteliğini ve içeriğini, bu arada kadro sorununun doğrudan somut örgütsel süreçlerimizde ortaya çıkış biçimini ortaya koyma sorumluluğu duruyor.

Parti demokrasisi partinin birliğini ve mücadele kapasitesini güçlendirir

Cezmi: Demokratik merkezîyetçilik, parti içi demokrasi ve merkezîyetçiliğin nasıl kavranması gerektiğini komisyon çalışmalarında da tartışma ihtiyacı duymuştum. Örgüt yaşamında, organda azınlık görüşüne sahip olanların çoğunlu-

ğün kararları doğrultusunda hareket etmesi, bu çerçevede partinin her düzeyde irade ve eylem birliğinin gerekliliği, üye ile organ, alt organ ile üst organ, üst organlar ile merkez komitesi, merkez komitesi ile kongre ilişkisi ve işleyişi üzerinden merkezi parti yapısının anlamını, karşılığını belirtiyoruz. Zaten bu konuda bir tartışma yok. Ama devrimci bir partide parti çalışmasının gerekleri açısından parti içi demokrasi ile merkeziyetçiliğin, anlayışta, işleyişte bir bütünlüğü ifade etmesi gerekiyor. Anlayış planında parti içi demokrasiyi merkeziyetçiliğin, ya da partinin sıkı merkezi işleyişini parti içi demokrasinin karşısına koymanın, ya da bunları birbirini mekanik biçimde dengeleyen, düzelten bir muhtevada kavramanın doğru bir yaklaşım olmadığını düşünüyorum. Öncelikle, işin özünde, esasında bunları parti çalışmasının toplam ihtiyaçları çerçevesinde ve bir bütünlük içinde kavramak gerekiyor.

Komisyon metninde, örgütsel işleyiş sorununa bu bütünlük içinde, yani sınıf mücadelesinin ihtiyaçları, nasıl bir parti, nasıl bir parti çalışması, nasıl parti organları ve kadroları vb. çerçevesinde yaklaşılmaya çalışılıyor. Parti içi demokrasiden ne anlaşılması gerektiği de bu çerçevede ifade edilmeye çalışılıyor. Nadir yoldaş tarafından, komisyon metnindeki ifadelendirmenin yetersizliğine atfen, “devrimci bir partide demokrasi değil, disiplin olmazsa olmazdır, merkeziyetçilik olmazsa olmazdır” denilerek tartışıldığı için, komisyon metninin ilgili bölümünü aktarmak istiyorum.

“Merkezileşmiş burjuva iktidara karşı sonuç alıcı bir savaşı yürütmek merkezileşmeyi zorunlu kılar” diye başlıyor ilgili bölüm. Bu kadarı kendi içinde yetersiz olabilir, daha güçlü ifade etmek gerekebilir. Ama sonuçta, esasta sınıf mücadelesinin görevleri üzerinden partinin merkeziyetçi bir yapıda, merkezi bir işleyişe sahip olması gerektiğini vurgulayarak başlıyor metin. *“Parti içi demokrasi, bu merkezi*

savaşı mümkün olan en etkin bir şekilde yürütmenin, parti üyelerinin aktivitesini yükseltmenin, parti birliğini güçlendirmenin, bilinçli bir proleter disiplini ileri düzeyde hakim kılmanın, herbir organın ve üyenin partinin toplamına karşı sorumluluk bilincini yükseltmenin, olmazsa olmaz bir aracıdır", sözleriyle devam ediyor. Dikkat edilirse, burada parti içi demokrasi merkeziyetçi işleyişin karşısına, onu zayıflatan, ya da tersinden dengeleyen, daha da önemlisi tek tek parti üyelerinin ve belirli bir konuda azınlık görüşüne sahip olanların hakları çerçevesinde konulmuyor. Böyle konulmaması da gerekiyor. Çünkü üye ve azınlık hakları, parti içi demokrasinin sadece bir yönüdür ve kavrayış planında asıl öne çıkartılması gereken yön de burası değildir.

Parti içi demokrasi doğru kavranır ve gerekleri koşullar elverdiği ve mümkün olduğunca yerine getirilirse, bu parti içi birliği, parti içi kenetlenmeyi sağlam ve güçlü kılmanın, partininin merkezi işleyişi (tüzük) altında ve parti çizgisi (program, taktik) temelinde organ ve kadroların etkin bir savaş yürütmesinin, aynı derecede olmazsa olmaz bir koşuldur. Parti içi demokrasi ve onun gerekleri, kendi başına parti üyelerinin haklarıyla değil, yanı sıra onların partiye ve parti merkezine karşı sorumlulukları ve bunun gereklerini yerine getirmesiyle de dolaysız bağlantılıdır. Aynı şekilde, merkeziyetçilik ya da sıkı merkeziyetçilik konusuna da, parti içinde parti çizgisine yabancı bir takım unsurlardan, eğilimlerden ya da tehlikelerden partiyi korumak ve arındırmak ihtiyaçları üzerinden bakılamaz. Bu da aynı ölçüde dar ve tek yönlü bir kavrayış olur.

Komisyon metninde, parti içi demokrasi ile merkeziyetçilik ilişkisinin ya da demokrasi ile disiplin ilişkisinin konuluş ve ifadelendiriliş biçiminin, işin esasında böyle geniş bir kapsamı var. En azından metinde bu yönlü bir çaba var. Ve burada parti içi demokrasiyi tanımlarken ifade edilen

şeylerin hepsi gelip, partinin merkezi (program, taktik, tüzük ya da onun işleyiş yönü üzerinden) savaşının eylem birliği temelinde en etkin bir şekilde nasıl örgütleneceği sorununa bağlanıyor. Sorun, parti üyelerinin özgünlüklerini değil, fakat aktivitesini en ileri düzeyde nasıl seferber edebileceği üzerinden konuluyor.

Aslında bu basitçe partinin kendi içindeki işleyiş sorunu da değil. Devrimci sınıf partisinin sınıf kitleleriyle devrimci bir birleşmesi ve kendi sınıf temeline sağlamca oturması açısından da, toplamda demokratik merkezîyetçi işleyişin ve özellikle de bunun parti içi demokrasi yönünün bir karşılığı ve anlamı olduğunu düşünüyorum. Tartışmamız merkezî işleyişe sahip leninist bir parti yapılanması mı, yoksa gevşek, kendi başına buyruk, demokrasiyi kendi içinde amaçlaştırmış federatif bir parti yapılanması mı tartışması değil ki! Leninist bir parti için, komünist bir parti için, sıkı bir merkezî örgütlenme gereği esas alındığında ve parti içi demokrasi bununla birlikte düşünüldüğünde, partinin sınıfın içinde kök salabilmesi için, sınıf kitlelerinin içinde kök saldıkça ona önderlik edebilmesi için, onun nabzını tutabilmesi için, sınıf kitleleriyle ve sınıf mücadelesiyle canlı, organik ve tek yönlü olmayan bir ilişki tarzı içinde olması lazım.

Bunun kendisi, bir yandan yerel örgütlerin yüksek bir inisiyatifle çalışmasını gerektiriyor. Yanı sıra, sınıf kitleleri ile kurulacak bağda ve girilecek ilişkide, tabii ki partinin programatik bakışı, taktik-politik görevleri ekseninde, ama diğer yandan da, sınıf hareketinin kendi ihtiyaçlarını, süreçlerini, eğilimlerini, dinamiklerini kavrayabilmeyi, kısacası nabzını elde tutabilmeyi gerektiriyor. Buradaki başarıda parti içi demokrasi çok önemli bir araç ve olanak. Parti içi demokrasinin önemsenmesi ve kurumsallaştırılması bu açıdan da hayati bir önem taşıyor.

Tüzüklü bir örgütsel yaşamın gerekliliğini, yalnızca par-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

ti içinde disiplini yoktan varetmek veya zaaflara, sapkın eğilimlere karşı bunu bir önlem ve yaptırım olarak işletmek ihtiyacı üzerinden, ya da sadece bu yönüyle tartışmıyoruz. Tek tek kişiler nezdinde değil, örgüt toplamında zaten varolan bir birliği ya da disiplini, partili çalışmanın gerekleri üzerinden sürekli yetkinleştirmek, sürekli daha ileriye taşımak, bu yönüyle doğru ve sağlam bir örgütsel işleyişi güvence altına almak ve bu sayede de, hiçbir kişiselliğe ve keyfiliğe meydan bırakmamak... Yani parti içi demokrasi *"parti üyelerinin aktivitesini yükseltmenin, parti birliğini güçlendirmenin, partide bilinçli bir proleter disiplini ileri düzeyde hakim kılmanın, her bir organ ve üyenin partinin toplamına karşı sorumluluk bilincini yükseltmenin olmazsa olmaz aracıdır"* ifadesiyle, komisyon metninde vurgulanmak istenen şey de zaten budur.

Bu geniş kapsamıyla, bu bütünlük içinde bakmak gerekiyor. Parti içi demokrasi ayrı bir alan, ayrı bir işleyiş, merkezîyetçilik ayrı bir alan, ayrı bir işleyiş ve parti içi demokrasi sadece görüş farklılıkları karşısında azınlığın haklarını, görüşlerini eylem birliği temelinde koruması vb. olarak konulmamalı, böyle kavranmamalı. Komisyon metnindeki ifadelendirme gerekli görülüyorsa tartışılır, ama işin esasında yukardaki bütünlüğü gözeten doğru bir ifadelendirme olduğunu düşünüyorum.

Örgütsel sorunlar üzerine ön tartışmalar/2

Büyük bir örgütsel deneyim birikimine sahibiz

Sinan: Bildiğiniz nedenlerden dolayı ilgili komisyon metnini henüz okuyamadım. Bu nedenle metin üzerinden değil, buradaki tartışmalardan hareketle birkaç noktayı belirtmek istiyorum. Önce tüzük sorunu çerçevesinde kısaca bir şeyler söylemek istiyorum .

Bizim on Yıllık bir örgütsel sürecimiz var. Bu süreçte yaşananlar belgelenmiştir ve devrimci kamuoyu tarafından da bilinmektedir. Geline yerde artık tüzüğümüzü somut hale getirmeye çalışıyoruz. On yıllık örgüt yaşamımızda bir tüzüğün özünü ve ruhunu bulabileceğimiz herşey vardır.

Mesela tasfiyecilik döneminde, özellikle önderlik içe-

risinde çıkan problemler, bunun üzerine çok ciddi tartışmalar var. Bunlar 2. Genel Konferans belgelerinde toplu olarak yayınlanmıştır. Yanı sıra, özellikle örgüt yaşamını, hukuku, işleyişi vb. sorunları kapsamak bakımından da özel bir önem taşıyan *İç Yazışmalar/İç Çatışmalar* başlığı altında kitaplaştırılan belgeler var. Bu belgelerin içinde mesela bazı MK üyelerinin yazdığı bir mektuba Cihan yoldaşın verdiği bir yanıt var. Yine aynı konuda 29 Temmuz '91 tarihli bir başka mektubu var (Bkz. *İç Yazışmalar/İç Çatışmalar*, Eksen Yayıncılık, s.101-148, 155-165 -Red.).

Bana göre bu mektuplar, tüzük çerçevesinde pek çok temel sorunu içeriyor. Ben 25 Haziran '91 tarihli bu mektubu bütün yoldaşların yeni bir gözle okumasını önemle öneriyorum. Bir dönemin belgesi olarak okuduk ve geçtik; ama demokrasi nedir, merkeziyetçilik nedir, disiplin nedir, hak, hukuk yetki nedir, eleştiri-özeleştiri nedir, bütün bunlar örgütün o günkü canlı ve yaşamsal sorunları üzerinden bu mektupta var. Ve bu temelde bir tüzük tartışmasıdır. Dolayısıyla, tek tek kişilerle yapılmış bir tartışma olarak görülmemelidir. Sadece bu tartışma bile yeni dönemde bizim nasıl bir örgütsel işleyişe ve tüzüğe ihtiyacımız olduğumuz konusunda temel bir fikir verecektir. İşin özünü, ruhunu veren bir metindir bu. Nitekim Cihan yoldaş, tasfiyeciliğin tasfiye edildiği 2. Genel Konferans'ın başlangıç tartışmalarında da, örgütün yaşadığı iç sorunların ve bu sorunlara yaklaşımın, tüzük sorunu konusunda da paha biçilmez açıklıklar sunduğunun altını çizmişti. O bölümleri yeniden incelemekte büyük yarar vardır.

Kongremizde bir tüzük tartışması yapacağız ve artık bir tüzüğümüz olacak. Şu ya da bu olay şahsında değil, bir bütün olarak örgütsel süreçlerimizde bu çerçevede önemli deneyimlerimiz var. Herşeyden önce bizim örgütümüz her iki yıla bir konferans sığdırmıştır. Bunun kendisi bile, örgüt

hukukunu ve bu çerçevede tüzük sorununu ne denli önem-
sediğimizin somut bir kanıtıdır. Dahası bizim sürekli üye-
rinde durduğumuz demokrasi, merkeziyetçilik, hak-hukuk,
görev, yetki, ademi merkeziyetçilik, disiplin, örgütsel işleyiş,
örgüt iradesi vb., tümünün de tüzük çerçevesinde karşılığı
vardır. Kısacası tüzük konusunda çok fazla zorlanacağımızı
zannetmiyorum. Nihayetinde on yıllık deneyim ve birikimleri-
nizi süzerek bir tüzük formu içerisinde dile getireceğiz.

Gerilimli tartışmalara konu olan kadrolar ve kadrola-
ra yaklaşım sorunuyla ilgili olarak da bir şeyler söylemek
istiyorum. Örgütümüz bu sorunu geçmişte de tartıştı, bu-
gün bir kez daha tartışıyoruz, ilerde de tartışacağız. Bizde
ilk kez 3. Konferans'ta kadrolar sorunu derli toplu bir bi-
çim-de tartışıldı. Bu tartışma "ileri kadrolar" başlığı altında
yapılan bir tartışmadır. Örgüt yaşamımızda kadroların tut-
tuğu yer nedir, bizim kadrolarımızın gerçekliği nedir, bu
kadroları sınıf devrimciliği çizgisinde dönüştürmenin sorun-
ları nelerdir? Bu konularda en ileri düzeyde bir çözümle-
me yapılmıştır. Bu çözümleme oldukça anlamlıdır ve kad-
ro gerçekliğimiz konusunda paha biçilmez açıklıklar sağla-
mıştır. Özellikle yapılması gereken, 3. Genel Konferans'ımı-
zın bu değerlendirmelerini bir bağlayıcı temel olarak ele al-
mak, onları yeni sorunların tartışılmasında bir hareket noktası
olarak kullanmaktır.

Sorunlarımızı bütünsel bir politik çerçevede ele almalıyız

Biz 3. Konferans'ın ardından yeni bir döneme girdik.
Ben bugün bir takım tekil örneklerden hareketle kadrolar
ve kadrolara yaklaşım sorunu tartışmasının geçmişteki gibi
yapılamayacağını düşünüyorum. Zira sorunun mahiyeti esas-
tan değişmiştir. Örneğin bugün perspektiflerimize, ideolo-

jik çizgimize, çalışma tarzımıza, çağrılarımıza direnen eski kadro tipi yoktur. Belli kusurları, yetersizlikleri, zayıflıkları olan insanlar vardır.

Peki bugün kadrolar sorunumuz, kadrolaşma sorunumuz yok mudur? Kuşkusuz ki vardır, ama artık sorunun mahiyeti değişmiştir. Dolayısıyla bu sorunu geçmişteki gibi değil, yeni dönemde önümüze koyduğumuz görevlerle ve buna uygun kadrolaşma çerçevesinde tartışabiliriz. Bugünkü İstanbul il komitesi kadroları ile 3. Konferans öncesindeki kadrolar aynı değildir. Bugün geldiğimiz noktanın ne olduğu konusunda bir açıklığa sahip isek, bugünkü tartışmayı geçmiştekinden çok farklı sürdürmek durumundayız. Tersî, tartışmayı çok geri bir noktadan yapmak, daha da kötüsü, meseleleri kişiselleştirmek olur. Önceki dönemler üzerinden tartışmanın örgütü ileriye götüremeyeceği konusunda açık olmamız gerekiyor.

Kadro sorununda olumsuz bir takım örneklerin yaşandığı dönemde bile örgütümüz, toplam olarak siyasal faaliyete, kadroların önderlik anlayışına, çalışma tarzına, örgütsel işleyişine vb. politik müdahale çabası içinde sorunlarını çözmüştür. Ne zamanki tek tek kişilerin sorunları ya da kişisel ilişkiler alanında ortaya çıkan sorunlar üzerinden çözüm arama yoluna gidilmişse, bunda hep başarısız olunmuştur. 3. Konferans'ın onu bir dönemeç yapan başarısı da, önderlik anlayışından çalışma tarzına, kadro sorunlarına kadar yapılan politik değerlendirme ve çözümlemelerden gelir. Biz her dönemde bu tip müdahaleler olduğu ölçüde kendimizi ileriye götürebildik. Ben bundan sonra da bu bakışın korunması gerektiğini düşünüyorum.

Cihan yoldaşın da belirttiği gibi, bizde kadrolara yaklaşım konusunda tekyanlı bir bakış hep olmuştur. Biz insanları ne ölçüde eğitiyoruz, onları dönüştürmenin koşullarını ne denli yaratabiliyoruz, gerçekten insanlarımız örgütlü müdür?

Kadroları değerlendirirken, bu ve benzeri sorulardan giderek bakabilmeliyiz. Bizim süreçlerimizde probleme dönüşen, zamanla kaybettiğimiz ya da bir noktadan sonra bizzat kendileri çareyi kaçışta bulan insanlar var. Bu durum elbette sadece bunların zayıflıkları ile izah edilemez. Bu konularda doğru ve bütünsel bir değerlendirme yapabilmek için, bu sorulara tutarlı bir cevap vermek zorundayız. İdeolojik-siyasal eğitim sorununda yeterince başarılı olduğumuzu söyleyemeyiz. Böyle bir durumda yaşananları, insanlar kusurludur, zayıftır vb. üzerinden izah edemeyiz. Örneğin klasikler üzerinden sistematik bir eğitim gerçekleştirilmemiştir bugüne kadar. En fazla ilk adımlar atılmış, ama arkası gelmemiştir. Aynı şekilde bugün parti olarak devraldığımız zengin ve çok boyutlu bir ideolojik birikime sahibiz. Peki bu kadrolarımıza maledilebilmiş midir? Kadroların bu ideolojik birikim temelinde sistematik ve derinlemesine eğitimine gerekli önem verilmiş midir? Durumun böyle olmadığını, bu alandaki zaafiyetin sürdüğünü, bunun ise politik ve örgütsel süreçlerimizi zayıflattığını biliyoruz. İdeolojik eğitim, politik eğitim, örgütsel eğitim, pratik eğitim, her alanda kadrolarımızı sistemli bir biçimde eğitmek zorundayız. Bu, kongreyi izleyecek dönemin en temel sorunlarından biridir.

Bir diğeri örgütlenme sorunlarıdır. Bir takım organlar kuruyoruz, ama soruna biçimsel olarak bakılmayacaksa, bunlar gerçekten işlevsel organlar mıdır? Buna da çok rahat cevap verilemez. Bu organlardaki insanlar gerçekten yeterince kuşatılabilir mi? Kendi örgütsel politik faaliyetlerinde bu organlar gerçekten kendilerini hissettirebiliyorlar mı? Tek tek insanları hissetmeleri yetmiyor burada, bir örgütü hissetmeleri gerekiyor. Zira örgüt iç yaşamında, politik faaliyetinde bir örgütü hissettiği ölçüde, biz yeni güçleri kalıcı hale getirebiliriz.

Siyasal faaliyet anlamında kuşatıcılığı ancak belli bir ölçüde başarabiliyoruz. Genelde insanları yeterince kuşatamıyoruz. Çok güçlü gibi görünen kimi insanlar bile, süreç içinde düşebiliyorlar. Bu önümüzdeki dönemde de karşımıza bir problem olarak çıkacaktır. Zira Türkiye'deki koşullar bellidir, zor bir dönemden geçiyoruz, süreç sancılı ve gerilimlidir. Böyle bir dönemde, sadece ideolojik üstünlüğümüz üzerinden zayıf insanlar uzun süre ayakta kalamazlar. Birçoğumuz bu sancılı süreçte deneyimimizle, bilincimizle ayakta kalabiliyoruz. Bu, özellikle yeni insanların kolay başarabileceği bir şey değildir.

Biz insanları, doğru bir çalışma tarzını hayata geçirebildiğimiz, gerçekten kuşatıcı bir faaliyetin içine çektiğimiz oranda, dönüştürebilir ve kalıcılaştırabiliriz. Bunda başarısız olduğumuz ölçüde, sorunu kendi içerisinde çözmeye çalışıyoruz. İşin kolayına kaçıyoruz. Sorunu esasından kavrar, çözümünün maddi ortamını yaratırsak, sonrası doğal bir şekilde yaşanacaktır. Ayrışma da, yaptırım da, disiplin de yerli yerine oturacaktır. Bunun oturması da bir süreç sorunudur. Öyle bir-iki müdahaleyle başarılabileceğini zannetmiyorum. Biz parti oluyoruz; artık programımız ve tüzüğümüz var, iyi-kötü ne yapmamız gerektiği de bellidir, bundan sonra buna gelen gelir, gelmeye de disiplinimizi uygulayarak demek, sorunu biçimselleştirmek olur. Ben sorunların önemini küçümsüyor değilim, yalnızca meseleyi yerli yerine oturtmamız gerektiğini vurgulamak için belirtiyorum.

Kadro sirkülasyonunun nedenleri...

Celil: İlk olarak alt organların kurulması sorunu üzerinde durmak istiyorum. Burada belli sorunlar yaşanıyor. Alt ilişkilerin örgütlenmesi konusunda belli bir hassasiyet gösterirken, bir başka noktada bir zayıflık alanı yaratıyoruz

kendimize. Bunun yaşanmış örnekleri var.

Şöyle bir tanımlamamız var: Devrimci kişilik ve örgütsel kimlik noktasında ciddi zayıflıklar yoksa, potansiyel kadro adaylarını rahatlıkla organlarda, birimlerde değerlendirebiliriz, bu onları eğitmenin ve dönüştürmenin de zeminidir. Ama diğer taraftan, bu tersinden bir zaafiyet alanına da dönebiliyor. Omuzları yeterince güçlü olmayan, kendilerini hazır hissetmeyen insanları da organlara/birimler alabiliyoruz.

Bu kuşkusuz, partinin kendisinde belli bir potansiyel gördüğü kadroya yönelik güveninin bir ifadesidir ve önünü açmak için bir teşviiktir. Hakkını verebilirse, onu daha ileri düzeyde kazanmanın zeminidir, böyle bir organ yaşanması. Ama işin bir de öteki boyutu var. İçinden geçtiğimiz dönemin özellikleri nedeniyle, yeterince hazır olmadan organlara alınan bazı insanlar, omuzladıkları bu yükün altında ezilip geriye düşebiliyorlar. Bunun gözetilmesi gerekiyor. Daha uzun vadede, alt bir çalışma grubu içerisinde, kendine güven kazanacak tarzda insanları hazırlayıp, ardından daha üst organlara almalıyız.

Biz bugüne kadar üç konferans gerçekleştirdik, şimdi parti kongresi topluyoruz. Değerlendirmelerimizin çok özlü ve isabetli olduğu konusunda birleşiyoruz. Ama bu değerlendirmelerde söylenenlerin şiddetiyle insanları itmekten ziyade, sorunun esasını kavratarak insanları kazanmak önemlidir.

Biz çok sayıda insan döktük. Bu tek başına örgütün uzak olduğu açık alan meselesi değildir. Başından beri büyük sirkülasyon yaşadı bu örgüt. İlk dönemde bu, hareketin kendi çizgisiyle uyumlu kadroları bulamamasından kaynaklanıyordu. Tarzımız farklıydı, zor bir dönemde, zor bir alanda, zor işler başarmak üzere yola çıktık. Alıştıkları tarzın dışında bir faaliyet vardı, kolay güç olunmadığı koşullarda ve insanları dönüştüremediğimiz ölçüde, bu geçici yol arkadaşları

saflarımızı terkedebildiler.

İlk dönemlerde önemli fabrikalarla bağlarımız vardı; Netaş'tı, Altınyıldız'dı, tersanelerdi, daha değişik yerlerdi. Bu biraz o dönemin sosyalizme açık öncü işçi kuşağının varlığından geliyordu. Ama o dönemde biz önemli bölümünü kaybettik. Bu büyük ölçüde onların kendi zaaf ve zayıflıklarından kaynaklansa da, bizden kaynaklanan nedenleri de vardı.

Yeni dönemde, dökülmelerdeki sorumluluğun önemli bölümünü kendimizde aramalıyız. Kendi politikalarımızı, kendi perspektiflerimizi canlı bir şekilde yaşama geçiremediğimiz oranda, sıkıntılar yaşayacağız. Önemli olan, herbir kadroya, herbir taraftara, yapabileceğini yaptırabilmektir. Bazen çok köşeli davranabiliyoruz, ya bu deveyi güdersin ya bu diyardan gidersin, yaklaşımı hakim hale gelebiliyor. Eğitelim, kazanalım. Biz eleştirelim derken yıpratabiliyoruz, kırabiliyoruz, rencide edebiliyoruz. Bu taviz verelim anlamına gelmiyor. Ama içinden geçtiğimiz sürecin güçlüklerini de gözönünde bulunduralım. Kısacası yaklaşım sorunu büyük bir önem taşıyor.

Öte yandan, politik bir hareket olmayı başarmış olmakla birlikte, kitleselleşme alanında sorunlar yaşıyoruz. Sorunların paralel yüklenme ile çözüleceği açık. Ama işi dengelemeye çalışırken başka bir zaaf alanına yolaçabilen bir tarzı da artık terketmemiz gerekiyor. Asgari düzeyde bir kitleselliğe ulaşarak, hem sınıf içerisinde daha fazla yol alma, hem de sol hareketi sarsma olanağını bulabiliriz. Sorunun bu yanının ayrıca gözetilmesi gerekiyor.

Öte yandan, fabrikalara kilitlenmiş bir faaliyeti temel alıyoruz, ama bu mekanik kavranabiliyor, ya da bazen pratikte böyle oluyor. Fabrikaya giriyor, on-oniki saat çalışıyor, çevresine bakamıyor, semtine bakamıyor, kitle örgütüne, sendikasına gidemiyor. Bu durum hem kendisi için, hem de

örgüt için bir sıkıntıya dönüşüyor. Adeta sosyal bir kişilik olmaktan çıkıyor. Bu durum gerçek gücümüzün altında bir görüntüye yolaçıyor. Ama yürütülen kısmi politik kampanyaların kendisi bile, düşündüğümüzün daha ötesinde bir etkiye sahip olduğumuzu gösteriyor. Bu durumu da gözetmemiz gerekiyor.

Kadrosal açıdan belli bir darlık yaşıyoruz. Bunların önemli bölümü konum olarak rahat hareket edebilecek durumda değiller. Bunun kendisi de bir zorluk alanı. Kadro potansiyelleri içinde kitle önderi olabilecek, rahatça açık faaliyet yürütebilecek olanları, yeni dönemde özel bir tarzda gözetmek durumundayız. Yoksa sorun daha sonraki sürece gene taşınacaktır.

Çeper örgütlenmesine gerekli önemi ve özeni göstermeliyiz

Cihan: Celil yoldaş kısa ve özlü konuşmasında son derece önemli noktalar dile getirdi. Ben yoldaşın işaret ettiği bir meseleden, çevremizin örgütlenmesine ilişkin sorundan başlamak istiyorum. Biz en sıradan ilişkimizi örgütlemenin bir yolunu bulabilmeliyiz.

'70'lerin deneyimini hatırlıyorum; devrimci öğrenciler olarak semte gittiğimizde, semtte akrabalarımız üzerinden tanıdığımız işçi ve emekçi ilişkilerini bile bir biçimde eğitim grubuna dönüştürür ve onlarla haftalık eğitim çalışması yapardık. Hiçbir örgütsel bağları olmayan, bizim olağan çalışma alanlarımız içinde yer almayan insanlardı bunlar. Buna rağmen bu rastlansal ilişkileri eğitmeyi ve örgütlemeyi önemserdik. Bu çok doğal bir davranış tarzıydı bizim için o dönem.

Oysa bugün, insanlarımız çevremizde şekilsiz ilişkiler olarak, bireyler olarak kalıyorlar. Yoldaş tam ifade edeme-

di, ama anladığım kadarıyla, henüz hazır olmayan insanları organlara almayalım, bunlar temel örgüt birimleri oldukları için bu sorun oluşturabiliyor, demek istiyor. Yoldaş kaygılarında elbetteki haklı. Ama insanları bu örgütsel birimlere zamansız almaktan kurtulmanın yolu da, onları zamanında altta, kendi konum ve düzeylerine göre örgütlemesini bilebilmekten geçmektedir. Biz onları zamanında eğitim grubu, çalışma grubu, çalışma komitesi düzeylerinde değerlendirebilirsek, böylece günü geldiğinde rahat bir biçimde parti organlarımıza da alabiliriz. Bu saydıklarım zaten partiye kadro hazırlama basamakları ya da buna uygun örgütsel biçimlerdir. Böylece insanları yarının komitelerine ya da hücrelerine hazırlamış oluruz. Bunu zamanında yapmıyoruz, bu insanlar örgütsüz kalıyor, şekilsiz bireysel ilişkiler halinde bekliyorlar. Sonra da kalkıp, bu kadar zamandır bizimle birlikteler, pratik çalışmalarımızın fiilen içindeler, o halde niye bunları organlarımıza almıyoruz diyoruz ve tutup gerçekten kaldıramayacakları bir düzeye, bölge komitelerine alıyoruz. Bu kez de ya hakkını veremiyorlar ya da probleme dönüşüyorlar, zamansız olarak ve gereksiz bir biçimde geriye düşmüş oluyorlar.

Biz, tek bir insanımızı bile örgütsüz bırakmamanın yolunu bulalım, bu çerçevede partinin çeper örgütlenmesine gerekli önemi ve özeni gösterelim. Bunu yapmak kaydıyla, insanları hazır olmadıkları örgütsel birimlere almaktan kaçınalım. Ama ben diyorum ki; biz çevremizdeki sempatan militan potansiyeli zamanında örgütlemeyi, onları çeper örgütlenmeleri içinde hazırlamayı başarırsak, böylece onları o ileri düzeylere adım adım hazırlamanın da zeminini bulabileceğimiz için, tartıştığımız sorunu da zaten yaşamayız.

İkinci olarak, Nadir yoldaşın komisyon metnine ilişkin eleştirisine değineceğim. Parti içi demokrasiye mi yoksa disipline mi vurgu yapılacak sorunu tartışılıyor. Metni ye-

terince dikkatli inceleyemediğimi daha baştan söylemiştim. Ama “demokratik merkezîyetçilik” arabaşlıklı bölümdeki tanımlamada bir problem olmadığını düşünüyorum. Zira burada parti içi demokrasi herşeyiyle parti disiplinine bağlanıyor. Kendi içinde demokrasiyi olumlayan, yücelten bir zayıflık yok; tersine, demokrasinin partinin disiplinini, otoritesini, verimini, aktivitesini nasıl yükseltebileceği vurgulanıyor burada. Demokrasi tümüyle disiplin ihtiyacı, merkezîyetçilik ihtiyacı, partinin birliği ihtiyacı, faaliyetindeki verim ve aktivite ihtiyacı üzerinden tanımlanıyor. Bu açıdan, demokrasi disiplin içindir, birlik içindir, mücadeleyi güçlendirmek içindir, bunun dışında bir işlevi olamaz anlamına gelebilecek bir içeriği var.

Zaafllara müdahaleyi zamanında ve doğru bir yöntemle yapmalıyız

Üzerinde çok durulan diğer soruna ilişkin tartışmaya ise fazla girmek istemiyorum. Zira çok değişik vesilelerle bu konudaki düşüncelerimi ortaya koydum. Şu ya da bu argümanı hareket noktası olarak değil, üzerinde epeydir düşündüğüm ve çok önemli gördüğüm bir nokta olarak, kendi düşüncelerimi pozitif bir çerçevede ortaya koymaya çalıştım. Bazı yoldaşlar kaygılarını örgütsel süreçler üzerinden dile getiriyorlar. Benim dile getirdiğim perspektif de tümüyle bu örgütsel süreçlerin deneyimlerine dayanıyor. Celil yoldaşın da işaret ettiği gibi, biz bugüne kadar çok insan kaybettik, bunun üzerinde dikkatle ve çok yönlü olarak düşünmek zorundayız. Evet, dönem kötü, bunu kabul ediyorum. Ama biz yeni bir örgüt olduğumuz ve bir takım zaafllardan sonuçlar çıkardığımız iddiası taşıyorsak, insanları bu kadar kolay kaybetmemeliyiz.

Doğru bir disiplin anlayışının ancak ilk konuşmamda

tanımladığım koşullarda uygulanabileceğini, diğer türlü bir disiplin uygulamasının yalnızca insan kaybını hızlandıracak-
ğını düşünüyorum. Kadroların faaliyeti denetlenmeli, kadroların
kusurları eleştirilmeli, aksaklıklara müdahale edilmeli. Ben
bunun bu örgütte yapılmadığını sanmıyorum. Geriye ne ka-
lıyor? Geriye zamanında müdahale denilen şey kalıyor. Ben
diyorum ki, yoldaşlar bazı deneyimlerden iyi sonuçlar çıkar-
malılar. Müdahalede gecikmemeliyiz, zaafıların ve zayıflık-
ların üzerine zamanında ve ilkel bir biçimde gitmeliyiz.

Sert müdahale savunusunun gerisinde böyle bir zayıf-
lık da var. Biz fazlasıyla yumuşak, fazlasıyla liberal bir ön
süreci tükettikten sonra sert bir tarzda üstüne gidiyoruz, böy-
lece etkili bir müdahale zeminini de kaybetmiş oluyoruz.
İnsanlara güçlüyken müdahale etmek gerekiyor. İnsanlarla
ilişkilerimizin uzlaşmaz noktalara, tıkanma noktalarına gel-
mesinin gerisinde, insanların güçlü oldukları dönemde yol-
daşça yapılmamış bir müdahale gerçeği var. Eğer bu yapıldığı
halde müdahale etkili olamıyorsa, böylelerine ceza ver-
seniz de sonuç değişmiyor. Zaten vermeye kalktığınızda, on-
lar cezanın daha ilerisini koyuyorlar sizin önünüze, çareyi
kaçışta buluyorlar, çekip gidiyorlar.

Bir süre önce X bölgesinden iki kişiye ceza vermeye
kalktınız, onlar cezayı daha ileri noktada gerçekleştirdiler,
saflardan kaçış yolunu tuttular. Ama gariptir, bu sizde anla-
şılması ve kabul edilmesi güç bir telaş yarattı. Onları ka-
zanmak adına tutup yapılmaması gereken şeyler yaptınız.
Bu aynı garip tutarsızlığı kaçış noktasına gelen başka in-
sanlar karşısında da gösterebiliyorsunuz. Sadece aşağılamay-
la karşılayabileceğimiz davranışları, bir takım garip dil dök-
melerle durdurmaya çalışıyorsunuz. İşin tuhaf yanı, bu
tutarsızlıkları özellikle Nadir yoldaş gösteriyor. Gereğinden
fazla sert ve sekter, gereğinden fazla yumuşak ve sözde
kazanıcı olabiliyor. Ve bunlar birçok durumda yanlış za-

manda yapıyor.

Buna X bölgesi örneği dışında birçok başka örnek de verebilirim. İnsanlar devrimciyken ve güçlüyken eleştiri silahını doğru ve yerinde kullanabilelim ki, anlamlı bir sonuç da elde edebilelim. Kendi emeği konusunda hassas bir yoldaşlar topluluğu, birbirini denetleme ve kusurlarını zamanında eleştirme konusunda da aynı hassasiyeti gösterir. Devrimci ve doğal olarak yapıcı bir eleştiri karşısında ayak direme ya da gericilik ise, ancak küçük-burjuva gericiliğini kişiliğinde güçlü bir biçimde taşıyanlara özgü olabilir. Böyleleri içinse yapacak fazla bir şey yoktur. Bunları katı bir tutumla kendini yenilmeye zorlamak, gericilikte ısrarı bir çizgi haline getirdikleri bir durumda ise kovmasını bilmek gerekir.

Geriye kala kala birilerine ceza vermek sorunu kalıyor. Cezanın normal koşullarda verilebileceği şekli varsa verin! Bence en büyük ceza eleştiri cezasıdır. Uzlaşmaz noktalara gelen ve giderek hayat belirtisini tüketen unsurlar için ise, artık kovma sorunu tartışılır. Bazıları daha erken kovulsalardı daha iyi olmaz mıydı? Evet, daha iyi olurdu. Zamanında kovmadığımız iyi olmamış dediğimiz durumlar çıkabiliyor. Ama bu insanlar hep böyle değillerdi, başlangıçta farklı bir durumda idiler ve zamanında doğru bir müdahale pekala sonucu değiştirebilirdi. Bizim bunu da anlamamız gerekiyor.

Bu konuda şaşmaz biçimde materyalist olmak durumundayız. Olmazsak ne olur? On seneyi tüketiriz; sonra da kalkar, politik etkisi bu kadar güçlü, fakat kadro gücü bu kadar sınırlı bir örgüt gerçeği karşısında şaşar kalırız. Bura-daki aksamanın nereden geldiğini de bir türlü anlayamayız. Bu insanlar bize başlangıçta belli bir iyiniyetle, belli bir coşkuyla geldikleri halde, niye bu kadar kolay dökülüyorlar, niye bu kadar çok insan kaybediyoruz? Biz bunun üze-

rine iyi ve çok yönlü olarak düşünmek zorundayız. Bence bu kongrede öne çıkarılıp tartışılması gereken asıl mesele budur.

Bizim disiplin uygulama, eleştiri yapma konusunda bir güçlüğümüz yok, bu konularda fazlasıyla rahat ve kuvvetli bir örgütüz. Ama disiplini de, eleştiriye de, denetimi de devrimci kadrolara uygulayabiliriz. Biz öncelikle insanlarımızı devrimcileştirmenin gereklerini yerine getirelim ki, iflah olmazlıkları açığa çıkanları kovarken vicdanımız rahat olabilsin. Bir tanesini kovarken on tanesini kazanalım. Sorunun özü ve esası budur.

Bu meseleyi çözmek durumundayız. Biz üzerimize düşenleri yerine getirmeliyiz ki, birileri kolayca çekip gidemeyebilsin. Kovulurken ya da kaçmak zorunda kalırken de utanç ve eziklik duyabilsin. Durum halihazırda böyle olmadığı için dikkati buraya çekmeye çalışıyorum. Tartışılan vurgu sorunuysa, vurgu buraya yapılmalıdır. Burada bir diyalektik var, bu anlaşılamıyor. Meselenin bu yanını çözersek, öteki yanından gerektiği gibi uzlaşmaz olur ve gerçekten etkili sonuçlar alırız. Bir takım insanların bizi yormuş ve yıldırılmış olması üzerinden kalkıp kısır ve işlevsiz teoriler yapma hatasına düşmeyiz.

Şunu da eklemek istiyorum. “İleri kadrolar” üzerine tartışmanın yapıldığı dönemde, bu tartışmanın bir anlamı vardı. Ama şimdi bizi bu tarzda uğraştıran çok fazla insan yok gerçekte. Örgütten gelmiş insanlar buna tanıklık ediyorlar. Bir yoldaşla kendi bölgesindeki durumu konuşuyorum; yoldaş, birçok şeyin iyi olduğunu, ama neyi nasıl yapacaklarını tam bilemediklerini, insanların önünü açamadıklarını söylüyor bana. Burada delege olarak bulunan ileri yoldaşların kendileri bile alttaki kadroları anlamlı, verimli, kesintisiz bir siyasal faaliyetin içine sokmakta zorlanıyorlar.

Kendini yeterince üretmeyen eski kadrolar varsa, ama öte yandan bunlar devrimci insanlarsa, onları yeni duruma adapte etmek için gerekli koşulları yaratmak da yine bizim sorumluluğumuzdur. İnsanlar devrimci, ama bir takım eski alışkanlıkları var diye biz bunları işe yaramaz ilan edemeyiz ki. Bu tam bir sorumsuzluk ve değer bilmezlik olur. Bu dönemde devrimci olmak az birşey değil, bunu önemsemek zorundayız. Her gerçek devrimcinin bunu anlamasında, önemsemesinde ve gereklerini gözetmesinde bir güçlük olduğunu zannetmiyorum.

Ayrıca öyle devrimciler vardır ki, teknik alanda görevlidir örneğin, ama işini ciddiyetle yapıyordur. “Doğru yerde doğru insan” diye şiar yazmışsınız metninize. Herkesin sınıfın iyi örgütçüleri olması gerekmiyor ki, herhalde herkesin doldurabileceği bir yer vardır siyasal ve örgütsel yaşamımızda.

Nadir: Söylediklerimin tam doğru anlaşılmadığı görülüyor. Söylenenin özü ve esası şudur: Bu tartışmanın bizim geçmişimiz açısından son derece rahat anlaşılır bir yanı vardır. Biz, 3. Konferans metnimize yazdık; “çok verilenden çok şey istenir”, dedik. Ama biz konferans sonrasında çok şey verdiğimiz kadrolardan çok şey alamadık maalesef. Bir kısmı kendi mevzisinde tutundu. Buna müdahale edildiği ölçüde ise, bu, kadrolara yaklaşım üzerinden bir tartışmaya dönüştürüldü.

Anlaşılması açısından bir örnek vermek istiyorum. Y örgütümüzün bir üyesidir, örgütün bir tarzı vardır, yoldaş çalışmanı şöyle düzenleyeceksin, denilir. Hayır, onun kendi ahbabları vardır, o bu çevrelerde dolandır ve bir noktadan sonra buna tutup bir çift söz söylenir. Bu başka bir takım gerilimlerle de birleşince, “kadrolara yaklaşım” meselesi bugüne kadar uzanır.

Sinan yoldaşın konuşmasını şaşkınlıkla izledim. Şöyle

bir tablo çiziliyor; adamın teki eline kılıç almış, ben bunu sallayacağım diyor. Diğer yoldaşlar da hayır sallayamazsın, diyorlar. Tartışma buraya çekildiği zaman, ne anlaşılabilir, ne ortak bir noktada buluşulabilir.

Meselenin esası şu; biz metnimize yazdığımız kuralları uygulamakta tavizsiz davranmalıyız. Biz geçmişte böyle davranmadık, yarın davranacağımızın da bir güvencesi yoktur. Ama dün ile yarını karıştırma denir. Olabilir, bu bir dönemdir, kapatılır. Ya da şu söylenir; biz dün şöyle dedik, ama ancak şöyle uygulayabildik, bugün de içinden geçtiğimiz dönemde, işçi hareketinin durgunluk döneminde, devrimciliğin zor yapıldığı bir dönemde, bu disiplini uygulamanın belli sınırları vardır ve biz bunu pratikte gözeceğiz, denir. Benim için tartışma biter.

Sonuç olarak şunu söyleyeceğim: Geçmiş bir tarafa bırakıyorum, geleceğe dönük olarak devrimci iç yaşamı oturtmak büyük bir önem taşıyor. Saflarımıza yeni insanlar gelecekler, bundan kuşku duyulmasın. Ve bize çok yabancı alışkanlıkları, anlayışları, davranışları birlikte getirecekler. Biz işimizi sıkı tutalım, onlar daha adımlarını atar atmaz, uymaları gereken, yapmaları gereken şeyler konusunda uyaralım. Bunların gereklerini yerine getirmeden bu kapıdan giremeyeceklerini anlatalım.

Temmuz: Komisyonun ilk geniş toplantısına sunduğun metinde söylediğinin özü-esası buydu da, o tartışmada buna mı itiraz edildi?

Nadir: Ben bu tartışmayı daha fazla uzatmak istemiyorum, söyleyeceğimi söyledim.

Temmuz: Tüzüğümüzün örgüt yaşamımıza yön vermesi ihtiyacını vurguluyoruz. Tüzükle parti iç yaşamı arasındaki bağın anlamını, konuyla daha yakından ilgilenmeye başladığımızda, daha açık fark ettik. Bu bir yönüyle komisyon metnini yazma sürecinde belirginleşti. Komisyon toplantı-

mızda bu tartışmayı belli ölçülerde yaptık, tam sonuçlanmadı. Daha sonra yazım süreci buna ek boyutlar kattı. Bunu yeniden konuştuk. Metinden bunun havası ne kadar alınıyor, tam bilemiyorum. Ama metnin bu şekilde yazılmasının, sistematığının böyle kurulmasının ardında, örgüt sorunlarımızla parti tüzüğümüz arasında güçlü bir bağ kurmak tercihi var.

Durgun bir dönemin tüm sıkıntısına rağmen, biz bir yol yürüdük ve önemli olanaklar biriktirdik. Gerçek anlamda politika sahnesine çıkacak bir aşamaya geldik. Bunun imkanlarını biriktirdik. Bununla birleşen bir kadrosal birikime ulaştık. Şimdi artık örgüt yaşamımıza çeki düzen vermenin, bunu yeni bir düzeyde kurmanın imkanlarına her dönemden olduğundan daha fazla sahibiz. Biz bunun farkında olmazsak eğer, eski örgütsel yaşamın bize artık dar gelen bir elbise olduğunu da anlayamayız. Kimimiz örgüt sorununa, disipline vb. vurgu yaparken, kimimiz politikadan hareketle başka noktaları vurgulama ihtiyacı duyarsa, tartışma doğru bir eksene oturmaz. Bu durumda, özerk bir alan da olan örgütsel sorunlar tartışmasından gerekli verimi de alamayız. Tüzük tartışması da hakettiği biçimde yürütülemez.

Örgüt sorunu elbette kendi başına konulamaz. Politikanın önceliklerinden, ihtiyaçlarından ve imkanlarından hareketle ortaya konulabilir. Bu yönüyle, Tuna yoldaşın işaret ettiği noktalar, sorunlarımızın anlaşılması açısından anlamlıydı. Sorunun bu ele alınış tarzı, sorunların dar örgüt ve disiplin sorunları olarak kısırlaşmasının önüne geçebilmek için de gerekli.

Ama metinde politikanın bu belirleyiciliğinin yanı sıra, örgütsel düzeyin görece özerk önemine, bu alanda atılması gereken adımlara da muhakkak yer vermeliyiz. Tüzük tartışmaları üzerinden bunu çok daha net düşünüyorum. Bu sorun ne basit bir disiplin sorunu, ne de küçük-burjuvazinin tek yanlılığıyla mücadele etmeyle sınırlı. Sorun, bir

yönüyle kurumsal bir işleyişe ulaşmak, partiye mümkün olan en ileri düzeyde insanları yetiştirip üye kazanmak, hak, hukuk, yetki, kolektivizm vb. herşeyin yerli yerine oturmasıyla ilgilidir. Düne kadar bu sorunlar bana dar bir hukuk alanı gibi de görünüyordu. Bu noktadaki sorumluluklarımızı bir kenara itmiyorduk, ama bugünkü gibi de bakmıyorduk. Ama artık parti oluyoruz. Tüzüğü, örgüt iç yaşamını, örgüt sorunlarını artık daha farklı bir düzeyde ele almak zorundayız.

Tüzüğü örgütsel yaşamımızı düzenlemede etkin bir araç haline getirme düşüncesiyle metni böyle düzenledik. Bugünkü örgütsel yaşamımızın en temel sorunlarını tüzüğün sorunlarına bağlamaya, böylece tüzüğün kağıt üzerinde kalmasını güvenceye almaya, bunun imkanlarını ve zorunluluğunu göstermeye çalışarak metni kaleme aldık. Bu tarzı neden tercih ettiğimizi anlatmaya çalışıyorum. Ben tartışmalardan işin bu yönünün, en azından metinden hareketle çok anlaşılmadığını düşünüyorum. Bu yönde derinleşen bir tartışma yaşayamadık.

Sağlam bir demokrasi ve disiplin anlayışı uygulamasını birlikte ele almalıyız

Tuna: Komisyonun tartışmayı son sunuş biçiminin işlevli olduğunu düşünüyorum. Hep politikaya vurgu yapmamız, aslında bizim örgütsel kapasitemizin zayıflığını da gösteriyor. Meselenin örgütsel boyutunda yapılacaklar, aslında politika alanında atacağımız adımlarla tamamlanacak bölümlerini biraz gündemlerimizin dışına düşürebiliyor.

Yeni dönemde, politika-programın tutacağı yer ne olursa olsun, esasta örgüt omurgası üzerinden, geline yerde kurumlar arası ilişkinin, tüzüğün, bu arada gerçekten devrimcileştirme çabası içerisinde, zamanında etkin ve gerçek kapsamıyla uygulanabilecek bir devrimci eleştiri ve müda

halenin, bunun üzerinden cezanın işlerliliği, anlamı benim için çok açık.

İlk konuşmamda yer almayan bazı alt başlıklara ilişkin bir şeyler söyleyeceğim. Demokrasi ve merkeziyetçilik tartışması içerisinde, örgüt üyelerinin haklarının yanında görevlerinin ne olduğuna ilişkin çubuk bükmelemler var. 3. Konferans'ta da benzer bir tartışma vardı. Küçük-burjuva devrimciliğinden koparken demokrasiye, düşünen militana yapılan vurgunun, "düşünen ve savaşılan kadro" üzerine söylediklerimizin tek yanlı algılanmasını beslediğini 3. Konferans'ta tartıştık. Parti kongremiz çubuğu görevlere, militanlığa, disipline bükmekten çok, paralel bir vurgu yapmak zorundadır, diye düşünüyorum. Bizim örgütsel omurgamız daralan bir insan kuşağıyla büyük görevleri omuzladığı ölçüde, belli açılardan örgütsel canlılığı, politik yaşama katılmayı daraltan sonuçlar devşirdi. Bunu, 3. Konferans sonrası için söylüyorum. Kaba anlamıyla, aklına gelen ilk fikirleri organında tartışmadan ve sağlıklı bir tarzda olgunlaştırmadan örgüte sunmak gibi olumsuzlukların yaşanmasına rağmen, esasında sürecin genelde tersine işleyen bir yönü var.

Örgütsel demokrasi, örgüt üyesinin kişisel farklılıklarını örgüte söyleme hakkı değil, politik mücadelenin merkezi bir tarzda daha verimli yürümesi çabasında gördüğü hataları, bu çerçevedeki politik farklılıklarını örgüte sunması ve iç mücadeleye girmesi anlamına geliyor. Buradan bakıldığında, bir hak olduğu kadar bir görevdir aynı zamanda.

Sınıf hareketinin güçlü olmadığı, olduğu kadarıyla sınıf dışı kitle hareketliliğinin bizim çalışma alanımızın dışında olduğu, devrimci politizasyonun sürekli olmadığı verili gerçeği nedeniyle, mahalli örgütlerimizin, kadrolarımızın genel olarak ufukları daralıyor. Kendi çalışma alanlarının darlıklarına takılabiliyorlar. Bu ufuk daralması, örgütün genel politik

süreçlere' müdahalesinin, fikri canlılık ortamının, merkezi politik bilgi akışının zayıflığını koşulluyor. Politik davranmanın, politik tartışmaların, yeni dönemde hiçbir biçimde disiplini zayıflatıcı bir öge olmadığını güçlü bir tarzda vurgulamalıyız. Bunun yanlış ve çarpık algılanışına karşı mücadelede bir yere geldiğimizi de düşünüyorum. Eğer biz çubuk bükmelerde, küçük-burjuva devrimciliğinden koparken bir tarafa, onlar yanlış sonuçlar ürettiğinde başka tarafa yönelen gel-gitler yaşamayacaksak, görev, kazandığımız düzeyin süreklileştirilmesi, sağlıklı her türlü kavrayışa karşı mücadele olarak anlaşılmalıdır.

Ademi-merkeziyetçilik ile merkeziyetçilik tartışması, derinleşilmesi gereken tartışmalardan biriydi. 3. Konferans'ımızda ademi merkeziyetçiliğin çok önemli olduğunu söyledik. Bunun üzerinden bir süreç yaşadık. Yaşadığımız sürecin bizi partiye getirdiğini, ama bir yandan da bunun oturulamadığını söylüyoruz.

Makina Kalıp grevine müdahale ediyoruz, bununla ilgili istediğimiz bilgi, belge vb. aylar sonra ve ancak özel bir basınçla alınabiliyor. Kendi çalışmasını Makina Kalıp'ın dar sınırlarında müdahale olarak gören bir yaklaşım, zaten o müdahaleyi de dar bir örgüt müdahalesi olarak anlıyor. Politik tartışma, bunun üzerinden bir kolektivizasyon yanı zayıf kaldığı; bu dar bir örgüt yaşamı içerisinde bire bir ilişkiler olarak kaldığı; oraya gidip gelen insanlar arasında politik ortaklık yeterince yakalanamadığı ölçüde; merkeze bilgi ve belge iletmek, sürecin gelişimiyle ilgili kritik müdahale ihtiyacını rapor etmek de, politik bir ihtiyaç olarak hissedilmiyor.

Aynı nedenle siz sınıf hareketine, Makina Kalıp'a ilişkin politik değerlendirmeler yapsanız da, bu dar bir örgütsel direktif olmadığı ölçüde, hayata geçecek bir işlev yerine getirmiyor. Bir görev ikamesi, yönetici organların alt organın

görevlerini üzerine alması, onun üzerinden direktifle iş yaptırması ile karşı karşıya kalıyoruz.

Biz daha önceki tartışmalarımızda, bu ülkede devrimci örgütlerin mahalli örgüt geleneğinin olmadığını ifade ettik. Bizim dar örgütsel yapımızla geniş politik görevleri kucaklamamız, ancak bu geleneği oturtmakla, bu ölçeğe ulaşmakla mümkün. Doğal olarak ben meselenin politik tarafına çubuk bükmüş oluyorum, ama meselenin çözüleceği alana işaret etmeye, devrimci iç yaşamla bağıni yerli yerine oturtmaya çalışıyorum.

Makina Kalıp'a yönelik esneklik saldırısı, en azından metal işkoluna, petro-kimya işkoluna da yayılan bir saldırıysa, bunun üzerinden faaliyeti bütün bir sektör çalışmasına, bir bölge çalışmasına çevirmenin olanaklarını oradaki insanlarımızı kavratıbildiğimiz, giderek böyle bir örgütsel çalışmaya yönelebildiğimiz ölçüde, bilgi-belge de hızla akar, bizim müdahalelerimiz de bir anlamı olur. Bizim politik müdahaledeki zayıflığımızın, örgütsel boyuttaki daha zayıf yanları da gözden kaçırdığını düşünüyorum.

Bu sorunun üstteki yönetici organların kendi örgütsel araçlarıyla süreçlere müdahalesiyle ilgili bir yanı da var. K'ların sürecin yönlendirilmesinde genelgeler kullanmasından gerektiğinde alınan raporlara cevap yazmaya, MYO üzerinden yazı yazmaya, raporlar üzerinden ayrıca toplantı yapmaya kadar, kullanılabilecek merkezi mekanizmalar yeterince kullanılmıyor. Ne kadar geniş bir yönetici organ olursa olsun, alttaki geniş örgütsel yapıya, tek tek aynı düzeyde cevap verilemeyeceği, devrimci illegal bir örgütte bunun sınırları konusunda bir açıklığa ulaşırız. Ama bu geleneğin zayıf olduğu bir yerde, sorunun bu yanına ayrıca vurgu yapmak da gerekiyor.

Kadrolaşma, kadroların uzmanlaşması, işbölümü ile ilgili vurgularımız 3. Konferans'ta da var. 3. Konferans met-

ninde biz, hakkını veren İK'lar, hakkını veren yönetici organlar, hakkını veren ajitatörler vb.'den, "bizim de örgütçülerimiz var" dedirtmekten, bahsediyoruz. Geldiğimiz yerde, örgütsel yapıda uzmanlaşmayı dışta tutalım, hala da mesafe alması gereken yerler olmasına rağmen esas yolu aldığını düşündüğümüz mahalli örgütlerimiz var. Ama diğer alanda tam bir boşluk var. Doğal olarak yeni dönemde yönetici organların buradan giderek çubuğa bükmesi gerekiyor. Demek ki, örgütsel yapımızı büyütme, sadece yeni çalışma alanlarında partiyi varetmeyi değil, bulunduğumuz yerlerde örgütü nitelik olarak yeniden örgütlemeyi gerektiriyor. Çalışmamızın hala da çok dar olması bir neden elbette. Merkezi kampanyalar dediğimizde bile, bu kampanyaların politik kampanyalar olmaktan çok, propaganda materyallerinin yoğunlaştırılmış kullanımına döndüğü yerlerde, siz isterseniz de ajitatör, propagandist, örgütçü yetiştiremezsiniz. Bugün yöneldiğimiz işçi platformları ve toplantıları gibi süreçlerin içerisine girmeden, siz hakkıyla propagandist, ajitatör, örgütçü yetiştiremezsiniz.

Cihan: 3. Konferans'ın eksik bıraktığı, temel noktalarda hedef ve görevleri somutlamamasıdır. Meselenin ideolojik-örgütsel çerçevesi başarılı bir biçimde konuluyor. Bir prop-lem olduğu tanımlanıyor, bu problemin ideolojik özü konuluyor, bu alanda giderilmesi gereken sorunlar hakkında bir şeyler de söyleniyor. Ama mesele böylece bırakılıyor.

Örgütsel cephede parti ne yapacaktır? Partimizin partili kimlikle birlikte örgütsel alanda, hem yetersizlik ve zaaflarının giderilmesine, hem de örgütün genişletilmesi ve güçlendirilmesine ilişkin olarak görevleri ve hedefleri ne olacaksa, bunların somutlanarak kongrede ortaya konulması gerekiyor. Bunların sadece ön tartışmalar olarak kalmaması gerekiyor.

Tartışılması gereken epeyce ara başlık var aslında. Tar-

tışmadığımız noktaları kastederek bunu söylüyorum. Bunun bir kısmı komisyon metinlerinde değinmeler olarak var. Bunlar nasıl beslenebilir, nasıl güçlendirebiliriz? Farklı noktalar ne olacaktır? Farklı noktaların ne olacağı bellidir. Burada herkes kongre delegesidir, herkesin farklı düşüncesini dile getirmek imkanı vardır. Ama nihayet komisyon bir metin sunacaksa kongreye, kendi içerisinde bir çoğunluk eğilimi oluşturarak sunar. Farklılık çıktığı noktada yapılacak şey budur. Tüzük hazırlıyoruz, demokrasiyi ve disiplini tartışıyoruz. Bu meselelerin bir partide bu kültür içerisinde çözülmesi gerektiğini anlatıyoruz. Farklılığın olduğu yerde de doğal olarak çoğunluk eğilimine bakacağız. Çoğunluk eğilimi, kongrede çoğunluk kararıdır, uygulanacak olandır. Farklı düşünce, gene farklı düşüncedir ve saklıdır. Tüzüğün işlevi de budur zaten. Tüzük, bir örgüt platformunun meseleleri bütün bir açıklığıyla tartışacağı, tartışmalara sınır konulamayacağını belirtir, ama tartışmalar yapıldıktan sonra bir karar alınıp sonuca varılır, ve bu andan itibaren parti bir bütün olarak o karar etrafında kenetlenir ve uygular, der. Karara oybirliğiyle varılmışsa ne güzel. Değilse, oy çokluğuyla varılır. Azınlık çoğunluğa uyar, görüşlerini saklı tutar. Bunlar komisyon metinlerinde de yeterli açıklıkta konulmuş zaten.

Metinde kadrolaşmanın sorunlarına ilişkin bir başlık açılmalı bence. Devrimci örgüt yaşamının sorunlarının da madde madde de olsa ortaya konulması gerekiyor. Örgütsel şekilsizliğin nasıl ortadan kaldırılacağı sorununa yer verilmesi gerekiyor. Örgütsel işleyiş ve çalışma tarzı başlığı altında, bu alanla ilgili sorunları ortaya koyabilmeliyiz.

Örgütsel kazanımlarımıza ilişkin olarak metnin girişinde kısa ama olumlu bir takım değinmeler var. Bunları biraz daha açılabilir. Gerçekten örgüt cephesindeki kazanımlarımız neledir? Örgütsel alanda maddi kazanımlardan öteye, poli-

tik kazanımlarımız, ideolojik kazanımlarımız, kültürel kazanımlarımız nelerdir? Bunlar konulmalı. Nihayetinde örgütsel gelişme o anki maddi şekillenme düzeyiyle ölçülemez kendi başına.

“Örgüt demokrasisi; işlevsel bir demokrasi” başlığı altında maddeleştirilmiş bir metin var burada. Aynı şeyi örgüt iç yaşamı, örgüt işleyişi vb. konularda da yapmak gerekiyor. Örgüt iç yaşamında açıklık nedir, eleştiri nedir, ya da bunun tüzüğe yansıyan yönleri ne olabilir, ne kadar olabilir, nasıl olabilir; bunları da böyle maddeleştirmek gerekiyor. Bana göre buradaki en işlevsel metinlerden biri bu. Uzun değerlendirmeler ve ayrıntılara değil, sorunun özünü ortaya koyan metinlere ihtiyacımız var. Örgütsel sorunlara ilişkin çok sayıda kitabımız var, bunlarda fazlasıyla ayrıntı var. Özü ayrıntıda boğmamak gibi bir sorunumuz var. Ben Ceren yoldaşın hatırlattığı, uyarı konusu yaptığı şeyi de böyle anlıyorum.

Kullandığımız bazı sloganlara dikkat etmememiz gerektiğini de düşünüyorum. Örneğin, “eleştiri ve ajistasyonda özgürlük, eylemde birlik” gibi. Bu özünde doğru bir slogan. Ama Lenin’in hiziplerden oluşan bir parti üzerinden konuştuğuna dikkat etmemiz gerekiyor. RSDİP’in yayın organları farklı, kendi iç yapılanması farklı, fiilen farklı çizgiler söz konusu. Parti hizipleri arasında herşeye rağmen eylem birliğinin nasıl sağlanacağına ilişkin tartışmalar bunlar. Dikkat edin bu tartışmalara, Bolşevik hizbin kendi sorunları tartışılmıyor, Bolşevik hiziple Menşevik hizip arasındaki ilişkiler tartışılıyor. “Ajitasyon özgürlüğü” gibi vurguların gerisinde bu var. Ayrı ayrı yayın organları var bunların. Kullanalım, ama bunu bilerek kullanalım. Ya da, bunu biliyor ama yanlış şeyler akla getireceğini düşünüyorsak, bu durumda böyle formülasyonlar kullanmayalım.

Kongre değerdendirmeleri

Örgüt sorunları üzerine tartışmalar/1

Temmuz: Örgüt sorunları kendi başına konulamaz; ideolojik-siyasi çizginin hayata geçirilmesi, politik görevlerin yerine getirilmesi sorunlarıyla bağlantılı olarak tartışılabilir. Ve ancak bu bütünlük gözetildiğinde, örgüt sorunları gerçek kapsamıyla anlaşılabilir. Hareketin bütün süreçlerinde bu bakışla hareket edilmiştir ve bu bizim temel bir üstünlüğümüzdür.

Ama diğer taraftan, ideolojik-politik görevler doğru konulduysa, nihayetinde bu görevleri alıp uygulayacak bir örgüte sahip olmak zorundasınız. Böyle bir örgütün yaratılması sorunu çerçevesinde bakıldığında, bu kendi içinde bir parça özerkliği olan da bir alandır. Siz bir bütün olarak görevleri doğru koyabilirsiniz, ama eğer bunları hayata geçirecek bir örgütün özel sorunlarına yoğunlaşmadıysanız, bun-

lara çözüm getiremediyseniz, bu alanda az-çok kalıcı bir başarı elde edemediyseniz, belirlediğiniz görevler kağıt üzerinde kalmaya mahkumdur. Bu bütünsellik içinde bakılmak kaydıyla, örgüt sorunları alanı özerk bir alandır aynı zamanda.

Kongre platformunun yaptığı bütün tartışmalardan çıkan görevlerin örgüt sorunlarındaki temel karşılığı, parti adımıyla birlikte devam edecek dediğimiz partileşme süreci; sınıfla birleşmek, sınıfın devrimci unsurlarından kadrolaşmak, fabrika hücreleri temeline oturmak cephesindedir. Örgütsel sorunlarımızın az-çok kalıcı biçimde çözümünü bu adıma bağlıdır. Bizim örgütsel sorunlarımızı tartışacağımız eksen, nihayetinde politik görevleri yerine getirmenin de eksen olan bu adımın atılmasının sorunlarıdır. Bu yönüyle, parti adımıyla birlikte, partileşme sürecimizin bir üst düzeyde süreceği vurgusuyla da bütünleşen, proleter sınıf tabanına oturmak, devrimci iç atmosferimizi buradan bulduğumuz imkanlarla güçlendirmek, fabrika hücreleri temeline oturmak -bunlar, örgüt sorunlarımızın temel eksenidir.

Ama bu temele bağlı ele alınmak kaydıyla, bugün parti olduğumuz aşamada, programda, taktikte, sınıf çalışmasının sorunları üzerine anlaştığımız koşullarda, bu temel görevleri yerine getirecek olan, bugünkü örgütümüzün sorunlarına doğru bir müdahale, onun eksiklerini gidermek ve onu parti düzeyinde kurmak görevi duruyor önümüzde. Demek oluyor ki, bugün örgüt sorunlarını tartışmak, bu yönüyle, devrimci iç yaşamımıza çeki düzen verme, kadrolaşma ve esas olarak da bugünkü kadro birikimimizin sorunlarına gerçek bir müdahale ihtiyacı anlamına geliyor. Bu çerçevede sorunlarımıza, politik görevler ve proleter sınıf tabanına oturmak eksenıyla bağı koparılmadan ve bu alandan alınacak mesafeyle bütünlüğü gözetilerek, ama bugünkü daha özel ve özerk görevlere de oku bükerek bakmalıyız.

Sınıf hareketinin verili durumu ve kadrolaşma sorunu

Semih: Öncelikle fabrika çalışmasıyla ilişkisi üzerinden örgütsel sorunlar üzerine konuşmak istiyorum. Çalışmamızda sınıfın ve sınıf hareketinin verili durumuyla ilgili olan bir gerilimle yüzyüzeyiz. Bunu bir örnek üzerinden açmak istiyorum. Eğer bir alandaki çalışmada bir parça derinleşirseniz, orada ileri çıkan unsurları, geri unsurları, ilerleyememenin önündeki engelleri vb.'ni az-çok tespit etmeniz mümkün oluyor.

Kendi alanımızdaki fabrika çalışması deneyimleri üzerinden baktığımda, işçi sınıfı, sınıf hareketi bugün kendi içinden örgütlü devrimci mücadeleye yönelen ileri güçler çıkarmak açısından bir sınırlılık yaşıyor. Aynı şekilde, bulunduğumuz alandaki fabrikalarda çalışan ve ilişki kurmayı, geliştirmeyi başardığımız “en ileri” işçileri bile örgütlü devrimci mücadeleye kazanmada ve kadrolaştırmada, ya da verili durumu üzerinden politik örgütsel eğitim yönüyle mesafe aldırınada da zorlanma yaşıyoruz. En ileri dediğimiz işçi kesimlerinin bile reformist zihniyetin etkilerini güçlü bir biçimde üzerlerinde taşıdıklarını görüyoruz.

Bunun ötesinde, devrimci kimlikleri kendi ön süreçleri, ortamları üzerinden biraz daha gelişmiş olan işçileri ise, bir parça kendimize çekebildiğimizi, etkileyebildiğimizi, bir ölçüde kadrolaştırabildiğimizi ya da bu yönde mesafe alabildiğimizi de görüyoruz. Bunları belirli bir alandaki deneyimler üzerinden, bu sınırlar çerçevesinde ifade ediyorum.

Buradaki zorlanmanın örgüt sorunları çerçevesinde anlamı nedir? Bir kere, mevcut koşullarda sınıf içinden kadrolaşmanın öyle kolayca gerçekleşmeyeceğini ve özel bir sorun alanı olduğunu gösteriyor. Dolayısıyla, çalışma tarzımızı belirlerken, sınıf hareketinin verili durumunu mutlaka gözö-

nünde tutmamız gerekiyor. Örneğin, sınıf içinde kadrolaşmada sınıfın doğal öncüleri konumundaki işçilerin mevcut “geri” konum ve yönlerini hesaba katmak zorundayız. Yoksa fabrika çalışmasının seyrine, durumuna ve sorunlarına, görevlerine ilişkin örgüt içinde çeşitli hatalı kavrayış ve müdahaleler söz konusu olabiliyor.

Bir de fabrika çalışması yürüten kendi güçlerimizi sınıfın öncülüğünü yapabilecek niteliğe ulaştırma gibi bir başka sorun ve görev alanımız var. Fabrikada çalışıyor olabilirsiniz; ama bu, sadece oradaki işçileri etkilemek, ikna etmek, belli hedefler çerçevesinde harekete geçirebilmek, yani önderlik yapabilmek için bir imkan ve zemin sunuyor. Önderlik vasfı bu zeminde kazanılabiliyor. Ama fabrikada çalışmak, devrimci olmak, hatta komünist olmak, kesinlikle sınıfın öncüsü olmak anlamına gelmiyor, bu sonucu kendiliğinden doğurmuyor.

Bu temelde, bir de fabrika/sınıf çalışmasında, yanı sıra toplam siyasal çalışmada, güçlerimizin öncüleşmesi gibi ayrı bir sorun ve görev alanı var. Bu sorun üzerine yapılan bir takım vurgular, kadrolar üzerinde genellikle iki yönlü etkiye neden olabiliyor. Bu, ya gereksiz, aceleci çıkışlar yapmak ya da geride durmak biçiminde kendini gösterebiliyor. Bunlar, çalışma tarzımızı tüm bu yönlerden olgunlaştırmamız gibi bir sorun ve görev alanı olduğunu gösteriyor.

Burada önemli olan; bu zorlanma alanlarını ortaya koyabilmek, bunun bilinciyle hareket edebilmek, fabrikalarda çalışan güçlerimizin çalışma tarzlarını olgunlaştırabilmektir. Bu türden bir temel çözücü halkadan sorun ve görevleri kavrayabilmektir.

Bir ikincisi ise, birimlere, alanlara yönelik çalışmayı doğru bir temelde kurabilmektir. Yani sınıfın hem verili durumunu gözetken, hem de politikalarımızı somut durum üzerinden hayata geçirebilen bir tarzı gerçekleştirebilmeliyiz. Buraya kadar

söylediklerim, yaptığım vurgular, fabrika çalışmasıyla kadrolaşma arasındaki ilişkiyle ilgiliydi.

Üzerinde durmak istediğim ikinci sorun ise, kadrolarla ilgilidir. Stalin'in çok bilinen sözü bizde de sık sık kullanılır. Bir politika doğru bir temelde ortaya konulduktan sonra, gerisi onun uygulayıcısı olacak olan kadrolara bağlıdır... Bu söz çok kullanıyor, fakat farklı şekillerde anlaşılabilir.

Birincisi ve bence saflarımızda daha yaygın olanı, "bu örgütün ideolojisi, politikası, taktikleri konuluyor, ama bunu uygulayacak olan kadrolar yok" şeklindeki bir algılamadır. Bu algılama tarzı yaygın olduğu ölçüde, aslında bu, yukarıdan aşağıya doğru sürekli iniyor ve çok doğru olmayan gerilim alanları yaratıyor. Merkezden il'e, il'den bölgeye, bölgeden birime doğru inen, "niye bu kadrolar bu çalışmayı yapmıyor, bu tarzı içselleştirmiyorlar?" şeklinde bir tür eleştiri tarzı oluşuyor.

İkincisi de, bir şey söylenir, ama söylenilen hayata geçirilmez. Yer yer insanlar kendi söylediklerini bile uygulamazlar. Bu tür örnekler de yaşanıyor.

Üçüncüsü, yerel bir yönetici organ ya da kadro tarafından bu tür bir eleştiri alındığında, o eleştiri benzer bir şekilde formüle edilip bu kez kendinden aşağı doğru yönlendirilebiliyor.

Eleştiriler yöneltirken, sorunlar ve sorumluluklar, somut koşullar üzerinden bir değerlendirme konusu yapılabilir. Eğer bunlar gözetilmeksizin sorunları sadece genel bir toplam üzerinden, genel bir örgüt bütünlüğü ve örgüt çalışması üzerinden ele almak şeklinde yaklaşırsa, kadroların tayin edici rolüne ilişkin yapılan o vurgu, bu tür olumsuz sonuçları üretecektir. 3. Konferans'ta yapılan tartışmalarda ileri kadrolara yönelik yapılan bir vurgu var. Bu, o dönemin ihtiyaçları çerçevesinde bence çok anlamlı, bir ihtiyaca karşılık gelen bir vurgu. Ama bu, politika oluşturulur, gerisi po-

litikayı uygulayacak kadroların sorunudur, şeklinde tekyanlı ve mekanik bir biçimde anlaşılırsa, örgüt yaşamında yanlış sonuçlara yolaçabilir.

Politik çizgi ve kadrolar

Cihan: Yoldaşın son olarak değindiği soruna açıklık kazandırmak için bir şeyler söylemek istiyorum. Doğru bir ideolojik çizgi var ise, dönem politik olarak doğru değerlendirilmiş, görevler de doğru olarak konulmuş ise, artık belirleyici olan kadrolardır... Ama bu, madem çizgi konuldu, durum doğru değerlendirildi, görevler saptandı, o halde gerisi kadrolara kalıyor, demek değildir hiçbir şekilde. Bu yalnızca insan faktörüne, bu çerçevede politikayı hayata geçirecek devrimci kadroların önemine yapılan bir vurgudur. Bu gerçekte; eğer kadrolaşma, kadroların eğitimi, örgütsel olarak doğru bir şekilde düzenlenmesi, bir faaliyet planı içerisinde seferberliği ve bu faaliyetin pratik denetimi sorunlarına gerekli önem verilmezse, saptanan görevler ya da çizgi de kağıt üzerinde kalır demektir.

Neticede doğru çizgiyi uygulayan, uygulayacak olan da insan olduğuna göre, bu veciz sözle yapılmak istenen, insan/kadro faktörünü ve elbette ki bu çerçevede kadrolaşmanın önemini vurgulamaktır. Kadrolara yapılan vurguyu böyle kavramak gerekiyor. Bu hiçbir biçimde; biz üstümüze düşeni yaptık, çizgiyi koyduk, görevleri saptadık, ama uygulanmıyor, çünkü kadrolar bu işi yapmıyorlar, demek değildir. Bu tür bir yorum ya da kavrayış kadrolaşmanın sorunlarını ve bu alandaki önderlik sorumluluklarını gözden kaçıran ya da görmezlikten gelen, çarpık bürokratik bir bakış açısı olur. Eğer doğru olarak saptandığına inandığınız çizginiz buna rağmen pratiğe başarıyla uygulanmıyorsa, bu demektir ki, sizin onu uygulayacak kadrolarınız gerçekte

yoktur. Eğer bu böyleyse, o halde böyle kadroları ortaya çıkarmak sorumluluğunuz vardır ve bunun gereklerini yerine getirmek durumundasınız. Veciz sözle yapılan, tam da bu alandaki önderlik görev ve sorumluluklarına bir vurgudur.

Böyle kadroları ortaya çıkarmak sorunu ise, çok yönlü ve karmaşık bir sorundur. Bir yanı eğitimidir, bir yanı pratik mücadeledir, bir yanı örgütsel düzenlemedir, bir yanı devrimci bir iç örgütsel yaşamdır, bir yanı sürekli denetimidir... Kısacası, kadrolaşmanın sorunları dediğimiz o geniş ve karmaşık alandır. Bunun böyle anlaşılması gerekiyor.

Bizim temel metinlerimizde de bu mesele zaten böyle konuluyor. '92 yılına ait bir temel değerlendirme metninde tanımlanan "kan uyuşmazlığı" olgusu da, hareketin mevcut çizgine uygun, onun temsilcisi ve taşıyıcısı olacak kadroların henüz çıkarılamamış, yetiştirilememiş olması gerçeğinin bir dile getirilişidir. Nitekim bunun böyle tartışıldığı bir yerde, bu kadroların nasıl çıkarılacağı sorunu da tartışma gündemine giriyor zaten. "*Komünist Bir Siyasal Sınıf Örgütü İçin*" yazısına bakıldığı zaman, burada kendi gerçek kadrolarımızı nasıl bir yönelim, nasıl bir pratik mücadele içerisinde çıkarabileceğimiz üzerine perspektiflerin de ortaya konulduğu görülecektir. Bunu böyle anlamak gerekiyor.

Kongre ön sürecinde ve bizzat kongre platformunda birçok sorunu tartıştık. Bu tartışmalar aynı zamanda örgütsel alanı kesen tartışmalardı. Biz bugünkü gündem çerçevesinde daha çok, dar anlamıyla örgütsel alan kapsamına giren sorunları tartışmak durumundayız. Bu sorunlar üzerine kongrenin ön hazırlık sürecinde de enine boyuna tartıştık. Sorunun değişik yanlarını ortaya koyduk. Belli sorunlar tanımladık, belli görevler saptadık. Zaten yoldaşlar da hazırlamış bulundukları komisyon metinlerinde mümkün mertebe bundan yararlanmaya, bunu bir çerçeve olarak kullanmaya, ön

tartışmalar içinde ulaştığımız temel sonuçları mümkün mertebe kongreye sunulmuş bulunan bu taslak metinlere yedirmeye çalışmışlar.

Örgüt sorunu çok boyutlu ve karmaşık bir sorundur, bunu her zaman söyleriz. Partiyi tanımlarken ne diyoruz? Parti, bir yönüyle bir ideolojik, bir başka yönüyle bir sınıfsal kimliktir. Ama hemen ekliyoruz; bu ikisinin kesiştiği, organik olarak bütünleşip kaynaştığı, bir maddi gerçeklik kazandığı yer ise örgüttür. Bu birleşmenin olanaklı olduğu biricik form örgüttür, örgütsel yapıdır. İdeolojik kimlik ancak bir örgüt kimliğiyle güvence altına alınabilir, sınıfsal kimliğe ancak bir örgüt aracılığıyla yönelebilir, bu olanaklı kılınabilir, maddi bir gerçeklik haline getirilebilir.

Burada karmaşık bir ilişki alanı, bir diyalektik etkileşim alanı vardır. Evet, ideolojik kimlik bir örgütsel varoluşla güvence altına alınabiliyor, ama bir örgütü de nihayetinde bir ideolojik kimlik yaratıyor. Siz sınıfa bir örgütle yönelebiliyorsunuz ancak, ama sizin örgütünüzün gerçek bir devrimci sınıf örgütü olabilmesi de ancak o yönelişin imkanlarıyla ve kazanımlarıyla olanaklı hale gelebiliyor. Bu sorunları bu karmaşık bütünlüğü içerisinde kavrayamazsak, partileşme sürecini de doğru bir biçimde yerli yerine oturtamayız. Ben temel metinlerimizin bu açıdan kavrayış planında sağlam bir noktada durduğunu, olayı çok yönlülüğü içerisinde ele aldığını ve ortaya koyduğunu düşünüyorum.

Buradan giderek temel metinlerimizin bir özelliğine değinmek istiyorum. Örneğin, yoldaşlar 1. Genel Konferans'ta yapılmış bazı temel değerlendirmelerimize atıfta bulunabiliyorlar. Şimdi komisyonca önümüze konulan metinlerde çok kullanılan "fabrika hücreleri temeli üzerine oturan örgüt sorunu" daha ilk metinlerimizde ele alınmış, bazı örgütsel yazılarda işlenmiş konulardan biridir. Dar anlamıyla örgüt alanıyla ilgili sorunlara, "*Partileşme Süreci*" başlıklı der-

lemelerde yer verilmiş değil. Çünkü biz örgütsel sorunlara ilişkin metinleri mümkün mertebe buraya almamaya çalıştık. Bunlar "Partileşme Süreci"ne ilişkin bir derlemenin 3. ve 4. cildini oluşturacak denli geniş kapsamda metinler ve henüz derlenip kitaplaştırılmış değil.

Gelişme sürecimizin sözü getirmek istediğim özelliği şudur; ortada gerçekten bir örgüte kurucu olabilecek, bir örgütün hiç değilse omurgasını oluşturacak kadrolar yokken, örgüt sorununu belli birçok yönlülük içerisinde, marksist perspektifle ve toplam tarihsel-örgütsel deneyimin sonuçlarından yararlanarak, mümkün mertebe bütünlüklü bir çerçevede ortaya koymak çabası var. Bu çaba tüm değerlendirmelerimizde de yansıyor. Biz gerek 1. Konferans'ta, gerek 3. Konferans'ta örgüt sorununu o günkü dar sorunlarımız çerçevesinde değil, mümkün mertebe genel bir perspektif çerçevesinde ortaya koymaya ve o günkü gelişme süreçlerimizin sorunlarını da bu temel üzerinde ele almaya çalıştık. Ama mevcut kadrosal birikimimiz genel perspektiflerimizi o gün için gerçekleştirmeye el veremediği ölçüde, genel perspektif içerisinde ortaya konulmuş bir takım temel görüşler, yapılan bazı temel vurgular, bir anlamda biraz boşlukta kaldı. Karşılığını bulamadığı ölçüde, biraz genel ve soyut doğrular olarak kaldı.

İşte tam bu çerçevede uyarmak istiyorum; geline yerde (ki sunulan metinlerde bu nokta açıkça tespit de ediliyor) biz bu genel perspektifleri hayata geçirebilecek bir ön birikime sahibiz artık. Önderlik kadrolarına sahibiz, bu hareketin profesyonel omurgasını oluşturacak asgari bir kadro birikimine sahibiz, bir genel politik etkiye sahibiz, sınıfla belli ilk fiziki bağlara sahibiz, bir devrimci değerler sistemine, mücadele ve örgüt kültürüne sahibiz. Yani biz artık gerçekten bir parti örgütlenmesini temel esaslara göre şekillendirecek maddi koşullara sahibiz. Ama işte tam da

bu noktada, dönüp geçmişteki temel değerlendirmelerimizi, oradaki temel görüş ve yaklaşımları mutlaka yeniden ve dikkatle incelemek durumundayız. Çünkü konulduğu dönemde onların bizde pratik karşılığı yoktu, ama bugün artık var. O temel yaklaşımları ete-kemiğe büründürecek imkanlara şimdi artık sahibiz. O temel doğrular şimdi bizim için çok önemli. Bunun için, buradaki tartışmaların kapsamı, yeterliliği ne olursa olsun, ben bugüne kadarki örgütsel birikimimizde çok şey olduğuna inanıyorum. Derlemeler yapıldığında bu çok daha iyi ve açık biçimde görülecektir.

Yeni dönemde parti örgütü sorununu çözmeye çalışırken bu metinlerden en iyi, en yaratıcı bir biçimde yararlanmasını başarabilirsek, birçok konuda yeterli açıklığa kavuşabiliriz. Gerisi, temel yaklaşımları şekillenmemizin bugünkü özgünlükleriyle bağdaştırabilmektir. Genel yaklaşımları, kuşkusuz yaratıcı bir gözle ele almak, bugünkü kendi gerçeğimizle ve dönemle bağdaştırmasını başarabilmektir. Öncelikle bu noktayı belirtmek istiyorum.

Sınıfı devrimcileştirme çabası içinde sınıf devrimciliğini geliştirmek

Bunun dışında, komisyon metnine de bir pasaj olarak alınan çok kritik bir mesele üzerinde durmak istiyorum. “*Komünist Bir Siyasal Sınıf Örgütü*” yazısından alınmış pasajı kastediyorum. Bu pasaj örgüt sorunumuzun genel çözüm çerçevesini veriyor. Şöyle deniliyor orada:

“Örgütsel biçimlenmemiz ancak bu faaliyet içerisinde asıl şekline kavuşacaktır (sınıf eksenli çalışma kastediliyor burada). İdeolojik planda proleter sosyalizmi perspektifine ulaşmış kadroların, pratikte sınıf devrimciliğine uygun bir yeniden biçimlenmesi, ancak bu faaliyet içinde gerçekleşecektir.”

Tam da bu nokta, bize kadro sorununun, eldeki insan malzemesinin dönüşümü gibi temel önemde bir sorunun önemini ve anlamını veriyor. Sınıfı dönüştürüp devrimcileştirme süreci içinde kadroyu değiştirmek, onun genel ya da eksikli ve kusurlu bir devrimcilikten sınıf devrimciliğine dönüşümünü sağlamak perspektifidir burada söz konusu olan.

3. Genel Konferans'ımızın kadro sorunlarına ilişkin değerlendirmesinde ise şöyle deniliyor: *"Biz, sınıfı devrimcileştirmek süreci içerisinde, genel bir devrimcilikten sınıf devrimciliğine geçeceğiz."* Ortaya bir ideolojik çizgi koyup; Türkiye'de bugüne kadarki devrimcilik genel bir devrimcilikti, esas itibarıyla da küçük-burjuva bir devrimcilikti, biz artık marksist-leninist bir ideolojik çizgiye sahip olduğumuza göre bundan sonra bizim devrimciliğimiz o genel devrimcilikten ayrılan bir sınıf devrimciliğidir, demek kendi başına bir şey ifade etmiyor. İdeolojik çizgi burada sadece bir önkoşul ve bir ilk imkandır. Bu temel üzerinde bu çizginin gerektirdiği bir devrimciliğe ulaşmak, teorinin-ideolojinin değil, bizzat pratiğin sorunudur. İdeoloji onun ön çerçevesidir, bir önkoşuludur. Bu önkoşul değerlendirilerek işçi sınıfı devrimciliği dediğimiz bir devrimcilik başarılabilecek midir? Bu, pratiğin bir sorunudur, teorinin değil. Teori bir çerçeve koyar, fakat bu ancak pratikte ete-kemiğe bürünür. Bu pratik, sınıf eksenli bir devrimci çalışma ve mücadele pratiğidir.

Sınıf eksenli pratiği de dar kavramamak gerekiyor. Biz sınıfa niye gidiyoruz? Sınıf eksenli bir çalışmaya niye yöneliyoruz? Sınıfı toplumun eksenine çekebilmek için. Eğer buradaki diyalektik ilişkiyi kavrayamazsak, dar bir işçici kavrayışa düşme tehlikesiyle yüzyüze kalırız. Sınıfı her adımda devrimcileştirmek çabası nedir? Sınıfı, toplum içindeki özel yerine, konumuna, misyonuna doğru, buna uygun bir davranış ve mücadele içine çekme çabasıdır. Biz sınıfa, onu toplumun devrimci önderliğine, ezilenlerin öncüsü konumuna

çekebilmek için gidiyoruz. Bu çabamızdaki başarı, genel bir devrimcilikten sınıf devrimciliğine geçişteki başarının kendisidir. Gerçek bir örgütsel yapılanmaya bunun içinde ulaşabileceğiz. Gerçek bir kadrosal dönüşümü bunun içinde başarabileceğiz. Sınıfın saflarındaki devrimci birikimi olduğu kadarıyla ancak bununla emebileceğiz. Ve yeni kültür, yeni değerler, yeni ahlak bu mücadelenin içinde şekillenecek, gerçek bir anlam ve kapsam kazanacak.

1. Genel Konferans'ta; *"EKİM yeni bir çizgi, bu temel üzerinde yeni bir gelenek, yeni bir kültür demektir"*, dedik. Bu şiar bugüne kadar çok tekrarlandı; ama eski kültürün, eski ahlakın, eski devrimcilik anlayışının taşıyıcısı olan kadroların dilinde, bu adeta boş bir söz kalıbına da dönüştü. İnsanlar eski gelenekten kopup EKİM çizgisini benimsedikleri zaman, yeni bir kültür, yeni bir devrimcilik anlayışını, ahlakını edinmiş mi oluyorlar? Kesinlikle hayır! Çünkü bu ancak pratikte, üstelik gerçek bir devrimci sınıf pratiği içinde edinilebilir. Bu, niyetleri değiştirmekle, savunulan çizgiyi değiştirmekle, farklı bir ideolojik ya da stratejik çizgiyi benimsemekle başarılabiliyor bir iş değil. Olmadığını bugünkü örgüt sorunlarımız ve kadro gerçekliğimiz bir yönüyle göstermiyor mu?

Örgüt sorunumuzun çözümünü herşeyden önce bu temel önemde kritik noktadan kavramak durumundayız. Pratik dönüşüm! Kendi sınıfını devrimcileştirmek çabası içerisinde devrimcileşmek! Örgütü buradan şekillendireceğiz. Tekrar ediyorum; bu çabanın amacı işçi sınıfını toplumun devrimci öncüsü haline getirebilmektir. Kendiliğinden sınıfı kendisi için sınıf haline getirmek ne demektir? İşçi sınıfını, bu temel sınıfı, topluma egemen öteki sınıfın karşısına koymak, yani ezilenlerin öncüsü haline getirmektir. Dolayısıyla, sınıf içinde dönüşüm sorununu öyle dar kavramamak lazım.

Burada, örgüt sorununun bu çözümünde, politik müca-

deleye de bir uzantı vardır aslında. Sınıf eksenli çalışmanın sınıfı toplum eksenine çekmek çabası demek olduğu vurgusundan ben hemen politik çalışma için de bir sonuç çıkarmak istiyorum. Bu belki politik tartışmalarda yeterli açıklıkta var, ama formüle etmekte gene de yarar var. Bir partinin kendi sınıfını devrimcileştirmek çabası ile sınıf adına toplum çapındaki politik çalışmasını birbiriyle bağdaştırabilmesi lazım. Biz nihayetinde sınıfı kazanmak için onun dar iktisadi ve sosyal sorunlarını da gündelik fabrika çalışmasını da önemseriz. Ama partimiz aynı anda sınıfın sınıf bilinçli temsilcisi olarak topluma yönelik genel bir devrimci politik çalışma içinde değilse, toplum düzeyinde politika yapamıyorsa, o gene gerçek bir parti değildir.

Parti demek, başarabildiği kadarıyla, ulaştığı gelişme düzeyi ölçüsünde, sınıfın bilinçli konumu ve ifadesi demektir. Biz önce gidip uzun süreli bir çalışma içerisinde sınıfı kazanıp, sonra da buna dayanarak topluma gitmeyeceğiz ki. Sınıfı devrimcileştirmek çabası aynı anda toplum düzeyinde politika yapmak çabası demektir. Ne demektir bu? Örneğin şu an Suriye ile bir savaş krizi var. Sınıf adına partinin bu konuda toplumun geneline yönelen bir politikaya sahip olması, toplum içinde sınıf adına politika yapması demektir. Sınıfa yönelik özgül çalışmayla genel politik çalışmayı bağdaştırmak sorununa bu genel çerçevesinden de bakmak gerekiyor. Bu sanıldığı gibi “güç ve olanaklarımız ne kadar elverişli” sorunu değil kesinlikle, tümüyle bir politik bakış ve devrimci sınıfsal perspektif sorunu.

Bu ülkede çeteleşme açığa çıkacak, siz topluma hitabeden bir politik faaliyet yürütmeyeceksiniz! NATO Bosna’ya müdahale edecek, siz sınıf adına topluma yönelen bir politik çalışma yürütmeyeceksiniz! Ya da Kürdistan’da kardeş Kürt halkına karşı kirli savaş yürütülecek, siz sınıfın kendi özgüllüğü üzerinden sınıfı kazanma faaliyeti yürüte-

ceksiniz, ama bu sorunu ihmal edeceksiniz! vb., vb. Bu olacak şey değil! Biz bütün bu sorunlarla öncelikle sınıfa gideceğiz, ama biz bir parti olarak toplum düzeyinde de sözümüzü söyleyeceğiz, etkinliğimizi ortaya koyacağız.

Bu genel belirlemenin kadroların eğitimi, sınıfın öncüsü kadroların yetiştirilmesi sorunuyla sanıldığından da çok somut bir bağı var. Gidip belli bir alanda 3-5 fabrikaya yönelen, buna kapanan, ama toplum düzeyindeki sarsıntılarla ilgilenemeyen kadro tipi, sınıfın öncüsü bir kadro tipi olamaz ki. Lenin'in, bir sendika sekreteriyle halkın gerçek öncüsü bir devrimci arasındaki farka yaptığı vurguya bu noktadan da dikkat etmemiz gerekiyor. Çünkü orada ekonomizme, işçiciliğe her an düşmeye elverişli kritik eşikler vardır. Bu konularda donanımlı olmalıyız. Biz pratik süreçlerimizin, zorlanmalarımızın getirdiği belli darlıklar yaşıyoruz ve bunun kendi içinde bir mantığı var. Ama perspektif düzeyinde donanımlı, dikkatli ve uyanık olmalıyız. Perspektif alanında herhangi bir darlığa düşmemeliyiz. Bu noktada belki konuyu biraz dağıttım, ama ben, örgüt alanıyla politika alanı arasındaki bu organik ilişkiyi vesile doğdukça vurgulamanın yararlı olduğuna inanıyorum.

Partiye örgütsel temel ve fabrika hücreleri

Zamanında örgüt sorununda ortaya koyduğumuz genel perspektifleri bugün artık ete-kemiğe büründürecek bir gelişme aşamasındayız, bu çok elverişli ve avantajlı bir aşama, dedim. Bu aynı zamanda dönüştürücü kuvvetlere sahip olduğumuz anlamına da geliyor. Bu rahatlatıcı bir söz bir yerde. Ama burada katettiğimiz mesafeye işaret etme, eldeki imkanları, avantajları gösterme amacı var. Bu sınırlar içerisinde anlaşılmalı yalnızca. Evet, önderlik planında da, kad-

ro planında da, bunların birleştiği bir alan olarak toplam örgütsel imkanlar alanında biz artık sadece dönüşme ihtiyacı olan değil, yanı sıra dönüşüm sağlayabilecek olan da bir örgütüz. Ve partili aşama bunun bir tanımlanması, bir ilanı oluyor. Şimdi çok daha güvenli olabiliriz. Örgütsel alandaki geçmiş başarısızlıklarımıza geçmişin anılarıyla yaklaşmayalım; zira çok daha avantajlı bir konumdayız.

Ama yeni bir aşamaya geçtiğimiz ölçüde de yeni bir görevler alanıyla yüzyüzeyiz. Düne kadar bir parça profesyonel bir örgütsel omurga oturtmak bir başarıydı. Şimdi partiye kitleler içinde, üretim ve hizmet birimlerinde örgütsel bir temel kazandırmak sorunuyla yüzyüzeyiz. Partimiz herşeyden önce bir sınıf partisi olacağına göre, sınıfın içinde ayaklarını örgütsel olarak yere basabilmek zorundadır. Bu bizi dosdoğru fabrika hücreleri sorununa götürüyor.

Somut bir alana geçmiş oluyorum. Fabrika hücrelerini yaratmak, partinin örgütlenmesini bu temel üzerine oturtmak -bu bizim için, partili kimlik aşamasında, örgütsel görevler alanında en somut, en pratik, en öncelikli görevdir. Yoldaşın sözünü ettiği 1. Genel Konferans metninin ilgili bölümünü yeniden okumadım, ama sorunun orada konuluşunun isabetli ve çok verimli olduğundan eminim. Çünkü biz '80 öncesi deneyimlerimiz ışığında, bu deneyimleri ulaştığımız yeni bakış açısının süzgecinden geçirerek, 1. Genel Konferans'ta bu konuda çok ayrıntılı ve verimli tartışmalar yaptık. Fabrikada eğitim gruplarından başlayarak, onları belli pratik işler de yapmaya başlayan çalışma gruplarına dönüştürerek, giderek bunları çalışma komitelerine doğru büyüterek, sonunda fabrika hücrelerine ulaşmanın sorunlarını ele aldık.

Fabrika hücresi bir anda yaratılamıyor. Bir fabrikada çalışıyorsunuz; çevrenize üç ilerici işçi toplamayı başarıyorsunuz. Bu işçilere "bir takım meseleleri birlikte okuyup tartışamaz mıyız? Bu yararlı olmaz mı?" önerisiyle gittiğiniz

ve buna ikna ettiğiniz andan itibaren, sizi zamanla fabrika hücrelerine ulaştırabilecek bir sürecin ilk adımını da atmış oluyorsunuz aslında. İşçileri biraraya getiriyorsunuz; Kürt meselesini tartışıyorsunuz, işçilerin sömürülmesi meselesi üzerine eğitim çalışması yapıyorsunuz. Bu çalışmanın bir yerinde ara verip fabrikadaki durum üzerine sohbet ediyorsunuz; “ne oluyor, nasıl oluyor, ne yapılabilir, buna karşı ne tutum geliştirilebilir?” Onlarla bunları tartışmaya ve böylece onları bir şeylere yöneltmeye başlıyorsunuz. Böyle basit bir eğitim çalışması için biraraya getirdiğiniz işçilerle fabrikada daha geniş bir çeper oluşturabiliyorsunuz. Siz buna basit bir sendika meselesini, bir temsilcilik meselesini, patronun bir takım oyunlarını boşa çıkarmak gibi daha özel bir sorunu vesile ediyor olabilirsiniz. Yani özel ve tekil sorunlar üzerinden fabrikada ne yapılabilir sorununun tartışıyorsunuz.

Ben ‘80’lerin ortasına doğru İstanbul’daki büyük bir tekstil fabrikası deneyimini hatırlıyorum; burada giderek beş, on, onbeş işçiyi kapsayan geniş bir eğitim çevresi oluşturuldu. Bunlar hızla fabrikadaki bir takım sorumlulukları üstlenebilecek duruma geldiler. Fabrikada taraf olmak, bir çalışmayı geliştirmek, fabrikaya sendika sokmak düzeyinde bir etkinlik ortaya koymaya başladılar. Bir eğitim grubunun bu sorunları tartışmaya başlaması, çalışma grubuna bir geçiştir. Giderek bunun daha bilinçli bir tercihe dönüştürüldüğü bir aşama, bizim çalışma komitesi dediğimiz aşamadır. Sonrası da hücredir zaten. Sınıf hareketindeki büyük devrimci sıçrama dönemlerini bir yana bırakırsanız, normal dönemlerde buralardan, bu örgütsel ön evreler üzerinden hücreye gidilir, başka türlü gidilemez. Biz örgütsel bir şekilsizlik içerisinde zamanla bir takım insanları ilerletip, artık üye ya da aday-üye alabileceğimiz bir aşamaya ulaşıp hücre kurmayacağız. Biz bir fabrikada eğitim grubu kuramazsak

asla hücre kuramayı da başaramayız. Eski örgütlerin '80 öncesi deneyimleri de bunu gösteriyor.

Hücre örgütlenmesini böyle somut bir alana indirmek ve bu süreçleri çeşitli yerlerde başlatabilmek gerekiyor. Durmadan kesintiye uğrayacaktır, durmadan başarısızlıklar çıkacaktır. Eğitim grupları kurulacaktır, dağılacaktır, kuran yoldaşlar fabrikadan atılacaktır, grup sahipsiz kalacaktır, dışarıdan yürütmeye çalışacağız, bu ancak bir parça olabilecektir, vb., vb. Ama bu toplam çabanın, emeğin, gerili-min sonucunda zamanla bir takım yerlerde belli mesafele-rin alındığını da göreceğiz.

Osman: 1. Genel Konferans'ta okuma ve tartışma grup-ları olarak tanımlanıyor.

Cihan: Eğitim grubu olarak biraraya getirdiğimiz üç-beş işçiyle "fabrikamızda neler oluyor, biz ne yapabiliriz?" tartışmasına geçmek aslında fiilen çalışma grubuna geçmek demektir. Ve her eğitim grubunda buna kaçınılmaz bir bi-çimde geçiliyor. İdeolojik eğitim için biraraya getirdiğiniz işçiler bir süre sonra fabrikayı tartışıyorlar. İşte bu bir çalış-ma grubudur. Burada "ne yapılabilir?" üzerinden bir mü-dahaleyi gündeme getiriyorsunuz. "Parti adına ne yapılabi-lir" diye tartışmıyorsunuz. Bu tür eğitim grupları zaten parti adı üzerinden kurulmuyor. İlerici ya da genel devrimci kimlik temelinde bir eğitim çalışması oluyor bu. Ama bilinçli bir müdahaleyle bunun zamanla varacağı yer parti hücresidir.

Örgütsel alandaki görevler söz konusu olduğunda, partiye örgütsel temel kazandırmak fabrika hücreleri ile olacak. Kuşkusuz hücrelerimiz fabrikalarla sınırlı olmayacak. Açıkta çalışıyoruz, açık alan hücrelerimiz olacak; gençlikte çalışıyoruz, gençlik hücrelerimiz olacak; kamu emekçileri içinde çalışıyoruz, aynı bakış açısıyla kamu çalışanları arasında hücreleşeceğiz. Ama partimizin esas tabanını işçi sınıfı oluşturacak. Eğer sınıf içinde kök salacaksak, bu, fabrika

hücreleriyle olacak.

Bu böyleyse eğer, kadrolarımızın esasını da oradan kazanacağız. Mevcut kadrolarımızı orada dönüştüreceğiz. Yeni güçlerin önemli bir kısmını, temel çalışma alanı olduğuna göre, oradan kazanacağız. Ve bu çalışmanın başarısı ölçüsünde, kitlesel tabanımızı da oralarda bulacağız. Burada, tüm bu unsurlar arasında organik bir bütünlük var. Örgüt meselesi oradan çözülüyor, kadro meselesi oradan çözülüyor, kitle tabanı meselesi oradan çözülüyor. Sınıfın partisi olacaksak eğer, bunun böyle olması da çok normal!

Devrimci iç yaşamı ve disiplini oturtmak öncelikli sorundur

Parti örgütlenmesinin temeline vurgu yaptığım için tartışma bu noktaya geldi. Ama, acil ve öncelikli bir görev olmakla birlikte, çözümde öncelikli halka bu değil. Bunu başarabilmek için bile, kendi içinde örgütümüze (örgüt iç yaşamı, kolektif çalışma tarzı, doğru bir pratik çalışma tarzı vb. dediğimiz sorunlarda) çeki-düzen vermek gerekiyor. Bunlarda başarılı olamazsak, başarılı bir politik-pratik çalışma, dolayısıyla başarılı bir fabrika çalışması da gerçekleştiremeyiz.

Örgütsel iç yaşam üzerine daha önce çok konuştuğumuz için fazla bir şey söylemek istemiyorum, ama iç yaşamı oturtmak zorundayız. Bu temelde kolektivizmi oturtmak, örgüt yaşamını belli kurallara bağlamak, yani tüzüklü bir yaşam geçmek, örgütte sağlam ve sarsılmaz bir örgüt disiplini kavramı oluşturmak durumundayız. Halihazırda bu alan bizim çok başımızı ağrıtıyor. Sağlıksız iç tartışmalar, anlamlı bir politik tartışma ve çalışmayı engelleyebiliyor. Kısır iç tartışmaları, iç çekişmeleri, yoldaşça olmayan ilişki ve davranışları örgüt yaşamından hızla temizlemek gerekiyor.

Gevşeklikler, sorumsuzluklar, kuralsızlıklar ne anlama geliyor? Bunlar, örgütte devrimci bir iç yaşamın ve disiplinin yeterince oturtulamadığını gösteriyor. Böyle bir öncelikli ve acil sorunlar alanımız var.

Gerçek yaşamda herşey, tüm bu sorunlar ve sorumluluklar içiçedir, organik bir bütünlük oluşturur. Bunları hayat içinde sıraya koyamıyorsunuz. Bunları sorun olarak tanımlarken, çözüm halkası kavramı çerçevesinde soyutlayabiliyorsunuz. Gerçek yaşamda iç yaşamı oturtmak mı istiyorsunuz, başarılı pratik çalışmayı oturtmaya çalışmalısınız. Başarılı pratik çalışmayı oturtmak mı istiyorsunuz, devrimci bir iç örgüt yaşamını mümkün mertebe geliştirmeye bakmalısınız. Burada karşılıklı bir etkileşim var. Parti canlı bir organizmadır.

Kadrolarını eğitmek ve donatmak örgütün görevidir

Bunun dışındaki sorunlar bu metinlerde olduğu için çok fazla girmiyorum. Mesela eğitim sorunu, çizginin kavranması çok temel bir sorun. Bir çizgi ortaya konulduğu zaman belirleyici olan kadrolardır diyoruz, ama kadrolar o çizgiyi kavrayamamışlarsa ne yapabilirler ki? Kadrolara çizgiyi kavratmak örgütün sorunudur. Mesela yakınıyoruz ve kadrolar okumuyorlar diyoruz. Maalesef, onca emek verilen temel yazılarımız bir kez okunup geçiliyor. Dolayısıyla kadroların okumamasına yöneltilen eleştirinin bir haklılığı var. Ama kadrolara okutmak ve doğru bir biçimde okutmak da örgütün kendi sorunudur. Kadrolar okumuyorlarsa, örgüt kadrolarına okutmayı başarabilmelidir. “Kadrolar okumuyorlar, ne yapalım?” denemez. Bu bir güçsüzlük ve çaresizlik, bir iktidarsızlık durumudur. Örgütte iktidarsızlık olmaz. Kadrolarına çizgisini okutmak ve kavratmak bir ör-

gütün görevidir. Bu acilen çözülmesi gereken çok temel bir sorundur.

Çizgimizi kavratmak meselesini özel bir kaygı haline getirmeliyiz. Çünkü gerçekten kavranan bir çizgi uygulanır. Kavratmak başlı başına önemi olan bir sorun. Ve kavratmak herşeyden önce sistematik bir eğitim sorunu. Teorik eğitim ihtiyacı, ideolojik çizgi temeli üzerinde sistematik bir eğitim ihtiyacı da buradan çıkıyor. Bir de tabii, dönemsel görevler temeli üzerinde eğitmek diye de bir sorun var. Eğitimi bir bütünlük içinde kavrayacağız. Teori kavranmadıkça program kavranmıyor, program kavranmadıkça strateji kavranmıyor, strateji kavranmadıkça taktik kavranmıyor, taktik kavranmadıkça pratik kavranamıyor. Pratik kavranamadıkça gerisin geri bunların hiçbirini kavranamıyor.

Bu halkaları organik bütünlüğü içinde kavrayamazsak, eğitim sorununu gerçek anlamda çözemeyiz. İdeolojik eğitim zaten bütün bu halkaların diyalektik etkileşimi ve içiçeliği olarak gerçekleşir. Biz taktik bir sorunu kavrarken aslında teorik kavrayışımızı derinleştiriyoruz. Teorik bir sorun üzerinde tartışırken, önümüze çıkan şu veya bu taktik sorunu kolayca kavrayabilme imkanı kazanıyoruz.

Yerel örgütlerimizin pratiği bir yerde bizim kaderimizi belirleyecektir. Bir parti kurduğumuz, ortaya bir program koyduğumuz, dönemi tahlil edip taktik sorunlara açıklık kazandırdığımız bir evrenin arkasından örgütsel dönüşüm, pratik çalışmada başarı, yerel örgütlerimizin ortaya koyaacağı kapasite ve performansla sıkı sıkıya bağlantılıdır. Burada kurucu kadrolar, doğal olarak yerel kadrolardır. Çünkü bu, görevin pratikleşeceği alandır. Bunun taşıyıcısı olan kadrolar, yerel örgütlerimizi oluşturan kadrolardır. İl komiteleri, İstanbul gibi bir yerde İK, artı İK'nın altındaki yerel komitelerdir. Ki İstanbul'daki alt bölge komitelerinin herbiri bir İK düzeyindedir; gerek nitelik, gerekse üstlendikleri sorumlu-

luk açısından bu böyledir.

Kongre bileşimi büyük ölçüde yerel örgütlerin temsilcilerinden oluştuğuna göre, bizim bu sorunları pratikte ne kadar çözeceğimiz, bu kongrenin kendini hayata ne kadar taşıyacağına bağlıdır. Delege yoldaşların burada edindiklerini organlarına ve kadro potansiyelimize taşıma başarısı ölçüsünde, hem örgütsel dönüşümü, hem de başarılı bir pratik çalışmayı güvence altına almış olacağız.

Sınıf hareketi ve hücreye götürecek ara halkalar

Aykut: Komisyonun sunduğu metnin hücreleşme sorunuyla ilgili bölümünde, ara halkalar tanımı var. Bir takım deneyimlerin de ışığında bazı noktaları vurgulamaya çalışacağım.

Hücreleşmede ara halkalar sorunu örgütlülüğümüzün çok önemli sorunlarından biri. Biz geçmişte dışarıdan seslenen bir propaganda faaliyetinin etkilerini göremeyebiliyorduk. Ama son üç yıldır, fabrikalarda derinleşen, giderek özgül politika ve araçlarla müdahale eden bir pratik faaliyet üzerinden bizi partiye getiren süreci yakaladık. Bundan sonraki evre, partinin, sınıf mücadelesinin geliştirilmesi için uygun araçlarla ve yöntemlerle, çok daha yaratıcı bir biçimde sınıfa müdahale pratiği sergileyeceği bir dönemdir.

Biz yerel kadrolar geçmiş dönemde hücreleşmeyi, burada ortaya konulan türden bir ön sürecin, dolayısıyla buna uygun düşen ön biçimlerin ürünü olarak kavrayamayabiliyorduk. Bu bizi ister istemez dar ve kısır bir çalışmaya itiyordu. Bir fabrikada hücreleşmek esassa eğer, biz oraya genel bir politika taşırız, orada birebir ilişkiler üzerinden belli bir etki alanı yaratmaya, sonra bunları kendi içinde eğitip hücre düzeyine çıkarmaya çalışırız. Buna benzer bir bakış vardı.

Fakat son 2-3 yıllık süreçte bu alandaki pratik birikimimiz ve örgütsel alanda bunun üretilmiş karşılığı, bizi başka bir tarzda yönelime soktu. Henüz gerçek sonuçlarına ulaşamamış olsa da, anlamlı deneyimler var önümüzde. Bugün henüz sınıf çalışmasında fabrika hücreleri temeline oturamamış olsak da, bu yönde ilk adımları atmış, ilk halkayı yakalamış bulunuyoruz.

Ara halkalar sorunu çerçevesinde, örneğin eğitim grupları oluşturmak temel halkalardan biridir. Bir diğeri çalışma komiteleri oluşturmaktır. Aynı şekilde, sendikalaşma faaliyeti ekseninde sendikal çalışma grupları oluşturulabilir. Bunların hepsi önümüzü açan ara halkalardır. Biz buralardan giderek hücreleri kuracağız.

Bir tekstil fabrikasındaki deneyimimizi aktarmak istiyorum. Bir fabrika çevresinden bir eğitim grubu oluşturduk. Bir yoldaşımız burada kendisine doğal öncü konumu üzerinden bir çevre edinmişti. Bunlarla düzenli bir eğitim çalışması yürütürken, dışarıdan da faaliyet taşıyarak kuşatmaya çalıştık. Bir süre sonra gerçekten anlamlı bir etkisi oldu. Fakat biz eğitim çalışması çerçevesinde oluşan gruba hemen bir örgütsel form kazandırma aceleciliği içinde bir dizi yanlış yaptık. Bu yanlışlardan biri, eğitim grubundaki işçilerin politik düzeyine bakmadan, onları doğrudan politik süreçlere katmaya çalışmak oldu. Ve burada ilk tereddütler yaşanmaya başlanınca, “bu işçiler geridir, bunlarla farklı, ileriye çıkanlarla farklı bir tarzda ilgilenelim” dedik. Ama 4-5 ileri işçi de giderek diğer işçilerin konumuna düştüler, sonuçta yoldaşımız tek başına kalabildi.

Burada en kritik halka neydi? Örneğin içeriden bildiri dağıtıldı. Başlangıçta işçiler kendi inisiyatifleriyle bildiriler yazdılar, kendi fabrikalarındaki fotokopiyle çoğaltarak dağıtabildiler. Biz mesela bunu çok olumlu bir gelişme olarak gördük. Oysa buna müdahale edilmesi gerekiyordu. Çünkü

bu henüz yeni oluşmakta olan bir eğitim grubuydu. Ve böyle bir dönemde, böyle bir düzeyde, henüz fabrika üzerine belirlenmiş bir politika üzerinden yürüyen bir çalışmamız dahi yokken, bu eğitim grubunun kendi başına böyle bir çalışma yapması, olası bir karşı saldırı karşısında dağılmasına yol açacaktı. Biz bunu göremedik ve gerçekten de böyle yaşandı süreç. Buradaki deneyimsizliğimiz, hem sınıf çalışmasında yeni olmamız, hem de işçilerin düzeyiyle mevcut görevler arasındaki ilişkiyi doğru kuramamamızla ilgiliydi. Oysa biz o dönemde eğitim çalışmalarını genel süreçler değil, bizzat fabrikadaki özgül sorunlar temelinde yürütseydik, fabrikada kısa sürede bir taban yaratabilirdik. Neticede burada anlatmak istediğim, eğitim faaliyetinin birebir ilişki üzerinden yürütülemeyeceğidir.

Öte yandan, genç işçiler ciddi bir eğitim açlığı hissediyorlar. Buna yanıt vermek bile politik bir faaliyetin başlangıcı olabiliyor. Sonuç olarak, yayınlarımızda biriken deneyimlerin aktarılması büyük bir önem taşıyor.

Semih: Eğitim grupları vb. ara halkalar oluşturmak üzerine konuşacağım. Örneğin Sancak Tül'deki durum '94'de, tekstil sektörünün hareketli olduğu bir dönemde yaşanıyor. Biz bugün bu tür olanakları semtlerden yakalayabiliyoruz. Ama 500-600 kişinin çalıştığı bir fabrikada politik konulara ilgi duyan 3 işçi dahi bulamayabiliyoruz. Yaşanan pratik daha çok 3-5 işçiyi biraraya getirmek, bunları fabrikadaki somut sorunlar doğrultusunda (sendikalaşma, temsilci değiştirme vb.) bir çalışmaya yönlendirmek biçiminde oluyor.

Eğer politik ilgisi olan işçiler varsa, bir eğitim çalışması gerçekten önemli bir olanaktır. Eğitim grubunda belli tartışmalar başlar, işçileri fabrikaya yönelik bir çalışmaya yönlendirmek bunun üzerinden gerçekleşir. Ama bugün daha çok tersi bir süreç işliyor. Ancak kitle çalışması ve kitle eyleminin belli bir aşamaya gelmesinden sonra doğal öncü

konumundaki işçiler “dünyada, Türkiye’de ne oluyor” diye politik süreçlere ilgi gösterebiliyorlar. Örneğin 15-16 Haziran’da 100-150 işçinin katıldığı bir toplantı düzenledik, hiçbiri 15-16 Haziran’ın ne olduğunu bilmiyordu.

Bugün politik süreçlere ilgi zayıf. Ya da ancak farklı dinamikleri barındıran belli fabrikalarda böyle olanaklar var. Bir fabrikada farklı ilgi alanları üzerinden 7-8 kişilik bir çevre oluşturulabiliyor. Bir başka fabrika fabrikada Newroz günü eylem yapılabilir. Ama genele bakıldığında, böyle değil.

Cihan: Eğer fabrikada etkin bir çalışma yürütülüyorsa, bu tür çevrelerin genel bir hareketlilik öncesinde de yaratılabileceğini düşünüyorum. Bunun örnekleri de var. Mesele bir fabrikaya öğrenci kimliğiyle girip sonradan işçileşen, ama oradaki islamcı gençlere bile afiş astıran, bildiri dağıttıran bir yoldaşımızı biliyorum. Bu işler yapılırken, sözü edilebilir bir sınıf hareketliliği de yoktu.

Tabii ki propagandanın da bir payı var. Fabrika alanı kaba ve çıplak bir sömürü alanıdır. Sermaye ile emek ilişkisinin çok somut olarak anlatılabildiği bir alandır. Dosdoğru “patronlar ve biz” denilebilen bir alandır. Böyle bir alanda devrimci propagandanın karşılık bulabileceğine inanmak lazım.

Tuna: Öncü işçi dediğimiz kategorinin ne kadar öncü olduğu konusunda 20 Temmuz’dan bu yana tartışıyoruz. Bu öncü işçi kategorisinin tüm zayıflığına rağmen ortalama işçiden farklılaşan bir yanı var. Sınıfın bugünkü mücadelesinde, ona önderlik eden ya da önderlik etmeye yakın konumda bir doğal öncü kesim herşeye karşın var. Bir de, sınıfın mücadelesine, sosyalizme politik planda ilgi duyan, ama aynı konumu fabrikanın içerisinde (bunlar 300-500 kişilik fabrikalar olduğu yerde) üretemeyen bir öncü tipi de var.

3. Konferans sonrasında, devrimci örgüt çalışmasının bir

yönü olarak, dışarıdan seslenme araçlarıyla, propagandayı belli ölçülerde yaptık. Biz Sancak Tül'deki işçileri de esas olarak içerden EKİM'i propaganda ederek kazandığımızı biliyoruz. Aslında sınıfın hiç de hareketli olmadığı bir dönem bu. Semih yoldaş, örnekler acaba '90-91 döneminin büyük işçi hareketliliğinin ortaya çıkardığı kuşağın bir parçası mı, diye de düşünüyor. Değil. Sancak Tül'de ya da Mutlu Akü'de '94'de, aslında sınıfın hayli durgun olduğu bir dönemde yaşanan örnekler bunlar. İnsanların oradan pratik faaliyete çıktığı bir çalışma söz konusu. Biz benzer bir örneği başka bir fabrikada da yaşadık. 7 kişi oturuyorlar, "Devrimci X Fabrikası İşçileri" imzasıyla politik bir bildiri kaleme alıyorlar. Pratik planda dağıtımı tartışılıyor, içerden yapılıyor. Bunlardan sadece bir tanesi bizim yoldaşımız. Onun sınıf çalışmasını algılayışı EKİM'i propaganda etmekte ve bu bir karşılık bulabiliyordu da.

Dolayısıyla, eğitim-çalışma grubu-hücre oluşturma yönünde girişimlerimizde devrimci propagandanın bir rolü var, ama bunu sınıfsal karşıtlıkların, temel gerçeklerinin açıklanması ile birleştirememek gibi bir zayıflığımız var. 3. Konferans'tan sonra bu konuda bir gelişme kaydetsek de paralel bir gelişmeyi hala da yakalayabilmiş değiliz. Giderek bunu birlikte yapabileceğimiz, birbirini besleyen bir ilişkiyi kurabileceğimiz bir tablo yine de var. Kuşkusuz sınıf hareketi '94-96'ya göre belli noktalarda farklılıklar taşıyor. Ama bizim karşımıza X gibi örnekler yine de çıkacaktır. Önümüzdeki dönemde bu ikisini birlikte yapabileceğimiz bir tablo var.

Semih: Anlatılan bu tablo bana çok yabancı geliyor.

Cihan: Sancak Tül'deki tablo, senin söylediğin döneme değil, iki sene önceleyen bir döneme ait. Sınıfın durgun bir döneminin tablosu. Ama etkili bir devrimci işçinin kendi çevresindeki genç işçilere güven vermesi, patronla-

ra, çalışma ortamına karşı öfkeyi açığa çıkarabiliyor. Fabrika bir çelişkiler alanıdır. Ücretli emekçilere bu mesele en iyi oradan kavratılıyor diyoruz. Sancak Tül pratiği, bu imkânın pratik bir çalışmada değerlendirilmesinden başka birşey değil. O işçilerin çoğunun Kürt sorununda kafası karıştı. Ama güven duyarak da esnek davranıyorlardı. Hepsi şu veya bu ölçüde şovenizmle zehirlenmiş işçilerdi. Ama devrime, sosyalizme, sermayeye karşı mücadeleye bir şey demiyorlardı. En zorlandıkları nokta Kürt sorunuymdu.

Nadir: Dersimliler Kürt sorununda duyarlıydı. Trakyalıların ise Kürt sorununda kafası karıştı. Ama buna rağmen aynı platformda birleşebiliyorlardı. Oradaki süreç yaygın bir politik faaliyet üzerinden gelişmedi. Bir öncü işçinin başarılı çalışmasının ürünüydü. Aynı öncü işçi '95 İstanbul gezisine fabrikasından bir grup işçiyle gelmiş, "Bu fabrikayı direnişe götürmek boynumuzun borcu. Size Sancak Tül işçileri olarak söz veriyoruz" demişti. Çok geçmeden de direniş patladı. Başarılı olamadılar, ayrı bir şey. Ama bu işçi, sınıf hareketinin durgunluğuna, bunun aşılması ihtiyacına vurgu çerçevesinde, "biz kendi cephemizden üstümüze düşenleri yapacağız ve bu gelişmenin önünü açacağız" diyerek bir iddia ortaya koymuştu.

Benzer birkaç örnek verebilirim:

Cemtaş bizim kapsamlı bir siyasal faaliyet götürdüğümüz bir yer değildi. Bir parça yetkin bir kadromuzun çalıştığı bir alan da değildi. Az-çok düzenli bir diyalogumuz olduğu bir işçi yoldaşımız çalışıyordu ve iyi bir sosyal çevresi vardı. Fabrikadaki sorunların bu çevrede tartışılması üzerinden bir direniş patladı.

Ten fabrikasında bir sendikalaşma faaliyeti yürütüldü. Bu sendikalaşma potansiyeli birdenbire ortaya çıkmadı. Oradaki öncü işçilerin dipten dibe çalışmasıyla, sonra bunun hızla yayılmasıyla gelişti.

Derby'e sınıf çalışması deneyimi olmayan genç bir yoldaşımız girdi. Çok geçmeden burada, fabrikadaki eski birikimle kurulan iyi bir diyalogla, bir takım platformlar oluşturmaya başladı.

'92'de Topkapı'da Birleşik Metal-İş sendika şube seçiminde taraf olabildik. Bizim listemiz ittifaklarda yanlış tercih yapmaktan dolayı kaybetti. Daha isabetli bir tercih yapabilseydik, şube yönetimini alırdık. Bu, işçi bir yoldaşın başarılı çalışmasının ürünüydü.

Elbette ki devrimci propagandanın hiç gitmediği, düzen partilerinin çok ağırlıklı bir ideolojik-siyasal etkisinin olduğu; daha çok da Türk Metal ya da Öz Çelik-İş tipi sendikaların örgütlü bulunduğu ve işçilerin önemli ölçüde seçilerek alındığı fabrikalar da var. Buralardaki işçiler sınıfın siyasal atmosferden ya çok az etkilenen, ya da hemen hiç etkilenmeyen kesimini oluşturuyor. Ama toplamı üzerinden bakıldığında zaman, bunlar geneli ifade eden fabrikalar değil.

Temmuz: Bu ülkede, sol dinamikler ile sınıf dinamiklerinin ayrı kanallardan aktığını, ülkede Kürt sorunu üzerinden, Alevi sorunu üzerinden politize olan emekçi kitleler olduğunu, ama sınıf hareketinin kırıldığı yerde de, sınıfın doğal öncüsünün geriye çekildiğini söylüyoruz.

Biz sınıfın doğal hareketliliği içinde öne çıkan bir öncü kuşağın olmadığını tespit ediyorsak, diğer taraftan bu, hareketsiz sancılı dönemde bile en azından sınıfın, fabrikaların belli kesimlerinin, belli sektörlerin Kürt'leri, Alevi'leri, solcuları, devrimci propagandaya açık insanları barındırmasının doğal bir karşılığı olduğunu biliyoruz. Bu ülke böyle bir ülkeyse; bu ülkede bir taraftan Gazi yaşıyor, öte taraftan sınıf hareketi durgunsa; Gazi sürecini yaşayan insanların, bundan etkilenen Alevi kitlelerinin, Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinden etkilenen Kürt kitlelerinin fabrikalarda şu veya bu düzeyde bir karşılığı var. Tekstilde daha farklı

düzeyde, metalin belli fabrikalarında daha başka, petro-kimyada daha başka.

Bu bir yaygınlık, bir farklılık, bir eşitsizlik arzetsede, fabrikalarda öne çıkıp doğal öncü konumuyla bu mücadeleyi sürüklemeyen, ama başka yerlerden politizasyonu da politikaya belli bir ilgi taşıyan kendi içinde bir kitle var. Bu bir veri. Söylenen, bu anlama geliyor. Bu, sınıfın değişik kesimlerini değişik biçimlerde kesiyor.

Hatta bu öyle oluyor ki, politikaya ilgili oluyor sözde bu insanlar, ama fabrikanın sorunlarına ilgisiz oldukları için, fabrikadaki belli hareketliliklerin kenarında kalabiliyorlar. Hele tek tek fabrikaları değil de sınıf hareketinin genelini kesen bir olguysa bu, bizim aslında sancısını çektiğimiz, sıkıntısını çektiğimiz de birşey. Biz, demir-çelik fabrikalarında gidiyoruz, solcu işçiler buluyoruz, ama bunlar MHP veya RP'ye eğilimli bir işçi kadar o fabrikanın sorunlarında öne çıkıp da mücadeleyi sürükleyemiyor. Biz bu iki dinamiği nasıl birleştireceğiz diye tartışıyoruz.

Nadir: MYO'larımıza bakılırsa, sayısız fabrikayla şu ya da bu düzeyde temas kurduğumuz, bunun gerek siyasal faaliyet, gerekse o fabrikaların iç gelişmelerinden hareketle yayın organlarımıza yansıdığı rahatlıkla görülür. Peki neden buralarda temel tutamadık? Bunu bir yanıyla irdeledik, daha da irdelemememiz gerekiyor.

Örneğin yukarıda sözünü ettiğim fabrikalardan birini hatırlıyorum. Tam hareketin en olgunlaştığı bir dönemde ve bizim yaslandığımız kadronun asıl rolünü oynayabileceği bir aşamada, yoldaşımızı bu fabrikadan çekip bir başka alana göndermek zorunda kaldık. Bu da çalışmayı oldukça zayıflattı. Çalışmayı daha yeni ve deneyimsiz kişiler üzerinden sürdürdük. Bu ise orada temel tutmamızı engelledi. Demek ki belirli bir fabrikada deneyim kazanmış güçlerimizi koruyarak istikrarlı bir çalışma yürütmek büyük önem kazanı-

yor. Bu, kimi zaman tayin edici olabiliyor.

Fabrikaların içine yerleşip, toplam deneyimimizi de gözeterek istikrarlı, soluklu bir çalışma yürütülen her yerde, biz aslında çalışmamızın karşılığını az-çok bulduk. Ama daha geniş bir karşılığını mı istiyorsunuz, bunu hareketin durgunluk koşullarında istesek de yakalayamayız.

Semih: Nadir yoldaşın yaptığı tartışma, bir yanıyla daha farklı bir tartışma. Sınıf içinde soluklu bir çalışmanın yürütülmesi, bir parça yer tutma vb., bu kuşkusuz her durumda bir ihtiyaçtır. Ama o zaman, geçmişteki ve bugünkü bir takım deneyimlerimizin aktarılması gerekiyor.

Örneğin Tıbset'teki pratik. Aslında bu bir bakıma da, Gazi Mahallesi'nde yaşayan işçilerin semtlerinden taşındıkları politizasyon üzerinden yaşanıyor. İşçiler, "1 Mayıs için platform oluşturalım, birlikte katılalım" diyorlar ve 20-30 kişi gidiyorlar 1 Mayıs'a katılıyorlar. Oluşan bu platform üzerinden giderek orada bir sendikalaşma çalışması başlıyor. Tıbset böyle bir örnek.

Benzer başka yerler kuşkusuz vardır. Ama bir Reslan, bir Brandi ya da başka bir sürü fabrika böyle değil. Şu söylenebilir; böyle olanaklar artmaktadır. Metal işçilerinin eylemlilikleri vb. bir takım hareketlilikler bunu gösteriyor. Bir değerlendirme yapıp onun üzerinden bir politika oluşturmak gerekiyor. Yani madem öyle, örneğin bugün niye biz fabrikalarda çalışan yoldaşlarımızın önüne eğitim grupları oluşturmak çerçevesinde öncelikli bir görev koymuyoruz o zaman? Yoldaşlarımız önce fabrikayı tanıyorlar. Fabrikanın özelliklerini anlamaya çalışıyoruz. Sonra fabrikaya dönük, sendikalaşma vb. üzerinden bir politika oluşturuyoruz.

Cihan: Bunu ötekiyle karşı karşıya getirmemek gerekir. Kitle çalışması ile dar bir kadro çalışmasını bağdaştırmak, zaten her çalışmanın temel bir politik gereği ve hedefi değil mi? Öte yandan, bir Sancak Tül'deki tablonun aynısını

bir başka yerde görmek de gerekmiyor. Zenginliği ve çeşitliliği, farklılıkları ve gelişme düzeyleri arasındaki eşitsizlikler içerisinde kavramalıyız tüm bunları.

Semih yoldaşın sözünü ettiği fabrikada demin örneklediğimiz türden bir çalışmayı gerçekleştirmek belki de zordur. Olabilir! Ama oranın da kendine göre başka imkanları vardır. Oranın da kendine göre gerektirdiği bir çalışma tarzı vardır. Yani politik, etnik, kültürel vb. açılardan heterojen bir sınıf yapısıyla yüzyüzeyiz. Gelişme düzeyleri, çalışma koşulları, karşı karşıya kaldıkları sorunlar vb. farklı bir koca sınıfı, tutup belli bir tarzda sınıflamak ya da tanımlamak mümkün mü? Ama bizim örneğini verdiğimiz durumlar hiç de az rastlanır şeyler değil ki!

Tuna: Yürüttüğümüz çalışmada işin bu yönünü gözetmek, ikisini birlikte gerçekleştirmek konusunda belli bir zayıflığımız var. Örneğin X fabrikasındaki çalışmamız öyle yaşanmak zorunda değildi. Biz o çalışma sürecinde, “bununla şunu birleştirmek lazım, bu kitleyi de arkasına almayı sağlar, bu fabrikanın kendi sorunlarıyla ilgili bir çalışma da yapmak lazım” diyorduk. Bu ikisini beraber yapabilseydik, muhtemelen daha değişik bir insan tipi çevremizde toplanırdı. Dolayısıyla sorunu, önce bu kurulacak, sonra bu kurulacak şeklinde bir öncelik sonralık ilişkisi olarak görmemeliyiz. Değişik imkanlar var ve biz çalışmamızın bugünkü tablosunda bu imkanları güçlü bir tarzda değerlendiremiyoruz. Bizim paralel yüklenmeyi başarabilmemiz gerekiyor.

Örneklediğimiz X fabrikası çalışmasında, EKİM afişleri üzerinden bize yaklaşan, ama petro-kimyaya yönelik çalışmanın adımlarını atalım denildiğinde, böyle bir çalışmaya katılmayan işçiler vardı. Ya da bizim dejenere gruplar dediğimiz çevrelerden işçiler var. Bunlar 5 Ocak mitinginde bize “Siz burada niye Ekim pankartı açmadınız” diye sorabiliyorlar. Ama buradan giderek sınıfın geneline ilişkin böyle

bir tablo var sonucu çıkarılamaz kuşkusuz.

Fabrika zemininde örgütlenmenin sorunları

Bahtiyar: Politik faaliyetle özgül faaliyeti birlikte yürütebilmek, ara aşamalardan giderek örgütsel taban yaratmak üzerine bir örnek vermek istiyorum.

Biz bir fabrikada sendikalaşma çalışması başlattık. Bu çalışma sonuçta başarıya ulaştı ve bu başarı hareketimizin hanesine yazıldı. Sendikalaşma faaliyeti işçilerin kendi sorunlarıyla ilgili duyarlılık alanlarından hareketle başladı. Fakat bunu ara halkalardan giderek fabrikada örgütsel yapımızı oluşturmakla birleştiremedik. Oysa orada kazanabileceğimiz insanlar vardı. Çalışmayı yürüten yoldaşımız bir işçiyle bir dönem gerçekten sıcak bir ilişki kurmuştu. Bu işçi, ailesinin gericilik yapmasına, “bu işlerle ilgilenme” vs. diye üzerinde baskı kurmasına rağmen, tam o dönemde ailesine cepheden bir tavır koyabilmişti. Giderek politik süreçlere daha fazla ilgi duymaya, kitapları, yayınları okumaya başlamıştı. Ailesinin direncine rağmen belli politik eylemlere katılıyordu. Çalışmayı yürüten yoldaş 1-2 işçiden de sempatizanlarımız diye sözediyordu. Ama bir süre sonra sözünü ettiğim işçi sendikal çalışmadan bile uzaklaştı. Biz orada sendikalaşma çalışmasını işyeri komitesinden çekebileceğimiz insanlarla yürüteceğimiz bir eğitim çalışması vb. bir adımla birleştirmiş olsaydık, süreç böyle işleseydi, fabrikada da kalıcılaşılabirdik, bu işçiyi de kazanabilirdik.

Bugün gittiğimizde birçok yerde politik ilgisi olan insanlarla karşılaşamayabiliyoruz. Bu bugün bizim için bir sorun alanı. Ama fabrikasındaki bir takım sorunlara ilgi duyan işçiler oluyor. Bir sosyal çevre ediniyorsanız fabrikada, belli bir süre sonra sendikal çalışma başlatma koşulları oluşa-

biliyor. Bizim sorunumuz, böyle bir çalışmayı başlattıktan sonra işçilerde oluşan duyarlılığı farklı alanlara da kanallize edebilmek ve bunu pratik adımlarla (eğitim çalışması, güncel politik sorunlar ve kendi özgül sorunlarıyla ilgili toplantılar vs.) birleştirebilmektir. Sonuç olarak, sınıfın belli sorunları üzerinden özgül bir çalışma (örneğin sendikalaşma çalışması) ile politik eğitimi birleştirmeyi başarabilmeliyiz. İkisini içiçe, birlikte yürütmek zorundayız.

Cemal: Fabrika hücreleri temelinde örgütlenmek, komünistlerin her zaman en temel yaklaşımı oldu. Bu konuda hareketimizin yılları bulan bir deneyimi de var. Fabrika hücreleri konusundaki deneyimler üzerinde burada ayrıntılı olarak durmak mümkün değil. Burada daha çok genel çerçevesiyle fabrika hücreleri sorunu tartışılabilir. Fabrika hücreleri temeline oturmak alanında yaşanan sorunlar nelerdir, buna nasıl yaklaşmak gerekir? vb.

Fabrika hücreleri örgütleyebilme yönünde mesafe alabilmek çok farklı biçimlerde karşımıza çıkabiliyor. Aslında işçi platformları, bültenler, sendikal faaliyet vb., bunların hepsi fabrika hücrelerini örgütleyebilmenin bir araçlarıdır da. Zira ancak bu araçlar üzerinden oluşan işçi platformları, grupları üzerinden yetenekli, gerçekten fabrikasındaki sorunlar üzerinden örgütlenmeye yatkın işçiler çıkarılabiliyor. Bu işçiler üzerinden fabrikalarındaki çalışmayı başlatmak, onları fabrikanın sorunları üzerinden eğitmek vb. ara aşamalarla, ara faaliyetlerle hücrenin yaratılması için önkoşulları oluşturulabiliyor.

Kendi deneyimlerimizden görebildiğim kadarıyla, fabrikalarda genelde karşımıza iki tip işçi çıkıyor. Bazı işçiler örgütçü yetenekleri daha fazla olan, birçok işçiyi peşinden sürükleyebilen, kitlelere güven verebilen hareketli unsurlardır. Ama bunlar ideolojik eğitime, okuma süreçlerine de genellikle uzak duruyor. Bazen de karşımıza içe kapanık bir

işçi tipi çıkıyor. Bunlar okuma süreçlerine daha ilgili oluyorlar. Çalışmada bu iki tip işçiyi biraraya getirebilirsek, deneyimlerden de görülüyor ki, bunlar birbirlerini geliştirebiliyorlar, eksiklerini aşmada birbirlerine yardımcı oluyorlar.

Fabrika okuma grupları soyut-kitabi bir eğitim yapmayacaktır kuşkusuz. Bizim geçmişte 15-20 işçiyle *Komünist Manifesto*'yu, Stalin'in kitaplarını okuduğumuz dönemler de oldu. Sorun, fabrikanın sorunlarıyla genel politik sorunları birleştirebilmek, bu ikisinin arasında bağ kurarak bir faaliyeti örgütleyebilmektir. Biz kendiliğinden hareketin yükseldiği dönemlerde bu çalışmaları hızla yayabiliriz. Hatta hücreleşmede çeşitli adımlar da atarız. Ama hareket gerilemeye başladığında, işçilerde de belli bir gerileme eğilimi vardır zaten. Hareketin belli talepleri karşılandığı ölçüde, işçi hareketinde bir kırılma yaşanabiliyor. Komünistlere düşen görev, kendiliğinden hareketin geriye çekilmesi durumunda öncü işçilerin tümüyle geri çekilmesini engelleyebilmektir. Bunun için ise onlarla ilişkiyi asgari düzeyde de olsa sürdürebilmek gerekir.

'89-90 sürecinde hareketimizin birçok fabrikada ilişkisi vardı, hücreleşme deneyimleri yaşandı. Ama TİS süreçleri sonrasında öncü işçilerin siyasal süreçlerin dışına düştüğünü de gördük. Bunda bizim kendi cephemizdeki eksikliklerin de payı vardı. Biz bu işçileri sarıp sarmalayamadığımız koşullarda, ilişki ister istemez geriliyor.

Semih yoldaşın söyledikleri üzerinden ise şunu söylemek istiyorum: Kendiliğinden hareketin dibe vurduğu dönemlerde bile fabrikalarda bir eşitsiz gelişim var. Hiç ummadığınız bir anda, olmadık bir yerde bir hareketlenme yaşanabiliyor. Ama yöneldiğiniz kimi fabrikalarda yıllarca çalıştığınız halde sonuç alamayacağınız bir süreç de yaşayabilirsiniz. Semih yoldaş belki bu tür deneyimleri üzerinden konuşuyordur. Fakat genel olarak baktığımızda, sınıf hare-

ketinin bugünkü düzeyine rağmen, biz hücreleşme doğrultusunda belli başarılar sağlayabiliriz. Bunun aslında olanakları var. Birçok fabrikada, yaşanan somut sorunlar üzerinden işçileri biraraya getirebilmek, çeşitli araçlar üzerinden eğitebilmek, onlara güven verebilmek, hücreleşme için bir alt aşama oluşturuyor. Bir eğitim grubu, çalışma komitesi partinin üye kriterine uygun işçilerden kurulmuş olmaya bilir. Burada kendi örgütsel normlarımıza göre düşünmemiz lazım. Neticede işçiler arasında eşitsiz bir gelişim vardır. Kimisi pratikte, kimisi kavrayış düzeyinde daha yeteneklidir. Bu noktada esnek davranabilmeliyiz.

Ayrıca çalışmada işçilere yaklaşım gibi önemli bir sorun var. İşçi ve emekçi kitleler yıllarca horlanmanın getirdiği bir ezikliği yaşıyor. Gerçekten işçilerle iyi ilişkiler kurabilmek için, onlara değer verdiğimizizi hissettirmek gerekiyor. Bunu yaptığınız ölçüde işçiler (bunlar çok geri, MHP'li, Refah'lı da olabilir) size yakınlaşıyor. Hatta bireysel ilişki üzerinden onları politikleştirme olanağınız oluyor.

Fabrika çalışması yürüten güçlerimiz açısından yaşanan sorunlara da eğilmek gerekiyor. Bugün hala bir durgunluk dönemi yaşanıyor. Böyle bir dönemde özellikle genç ve deneyimsiz yoldaşlarımız fabrika çalışmasında çeşitli sorunlar yaşayabiliyorlar. Bunlar bir biçimde metinlerde de dile getirilmiş. Hareketimiz geçmişte, kadrolarını toplam olarak sınıf çalışmasına yöneltme konusunda epey bir sorun yaşadı. Bu alandaki sorunları aşmayı yıllarca başaramadık. Sürekli merkezkaç eğilimler vardı. Bugün bizim en büyük başarımız, bu merkezkaç eğilimlere karşın tümüyle sınıf çalışmasına endekslenme, sınıf çalışmasıyla bütünleşme alanındadır.

Elbette sınıfla kurduğumuz ilişkiler henüz asgari düzeyde, almamız gereken ciddi bir mesafe var. Geçmişte insanları fabrikaya göndermekte zorluk çekiyorduk, ama şimdi de fabrika çalışmasında kendisini üretememek gibi bir du-

rumla karşı karşıyayız. Özellikle genç ve deneyimsiz yoldaşlar ya fabrikadan atılmanın zeminine dönüşen bir pratik sergiliyorlar ya da tersinden işçileşiyor, kendiliğinden sürecin bir parçası haline geliyorlar. Bunun bir nesnelliği de var. Çünkü yoldaşımız fabrikaya giriyor, ama fabrikada bir canlılık, bir direniş, grev, eylemlilikle ya da fabrikadaki sorunlara karşı herhangi bir hareketlilikle karşılaşmıyor. Böyle bir durumda o yoldaşımız kendini nasıl geliştirecek? Onun da bizzat hareketlilik içinde eğitilme ve dönüşme sorunu var. '80 öncesi öncü işçi kuşağının hızla önplana çıkması, yükselen bir hareketliliğin içinde olabildi. Fabrika çalışmasındaki yoldaşlarımızın kısa zamanda deneyim kazanamamasının, örgütücü yeteneklerini geliştirememesinin gerisindeki bugünkü nesnelliği görmemiz gerekiyor.

Semtlerden, liselerden yakaladığımız gençlik ilişkilerine de bu çerçevede bakabilmeliyiz. Gençliğin değişik kesimlerinden gelenlerin yeteneklerini, kapasitelerini, eğilimlerini, zaaflarını gözetmeyebiliyoruz. "Bu kişi sorunlarını fabrikada aşar" diyerek, özellikle genç güçleri fabrika çalışmasına zorluyoruz. Onlar da böyle bir çalışma içinde düşebiliyorlar. Elimizdeki yeni güçleri her yönüyle tanıyabilmeliyiz. Örneğin sınıf dışından kazandığımız bir gençlik ilişkisine, "bu fabrikada çalışma yürütebilir mi, fabrika çalışması içinde kazanılabilir mi?" diye bakabilmeliyiz. Ama bakmabiliyoruz. Elimizde bir genç varsa, hemen fabrikaya gönderiyoruz. Fabrikada çalışarak onun bir sınıf devrimcisi haline gelebileceğini düşünüyoruz. Oysa bu mekanik bir yaklaşımdır. Bugün fabrikada çalışan kimi yoldaşlarımız, içerde olmasına rağmen, sorunlara dışarıdan bakıyor. Öncü işçi olmak için fabrikada çalışmak yetmiyor. Kendisi fabrikada, ama içerideki havayı teneffüs edemiyor, işçileşemiyor, o yaşamı kavrayamıyor, sorunlara ve olaylara içeriden değil hala dışarıdan bakıyor.

Farklı bir soruna daha değinmek istiyorum. Yeni devrimcilerle kurulacak ilişki tarzının çok önemsenmesi gereken bir dönemdeyiz. Niye yeni güçlere bu kadar çok vurgu yapıyoruz? Çünkü içine girdiğimiz dönemde bize yeni güçler akıyor. Bunlar öğrenci, emekçi ya da işçi kökenden gelen deneyimsiz yoldaşlar. Onlarla kurulan ilişki tarzı, onları ilerletebilmenin ya da geriye düşürmenin zemini olabiliyor. Yeni güçlerin ideolojik, politik ve örgütsel yönden zayıflıkları vardır. Bizimle bu zayıflıkları taşıyorken ilişkiye giriyorlar. Kolektif iradede yoldaşımız eğer onunla dengeli bir ilişki kuramazsa, bu sefer yeni yoldaşımız tam da kendisiyle ilgilenen yoldaşın zayıflıkları üzerinden partiye, devrime olan (zaten zayıf olan) inancını da yitirebiliyor. Öte yandan, diyelim ki bu genç yoldaşımızla kolektif iradede başka bir yoldaş daha iyi bir ilişki kurdu. Bu yoldaşımızın kendisiyle ilgilenen yoldaşa duyduğu güven, partiye (kolektif iradeye) bir güven haline gelebildiği gibi, ama tersinden bireye bağlanmaya da yolaçabilir. Bu ise çok tehlikelidir.

Aslında bir ölçüde tekrar olacak, ama mahalli örgütler sorunu üzerine de kısaca bir şeyler söylemek istiyorum. Sınıf hareketinin sorunlarına yoğunlaşmayan, sınıf/fabrika çalışmasına endekslenmeyen bir organ faaliyeti, ayakları yere basmayacağı gibi, kısır, bireysel iç tartışmalarla da kendisini tüketir. Ama öte yandan, kendi içinde bütünleşemeyen, kendi içindeki zaafı aşma konusunda adım atamayan bir organın da sınıf çalışmasına endekslenmesi çok mümkün değil. Burada da diyalektik bir ilişki var. Organ çalışmasını oturtmadığımız, kurumsallaşmayı yaratamadığımız durumda, sınıf çalışmasında mesafe almamız da güçleşiyor. Ya da fabrikalardaki başarılar kolektif iradenin bir ürünü değil, daha çok tekil örnekler haline gelebiliyor. Bu alanda yaşadığımız sorunları aşma konusunda azami bir çaba sergilememiz gerektiğini

düşünüyorum.

Bir de genç yoldaşlarla yürüttüğümüz ilişkide hata yapıyoruz, öğretmen-öğrenci ilişkisi kuruyoruz. Öğreticinin kendisinin de öğrenmeye ihtiyacı olduğunu unutuyoruz. Bu, kitle çalışmasında da sınıf çalışmasında da böyledir. Biz sınıfa bir şeyler öğretmeye gidiyoruz, ama kitlelerden, kitle hareketinden öğrenmeyi de başarabilmeliyiz. Öğrenemediğimiz koşullarda, ne onları ne de kendimizi dönüştürebiliriz. Onu en ince ayrıntılarına kadar kavramak, ancak onun içerisinde yaşayarak, havasını teneffüs ederek, orada deneyim kazanarak olur.

Biz bugünkü düzeye biraz da kafayı vura vura öğrenerek geldik. Yani öyle saf, pürüzsüz, deneyip yanılmadan, elimizdeki ideolojik perspektifle sınıfa gidip, gerçekten tümüyle olumlu sonuçlar alabilmemiz mümkün değil. Yıllarca yanıldık, hata yaptık, ama yanıla yanıla, hata yapa yapa da öğrendik.

İleri kadroların dönüşümü temel önemde bir sorun

Tuna: Cihan yoldaşın da konuşmasında belirttiği gibi, on yıllık örgütsel süreçlerimiz içerisinde süzülüp gelen bir kadro birikimimiz, bir omurgamız var. Kongre sonrasında görev ve sorumluluklarını yerine getirebilecek bir yapıya ulaşmak demektir bu.

Bu örgütsel omurga aslında kendi içinde bir kazanım değil. Bu kazanıma, tam da politik süreçlere müdahale üzerinden, örgütsel süreçlerimizdeki sorunlara müdahalede bugüne kadar ulaştığımız açıklıkların ışığında yeni bir düzeye erişmek üzerinden bakmak gerekir. Komisyon metni de zaten örgütsel sorunlarımıza politik yönleriyle dönüp bakıyor, bu çerçevede örgüt alanının özerkliğini tespit ediyor.

Ama bu noktadaki açıklığımızın sorumluluklarımızı ha-

yata geçirme konusunda bir rahatlığa dönüşmemesi gerekiyor. Zira bizim karşımızda artık daha büyük bir sorumluluk var. Bu sorumluluk, örgüt omurgasının pratikte büyük bir devrimci enerjiyi açığa çıkarmasıyla karşılanabilir. Doğal olarak kongre platformu aynı zamanda, örgüt tartışmaları vesilesiyle burada sağlanan açıklıklarla beraber, mevcut kadroları bu değerlendirmelere kazanmak, bunların hayata geçirilebildiğı koşullarda nelerin başarılabilceğı konusunda bir kavrayış geliştirmek anlamına geliyor. Aslında bir kongrenin/konferansın oynayacağı temel örgütsel rollerden biridir bu.

Biz 3. Konferans'ta şöyle bir değerlendirme yaptık: '94'-de "‘94 Dönemeci" iddiasında bulunduk. Fakat pratikleştirme sürecinde karşımıza sorunlar çıktı. Bu sorunlar dar teknik tedbirlerle değil, politik müdahalelerle çözülebilirdi ancak. Sorun, aksayan bir İK'yı (somutta İstanbul il komitesini) feshetme sorunu değildi. İK'nın yaşadığı sorunların ve çözümlerin, bunları aynı yakıcılıkta bir sorun olarak yaşamayan alanlar için de genelleştirilmesi ve partiye aradaki mesafenin tüketilmesi için toplam bir açıklık haline getirilmesiydi. 3. Konferans bunu başardığı ölçüde, partiye giden yolu güvencelemiş oldu.

Kuşkusuz bu dar anlamda kadroların görevler konusunda bir kavrayışa kazanılmaları sorunu değil. Bir yandan da sizin temel çalışma alanınız olan sınıf hareketi, toplumsal hareket üzerinden bu sorunları aşmanızı hızlandıran ya da yavaşlatan nesnel faktörler var. On yıllık parti inşa faaliyetinin ağır tempolu bir süreç olarak yaşanması, sınıf hareketinin sancılı gelişimiyle de doğrudan bağlantılı.

Ama sorunun diğer yanı, öznel alanla, devrimci enerjiyi, örgütün toplamında müdahale gücünü açığa çıkarmakla ilgilidir. Bu ise kadroların dönüştürülmesi sorunudur. Buradan bakıldığında, bir yanıyla, bizi partiye getiren politik

açıklıklar ve kongremiz üzerinden güvenle bakabileceğimiz bir kadro tipi var. Ama öte yandan da dönüşümde sürekli problemlerin yaşandığını, kazandığımız kadar döktüğümüz insanlar olduğunu görüyoruz. Bu sorunla ilgili, “burada aksadığımız yanlar ne?” diye, döne döne tartışıyoruz. Burada aksama alanlarına müdahalenin toplamında bugün geldiğimiz yere, güvencelerimize vurgu yapmaya çalışıyorum.

Dün biz herhangi bir sorunla, örneğin kadın sorunuyla ilgili tartışma yaparken şunu söylüyorduk; bu soruna ilişkin politikaları hayata geçirdiğiniz ölçüde, bunun örgüt güçlerini de kazanırsınız. Özgül sorun üzerinden size ilgi duyan kesimleri politik çalışmanıza, daha ileri unsurlarını ise örgüt çalışmanıza kazanırsınız. Böylece yeni güçler kazanmakla kalmazsınız, kendi güçlerinizi de dönüştürüp yetkinleştirme olanağı bulursunuz.

Daha önce şöyle bir tartışma yapmıştık. Bizim bölge örgütlerimiz mahalli alanda politik önderlik yapmak sorumluluğuyla yüzyüzedir. İstanbul’un altındaki bölge örgütleri, başka yerlerdeki İK’lar kadar önemlidir. Bölge organlarımız bir yandan hergünkü dar teknik işleri yapmakla yüz-yüzeler. Bizim sınıfa yönelik genel bir seslenme faaliyeti-miz, topluma yönelik genel bir seslenme sorumluluğumuz var. Organlardaki yoldaşlarımız bir yandan yazılarını yazacaklar, bir yandan gidip afiş asacaklar. Ama aynı zamanda bizim tablomuz içerisinde fabrikalarda da çalışmak zorundalar. Bu yalnızca onların işçileşmesi açısından gerekli değildi. Sınıfın dışında olduğumuz yerde, fabrikaların içine girmek özel bir önem taşıyordu. Bu geçtiğimiz dönemde vazgeçemeyeceğimiz bir adımdı. Ama geldiğimiz yerde daha geniş olanaklara sahip olduğumuzu düşünüyoruz.

Gelinen yerde tek tek kadroların değil, toplamda örgütün sıçrayıp dönüşmesi gerektiğini söylüyoruz. Tüzik bu konuda attığımız adımın bir güvencesi. Eleştirilerde, tek tek

insanlara yönelik olmanın ötesinde böyle bir yan da var. Kolektiviteye yaptığımız vurgular, kadrolarımızın dönüşmek açısından daha geniş olanaklara sahip olduğunu gösteriyor. Böyle bir tablo içerisinde insanlar dönüşümde politik çalışmanın kritik önemini görebilme olanağına sahip olacaklar. Dışa yönelik faaliyetimizin genişliği ve politikalarımız üzerinden dışarıdan güç kazandığımız ölçüde, örgütsel müdahalelerimizin siyasal-örgütsel anlamını, en basit güvenlik sorununun ne kadar önemli olduğunu kavratmamız kolaylaşacak.

Güvenlik, disiplin vb. konulardaki eğitimi hem yayınlar üzerinden, hem de hayatın içerisinde yapmak zorundasınız. Güvenlik sorununu çözebilmek için, bir yanıyla yatay ilişkileri ortadan kaldıran örgütsel tedbirler alırsınız. Ama bir yanı da örgütün kendine yeterli teknik altyapıyı kurabilmesidir. Bir bölge örgütü buna sahip olabildiği ölçüde gereksiz randevu trafiğinden de kaçınacaktır.

Metinde örgütle politika arasındaki güçlü bir bağ kuruluyor. Bu açıklık hem bizim için bir güvencedir, hem de örgüt sorununda çubuğu nereye bükeceğimizi göstermektedir. Kongre sonrasında hem kongrenin açıklıkları üzerinden bir eğitim ihtiyacı, hem de yaşamın içerisinde eğitilmesi gereken güçlerimiz var. Bu noktada sorun, kongre delegasyonu başta olmak üzere, onların çevresindeki kadro ve militanların ne düzeyde kazanılacağı ile bağlantılı.

Ben Semih yoldaşın konuşmasına bir kayıt düşülmesi gerektiğini düşünüyordum. “Yukarıdan birileri hep aşağıyı eleştiriyor” vb. diyor. Bu tablo bizim gerçekliğimizi tam yansıtmıyor. Ya da olduğu kadarıyla biz bunu hep mahkum ettik. Bizim 3. Konferans’ta geldiğimiz yer, ileri kadrolar sorunu üzerinden ve somutta bir kentin İK’sı üzerinden tartışılıyor. Bence şimdi de öyle! Biz mesafe aldık, geldiğimiz yerde sorun artık ileri kadrolar sorunundan daha geri planda-

ki kadrolar sorununa kaydı, diyemeyiz. Biz döne döne yeniden yönetici kadroları, onların eksikliklerini tartışıyoruz. Müdahalenin öncelikle buradan yapılması, bunun giderek aşağıya doğru yayılması gerekir diyoruz. Disiplin sorununa da, güvenlik sorununa da, fabrika ya da bölge çalışmasında faaliyetin başarısı sorununa da, böyle bakılmak durumunda. Bu alttaki kadroların sorumluluklarını atlamak anlamına gelmiyor. Ama bu sorun da böyle bir temel üzerinden aşılabılır. Vurgulanan nokta bu.

Örgüt sorunları üzerine tartışmalar/2

Örgütsel alanda çeşitli pratik görevler

Sinan: Yeni dönemde önümüze partiyi kendi sınıf tabanına ulaştırmak görevi koyuyoruz. Bu çerçevede bizi fabrika hücrelerine götürecek bir süreci hedefliyoruz. Bu planlı ve sistemli bir politik-pratik faaliyet demektir. Bu hedefe ulaşmada tayin edici halka mahalli önderliklerdir. Sadece İK'lar değil, özellikle alt bölge örgütleri çözücü halka olacaktır. Bu, en başta alt bölge örgütlerinin kendilerini, politik planda önderlik işlevini buna göre yeni bir düzeyde kurması demektir. Yönelişini somut bir plan ve bunu güvenceleyecek bir takım örgüt biçimleri ve organizasyonlarla teminat altına alması demektir. Bu hedefe ulaşmanın başka bir yolu yoktur.

Sürekli ve sistematik bir faaliyet ise en başta gelişmiş bir altyapıyı, teknik donanımı ve dağıtım grupları oluşturmayı gerektiriyor. Genel politik faaliyet ve sınıfa dönük çalışmamız açısından dağıtım gruplarının önemli bir ihtiyaç olduğunu 3. Genel Konferans'ımız da tartışmıştı. Ama şu ya da bu nedenle izleyen dönemde kalıcı gruplar oluşturamadık. Geldiğimiz yerde bunu başarabilmemiz gerekiyor. Bunun için elimizdeki güçleri rasyonel biçimde istihdam etmeli, çevremizdeki güçlerden yararlanmalıyız. Bu bir lise-li olabilir, bir kamu çalışanı ya da semtteki bir işsiz olabilir. Bölge örgütleri deneyimli bir kadrosunu bu alanda görevlendirerek böyle bir örgütlenmeye gitmek durumundadır. Fabrikalara ve fabrikaları çevreleyen semtlere sürekli ve sistematik bir faaliyet götürmeliyiz. Bu özellikle sınıf ve kitle hareketinin canlandığı dönemlerde çok daha yakıcı bir ihtiyaç haline gelecektir.

İkinci olarak eğitim sorununa değinmek istiyorum. Kadrolaşma sorununun önemli unsurlarından birisi de eğitimidir. İdeolojik, politik, pratik ve örgütsel olmak üzere dört başlık altında sıralıyoruz bunu. Her dönem önemine işaret ediyoruz, ama hala da hakkıyla yapılamadığını söylüyoruz. Geline aşamada bu sorunu, çok daha ciddi bir biçimde gündeme almak durumundayız: Program ve tüzükten başlayarak, temel marksist klasiklerle birlikte sistematik bir ideolojik-politik eğitimi hayata geçirmeliyiz. Bir taraftan genel bir ideolojik eğitim, diğer taraftan çalışmanın sorunları üzerinden ciddi ve somut bir politik eğitim içerisine girmeliyiz. Kadrolaşma sorununun önemli bir halkasıdır bu.

Biz proleter sınıf tabanına kavuşmak ve sınıftan gelen insanları kadrolaştırmak istiyoruz. Komisyon metninde de altı çiziliyor, umut vaadedenleri profesyonelleştirmekten söz ediliyor. Gerçekten de işçi kökenlileri ideolojik olarak eğitmek ve kazanmak bizim için çok önemli bir sorun. Bunu

kuşkusuz birebir ilişkiler içerisinde çözemeyiz. Kolektif organ yaşamı içerisinde böyle bir eğitimi gerçekleştirebiliriz. Bu bir hücre, bir komite, bir bölge örgütü ya da bir eğitim grubu olabilir. Onlara yönelik farklı bir eğitim programı uygulayabiliriz. Salt marksist eserleri kastetmiyorum. Romanlar, broşürler vb. üzerinden de bunu yapmalıyız. Bunlar üzerinden kolektif bir biçimde eğitmeli, onların kişisel çabalarına bırakmamalıyız. Günde 8-10 saat çalışan bir işçiye söz konusu olan, bu özellikle önemlidir.

Bir diğer nokta; yeni dönemde örgütü geliştirmek ve yaymak gibi bir hedefimiz var. Güçlerimizin bugünkü sınırlılığına bakarak, bu nasıl olacak, denilebilir. Önemli olan bu bakışı kazanmış olmak, önümüze çıkan olanakları en iyi bir biçimde değerlendirebilmektir. Bu konuda mükemmeliyetçi olmamak gerektiğini düşünüyorum. Bir boyutu bu. İkinci boyutu ise şu; örneğin İstanbul il örgütünün ilgilenildiği bir takım çevre alanlar var, Trakya gibi. İl komitesi oradaki faaliyetle bir biçimde ilgileniyor, sorunlarını tartışıyor. Ama bu dolaylı bir ilgilenme oluyor. Oysa dolaysız bir örgütsel-politik çalışma alanı haline getirme perspektifiyle davranılması, buna ilişkin önlemlerin alınması gerekiyor.

Nadir: Sorunun daha değişik yanlarına ilişkin çok kısa bazı değinmelerde bulunacağım. Birincisi, *“Örgüt sorunları”* başlıklı bölümde çeper örgütlenmesiyle ilgili bir saptama var. Paragraf şöyle: *“İster geçici, isterse sürekliliği olan çeper örgütlenmeleri, gerektiğinde birkaç fabrikadan işçileri bir araya getirerek oluşturulabilmelidir. Politik bir kuvvet ortaya koyabilmekte ve fabrika hücrelerinin inşasına yönelmekte bu ara adımlar önem taşımaktadır.”* Geçici de olsa bunun doğru olmayacağını, illegal bir örgüt açısından ciddi sakıncaları olduğunu, bunun olumsuz sonuçlarını fazlasıyla yaşadığımızı düşünüyorum.

Tersine, birden fazla fabrikadan işçileri bir araya ge-

tirmek yerine, alanla sorumlu organının bu ilişkileri kendi içinde derinleştirmeyi, kendi içinde işçi kümeleri oluştura-
rak eğitimi bu temel üzerinde gerçekleştirmeyi esas almasının
amaca daha uygun olduğunu düşünüyorum. Bu aynı zaman-
da bir dizi fabrika içerisinde boğulmayı engelleyen, derin-
lemesine çalışmayı koşullayan bir işlev de görecektir. Geç-
miş pratiğimizde biz böyle ara uygulamalara gittik. Ama
bir alana ilişkin en küçük bir talihsizlik, bir dizi alana iliş-
kin fatura ödememize yolaçtı. Dolayısıyla, yaşanmış deneyim
üzerinden de, bunun tercih edilmemesi gerektiğini düşünü-
yorum.

Bunun ötesinde, bir takım şemaları önümüze koyarak,
örgüt biçimimizi bu şemalara uydurma kaygısıyla hareket
edemeyiz. Bu son derece dar ve mekanik bir yaklaşım olur.
Söz konusu olan işçi ilişkileri üzerinden gerçekleşen bir çev-
re örgütlenmesiye, burada herhangi bir kaygı gözetmeden,
amaca en uygun biçim hangisiyse, bunu denemekte herhangi
bir mahsur yoktur. Önemli olan, bu noktada da seçici ola-
bilmek ve ileriye çıkma potansiyeli taşıyabilen güçlere yöne-
lik yoğun bir çaba gösterebilmektir.

İkinci olarak kadro sorunlarına ilişkin bir hususu be-
lirtmek istiyorum. 3. Genel Konferans metinlerimizde, "*Kad-
ro sorununun ortak temelleri*" ara başlıklı bölümde, kadro
sorunlarına ilişkin beş temel saptama var. İlkinde şunlar söy-
leniyor: "*İlk olarak, şu önemle vurgulanmalıdır ki, bugün
artık somut pratik çalışmamız da bize insan kazandırıyor
olmakla birlikte, kadrosal güçlerimizin esas kaynağı, hala
da genel ideolojik-politik etkilenme olmayı sürdürmektedir.
Bu da, kazanılan güçlerin kaynağının, geleneksel devrim-
cilik anlayışından, sınıf devrimciliği anlayışı ve pratiğine
geçiş gibi bir temel problemin örgüt çapında tüm önemini
hala da koruduğunu gösterir.*" (EKİM 3. Genel Konferansı/
Siyasal ve Örgütsel Değerlendirmeler, Eksen Yayıncılık, s.172-

1. Genel Konferans'ımızda da yapılan bu saptama, bugüne kadar kadrolaşma alanında gözetilmeye çalışılan bir husus oldu. Ne kadar başarıyla gözetildiğinden bağımsız olarak söylüyorum. Fakat, işçi hareketinin bugünkü düzeyi, bizim kadrosal kaynağımızın önemli ölçüde belli bir dönem daha geleneksel hareketin safları olacağını gösteriyor, bana göre. Bugün de geleneksel hareketin saflarından bizim saf-larımıza insan akıyor. Bizim siyasal sınıf çalışmamızın yetkinleşmesi ve sınıfın devrimci öncülerini kazanmamız, örgütsel omurgamızı bu temel üzerinde güvenceye almamız, elbette bizim temel kaygımız olmak zorundadır. Ama, bu temel kaygımızdan bağımsız olarak, partinin gelişme süreç-leri içerisinde, geleneksel hareketi ayrıştırmak ve bunun içinde sosyalizme ait olan güçleri almak sorumluluğu var.

Bu sorumluluk çerçevesinde geleneksel hareketin değişik kesimlerinden akan güçlere, herbir kesime ilişkin özgün politikalara sahip olabilmeliyiz. Gelen güçlerin sınıf pratiği temelinde dönüştürülmesi görevini, geldikleri kesimlerin özelliklerini gözeterек, ileriye çıkan güçlere yönelik bu çerçe-vede somut bir politika saptayarak, buna uygun bir dönüş-türme çabası içerisine girmeliyiz. Sözgelimi reformist-liberal çevrelerden gelen, onların kültüründen şu ya da bu biçim-de etkilenmiş güçlerin dönüşme bakımından ihtiyaç duydu-ğu şey farklıdır.

Yine sınıf hareketi içerisinde kazandığımız genç işçilere ya da işçilere yönelik daha özel bir politika izlemek duru-mundayız. Aynı şeyi gençlik alanına, gençlik alanının öz-gün durumunu, bugünkü gençlik hareketinin özelliklerini gözeterек uygulamalıyız. Bu politikalar nasıl olmalıdır soru-nuna burada girmeyeceğim. Ama kadro politikasının böyle alt aşamaları olduğunu, yönetici komitelerimizin bu ayrıntı-ları mutlaka gözetmeleri ve müdahaleyi de bu temel üye-

rinden gerçekleştirmeleri gerektiğini söylemek istiyorum.

Bir başka soruna geçiyorum. Bunu ön süreçte de tartıştık. Komisyon metinlerine yeterince yansımadağı için eklemek istiyorum. Parti inşa örgütünden devraldığımız parti örgütü halihazırda dardır. Temel ve öncelikli görevlerin bir tanesi, Ağustos '97 MK toplantısında saptanmıştır. Bu, örgütteki şekilsizliği giderme sorunudur. İkincisi, metinde fabrika temeli üzerinde örgütsel darlığı aşmak diye işlenen husustur. Üçüncüsü, siyasal etkinizin örgütsel yapımızın olduğı kentleri fazlasıyla aştığı gözetildiğinde, parti örgütünün, partinin siyasal etkisinin olduğı hemen bütün ana kentlere doğru yayılması gerektiğidir. Bu açık bir hedef olarak saptanmalıdır.

Mevcut güçlerin donanımını sağlamak koşuluyla, kadrolarımıza geniş bir inisiyatif alanı açmak, önümüzdeki dönemin en temel sorunlarından biridir. Yalnızca mahalli örgütlerin inisiyatifli ve atak bir çaba ortaya koymaları çerçevesinde değil, parti örgütünü yaygınlaştırma ihtiyacı çerçevesinde de, değişik alanlarda güçlerimizi konumlandırmayı başarabilmeliyiz.

Az çok sınanmış, sürekliliğı sağlayabileceğine güvenilebileceğimiz, karşılaşacağı sıkıntılar altında bunalıp gerilemeyecek kadro adaylarının, bu çerçevede bir inisiyatifle donatılarak belli kentlere gönderilmesinde bir mahsur görülmemelidir. Bu bizi hızla yaygınlaştıracaktır. Sıkıntıları muhakkak ki olacaktır bunun. Ama sancısız bir gelişme süreci yaşamak mümkün değildir. Dolayısıyla parti, tek tek kadrolar üzerinden de olsa, belli alanlara dönük olarak böyle yaygınlaşmayı zaman geçirmeksizin gündemine almak durumundadır.

Bir başka sorun, çevre ilişkilerine yaklaşım. Bayram yoldaş bir vesileyle, "eğer zorunlu değilse, insanları kendi sosyal çevrelerinden koparmamak gerekiyor" demişti. Zorun-

luluktan bağımsız olarak, biz insanları hem sosyal çevresinden koparıyor, hem de henüz hazır olmayan güçleri (belli zorunluluklardan ötürü elbette) profesyonel konumlandırma yoluna gidebiliyoruz. Eğer sürecimize dikkatle bakılırsa, bu tür tercihlerden fazla yarar elde edemediğimizi de görürüz. Tersine, orta vadede kazanacağımız güçleri kaldıramayacakları bir siyasal yaşam içerisinde verimsizliğe itiyoruz, bu arada kimilerini de kaybedebiliyoruz. Çok özel zorunluluklar olmadığı müddetçe, bu tür bir uygulamayı terketmemiz gerektiğini düşünüyorum. Herbir alanda derinlemesine kitle çalışmasına dönük bir yaygınlaşma ve kalıcılaştırmayı esas almalıyız.

Bu çerçevede bir başka zaaf da şudur: İnsanları koparıp alıyoruz, bunlara profesyonel muamelesi yapıyoruz. Bu, insanların kusurlarının daha ciddi yeşermesine, sınıf dışı eğilimlerinin güçlenmesine, buna müdahale ettiğimiz ölçüde ise yer yer gerilimlere yol açabiliyor. Bu politikayı tümüyle terketmeliyiz. Özel teknik görevler çerçevesinde görevlendireceğimiz kadro potansiyelleri olabilir. Ama bu istisna olmalıdır.

Semtlerde kazandığımız güçleri fabrikalara yönlendirme politikası izliyoruz. Temel kaygılarıyla bu doğru bir politikadır. Ama bu insanlar bir dönüşümü henüz yaşamadıkları ölçüde, ya fabrikaya girip çalışmıyorlar, bu bir sıkıntı alanına dönüşüyor. Ya da herşeye rağmen gidiyorlar, ama verimli bir çalışma örgütleyemedikleri ölçüde, moralleri bozulabiliyor ve ilişkilerimiz bir başka noktadan gerilime giriyor. Bunları kazanmak, kadrolaştırmak ve siyasal sınıf çalışmasının ihtiyaçları çerçevesinde harekete geçirmek kaygısı elbette terkedilmemelidir. Ama hazır olmayan güçlerin süreçlerini zora sokacak pratik uygulamalardan da mümkün mertebe kaçınılmalıdır. Örneğin, biz bugün genel siyasal faaliyetimizin zayıflığının gerisinde güç sınırlılığımızın yattığını söylüyoruz. Semt güçlerini pekala işçi-emekçi semtlere ve

fabrikalara dönük dolaysız dağıtımda değerlendirebiliriz. Kendi çevrelerinde daha geniş imkanlara ulaşmamızın basamaklarına pekala dönüştürebiliriz.

Bir diğeri, hazır olmayan güçlerden verebileceğinden fazlasını istemektir. Bu o güçleri gerileten, alabileceklerinizi almamızı engelleyen bir sonuç yaratabiliyor. Böyle bir önderlik tarzı ve pratiği eleştirilmeli ve mahkum edilmelidir. Çevre ilişkilerimizden, bize yeni yönelmiş güçlerden, yalnızca verdiğimiz kadarını istemeliyiz. Daha fazlasını veriyorsa almalıyız, ama henüz veremiyorsa, vermesinin olanaklarını yaratana kadar ondan fazlasını istememeliyiz. Kuşkusuz ihtiyaçlarımız çok fazladır. Çok sayıda insanın üstesinden gelebileceği sorumlulukları genellikle bir ya da birkaç devrimci omuzlamak zorunda kalıyor. Ama bu bizi bu alanda bir tahammülsüzlüğe, sekterliğe, kıran-döken, dolayısıyla yeni güçlere ulaşma imkanlarını da kaybettiren bir pratik tutum içerisine itmemelidir. Kırk günlük bir ilişkiden on yıllık bir devrimcinin disiplinini, sadakatini, fedakarlığını, ataklığını bekleyemeyiz.

Sinan: Bundan böyle politik faaliyette yoğunlaşarak kendi içinde kenetlenen bir yoldaşlar topluluğu olma, bunlardan oluşan organlara sahip olma gibi bir sorunumuz var. Geçmiş dönemde bazı organlarımız deyim uygunsa kendi içinde didişen organlar oldular.

Yeni dönemde bunu önlemenin kuşkusuz çeşitli araçları olacaktır. Bir yönüne değinmek istiyorum. Organda biraraya getirilen yoldaşların hepsinin eşit kapasitede olamayacağı, farklı yetenekleri olan insanlardan oluşacağı, bunun bir problem olarak görülmemesi gerektiği, önemli olanın buna uygun bir biçimde görevlendirilmesi olduğu, belirtildi. Farklı yeteneklerin, eşitsizliğin olması doğaldır. "Doğru adam doğru yerde" sözleri de bunu anlatıyor. Görevlendirmede bunun gereklerine uygun davranmak gerekiyor. Propagandacıy-

sa propaganda, ajitâtörse ajitasyon işini yerine getirmesi, örgütçüyse fabrikada çalışması gerekiyor vb.

Bu, hem bir kadronun organ içerisinde problemli bir kadro olarak görülmesini baştan engeller; hem de, biz iş-bölümünü daha baştan en geniş çerçevede düşünür ve buna göre bir konumlanma sağlarsak, yüksek verim elde ederiz. Bazen kendi yetenekleri üzerinden görev ve sorumluluk vermediğimiz için, hiç de problemli görülmesi gerekme-yen kimi kadrolarımızla gerilim yaşayabiliyoruz. Yeni dö-nemde buna izin vermemek gerekiyor. Sorun, farklı işler yapan insanların bir araya getirilmesidir. Ortak iş yapma çerçevesinde organın bütünleşmesi, kaynaşması, kenetlen-mesi de mümkün olur. Böylece, eleştiri, özeleştiri ya da denetim, alınan görev ve sorumluluklar üzerinden gerçek-leştirilir. Organların kendi içine dönük didişmesinden, or-gan yaşamını kilitleyen süreçlerden de kurtuluruz.

Bir diğeri, yoldaşın değindiği gibi, yeni alanlarda par-ti örgütleri kurmak, hiç değilse bunların ilk adımlarını at-mak gibi bir sorunumuz var. Bu konuda da mükemmelli-yetçi olmamak gerekiyor. Burada da eşitsizlik olacaktır. Faaliyet yürüttüğümüz bazı alanlarda güçlü parti örgütle-rimiz olur. Ama bazı yerlerde çalışmanın başlangıcında bu daha zayıf olur. Orada, az-çok yetkin bir kadronun gönde-rilmesi koşullarında bile bir çalışma düşünülebilir. Böyle bir politikaya sahip olmak gerekiyor. Tersî bir durum ge-nişlememizi kendiliğindenci bir sürece bırakacaktır.

Bizim henüz bir örgüt kuramadığımız bazı yerlerde po-litik faaliyetimiz var. Bu iyi-kötü belli bir politik etki de yaratıyor. Bazen bu faaliyetin yürüdüğü alanlarda özel ta-lepler de geliyor. Yürütölen bir politik faaliyetin yarattığı etkileri toplama, örgütleme, bunun için de örgüt müdaha-lesinin gerekliliğine işaret ediyor bu.

Nadir: Çeşitli yoldaşlar konuşmalarında sınıftan, sınıf

hareketinden öğrenmek gerektiğini vurguladılar. Ama, bu başka bir şeydir, bunu bir takım şeyleri savunmanın zemini haline getirmek başka bir şeydir. Sınıf hareketinden de, sınıfın kendisinden de öğreneceğimiz şeyler vardır. Ama bugün azdır. Bugün biz devrimci bir sınıfla karşı karşıya değiliz. Biz devrimci sınıftan, devrimci sınıf hareketinden öğreneceğiz, esas öğrenmemiz gerekenleri.

Bu çerçevede genç insanlara, yeni yoldaşlara dönük olarak söylenenleri doğru anlamak gerekir. Bunların kusurları gösterildiği zaman, neden bu kusur dile getiriliyor, denilemez. Ben, bu bakımdan kimi vurguları isabetli bulmuyorum. Biz nihayetinde sıradan bir işçiyle, sıradan bir emekçiyle değil, devrimcilik iddiası olan, bizimle birlikte mücadele eden, aynı platformda bulunduğumuz insanlarla, yoldaşlarımızla yan yanayız. Burada kusura dosdoğru işaret etmek, herhangi bir dolambaçlı yolu tercih etmemek, bizim müdahale yöntemimiz olmak durumundadır. Belki şöyle bir kayıt koyabilirsiniz. Bir, kusuru alıp bir insanın kişiliğini ezmek; bir de, kusura işaret ederek öğretmek, yardımcı olmak, bütünleşmek ve onun kusurundan arınmasını sağlamak yöntemi vardır.

İlki bize yabancıdır, yabancı olmak zorundadır. İlkinin bizim saflarımızda etkisi yok mudur? Bence vardır. Bu çerçevede bunun eleştirilip mahkum da edilmesi gerekiyor. Bir yoldaşın ya da yeni devrimcileşen bir insanın kusurlarını alıp, onun kişiliğini ezmenin, onu kendine tabi hale getirmenin ne savunulacak, ne de bizim kültürümüz içerisinde anlaşılabilir bir yanı vardır.

Ama bir de, sosyal kökeninden, alışkanlıklarından, eski yaşam tarzından kaynaklanan, taşıdığı kültürde ısrar eden, alışkanlıklarının gücüne teslim olan, niyetlerine rağmen böyle davranabilen insanlar vardır. Bu insanlar da deneyim ve birikimden öğrenmeyi başarmak zorundadırlar.

Sorumsuz ve tutucu küçük-burjuvaziye nezaket gösteremeyiz

Cihan: Bazı tartışmaları dikkatle izliyorum. İnsanlar arasındaki özel ilişkiler, kadrolara yaklaşım, örgütsel demokrasi, tabandan gelen düşünce ve eleştirilere yaklaşım vb... Tüm bu konularda bazı yoldaşlarca tam ne anlatılmaya çalışılıyor, anlamaya çalışıyorum.

Örgütsel yaşam içerisinde çeşitli hatalar muhakkak ki vardır, her zaman olacaktır. Liberalizmin olduğu yerde sektarizm de vardır, kaçınılmaz olarak olur; zira bunlar birbirini besleyen, birbirinden beslenen davranış tarzlarıdır. Altta biraz yarı-anarşizan eğilimlerin olduğu ve hoş karşılandığı yerde, üstte de biraz bürokratizm var demektir. Bu tür zaafılar bizde de vardır; kategorik olarak böyle bir tartışmaya fazla bir şey denemez.

Ama söz konusu olan somutta bizim sürecimiz olduğuna göre, bence parti kongresinin saptaması, üzerinde durması ve açık bir tutuma bağlaması gereken asıl sorun ya da yön başkadır. Geline yerde artık, Türkiye gibi bir ülkede, devrime önderlik gibi bir misyonla ortaya çıkan, devrimci bir sınıfı temsil etmek iddiası taşıyan bir partinin, bugüne kadar tutucu küçük-burjuvaziye karşı izlediği o çok sabırlı tavrı bir yana bırakması gerekiyor. Artık biraz daha tahammülsüz olması gerekiyor. Sorumsuz ve tutucu küçük-burjuvaziye nezaket göstermenin sırası değil. İnsanlarımızın kavraması gereken şey, adımlarını devrimci siyasal mücadele alanına attıkları, kendilerini bir sınıfa adanmış oldukları zaman, kendi geldikleri sınıf konumunu, sınıf kültürünü, sınıf alışkanlıklarını terketmek zorunda olduklarıdır. Bu mutlak bir zorunluluktur. Düşünün ki biz program tartışmaları vesilesiyle bile bu sorun üzerinde durduk.

Sınıf intiharı kavramı üzerinde önemle durulmalı, par-

tide bu sorun üzerinde ciddiyle tartışılabilmelidir. Çünkü küçük-burjuvaziden gelme öğeler sınıf intiharı yapmak istemiyor ve birçok sorun buradan geliyor. Küçük-burjuvaziden sosyalizme, bu anlamda işçi sınıfı davasına gelen unsurlar, mücadele konusunda belli bir iyiniyet ortaya koyuyorlar, ama bunu çoğu durumda katı bir tutuculukla da birleştiriyorlar. Alışkanlıklarını, eğilimlerini, davranış tarzlarını sürdürmekte yer yer korkunç bir tutuculuk gösteriyorlar.

Şu on yıllık sürecimizde öyle ilginç insanlar gördüm ki, insan yeniden hatırlayınca bile dehşete kapılıyor. Bunlar alışkanlıklarında ısrar ediyorlar. 1 yıl, 2 yıl, 3 yıl bir örgütü uğraştırıyorlar, böylece ona çok şey kaybettiriyorlar, sonra da defolup gidiyorlar, gidip gönül rahatlığı ile düzene katılıyorlar. Toplam üzerinden bakıldığında, saflarında bulundukları süre içinde bir faydaları da olmuyor bunların devrime. Kattıklarından yüz mislini, bin mislini kaybettiriyorlar. Bozulma ve çürümenin, atalet ve içe dönmenin etkeni oluyorlar. Peki neden biz bunlara karşı “İsken-der kılıcı” kullanmayacakmışız? Neden problemin etrafında aylarca, belki de yıllarca nezaketle dönüp duracakmışız? Sorunu çok daha dosdoğru koyamaz mıyız? Bu sorumsuz ve dejenere unsurlara derdimizi dosdoğru anlatıp tutumumuzu da vakit yitirmeksizin cepheden alamaz mıyız? Biz yozlaşmış, görev ve sorumluluk bilincin yitirmiş bu türden öğelerin yarattığı bunalımlarla, oluşturduğu kördüğümle bu denli uzun süreler uğraşmak zorunda mıyız?

Sınıf intiharına direnen küçük-burjuva öğelere aman verilmemelidir

Ben elbette kaba ve kestirmeci davranışları, bunların ifadesi sekter bir kadro politikasını önermiyorum. Kastettiğim bu değil. Özü çok açık olan bir ideolojik saldırıyla,

deyim uygunsa bu insanların teslim alınması. Teslim almak-
tan kastım nedir? Küçük-burjuva direnme çizgisinin tam ola-
rak kırılmasıdır. Bu tür unsurları parti çizgisine ve değerle-
rine göre değişmek ve dönüşmek, aksi taktirde saflarımızdan
defolup gitmek ikilemi ile yüzyüze bırakmak zorundayız.
Sınıf intiharına direnen küçük-burjuva ögelere aman ver-
memeliyiz.

Biz bunu yapmak zorundayız yoldaşlar. Komünist dev-
rimci konum ve kimlik bunu gerektirir, devrim davası bunu
gerektirir, proletaryanın devrimci konumu ve hayati çıkarları
bunu gerektirir. Biz kendi bünyemizdeki küçük-burjuva-
ziyi teslim almak, ezmek zorundayız. Partili aşamada yapıl-
ması gereken şey budur. Çünkü bu tür insanlar kendi sos-
yal alışkanlıklarını, geçmiş ideolojik şekillenmelerini, kül-
türel kalıplarını, değer yargılarını terketmek istemiyorlar.

Böyle bir şey olmaz, olamaz yoldaşlar. Böyle bir tutu-
ma, bu türden bir gericiliğe tahammül göstermekle dava bir
yere götürülemez. Böyle bir tutuma katlanıldığında, böy-
lece davayla sadece alay edilir, yıllar tüketilir, bir santim
yol gidilmez. İnsanlar merkez komitesine geliyorlar, bakı-
yorsunuz, neyle gelmişlerse onunla durmak istiyorlar. Dev-
rimci dönüşümün sonsuz bir süreç olduğunu kavramıyorlar.
Bunlara anlatamıyoruz. Anlatmaya kalkıp eleştirdiğimiz za-
man problem çıkıyor. İzzet-i nefisleri inciniyor. Küçük-bur-
juvazi kendi izzet-i nefsi konusunda o kadar hassas ki! Bir
takım insanlar bu örgütü çok rahat tartışıyorlar, bu örgüt-
le ilgili çok rahat genellemeler yapıyorlar. Ama bireylerle
ilgili bir şey tartışıldığı zaman, örgütte çok ciddi bir prob-
leme dönüşüyor bu. Böyle saçma şey olur mu?

Bir örgüt dediğiniz yüzlerce, binlerce insanın ortak
emeğidir. Bir dava uğruna harcanan çabaların oluşturduğu
birikimin güvencesi, geleceğe taşıyıcısıdır. Örgüt uğruna
ölünmesi gereken bir birikimdir. Devrimin en büyük kazanı-

mı, en hayati mevzisidir. İşte devrim davasındaki yeri ve anlamı bu olan bir komünist örgüt bu kadar rahat tartışılabiliyor da, bu örgütün birer neferi olması gereken bireyler tartışılmıyor! Burada, parti kongresinin bu bahsinde, asıl tartışılması gereken budur. Öteki herşeyi fazlasıyla tartıştık, örgütsel demokrasi ve üye hakları üzerinde fazlasıyla durulmuştur bu örgütte. Artık asıl üzerinde durulması gereken örgütsel disiplin, örgüt otoritesi, görev ve sorumluluk bilinci, devrimci eleştiri ve özeleştiri bilinci vb., vb.'dir.

Saflarımıza katılanlar çizgimize ve değerlerimize göre dönüşmek zorundadır

Saflarımıza katılan insanlar küçük-burjuvaziden, sınıf dışı kesimlerden geliyor, diyoruz. Geleneksel örgütlerden, devrimci demokrasiden geliyor, diyoruz. Yerine göre, sosyal-reformizmden geliyor diyeceğiz. Bütün bu geldikleri yerler, şu an gelmiş bulundukları yere çok yabancı yerler! Demek ki, geldikleri yeni yere göre köklü bir dönüşüm sorunu var. Tamam, bu dönüşümün zamana yayılacağı konusunda açık oluruz. İdeolojik müdahalenin yanı sıra, bunun bir pratik süreç olduğunu gözönünde bulundururuz. Bunu fazlasıyla yapıyoruz. Ama içimizdeki küçük-burjuvazi de, kendisinin bir dönüşüme ihtiyacı olduğu konusunda çok açık ve net olabilmelidir. Partiyi aldatmayı, oyalamayı, aylarca uğraştırmayı bir an bile aklından geçirmeyebilmelidir. Ters durumda, davranışının tüm sonuçlarına katlanabilmelidir.

İnsanlar korkunç tutucu. Geçmiş deneyimlerimden bakıyorum, bugünden bakıyorum, bu kongre üzerinden bakıyorum; insanlar kendi alışkanlıkları konusunda korkunç tutucular. Değişime müthiş kapalılar. Ama ben diyorum ki, buna katlanmak, buna tolerans göstermek, devrim davasıyla alay etmektir. Biz parti yaşamı ve örgütsel demokrasi

konusunda sosyalizmin tarihsel deneyimlerinden dersler çıkardık. Biz PKK'daki bir takım gelişmeleri trajik buluyoruz ve acıyla izliyoruz. Biz DHKP-C'nin tarzını küçümsüyoruz. Bunların hepsi güzel! Bu konudaki hassasiyeti en baştan göstermiş bir insan olmanın gönül rahatlığı ile söylüyorum bunu. Peki ama, biz devrimci bir sınıfa, modern bir düşünceye yaraşan bir otoriteyi, bir katılığı kendi tarzımızda üretemeyecek miyiz? PKK'da bu iş köylü tarzı olabilir. DHKP-C'de bu iş küçük-burjuvaziye özgü bir tarzda olabilir. Zamanında Sovyetler Birliği'nde bu acımasız biçimler kazanmış olabilir. Biz bunları taklit etmek bir yana, eleştiriyoruz, yer yer yerli örnekleri aşağılıyoruz. Bunların hepsi konusunda kafamız üstelik başından beri çok açık. Ama biz kendi tarzımızda, sosyalist dünya görüşünün, modern devrimci sınıfın kendi değer yargılarına, kendi ciddiyetine, kendi vakarına uygun bir katılığı, bir ciddiyeti küçük-burjuvaziye karşı gösteremeyecek miyiz?

Büyük bir sabır gösterdik, yerine göre nezaket gösterdik, ama tutucu ve iflah olmaz küçük-burjuvazi bizimle sonuçta hep alay etti. Her düzeyde gördüm ben bunu. İyi yoldaştır, iyiniyetlidir vb. diyoruz, üç gün sonra örgüte karşı provokasyon yapmaya kalkıyorlar. Bugün birileri tutanaklarınıza baktığı zaman, siz bu edepsizi neden anında ihraç etmediniz, diyebiliyor bize. Neden? Sabır, sabır, sabır! Küçük-burjuvazinin bizim sabrımızı, iyiniyetimizi nasıl kullandığı belli değil mi? On yıllık deneyim bunu yeterince göstermedi mi?

Devrimci partinin devrimci hukuku önemsenmelidir

Ben diyorum ki; burası bir parti kongresidir, parti kongresi kadro politikasının bu çok önemli ve hayati yönleri

üzerinde özel bir tarzda durmalı, bu konuda yeni dönemde izlenecek çizgiyi net bir biçimde belirlemelidir. Saflarımıza üye olarak gelen insanlar çocuk değil ki! Bunlar dönüşüm nedir, sınıf intiharının gereği nedir, bunu gayet iyi biliyorlar. Sadece işlerine gelmiyor, bilmezlikten geliyorlar. Alışkanlıklarını sürdürmek istiyorlar. Niye sürdüreceklermiş? Sürdürmek istiyorlarsa, saflarımızı terketsinler, defolup gitsinler, kendi sınıflarına dönsünler! Devrimcilik bir gönüllülük işi değil mi? Biz insanlardan zorla mı başvuru alıyoruz? Zorla mı örgüt üyesi yapıyoruz? Örgüt üyesi olan bunun gereklerine uymak zorundadır. Bu kendilerinden talep edilecektir. Kim yapacaktır bunu? Partinin programı var, partinin tüzüğü var, bu çerçevede oluşmuş kurumları var. Kurumlar isteyeceklerdir.

Artık kurumları oturtmak zorundayız. Burada bir kongre var; kongre partinin en üst organıdır. Burada ortaya bir irade konuluyor. Bu kongre bir MK seçecektir, ardından yetkisi bu MK'ya geçecektir. MK'nın altında İK'lar var. Bizim bu kurumları oturtmamız, denetimi, eleştiriyi, müdahaleyi kurumlar üzerinden gerçekleştirmemiz lazım. Ve kurumlarla muhatap olup, kurumlara hesap sormamız lazım. Ben hiçbir yerde bireyleri muhatap almayalım diyorum. Hiçbir alanda, mümkün mertebe kişisel sorumluluk alanı yaratmayalım. Mutlaka bir organ olmalı ve bizim muhatabımız o organ olmalı.

Bir organda, organın yetkisini, sorumluluğunu aşan bir iç hukuk olamaz. Ben bunu tüzük tartışmasında parti sekreterinin konumu bakımından da söyledim, her zaman önemsedğim bir sorundur. Bir partinin sekreteri kongrede seçilmez. MK sekreterini kendi içinde seçer. Gerektiğinde de kendi içinde görevden alır. Bir MK'nın seçtiği bir sekreter, hiçbir biçimde onun üstünde olamaz. Bu aynı şey aşağıya doğru organlarda da böyle olabilmelidir. Biz bir bölgeden, bir

birimden, bir yakadan komiteyi tanırız. O komiteyi kendi hukuku içinde tanırız. Artık bu normları oturtmak zorundayız.

Yakın zamanda İstanbul'dan bazı yoldaşlarla bir tartışma yapmak zorunda kaldım. Organda iki üye var. Üyelerden biri buraya delege olarak geliyor. Bir başka üye normal olarak o organın sekreteri dönene kadar organın sorumlusudur. Hayır, dediler, tutup bir başka aday üyeyi buraya atamaya kalktılar. Ben bunu örgüt hukuku bakımından eleştirdim. Aday üye olan öteki insan üye olana göre daha yetenekli olabilir. Fakat problem bu değil. Hukuk diyorum da, biz her zaman dar ve biçimsel hukuku, ideolojik-siyasal özünden kopararak içi boş bir biçime indirgenmiş hukuku aşağılarız. Deriz ki, önemli olan siyasal özdür. Güzel! Ama bizim hukukumuz da siyasal özümüze göre oluşmak zorunda olan bir hukuktur. Biz her zaman iyi ve güven veren devrimciyi üye yapabilmeliyiz. Ve iyi devrimci üyeyse, o üyeliğin gerektirdiği haklara da sahip olmak zorundadır. Bazı amaç uygun olmayan durumlar çıktığında da, bunlar çok uzun süreli değilse, yaratacağı sonuçlar gerçekten çok tahripkar değilse, biz buna da katlanmalıyız. Temel normları oturtmak bakımından gereklidir bu, başka türlü davranamayız.

Bu örneği niye verdim? Bu organdaki üyenin önüne geçirilmeye çalışılan kişi yakın zamandaki bir gelişmeden dolayı bir sarsıntı yaşayabildi. Bazı insanlar onun durumunun ne olduğunu çok merak ettiler. Çünkü sarsıntı yaşayabileceğini umuyorlardı. Ben bu çerçevede soruyorum. Peki, herhangi bir kritik gelişmede sarsıntı yaşayabileceğini umduğumuz insanları, biz neden üstelik kendi parti hukukumuzu çiğneyip de önplana çıkarıyoruz?

Örgütte ideolojik-siyasal özü olan normları oturtmak, bu çerçevede örgüt hukukunu oturtmak, ilkesel ve pratik olarak büyük bir önem taşıyor. Üyelik politikasını ciddiyetle uygulamalıyız. Bu çerçevede üyelik hukukuna tam ola-

rak uymalıyız. Üzerinde önemle durmamız gereken sorunlardan biri bu. Çok tartışılmadığı için bunu söylüyorum.

Devrimci kimlik konusunda hassasiyet

Her dönemin öncelikleri ve hassasiyetleri de kendi koşullarına göre değişir. '70'lerin devrimcilerinde devrimci kimliği esas almak, kendi başına çok fazla bir şey ifade etmiyordu, bu o dönemin devrimcisi için ayırdedici bir nitelik sayılmazdı. Çünkü o dönemin toplumsal-siyasal ortamında, o günün devrimci yükseliş ortamında, herkes samimiyetle ve tereddütsüz devrimciydi. En sıradan insanlar akşam pratiğe çıkarlardı. Vurulmak vardı, yakalanmak vardı, işkence vardı... Bunlar insanlar için problem değildi. Devrim uğruna ölmek o dönem adeta kitlesel bir olay haline gelmişti. O dönem devrimcilik, devrimci kimlik çok özel bir ayırım noktası değildi. O dönem, devrimci kimlik üzerinde ideolojik kimlik, ideolojik kavrayış, artı yetenek, artı inisiyatif vb., bunlar daha özel bir önem taşıyabiliyordu.

Bugün belirleyici olan devrimci kimliktir. İçinden geçmekte olduğumuz dönemde biz öncelikle bir insanın devrimciliğine dikkat etmeliyiz. Devrimci mi, değil mi? Bu çok belirleyici ve temel önemde bir ölçü. Devrimcilik temeli üzerinde, ideolojik kimlik ikinci sırada, yetenek, inisiyatif vb. üçüncü sırada... Bu ölçüye dikkat etmediğimiz yerde hep hata yaptık. Yeteneklerinden dolayı hareketin üst organına adam alıyorsunuz, üç gün sonra polise düşüyor ve çözülüyor. Neye göre alıyorsunuz? Bu adam devrimci mi? Bundan emin miyiz? Seçerken bu gözle hiç baktık mı? Devrimci olduğundan emin olmamızı sağlayacak deneyimler var mı? Yok! Demek ki o ölçüye çok aldırmamışız. Peki, bu ölçüye aldırmayacak bir dönemin içinde miyiz biz?

Tekrar ediyorum; her düzeydeki görevlendirmede devrimci kimlik, örgütsel kimlik, ideolojik kimlik. Bunun bileşkesi olan bir kadro tipi. İnsanlar devrimci olabiliyorlar, ama örgüt adamı olamıyorlar. Oysa biz örgütlenmeye en yakın bir sınıfın devrimcileriyiz, onun partisiyiz. Örgütsel kimlik ne demektir? Disiplinli bir kadro olabilmesini bilmek, demektir. Kolektif yaşama ve çalışma tarzına yakınlık demektir. Örgütün hakkını, hukukunu bilmek demektir. Örgütün güvenliğini titizlikle gözeten bir davranış tarzına sahip olabilmek demektir. Bir sıkıntı doğduğunda ne olacağını bilemediğimiz kadrolara biz neye göre güveniyoruz? Eğer güveniyorsak, bir sıkıntı doğduğu zaman niye hemen, acaba ne oldu, sağlam durabildi mi, diye derin kaygılara düşüyoruz. Normalde gözümüzün hiç arkada olmaması gerekmez mi?

Bir takım şeyler niye tartışılıyor burada, oysa çok verimli tartışma konuları var, derken bazılarını kendi çapında ifade etmiş, örneklemiş oldum. Örneğin, bizim geçen Ağustos ayında, MK toplantısı sonrasında yayınladığımız bir temel belge var. Burada, o soruna ilişkin özlü pasajlar var. Bir merkezîyetçilik, adem-i merkezîyetçilik sorunu var. O kadar ilginç bir durumla karşı karşıya kaldık ki; bu provokasyonun deneyimlerini burada tartışmak, gerçekten çok ilginç olacaktı.

Küçük-burjuva ögenin gericileşmesi

Bizim söz konusu alanda ... kişilik bir hücremiz var. Alanın sorumlusu hücreyi boşa çıkararak, deyimi hoşgörün ama, “karı-koca çetesi” kuruyor. Düşünün; parti orada kendi organını kurmuş. Eğer parti bir yerde bir organ kurmuşsa, bir görevlendirme yapmışsa, hiç kimse ve hiçbir nedenle, bunu boşa çıkarma hakkına sahip değildir. Bunu boşa çıkara-

ran örgüt suçu işliyordur. Bu görevlendirmenin isabetsiz olduğuna inanan bir parti üyesinin yapabileceği tek şey, eleştirisini örgüt önünde ortaya koymaktır: “Bu organ ya da bu organın şu bileşimi amaca ya da normlara uygun değildir” demektir. Ancak örgütün genel işleyiş kuralları içinde buna bu şekilde itiraz edebilir. Oysa fiilen organlar ya da görevler boşa çıkarılabiliyor. İnsanlar birbirleriyle konuşmayabiliyorlar. Birlikte toplantı yapmayabiliyorlar. Burada örgüt kalır mı? Burada disiplin kalır mı? Burada bir örgüt normu, otoritesi kalır mı? Bireylerin böyle bir hakkı olabilir mi? Hiçbir bireyin haddi değil bu! Bu, örgüte karşı tam bir suçtur!

Görevlendirmeyi örgüt hukuku içerisinde yönetici organlar yaparlar. Onlar bir seçim yapmışlarsa, 4 kişilik bir organ kurulmuşsa, sekreterin görevi bu 4 kişiyle o alanda parti örgütünü oturtmaktır. Sorumluluğu bu çerçevede gerçekleştirmektir. Hayır, organı beğenmiyor, boşa çıkarıyor, fiilen başka bir irade, karar mercii kuruyor. İşler aylarca böyle yürütülüyor. Buna müdahale ediyorsunuz ve kötü oluyorsunuz. Gericici küçük-burjuvazi denilen işte bu! Örgütü, örgütün iradesini boşa çıkarır, örgütün çıkarlarını çığner. Bakıyorsunuz, gerisinde hiçbir devrimci kaygı yok. Hep kişisel kaygılar, hep sağlıksız kaygılar. Kendi eski sosyal konunun, kültürünün getirdiği durumlar, davranışlar. MK’ya bilgi vermiyor, MK’nın denetim imkanları ortadan kaldırıyor. Üstüne gittiğiniz zaman da, güya “insan harcamış” oluyorsunuz.

Küçük-burjuvazi bir örgütün merkezi otoritesini boşa çıkarmak hakkını kendinde görebiliyor. Bir örgüt kendi hukuku çerçevesinde, kendi meşruiyeti çerçevesinde buna müdahale ettiği zaman ise, insan harcamış oluyor. Ölçüler ancak bu kadar tepetaklak edilebilir! Bu adalet anlayışı, olsa olsa o yoz küçük-burjuvazinin adalet anlayışı olabilir! Bir

hareketin genel çıkarlarını, genel iradesini boşa çıkarma hakkını kendinde gör, yönetici organ bunun üzerine yürüdüğü zaman da, kendini harcanmış hisset ve bu duyguyla harekete karşı olmayacak kötülükler yapmaya kalk. Bu, dejenerasyon küçük-burjuvazinin davranış tarzıdır, ancak ona yakışır.

Bu örnekte söz konusu olan kişi altı yıldır ısrarla hata yapıyordu. Bu hatalar her zaman yoldaşça eleştirildi, hiçbir zaman üzerinden atlanmadı. Ama anlamlı bir özeleştirilme değerlendirme yapmadığı halde bu kadronun üyeliği korundu, dahası hep belli kademeler üzerinden yükseldi. İşte bu çıkarılması gereken çok önemli bir ders. Kadrolar, yaptıkları hatalarla ilgili olarak, kendi örgütlerine özeleştirilme değerlendirmeler vermek zorundadırlar. Örgütün basıncı karşısında gerilemek, sinmek, sonra da ilk fırsatta önyargılarını yinelemek, bu olacak şey mi?

Ama oluyor, oldu. Biz bunları yaşadık ve bunun zararını çok çektik. İşte bunları tartışalım. Bunlardan sonuçlar çıkarmak ve örgüt yaşamına bu açıdan ölçü getirmek, düzen getirmek, kural getirmek, norm getirmek yoluna gidelim. Bize burada gerekli olan öncelikle bu. Ötesi gerçekten ayrıntı. Biz temel çizgileri iyi çizersek, o ayrıntılar da bunun içinde kendi anlamlı çözümünü bulur.

İçimizdeki küçük-burjuvazinin ezilmesi

Biz devrimci yoldaşlar, ucu bize dokunduğunda canımızı ne kadar yakarsa yaksın, içimizdeki küçük-burjuvazinin acımasızca ezilmesi politikasını destekleyelim. Bundan devrim ve parti davası güçlü çıkacaktır. Arada ucu bize de geçecek, bizim canımız da fena yanacaktır. Olsun! Geçmişe ait yanımız değil mi o? Hakedilen yerde ucu bize de deşsin, canımızı da yaksın. Eğer biz, gerçekten devrimi arzuluyorsak, gerçekten sınıfın davasını bir parça ileriye götürmek

istiyorsak, buna katlanalım. Değer buna! Biz bir sürü şeyimizi feda etmedik mi? Bir sürü fedakarlık yapmadık mı, bu davaya adım atarken? O halde, canımızın yanmasına da katlanalım, bu konuda da fedakarlık yapalım. Fedakarlığımız tam olsun, tutarsız davranmayalım.

Bu örgütte eleştiri bastırılmıyor, bu bir. Bu örgütte biz-zat örgütü ve yönetici organı hedef alan çok eleştiri yapılıyor, bu iki. Bu örgütte örgütün kendisi çok rahat tartışılıyor. Bireyler ise çok az tartışılabilir, ya da duruma göre hiç tartışılmıyor. Bu örgütte, merkezi yönetim kademesinde büyük bir sabır var, bu üç. Bir yoldaşla ilgili bir tartışma çıkıyor. Buradan ben büyük bir hassasiyet gösteriyorum, oradan bir başka yoldaş büyük bir hassasiyet gösteriyor. İK'yı uyarıyoruz, ilgili kişiyi uyarıyoruz, yoldaşın ezilmemesi, kolayından kaybedilmemesi için çırpınıp duruyoruz. Neden? Çünkü bu örgütte insana fazlasıyla değer veriliyor.

Yakın zamanda, kendi görev bölgesini izinsiz olarak terkedip gitmiş bir yoldaş, epey bir aradan döndüğünde, İstanbul'un buradaki delegeleri büyük bir kaygı içerisindelerdi: Dönmüş gelmiş, bu yoldaşa doğru bir müdahale büyük bir önem taşıyor, sekte olmayan, itici olmayan, kırıcı olmayan, kazanıcı olan bir müdahale... Kuşkusuz, yaşadığı zaafı büyük bir açıklıkla ortaya koyan, ama kazanıcı olan bir müdahale büyük bir önem taşıyor. Bu, insana karşı gösterilen bir hassasiyet. Daha ne yapalım ki? Düşünün ki, görev alanını habersiz terkedip giden bir insan bu. Ama ben, "insan ilişkileri hassastır" diyen yoldaşların, bu tür durumlarda çok hassas davranmadıklarını, katı davrandıklarını da biliyorum. Bu çifte standart üzerine ayrıca düşünmek gerekiyor.

Şimdi düzen içinde olan birini tanıyorum örgütten. Kendi organında birisiyle problemlili hale geldi. Kendi altına dönüyor, senin bana karşı bu tavrın örgütün iradesini çiğnemek-

tir, diyor. Ama aynı insan kalkıyor, MK'yla ilişkilerinde işi edepsizliğe vardiıyor. Bu aynı insan mı, gerçekten kavramakta güçlük çekiyorsunuz. Kendi altından bir işçi tarafından eleştirildiği için, örgütün bütün bir itibarını, otoritesini, hukukunu kendi arkasına alıyor ve "benim şahsımda örgüte saldırıyorsun" diyor. Ama bu aynı insan kalkıyor, MK'ya karşı ileri-geri laf ediyor! Şu veya bu MK üyesine değil, MK'ya! Ve biz böylelerine yıllarca katlanıyoruz. Bundan böyle artık kesinlikle katlanmayalım!

Sorumsuz küçük-burjuva öğelerin yarattığı yapay sorunlarla uğraşamayız

Bu konuda söylediklerim, sabırla kazanma tutumunu dışlamıyor. Tersine. Biz zaten hatayı görmezlikten gelmiyoruz. Ama fazla sabırlı davranıyoruz. Bu konuda küçük-burjuvazinin aleyhine daha değişik bir denge tutturmamız lazım. Bence bugün artık ihtiyacımız olan şey bu. Kendi iyi geleneklerimizi, Türkiye'deki küçük-burjuva akımların kötü pratiğinden çıkarılmış deneyimlerimizi gözetelim. Bu konudaki hassasiyetlerimizi koruyalım. Ama, 3. Genel Konferans'ta da belirtilen; "tek yanlı küçük-burjuvazi tarafından bizim demokrasimiz, yarı liberal, yarı anarşizan eğilimlerin zeminine çevrildi" biçiminde ifade edilen olgu üzerine biraz düşünerek, inisiyatifi elimize alalım. Çubuğu biraz kendi lehimize bükelim. Yoksa bizim başımız daha çok ağrıyacak. Biz kimi zaman iç sorunları tartışmaktan asıl sorunları tartışmıyoruz. Bir takım insanlar kendi sorunlarını bize dayatmak hakkına sahip değiller. Hak-hukuk adına kendi kişisel kaygılarını bize dayatmak hakkına sahip değiller. Biz bunu kategorik olarak reddetmeliyiz. Birisi bize, "yoldaş, ama böyle bir sorun var, ben bunu tartışmak istiyorum" dediği zaman, "hayır yoldaş, biz bu sorunu seninle tartışmak

zorunda değiliz” diyebilmeliyiz. Bu parti sizinle bu sorunu tartışmak zorunda değil, bu parti sizinle partiye karşı sorumluluklarınız çerçevesinde tartışmak zorunda diyebilmeliyiz. Biz sorumsuz küçük-burjuva öğelerin yarattığı ya da heves ettiği yapay iç sorunlarla uğraşmak zorunda değiliz ki! Bu devrime karşı en büyük sorumsuzluk olur, bu partiye ve davaya karşı suç anlamına gelir.

Büyük bir insani duyarlılık var bizde. Ama, önemle belirtiyorum, bu her zaman çok iyi bir şey değil. Bu aşırı insani tutum büyük bir ideolojik zayıflığın ifadesi. Biz hümanist değiliz, marksist devrimcileriz. Hümanizm sınıf ayrımını silen bir ideoloji, bir burjuva ideolojisi. Klasik burjuva ideolojisi “insan” haklarını öne çıkararak sınıf ayrımlarını örter. Buradan gelen farklılıkları ve çatışmaları örter. Biz, proleter konumun gerektirdiği, proletaryanın davasının, ezilenlerin davasının gerektirdiği bir uzlaşmazlığı, yerine göre acımasızlığı da göstermek zorundayız. Kime karşı? Kendini bize dayatan küçük-burjuvaziye karşı. Söz konusu olan kendi içimizde olduğuna göre, içimizde burjuvaziden çok küçük-burjuvazi olduğuna göre...

Bu meseleler var komisyon metninde, 3. Genel Konferans’ımızın konuya ilişkin metinlerinde de var. Ama nedense bunlar bazı yoldaşlar tarafından gereğince tartışılmıyor. Oysa bu çok verimli bir tartışma alanı. Burada yoldaşlar, 3. Genel Konferans değerlendirmeleri bugün çok daha fazla önem taşıyor, güncellik taşıyor, diyorlar. Ben isterim ki, gerçekten deneyimin içinden gelen yoldaşların, özellikle bunların gerekleri konusunda yeterince başarılı olamayan yoldaşların ortaya koyduklarını tartışabilelim. Bu konuda ön süreçlerde tartıştık. Kadro sorunu, örgütsel şekillenme sorunu, çeperimizi örgütleme sorunu, ideolojik eğitim sorunu, disiplin sorunu vb. boyutlarıyla tartıştık. Bu ortak tartışmanın temel sonuçları mümkün mertebe komisyonun metin-

lere de yedirilmiş. Değinilen her sorun bir biçimiyle var burada. Bunun normalde iyi bir tartışma zemini olabilmesi lazım.

Bahtiyar: Ben çalışmayı yaygınlaştırma, farklı alanlara açılma konusunda konuşmak istiyorum. Bu ihtiyaç hem metinde vurgulanıyor, hem de bazı yoldaşlar tarafından dile getirildi. Ben bugün bunun bizim için çok yerinde olacağını düşünmüyorum.

Bizim sürecimize bakıldığında, belli alanlara güç yoğunlaştırma, o alanlarda kök tutma, kalıcılaşıma tarzı izlediğimiz görülür. Dağınık yürüyen tekstil çalışması için de bu böyle. Tekstile dönük, “belli birimler seçelim, bu birimler üzerinden bir tekstil çalışması yürütelim” diye tartıştık. Bugünkü süreçte örgütsel taban yaratmak gibi bir sorumuz var. Bizim örgütsel omurgamız var, ama bu omurga bugün henüz tabanını yaratabilmiş değil. Bu, çalıştığımız alanlarda kökleşme ve derinleşme anlamına geliyor. Ben bugün için, çalışma yürüttüğümüz alanlarda örgütsel taban oluşturmada belli ilk adımlar atmadan, farklı alanlara yönelmemizin doğru olmayacağını düşünüyorum.

Komisyon metinlerinden...

Örgüt ve kadro sorunları

Sorunlar ve süreçler

Örgüt, örgütsel işlerlik ve kadro sorunlarının bugünkü ana çerçevesini yerli yerine oturtmak, sorunların çözümünde öncelikli yüklenme alanlarını saptamak bakımından büyük önem taşımaktadır.

Devrimci bir çevrenin, grubun ya da komünist partisi inşa örgütü olarak EKİM'in sorunları değil, parti, parti örgütü ve parti kadrosudur söz konusu olan. Dünün EKİM'i ile bugünün partisi iki farklı düzeydir. Örgüt, örgütsel işlerlik ve kadro sorunlarına yaklaşım da bu farklı düzeyler üzerinden ele alınmak durumundadır.

Parti, herhangi bir örgüt değil, proletaryanın özel bir örgütlenmesidir. Niteliği ve işlerliği, sendika vb. öteki işçi örgütleri de dahil, bütün örgüt biçimlerinden temelden fark-

lıdır. Elbette her örgüt bir araçtır. Bu anlamda parti de bir araçtır. Fakat, proletaryanın öteki örgütlerinden ayrı olarak, komünist partisi yalnızca mücadelenin aracı değil, fakat aynı zamanda proletaryanın iktidar mücadelesinin öncü kolu, genelkurmayıdır da. Proleter sınıf savaşımının genelkurmayı olmanın özel bir örgütlenme biçimi gerektirdiği ve bu özel örgütün kendine özgü bir işlerliğinin olacağı açıktır

Partimiz, komünist partisi inşa örgütü olarak EKİM'in doğrusal gelişme süreçlerinin dolayısız bir ürünüdür. Bu anlamda, partileşme sürecinin tüm diğer alanlarında olduğu gibi, örgüt, örgütsel işlerlik ve kadro sorunları alanında da sorunları ele alırken, EKİM'in gelişme süreçleriyle organik ilişkisini gözetmenin özel bir önemi vardır.

EKİM, belli bir tarihsel dönemde, belli toplumsal-siyasal süreçler içinde kendine özgü bir gelişme sürecinin ürünü olarak partiye evrildi. Bu nedenle, partimizin, inşa örgütünden devraldığı değişik alanlardaki zayıflık öğelerinin kendine has bir özelliği vardır. Bu zayıflık alanlarını gidermek, bugünkü öncelikli yüklenme alanlarının isabetli seçimi ile mümkündür.

EKİM, 10 yıllık gelişme sürecinin ardından bugüne geldi. Fakat, talihsiz bir tarihsel dönemin ürünü oldu. İdeolojik-siyasal ve örgütsel alanda geçmişten kalma komünist bir miras devralmadı. Üstüste binen iki yenilgi döneminin yarattığı tahribatla özel bir mücadele yürütmek durumunda kaldı. Teorik-ideolojik alanda önden özel bir hazırlığı olmadığı gibi, Marksizm adına yaşanan teorik deformasyonu gidermeyi özel bir sorumluluk olarak belirlemek zorundaydı. Bu 10 yıllık süreç içerisinde işçi sınıfı cephesinde üç yıllık bir kendiliğinden yükselişin dışında sınıf hareketi genelde durgundu ve hareketlilik alanları son derece istikrarsızdı. Proletaryanın öncü komünist partini kurma çabasındaki bir hareketin böyle bir durumda karşılaşacağı güçlükler özel bir izah gerektirmiyor. İşçi hareketindeki üç yıllık yükseliş

döneminde ise komünist hareket henüz yeni doğmuştu ve bu nedenle bir politik faaliyet kapasitesi ortaya koyabilecek bir durumda değildi.

10 yıllık süreç, Kürt ulusal hareketinin devrimci yükselişi ardından “siyasal çözüm”e yöneldiği bir dönem olarak yaşandı. Yurtsever hareket, devrimci saflarda tasfiyeci bir basınca yolaçarken, salt ulusal istemlerle sınırlı bir mücadele verdiği ölçüde, sömürgeci sermaye sınıfının işçi sınıfını şovenizmin etkisi altına alarak en azından tarafsız tutabilmesini de kolaylaştırdı. 10 yıl boyunca kitle hareketindeki durgunluğa yoğun bir devlet terörü eşlik etti.

Yeni bir hareket olması, geleneksel hareketin tek ses ve tek cepheden bu yeni yönelişi daha doğarken boğmaya çalışması, gelişme sürecinin sıkıntılı ve sancılı olması ölçüsünde saflarda yaşanan dalgalanmalar, çürütücü sürecin zayıf ve zayıflayan ögelerde çöküş olarak yaşanması vb. İşte komünist hareket böylesi bir sürecin içinden çıkarak partili kimliğe ulaştı. Ve böylesine zorlu ve sancılı bir sürecin ürünü bir hareketin saflarının bir dizi yetersizlik ve zaafıla malül olmasının da anlaşılır nedenleri vardır.

EKİM işçi sınıfı devrimciliğinin temsilcisidir. İlk oluşum döneminden itibaren gelişmesini işçi hareketiyle birleşme ve devrimci bir sınıf hareketi örgütlenme temeli üzerinde sağlamaya çalıştı. Bu, partinin sınıf kimliğine ilişkin açık bir bilincin ürünü bir tutumdur. Ne var ki, hareketin ilk dönemlerinde hızlı bir gelişme süreci yaşaması ve bundan gelen güçlü bir politik faaliyet kapasitesi ortaya koyması bir yana, asgari bir faaliyet yürütecek gücü bulması bile bir süreç sorunu oldu. Dahası, saflarına katılan ilk güçlerin donanım ve deneyim yetersizlikleri işçi hareketindeki siyasal kısırlıkla birleşince, gelişme daha çok ideolojik perspektiflerinin gücü sayesinde yaşandı. Teorik-ideolojik çizginin çekeceği güçler ise geleneksel hareketin saflarındaki

birikimin içinden olabilir, nitekim öyle oldu. Bu, proleter sınıf hareketi temelinde konumlanmayı ve bu temelde güç olmayı ayrıca güçleştiren bir rol oynadı. Geleneksel devrimciliği, bu aynı geleneğin içinde yetişmiş, onun ideolojik ve kültürel etkisini üzerinde taşıyan ve ideolojik bir tercihle ileri çıkmış güçlerle aşmaya çalışmak başlı başına bir sorunlar silsilesi zeminidir. Ne ki, bu, özel tercihlerin değil, doğal gelişme sürecinin kendiliğinden önünüze çıkarttığı bir durumdur.

Nitekim, biriken güçlerin asgari bir dönüşümünün sunduğu imkanlarla siyasal faaliyetin ana eksenini proleter kitle hareketine müdahale temeli üzerinde düzenlendi. Hareket siyasal çabasıyla da güç toplamaya başladı. Asıl olarak 3. Genel Konferans'ın ardından yaşanan bu sürecin doğal bir arınma ve gelişme dönemi olduğunu da belirtelim. Bu süreçte hemen tüm temel çalışma alanlarında önemli güç kaybına yolaçan polis operasyonlarının sonuçlarıyla yüzyüze kaldık. Güç ve ilişkilerimizin önemli bir kesimi deşifre olduğu için, ya zorunlu olarak güç kaydırmasına gittik. Ya da durumu buna elverişli olmayanlar uzun süreler atalet içinde kaldı. Açık çalışmanın yeterli düzeyde örgütlenememiş olması, legalitenin kullanımında saflarımızda ortaya çıkan çarpık bakışın yanı sıra bu alandaki kadro ve deneyim zayıflığı çalışma alanlarında bir dönem yaratılan birikimi süreklileştirme olanağından bizi yoksun bıraktı, kitle ilişkilerinde süreklilik sağlayamamanın da nedeni oldu.

Temel çalışma alanları başta olmak üzere, birçok alanda birkaç kez polis kuşatmasını boşa çıkarttık. Düşman kuşatmasının yoğunlaştığı dönemlerde zorunlu içe kapanmanın yarattığı bir dizi olumsuz yan sonuç oldu. Sınırlı kadro gücüne sahip olduğumuz gerçeği gözetildiğinde, siyasal birikimi ve deneyimi ile çalışmamızda önemli yer tutan bir dizi yoldaşın manevra alanının son derece sınırlanmış olması,

gelişme süreçlerimizi ayrıca zora soktu.

Komünist örgütsel birikim, işçi hareketine devrimci müdahale çabasının ürünü olmasına rağmen, proleter sosyalizmle işçi hareketinin devrimci buluşmasını sağlamanın asgari güvencesidir henüz. Parti bu birikim temeli üzerinde kuruluyor.

Partileşme süreci ve kavranacak halka

“İktidar savaşımında, proletaryanın, örgütten başka bir silahı yoktur.” Bu temel ve özlü tanım, proletaryanın örgütü yoksa, hiçbir şeyi yoktur anlamına gelir.

Proletarya, nesnel tarihsel konumuyla çağdaş toplumun bu tek devrimci ve öncü sınıfının tarihsel amaçlarına başarıyla yürüyebilmesi ve bu amacın gerçekleşebilmesinin ilk ve asgari adımı bugünkü toplum içinde bağımsız bir siyasal sınıf konumu kazanabilmesidir. Bağımsız sınıf konumuna ulaşan bir kimlik kazanamamış sınıf, ücretli kölelik zincirlerine esir edilmiş kendi halinde bir yığındır. Proletarya ya devrimcidir ya da politik toplumsal kuvvet bakımından bir hiçtir. Proletaryanın bağımsız sınıf konumu kazanması ise, öncelikle ve özellikle “sosyalizmle sınıf hareketinin örgütlü birliği”nin cisimleşmiş hali olan öncü örgütü; devrimci sınıf partisinin varlığını gerektirir. Bu anlamda bugün parti, bağımsız sınıf hareketi yaratmanın aracıdır. Sınıflar, genel bir kural olarak, öncelikle kendi sınıf partileri şahsında siyaset sahnesine çıkarlar. Ve bu partilerin kendi sınıfıyla bütünleşmeleri, mensubu bulundukları sınıfın hareketinin organik bir parçası haline gelmeleri bir süreç sorunudur.

Bilimsel sosyalizmle işçi hareketinin devrimci buluşması her toplumda kendine özgü bir seyir izler. *“Bütün ülkelerde işçi hareketiyle sosyalizmin birbirinden bağımsız varlık sürdürdüğü ve ayrı yollarda yürüdüğü bir dönem olmuştur -ve bütün ülkelerde bu bölünme, sosyalizmin ve işçi hare-*

ketinin güçsüzleşmesine yolaçmıştır; ancak bütün ülkelerde sosyalizmin işçi hareketiyle birleşmesiyledir ki, ikisi için sağlam bir temel yaratmıştır. Fakat her ülkede sosyalizmin işçi hareketiyle bu birleşmesi tarihsel olarak ortaya çıkmıştır, her ülkede zaman ve mekan koşullarına göre farklı yoldan meydana gelmiştir.” (Lenin).

Türkiye’de sosyalizmle işçi hareketinin birleşmesinin teorik-ideolojik, siyasal temelleri sağlam bir tarzda döşenmiştir. Ama, sosyalizmle işçi hareketinin pratik bütünleşmesi henüz gerçek anlamda gerçekleşmiş değildir. Böyle bir bütünleşmeyi sağlamak için gerekli olan örgütsel hazırlık komünistler açısından ancak şimdi tamamlanabilmiştir. Bu nedenle, partileşme sürecinin bugün kavranması gereken halkası komünist partisinin işçi hareketiyle devrimci buluşmasını bir an önce pratik olarak sağlamaktır. Komünist örgütün - parti örgütünün- proleter sınıf kimliği üzerinde gelişmesi, yetersizliklerinden ve zaaflarından arınması bu zorlu sürecin bir sorunu ve dolayısıyla bu süreçte gösterilecek çabanın ürünü olacaktır. Bugünkü sorun ve sorumluluklara komünist bir öncünün; partinin misyonu çerçevesinde yaklaşmak durumundayız, yönündeki vurgumuz da bu temel üzerinde anlaşılmalıdır.

Parti faaliyeti ve acil görevler

Ağustos ‘97’de MK’nın bir temel sorun olarak ele aldığı ve belli sonuçlara bağladığı “örgütsel yapının hızla genişletilmesi ve iç örgütsel yaşama çeki düzen verilmesi” ihtiyacı tümüyle ortadan kalkmış değildir. Kuşkusuz ki, sözünü ettiğimiz sorunlar ‘97 Ağustos’uyla aynı kapsamda değildir. Fakat, mahiyeti ve düzeyi ne olursa olsun, sözünü ettiğimiz sorunların çözüme ulaştırılması şimdi daha büyük bir aciliyet taşımaktadır. Bir inşa örgütü değil, işçi sınıfı

ve potansiyel sosyalist birikimin karşısına artık bir parti olarak çıkıyoruz.

Sınıf temeli üzerinde örgütsel darlığı aşmalıyız

Örgütsel işlerlik ve kadrolaşma sorunlarına geçmeden önce öncelikle bir hususu belirtmekte yarar var. Bir siyasal hareket olarak etkimiz hayli geniş bir alana yayılmış olmasına rağmen, inşa örgütünden devralınan parti örgütü mevcut durumuyla oldukça dardır. “Darlığı aşmak” öncelikli sorunlarımızdan biridir.

İkincisi; güçlerimizi yeniden biçimlendirme sorunu, bu güçlerin partili kimliğin misyonuna uygun bir pratik seferberliğinden ayrı düşünülemez. Bu pratik seferberlik, sınıfı eksen alan, tanımlanmış birimlerde derinlemesine bir çalışma ile bunu bir alan çalışmasıyla başarılı bir tarzda birleştiren, inisiyatif, yaratıcılık ve ısrara dayalı sürekli ve sistemli bir politik faaliyetten başka bir şey değildir. Örgütsel gelişme ve genişlememiz ancak böylesi bir faaliyet içinde mümkün olacaktır. İdeolojik planda proleter sosyalizmi perspektifine ulaşmış kadroların, pratikte sınıf devrimciliğine, partili kadro kimliğine uygun bir yeniden biçimlenmesi, ancak bu faaliyet içinde gerçekleşecektir. Sınıfın en ileri, sınıf bilinci-ne ulaşmaya açık devrimci öğeleri, partimize ancak bu tür bir çabanın bir ürünü olarak akacak, saflarımızı devrimci sınıfsal özellikleriyle ve proleter sınıf havasını taşıyarak güçlendirebileceklerdir. Bu tür bir çalışma ve sınıfın devrimci özelemlerinin ifadesi ve ürünü parti gerçekliği ile bir arada, bir yanı sıra sınıfın öncülerini partiye iterken, öteki yönüyle de partimizin sınıf kitlesi üzerindeki politik etkisini günbegün artıracak, yayacaktır. Proleter sosyalizm maddi silahlarına böylece ulaşacak, politik ve örgütsel kültürümüz,

mücadele değerlerimiz, ihtilalci çizgi ve geleneklerimiz, parti fabrika hücreleri temeline kavuştuğu ölçüde gerçek dayanağını ve kökünü bulmuş olacaktır. Programımızda billurlaşan teorik-ideolojik çizgimiz böylece tam teminat altına alınmış olacaktır.

Asıl sözü getirmek istediğimiz husus ise şudur: Parti önderliği ve yönetim kademelerinin sorumluluklarını tam yerine getirmesi koşuluyla, mevcut güçlerin daha geniş ve etkin bir sorumluluk alanı üzerinde tam bir inisiyatifle seferber edilmeleri bir başka zorunluluktur. Devrimci tercihlerinde net ve devrimci kimliği güvenilir, parti çizgisini asgari bir düzeyde kavramış kadroları, parti örgütünün kökleştirilmesi ve çalışma alanlarının genişletilmesi hedefi çerçevesinde daha geniş sorumluluklarla yükümlü kılmalıyız. Kimi kadroların genç ve tecrübesiz olmalarından korkmamalı, bu noktaya takılmamalıyız.

“Çoğu devrimcinin kusurlu hazırlığı, bu son derece doğal bir olgu olduğu için özel bir endişe yarat(mamalı). Görevler doğru saptandığında, bu görevleri yerine getirmek amacıyla tekrar tekrar girişimde bulunmak için enerji mevcut olduğunda geçici başarısızlıklar ancak küçük musibetler olabilir... Devrimci deneyim ve örgütsel ustalık edinilebilen şeylerdir. Yeter ki insanda gerekli özellikleri edinme isteği olsun.” (Lenin).

Yeter ki insan gelişmeye, yenilenmeye açık olsun. Hatalarının farkına varsın ya da hataları gösterildiğinde bundan öğrenmek için içtenlikle gayret etsin. Bu fikri işlemeli, kadro gücümüzü ve parti çevresini buna kazanmalı, bu temel üzerinde etkin bir inisiyatifi açığa çıkarmayı başarabilmeliyiz.

İşçi sınıfının politik gelişiminin ve politik örgütlenmesinin ilerletilmesi -partimizin öncelikli ve temel görevi budur. İşçi sınıfı hareketini bağımsız sınıf konumuna kavuşturmak ile parti örgütünü sınıf temeline dayalı olarak geliştirmek, partiyi proleter damar üzerinde kökleştirmek görevleri üstüste düşmektedir.

Parti örgütümüzün bugünkü en temel sorunlarından biri, işçi kökenli kadroların azlığı, sınıf hareketiyle organik ilişkilerimizin zayıflığıdır. Kadro ve ileri sempatizanlarımız daha çok küçük-burjuva sosyal kökenden gelen devrimcilerden oluşmaktadır. Bu, sınıf çalışmasındaki 10 yıllık ısrarımıza rağmen böyledir.

Sosyalist düşüncenin işçi sınıfının ileri kesimlerinden kopuk olması devrimci hareketi güçsüzlüğe mahkum etmektedir. İşçi sınıfı hareketi, '60'lı ve '70'li yıllarda sosyalist ve sosyalizme eğilimli, daha da önemlisi militan ve mücadeleci önemli bir kuşak barındırıyordu. Aynı genişlikte ve militanlıkta olmasa bile '80'li yılların sonunda ve '90'lı yılların başında da böyle bir kuşak vardı. Oysa bugün için, istisnaları sayılmazsa, böyle bir kuşaktan söz etmek olanaksızdır. Kendiliğinden sınıf hareketi geri düzeylerde seyreliyor. Karşı-devrim işsizlik terörü ve zulümle öncü kesimleri ve kitleleri terörize etmeyi başarmış bulunuyor. Tüm bunlar komünist öncünün karşı karşıya bulunduğu temel zorlukları kendiliğinden ortaya koyuyor.

Hareketin mevcut seyrini değiştirmek, bu boğucu ve çürütücü havayı dağıtmak, kendi başına öncünün çabasıyla elbette başarılabilir. Fakat bugünkü ataleti ve tıkanıklığı besleyen temel faktörlerden birinin devrimci önderlik boşluğu olduğu da unutulmamalıdır. Siyasal performansı ve istikrarlı çabasıyla harekete güven veren, tuttuğunu ısrarla ko-parmaya çalışan bir öncü kurmayın süreci hızla tersine çevirmesi son derece olanaklıdır.

İşçi sınıfı hareketinin mevcut durumu ve seyrinin devrimci çalışmanın üretkenliği açısından yolaçtığı sonuçlar ne olursa olsun, hareketin tabanında ve ileri kesimlerinde bir arayış vardır. Bu arayışları ileri çekmek, devrimcileştirmek ve yaygınlaştırmak komünist öncünün bugünkü pratik sorumluluğudur. Bu, ısrar ve yaratıcılık kadar, ustalık ve

soluklu davranmayı başarabilmeyi gerektirir.

Partide örgütsel işlerliği doğru temeller üzerinde oturtmalıyız

Parti örgütünün işlerliğini zaafa uğratan, demokrasisini istismar eden, disiplini çığneyen, haklarını kullanıp görevlerini yerine getirmeyen, yetkilerini görevlerini başarıyla yerine getirmenin bir dayanağı olarak değil, keyfiyete kaçmanın imkanı olarak kullanan, örgütsel ilke ve kuralları esneten, değerlerini şöyle ya da böyle zedeleyen bir kimse, niyetinden bağımsız olarak, proletaryanın silahlarından arındırılmasına hizmet eder. Bu, parti saflarında burjuva ideolojisinin, değer yargılarının, anlayış ve işleyişinin etkisini güçlendirme çabası demektir.

Proletaryanın devrimci silahlarından arındırmasında bu tür bir çabanın iki yönlü bir kaynağı vardır. İlki, burjuva sınıf ideolojisinin, kültürünün, gelenek ve alışkanlıklarının dolaysız etkisidir. Parti, burjuva bir toplumda mücadele ettiğine göre, böylesi bir toplumun etkisinin her bakımdan parti içinde kendini göstermesi kaçınılmazdır. Çünkü burjuva ideolojisi, egemen ideoloji olmanın yanı sıra, *"köken itibarıyla sosyalist ideolojiden çok daha eskidir, daha çok yönlü gelişmiştir, ve sosyalist ideolojiyle karşılaştırılamayacak kadar çok yaygınlaşma olanaklarına sahiptir."* (Vurgu Lenin'in) Bu nedenle, parti saflarında da burjuva ideolojisine karşı etkili ve sistematik bir mücadele bir an bile ihmal kabul etmez.

İkincisi; parti kadro gücünü bizzat bu toplumda yetişmiş insan faktöründen devşirmektedir. Bu kadroların sosyal köken olarak işçi, emekçi ya da öteki katmanlardan geliyor olmasının belli bir önemi olmakla birlikte, burjuva toplumun içinde yetişen bireyler oldukları ölçüde, kopup

geldikleri topluma ait bir dizi özelliği de parti saflarına birlikte taşırlar. Bu güçlerin eğitimi ve dönüşümü temelde teorik-ideolojik, siyasal vb. alanlar üzerinden bir eğitim, ideolojik çizgimizin sınıf doğasma uygun bir toprakta yeniden yeşerme ve bunu olanaklı kılacak bir işleyiş ve etkinlik tarzının konusu olmakla birlikte, bu kendi başına yeterli değildir. Parti böyleleri üzerinde sıkı bir denetim uygulamalıdır. Zira, proleter sosyalizmin henüz gerçek maddi kuvvetlerine kavuşmadığı, dar bir devrimciler topluluğu olduğu bir dönemden geçiyoruz. Henüz işçi sınıfının siyasal kuvvetinin basıncından yoksunuz. Dolayısıyla dizginleyici faktörler henüz çok zayıf. Bunun kendisi, bu alanda çok daha hassas olmayı, ilkeli bir mücadeleyi gerektirir.

Çürüyen düzenin çürütücü etkilerine karşı mücadele

Egemen burjuva sınıf, emekçi sınıfları yalnızca kaba şiddet ve baskı ile yönetimi altında tutarak sömürmüyor. Şiddet ve baskı yönetimin belli bir aracı olarak devreye giriyor. Burjuvazi emekçi yığınları asıl olarak ideolojik hegemonyasıyla, kültürel kuşatmasıyla, geleneklerinin gücüyle, yaşam tarzı ve değerlerinin sistematik bir pompalanmasıyla vb. zehirleyip yabancılaştırarak yönetiyor. İdeoloji ve kültür bir üstyapı kurumu olarak burjuvazinin bu temel amacına hizmet ediyor. Tüm bunların devrimci bir örgütün yapısına ve yaşamına sızması ise çok daha ince biçimler içinde gerçekleşiyor.

Burjuva, küçük-burjuva alışkanlıklar, anlayışlar, düşünüş ve davranış tarzı... Küçük-burjuva kolektivizmi, bireycilik, bencillik, benmerkezcilik, kısımcılık... Proleter kolektivizme yabancılık, kolektif etkilenmeye kapalılık... Kolektif birleşme yerine klikçilik... Örgüt yaşamında devrimci aleniyetten, denetimden kaçış... Disiplinsizlik, sorumsuzluk, liberalizm ve

laçkalık... “Özgürlük” adına anarşizan girişimler, tutum ve davranışlar... Kolektifin tasarrufu ve tarzı yerine bireycilik ve çevrecilikte ısrar... Hotzotculuk ve sekterlik... Planlı bir yaşamdan yoksunluk... Bohem yaşam alışkanlıkları... Sosyal kişilik zayıflıkları, sosyal ve siyasal yaşamı bütünlüklü olarak düzenleyememek ya da bundan uzak durmak... Örgüt yaşamının sorunlarını kişisel ilişki alanına taşımak ve böylece dejenerasyona kapı aralamak... Yaşamındaki çifte kişiliğin, davranış tarzının bir sonucu sosyal yaşam bozukluğu... Sosyal-ahlaki ilişki alanında ilke, değer ve açıklıktan yoksunluk, fırsatçılık, istismarcılık, ikiyüzlülük vb. dejenerasyon ürünü kişilik özellikleri, vb... Tüm bunlar egemen ideoloji, kültür, yaşam tarzı ve geleneklerin etkileri olarak şu ya da bu düzeyde devrimci saflara sızarlar.. Devrimci kimlik ve kişilik ile örgütsel devrimci iç yaşamın sinsi iç düşmanlarıdır bunlar.

Devrimci bir parti yaşamında aslolan bu tür etkilerin ortaya çıkıp çıkmaması değil, buna karşı gerekli mücadeleyi hakkıyla vermektir. Bu mücadele bugün için çok daha büyük bir önem ve aciliyet taşımaktadır. Emekçi sınıflar hali-hazırda politik yaşamın dışındadır. Toplumun emekçi sınıflarına güçlü bir devrimci atmosfer hakim değildir. Devrimci hareket son derece dar kümelerden oluşmaktadır ve buradan gelen bir güçsüzlük sorunu yaşamaktadır. Egemen kapitalist sistem tüm hücrelerine kadar çürümüştür ve bu çürüme toplumun emekçi sınıflarını da kendisiyle birlikte çürütmektedir. Egemen sınıf, özellikle 12 Eylül’den bu yana emekçi sınıfları yozlaştırıp kendi devrimci çıkarlarına, devrim davasına yabancılaştırmaya, bireycilik ve bencilliği geliştirmeye özel bir önem vermektedir. Üstüste düşen iki yenilgi, egemen sınıfın bu çabasında başarı sağlamasını ayrıca kolaylaştırmıştır.

Kapitalist sistemin egemen sınıfı olan burjuvazinin, emekçi sınıfları da kendisiyle birlikte yozlaştırıp çürüten bu çaba-

sını boşa çıkarmak, egemen sınıfa karşı ezilen sınıfın politik devrimci gücünü harekete geçirmekle mümkündür. Komünist örgütün kendini çürüten toplumun çürütücü etkilerinden korumasının yolu; kadro ve militan gücünü ideolojik-siyasal planda güçlü bir donanıma kavuşturmak, proleter sınıf zeminine oturmak, bu temel üzerinde kökleştirmek, emekçi hareketine önderlik çabası içinde gelişip yetkinleştirmek, proleter sınıf hareketini siyasi mücadele alanına çekmek ve değiştirmek üzere toplumun kaderine el koymasını sağlamak için durup dinlenmeksizin çalışmaktır. Devrimci bir örgüt ancak böyle bir çaba içerisinde saflarını diri ve arı tutabilir. Sağlıklı bir tarzda gelişmesini böyle bir çabayla güvenceleyebilir ve gerçek bir önderlik kapasitesini pratik ustalıkla sergileyebilir.

Davaya aidiyet

Kadro sirkülasyonu devrimci safların yaşadığı en büyük sorunlardan biridir. Kitle hareketinin yükselip yaygınlaştığı dönemlerde kadrolarda bir sirkülasyon yaşansa bile, bu hem durgunluk yıllarına göre mukayese kabul etmez düzeyde azdır ve hem de canlı bir siyasi ortam hızlı bir kadrolaşmanın maddi ortamını sunduğu için, devrimci örgütün ve faaliyetin sürekliliği bakımından önemli sayılabilecek sorunlara yol açmaz. Fakat, kitle hareketinin durgun olduğu, kadro yetiştirmenin hayli bir zaman ve emek gerektirdiği dönemlerde, yetişmiş kadro kaybı örgütleri ciddi sorunlarla yüz yüze getirdiği gibi, örgüt çeperinde, yer yer örgüt içinde ve kitle ilişkilerinde moral kırılmaların ve güven erozyonunun gelişmesine yol açabilmektedir.

Bir örgütün içinde farklı teorik-ideolojik ve siyasi görüşler üzerinden bir mücadele yürütmek bir devrimci için meşru bir haktır. Bu farklı fikirlerin hangi yöne olduğundan ba-

ğimsiz olarak böyledir. Böylesi durumlarda söylenebilecek tek şey, fikri mücadelenin açık ve meşru platformlarda yürütülmesi, örgütün ya da öteki örgüt bireylerin eleştiri ve ajitasyon hakkının çiğnenmemesi gerektiğinin devrimci bir kural olduğudur.

Fakat, istisnaları sayılmazsa, küçük anlaşmazlıklarla başlayan, çoğu durumda tekil ya da dar ve kısır sorunlar üzerindeki çekişmeler iplerin kopartılmasına vardırılabilir. Gerçekte ise ortada temel sorunlara ilişkin hiçbir ciddi fikri farklılık olmuyor. Aynı zemin üzerinde ithamlar ağır sıfatlarla tanımlanan suçlamalara dönüşüyor. O güne kadar yapılan herşey tepiliyor. Birden bire yepyeni keşifler yapılıyor. “Benden sonrası tufan!” mantığına uygun olarak tahribat alabildiğine derinleştirilmeye çalışılıyor. Sonra da dosdoğru düzene gidiliyor.

Komünist hareketin saflarından da bugüne dek düzinelerce insan geçti. Kadro sirkülasyonu EKİM’de de önemli boyutlarda yaşandı. Bizde yaşanan kadro sirkülasyonunun nedenlerine çeşitli vesilelerle değinildi. Sorunun bu yanma girmek gerekmiyor. Gerek pratik seyri, gerekse sonuçları bakımından, EKİM’den düşenlerin durumu da geleneseli harekette yaşananlardan farklı bir seyir izlemedi. Şu farkla ki; tasfiyeciler dahil, bugüne kadar EKİM saflarından düşen hiç kimse EKİM’de teorik-ideolojik, siyasal çizgiye yüreklilikle bir itiraz yöneltmedi, eleştirme gücü gösteremedi. Ve EKİM’den düşen hiç kimse devrimci bir yaşam sürdüremedi. Bunun bir tek istisnası bile yoktur. Örneğin, en iddialıları tasfiyeci şefler ve ahbablarıydı. Devrimci-demokrasinin ileri çıktığını, EKİM’le farklılıklarının biçimsel olduğunu öne sürerek bu kesimlerle birleşmeyi savundular. Biri Hollanda gübrelğinde, öteki de yoz bir troçkist çevrede aldı soluğu.

Örgütlü devrimci yaşam gönüllülüğe dayanır. Elbette kimse bir devrimci örgütte zorla tutulamaz. İsteyen edebiyale çıkar safların dışına. Kapitalist sömürü düzeninden içten-

likle nefret eden, yüreği yetmese bile gönlü emekten yana olan, davanın haklılığına ve bu uğurdaki mücadelenin meşruiyetine inanan bir insan, örgütle gönül bağlarını kopartmış olsa bile, davayla gönül bağını sürdürebilir. Namuslu ve dürüst her insanın yapacağı doğal olarak budur.

Fakat, istisnalar dışında, yaşananlara bakıyoruz, örgütle gönül bağını kopartanlar, örgütte kendi istedikleri olmadı diye küsenler bulundukları safları tahrip etmekle kalmıyorlar, dosdoğru düzen ağzıyla konuşmaya başlıyorlar. Bunu da devrimcilik adına yapıyorlar. Ardından da boylu boyunca düzenin bataklığına uzanıyorlar.

Devrimci örgütlerin bugün için dar kümelerden oluşuyor olması, sınıf ve kitle hareketindeki durgunluk, karşı-devrimin ağır baskı, terör ve basıncı bu durumun nedenlerinden biridir. Bir öteki nedeni de, çürüyen düzenin insanlarda yarattığı değer ve kişilik erozyonudur. Bugün bir parça insani erdem taşıyabilmek için bile emekçi olarak çalışıyor olmayı ve devrimin saflarında bulunmayı gerektiriyor.

Özellikle aydın, yarı aydın kişilikler üzerinden yaşanan düşüslere daha dikkatle bakıldığında, bunların düşünsel ve yaşam tarzı açısından düzenle her türlü bağı kopartmadıkları kolaylıkla görülebilecektir. Böylelerini, siyasal etkinlik, yaşam tarzı ve ilgi alanları bakımından tam bir disiplin ve denetim altına almak, proletarya davasının ve örgütün çıkarlarının kesin bir gereğidir. Marks ve Engels'in veciz sözleriyle ifade edecek olursak: *"Şimdiye kadar egemen olan sınıftan insanların da savaşım yapan proletaryaya katılmaları ve ona eğitim öğeleri getirmeleri, gelişmenin akışında yeri olan kaçınılmaz bir olaydır."* Ancak *"başka sınıflardan böylesi kişiler proleter harekete katılırsa, ileri sürülecek ilk istem, bunların burjuva, küçük-burjuva vb. önyargıların kalıntılarını birlikte getirmemeleri, proleter görüş biçimini olduğu gibi benimsemeleridir."* (İşçi Sınıfı Partisi Üzerine, Sol Yayınları, s. 129-130)

Örgütsel sorunlar üzerine

İşçi sınıfının devrimci unsurlarından hızla kadrolaşmak, fabrika hücreleri temeline ve böylece proleter sınıf tabanına oturmak, örgüt alanındaki görevimizin en belirleyici halkası durumundadır.

Fabrika hücreleri temeline oturmak ve işçi sınıfının devrimci unsurlarından giderek daha geniş ölçekte kadrolaşmak, partimizin toplam kimliğinde bugün için en zayıf olan yana işaret ediyor. Partileşme sürecinin parti adımıyla birlikte yeni ve bir üst düzeyde süreceği gözetildiğinde, partimizin geleceğinin teminatının bu görevde yattığı görülür.

Parti adımı, nasıl ideolojik, politik, örgütsel düzeylerde paralel bir yüklenme gerektirdiyse; bugün politik-örgütsel görevler alanında, yukarıda işaret edilen temel önemde adımın gereklerini gözetmek kaydıyla, dahası tam da bu adımı en

hızlı ve güçlü bir biçimde atmanın aracı olarak paralel yüklenme ihtiyacı ile (merkezi, yerel, fabrika) karşı karşıyayız.

Fabrika çalışması

* Temel stratejik hedeflere yoğunlaşan bir çalışma açısından durumumuz ve 3. Genel Konferans sonrası sürecimizin temel özellikleri sınıf çalışması komisyonunun raporundan görülebilir. Sınıf hareketinin ve özellikle bu birimlerin durgun olması, dışardan yönelme ve etkin bir çalışma örgütlenme, sonuçlarını asgari düzeyde de olsa devşirme olanaklarının (güçlerimizin sınırlılığı, deneyim eksikliği ve sosyal-sınıfsal kökeni ile birlikte düşünüldüğünde) son derece sınırlı olması, bizi stratejik açıdan ikinci dereceden önemli ama içinde konumlanabileceğimiz birimlere itti. Bu durum, temel stratejik birimlere yönelik olarak dışarıdan da olsa politik ilgimizde bir zayıflamayı besledi.

* Stratejik birimlerde ve çalıştığımız fabrikalarda derinleşme ve hücreleşme sorunu temelde mahalli örgütler düzeyinde çözülebilecek politik bir muhteva taşımakla birlikte, örgütsel sorunları boyutuyla da ele almak gerekiyor. Parti ile farklı bir politik iddia ve düzey ile ortaya çıkacağımız gözönünde bulundurulursa, imkanlara ve sorumluluklara bu gözle bakılırsa, stratejik fabrikalarda ilk ilişkilere ulaşmanın, bunları belli sınırlarda da olsa harekete geçirmenin, salt o fabrika zemininde olmasa da başka fabrikalardan işçilerle biraraya getirerek bir çeper örgütlenmesinde, mahalli, geçici bir işçi toplantısı, platformunda seferber etmenin örgütsel olanak ve sorumluluklarına kilitlenebilmeliyiz.

İster geçici, isterse sürekliliği olan çeper örgütlenmeleri, gerektiğinde birbirine çok yakın durumda bulunan birkaç fabrikadan işçileri biraraya getirerek oluşturulabilmelidir. Politik bir kuvvet ortaya koyabilmekte ve fabrika hücreleri-

nin inşasına yönelmekte bu ara adımlar hayati önemdedir.

Sınıf hareketindeki durgunluk bir parça kırıldığı ölçüde, farklı gündem ve katılımı bir dizi etkinlik, toplantı, çeper örgütlenmeleri gündeme gelecektir. Burada sorun ve görev yine politiktir: İşçilerin nabzını tutabilmek, her düzeyde farklı süreçlere, toplantılara uygun bir biçimde müdahale edebilmek... Hemen dar örgütçü bir kısırlığa düşmemek, fakat politik faaliyetin her aşamasında ortaya çıkan örgütsel güç ve imkanları kiskançca süzebilmek... Bu mahalli örgütlerimizin, onun altındaki çalışma organlarımızın, tek tek yoldaşlarımızın buna uygun bir inisiyatif, ataklık ve esneklikle seferber olmaları, fabrikalarında, sendikalarda, semtinde, kahvesinde, derneğinde vb. bu tarz imkanlara kilitlenmeleri ile mümkündür.

* Yoldaşlarımız emekçilerle sosyal yaşam birliği, legalitenin etkin istismarı vb. alanlardaki eksiklikleri aştıkları ölçüde etkin bir yöneliş girebilirler ve tersinden ancak böyle bir yöneliş sorunların hızla aşılmasının ve sıçramanın zemini.

'85-91 işçi hareketinin imkan ve birikimlerinin üzerine gelen 1. Genel Konferans'ımızın fabrika çalışmasına ilişkin değerlendirmeleri bugün bu gözle yeniden incelenmelidir. Biz şimdi ulaştığımız parti düzeyiyle, o dönemle kıyaslanmaz örgütsel-politik imkan ve birikime, deneyime sahibiz. Ama bu birikim işçi hareketinin sancılı ve durgun olduğu bir evrede edinildi. Bu yönüyle zorlu bir sürecin ürünü olması anlamını arttırıyor. Ama, işçi hareketinin deneyimleri, bu çerçevede çeper örgütlenmeleri, öncü işçi platformları vb. açılardan bir kısırlığı anlatıyor. Bugünkü örgütsel düzeyimizin imkanları üzerinden 1. Genel Konferans belgelerine, o dönemki sınıf çalışmamızın örgütsel sorunlarına bakmak, sancılı da olsa geliştirmekte olan işçi hareketini kucaklamaya hizmet edecektir. (Bkz., s.251-259)

* Bugün fabrikalara giren sınıf dışı kökenli (önemli ölçüde emekçi semt gençliği) yoldaşlarımız herşeyden önce istikrarlı bir iş yaşamı tutturmakta, işçileşerek kendisini fabrikasında, sendikasında, semtinde vb. öncü devrimci bir işçi olarak üretmekte zorlanmaktadır. Bu başlangıç aşamasında doğaldır da. Ama mümkün olduğu ölçüde hızla aşılma zorundadır. İlegal örgütlenmenin zorluk ve zorunlulukları yer yer eksik ve çarpık kavrayışlarla birleşmekte, kafasını kuma gömen kapalı devre bir yaşama/tarza yolaçabilmektedir.

Bu yoldaşlarımızın etkin bir politik örgütsel faaliyete sürülmeleri ve sistemli bir ideolojik politik örgütsel eğitimleri görevi mahalli örgütlerimizin sorumluluğudur.

Tersinden ise fabrikalarda çok aceleyle politik ilişkiler kurmaya çalışmak da ters tepebilmektedir.

* İşçi hareketinin seyrinin bize daha geniş imkanlar sunacağını umabileceğimiz önümüzdeki süreçte, öncü işçilerin çeperimizde toplanması, saflarımızda örgütlenmesi sorunları ile; bugün yeni güçlerimizin (sol hareketten, farklı sosyal kökenlerden gelen) sınıf çalışması içinde dönüştürülmesinin sorunları aynı görevin iki yönünü anlatıyor. Ve ikisinin de sağlıklı çözümüne zemin oluşturuyor.

* Bu çerçevede sınıfın devrimci unsurlarından imkan bulduğumuz her yerde özel bir yoğunlaşma ile kadrolaşma, böyle unsurlarla organ ve komitelerimizi besleme, yerinde tercihlerle böyle kadroları profesyonelleştirme, önümüzdeki sürecin partili politikada inisiyatifli yerel çalışmanın ve birimlerde derinleşmenin sorunlarına verilecek en güçlü yanıtıdır.

Mahalli örgütler

* Etkin inisiyatifli mahalli komiteler, dar anlamıyla kendi güçlerimizi yöneten değil, bölgelerindeki sınıf ve emekçi hareketine önderlik görevlerine kilitlenen mahalli önderlikler,

genelde parti yaşamının her döneminde, güncel olarak da bugün bizim partileşme sürecimizin sorunlarında temel önemde halkalardan biridir. Rus devriminde Bolşevikler'in her türlü polis baskısına, darbesine rağmen etkin bir faaliyet yürütebilmelerinin ardında bu temel önemde halkanın güçlü bir biçimde tutulmuş olması gerçeği vardır. Türkiye devrimci hareketinin gelenek açısından en zayıf yönlerinden biri budur.

* İnisiyatifli bir mahalli önderlik herşeyden önce bölgesinde işçi hareketinin nabzını tutabilmeyi, onun organik bir parçası olabilmeyi gerektirir. İşlevli yerel önderlikler bu zemin üzerinde mümkündür. İnisiyatifli mahalli önderlikler yaratabilmek, fabrika hücreleri temeline oturmak, bu zeminden kadrolaşmak alanında alınacak mesafeye sıkı sıkıya bağlıdır. Ama tersi de en az bu kadar geçerli ve önemlidir. Fabrikalarda hücreleşebilmemiz, bugün gelişen işçi ilişkilerini politikalarımız etrafında sürekli bir biçimde seferber edebilmeye, örgütleyebilmeye bağlıdır.

* Temel birimlerimizin dışındaki işçi ilişkilerimizi sadece politik olarak seferber etmekle yetinemeyiz. Mümkün her aşamada bu güçleri fabrika çevreleri, eğitim grupları, çalışma grupları gibi çeper örgütlerinde örgütlemeyi başarmak zorundayız.

* Mahalli çalışmada fabrika-sektör, fabrika-bölge bütünlüğü, derinleşme-yaygınlaşma ilişkisinin sağlıklı bir tarzda ele alınışı, etkin bir politik odak olarak ortaya çıkabilmek için belirleyici önemdedir.

* İnisiyatifli mahalli önderlikler yaratmanın sorunları ve görevleri açısından kadrolaşma ve her düzeyde eğitimin ve devrimci iç yaşamın sorunlarına burada girmeyeceğiz. (Bunlar diğer iki metinde ele alınıyor) Ama şu kadarını belirtmekte fayda var: Kolektif sorumluluk tarzıyla işleyen, politik önderlik sorumluluklarına kilitlenmiş, zamanını belirli dilimlere bölerek planlı hedefli bir çalışma organize eden, her

bir üyesinin ve elinin altındaki güçlerin somut görevlerini sistematik olarak belirleyen ve bunları kolektif bir tarzda denetleyen, bu denetimi bütün bir politik öncelik ve kararların gözden geçirilmesiyle tamamlayan bir organ yaşamı kurmak parti tarzı açısından temel önemde bir halkadır. Organ toplantılarında üyelerin sözlü rapor verme tutumu, oturtulmuş bir tarza çevrilip yerleştirilmelidir.

Diğer taraftan, sistemli bir eğitim çalışması, diğer esaslar gözetilmek kaydıyla, kadrolaşmanın çok temel bir halkasıdır. İnsiyatifli mahalli önderlikler herşeyden önce komitelerdeki yoldaşlarımızın hareketin toplam birikimini, program ve taktiğini, tüzüğünü bütün bir canlı özü ve arka planıyla özümsemeleri sorununa sıkı sıkıya bağlıdır. Ancak kendini bu tarzda aşan ve yenileyen kadrolar yeni kadroları eğitebilir, kazanabilir, kadrolaştırabilir, örgüt güçlerinin kendi içinde yönetilmesinden başını kaldırıp, bölgesinde işçi ve emekçi hareketine önderliğin sorunlarına kilitlenebilir.

* Fabrika-sınıf çalışmasıyla bölge çalışması arasında kurulacak ilişkilerin bir başka yönü, bölge faaliyetlerinde sınıf dışı (doğrudan sınıf çalışmasına girmekte zorlanacak, verimli olmayacak, çoğu durumda kaybedebileceğimiz) güçlerin, özellikle semt gençliği ve liseli gençliğin enerjisini hakkıyla emebilmek, onu örgütleyebilmek, sınıf çalışmamızın ve toplam siyasal çalışmamızın bir dayanağı haline getirebilmek sorumluluğudur.

* Bu çalışma güçlü bir parti komsomolu inşa görevimizin de temel bir ayağıdır. Komsomol inşası sadece gençlik çalışmamızın kendi güçlerine terkedilemez. Bölgelerde semt ve lise gençliğine ulaşmak, doğrudan bölge örgütlerimizin de görev ve sorumluluğudur. Böyle bir çalışma gençlik çalışmasıyla örgüt arasında değişik düzeylerde kurulacak eşgüdüm ve işbirliğinin güçlü bir zemini olacaktır. Bu nedenlerle bölge çalışmasının bu alanına salt sınıf çalışmasının lojistik

ihtiyaçları vb. zerinden bakamayız.

* Kısa dönemde bugünden oluşturacağımız profesyonel dağıtım grupları vb. teknik, uzman, çeper örgütleri boş bırakmamak ve sürekli çalıştırmak önemlidir. Tersı durum atalet ve dağılma getirir. Bu tarz bir işbölümü bu güçlerin etkin sistemli bir eğitimi ve dönüştürülmesi görevlerinin gözden kaçırılmasına neden olmamalıdır.

Etkin bir merkezi taktik-pratik nderliğin artan önemi

* Örgüt cephesindeki sorun ve ihtiyaçlara değişik düzeylerde paralel yüklenme ihtiyaı, merkezi önderlik düzeyinde güçlü bir taktik-pratik nderliğin parti adımıyla birlikte yakıcı hale gelen önemine işaret etmektedir. Halihazırda inisiyatif ve yaratıcılığın fabrika zemininden fışkırarak güçlü bir tarzda örgüt yaşamımızı beslemediği de gzetilirse; bu durumu kalıcılaştırmadan, ama hızla etkin bir politik odak olarak sınıflar mücadelesi alanına çıkmamızın sorunları açısından merkezi ve yerel taktik-pratik nderliğin artan güncel öneme işaret etmek gerekiyor.

Güçlü bir merkezi ideolojik-politik önderlik, taktik gelişmenin sorunlarını ele alan yönüyle de bizde hep güçlü oldu ve deyim yerindeyse lokomotif bir rol oynadı. şimdi, ulaştığımız politik-örgütsel olanaklar ve taktik bir kuvvet olarak ortaya çıkmanın imkanları, güncel politik gelişmelere, merkezi işçi ve emekçi eylemlerine, platformlarına vb. daha politik bir tarzda, toplam bir yüklenmeyi olanaklı ve gerekli kılıyor.

* 3. Genel Konferans sonrası merkez komitemizin seçilenlere göre daralan bileşenine, karşılaştığı düşman saldırılarına rağmen süreci asgari bir başarı ile kucakladığı biliniyor. Bizi parti düzeyine ulaştıran gelişme herşeyden önce bu d-

zeyden teminat altına alınmıştır. 3. Konferans belgelerinde çalışma tarzı ve benzerine ilişkin değerlendirmelerine ise önümüzdeki dönemin görev ve sorumlulukları üzerinden bakılmalıdır.

Merkezi bir parti önderliğinin proletaryanın devrim-iktidar mücadelesindeki tayin edici önemi 3. Konferans belgelerinde açıklıkla ortaya konuyor. 3.Genel Konferans belgeleri örgüt sorunlarına toplam bir müdahale olarak önderlik sorun ve görevlerinde de marksist-leninist esaslara dayanan ve bizim güncel sorunlarımızı bu gözle ve parti düzeyinden bakarak ele alan değerlendirmeleri içermektedir.

Legalite-illegalite

* Sorunun ilkesel çerçevesi bizim için açıktır ve defalarca çok yönlü işlenmiştir. Sorunun güncel olan ise iki yönü var. Biri örgüt çalışmamızda legal, yarı-legal imkanların her düzeyde etkin bir kullanımıdır. Komplocu bir tarzdan kurtulma, işçi-emekçi yığınlarla fabrikada, semtte sosyal yaşam birliği kurmadır. İkincisi ise açık alana ilişkindir.

* Sorunun birinci yönü örgüt çalışmasında çözüm yoluna girmiş olmakla birlikte çalışma tarzı açısından hayati önem taşımaktadır. Burada alınacak mesafe politik çalışmamızın gelişimi ve inisiyatifin yerleşmesi ve çoğu durumda sanılanın aksine güvenlik sorunlarına kalıcı çözüm bulmak açısından belirleyicidir.

Bu alanda ağırlıklı olarak sınıf dışı unsurların sınıf çalışmasında deneyimsizlik ve tutukluğundan kaynaklanan ve illegalitenin çoğu durumda çarpık kavranışı ile birleşen sorunlarla yüzyüzeyiz. Biz bu sorunun çözümünü sınıf-kitle çalışmasındaki yoldaşları ilkeli ve kurallı bir yaşamı esnetmeden, ama etkin bir legal istismara, kitleler içinde olmaya iterek bulabiliriz. (Kitle çalışmasındaki yoldaşların evlerinin

gizli örgütsel belgelerden “temiz” olmak kaydıyla meşru devrimci kimlik, tutum ve ilişkiler ağı içinde etkin bir konumlanış ve politik faaliyet.)

* İllegal araçların etkin kullanımı: Belli zorunluluklar üzerinden yapılan tercihlerin sonucu olan sınırlılıkları parti adımıyla birlikte aşmak zorundayız.

* Uzmanlaşma ve işbölümünün sorunlarına diğer iki değlendirmede girildiği için burada özel olarak üzerinde durmayacağız. Yalnız şu kadarını söyleyebiliriz; bu görev ve sorun bizi dikey ve yatay, parti örgütü ve çeper örgütlenmeleri anlamında her düzeyde kesmektedir. Ve önümüzdeki dönemde gelişme süreçlerimiz açısından önem taşıyacak, bu alanda gerekli adımlar atılabildiği ölçüde amatörlükten, darlıktan kurtulma, profesyonelleşme ve gelişme imkanları ortaya çıkacaktır. İşbölümü ve uzmanlaşma mutlaka asgari bir birikim düzeyi gerektirir, onun asgari bir ölçeği vardır. Ama bu ölçeğe ulaşıldığı halde gerekli adımlar gecikiyorsa, bu gelişmenin önünde bir ayakbağı olur.

* Devrimci iç yaşam ve kadrolaşmanın sorunları bugün belirleyici önem taşıdığı için ayrı metinler olarak ele alınmıştır.

* Son olarak, toplam politik-örgütsel gelişme süreçlerimiz ve sorunlarımız tarafından belirlenen örgütsel darlığın sorunlarının nitelik ve nicelik olarak aşılmasının daha özel alanları üzerinde duralım. Örgütsel darlığın dar pratik bir bakışla örgütü geliştirme çabasıyla kendi başına aşılamayacağı açıktır. Partinin politik gücü darlığı aşmanın gerçek zemini- dir. Ancak bu, görevin kendiliğindenci bir sürece bırakılabileceği anlamına gelmez.

* Örgüt düzeyinde yeni kentlere, yeni sanayi bölgelerine, metropollerden ikincil önemdeki alanlara açılmak, il örgütleri düzeyinde yeni mahalli alanlara açılmak ve mahalli örgütler düzeyinde ise yeni temel fabrika birimlerinde hedefli çalışma başlatmak, planlı-hedefli bir perspektif olmak ve adım adım

hayata geçirilmek zorundadır. Her düzeyde örgütün böyle somut hedefleri raporlarında yer almalı ve takipçisi olunmalıdır.

* Diğer taraftan, bugünkü örgütsel darlığımız değişik düzeylerde (merkezi, mahalli, fabrika) içiçe bir çalışmayı zorunlu kılmaktadır. Bu zorunlu bir kötülük ve amötürlük göstergesidir. Bu durumu etkin bir faaliyet, yakın bir önderlik için, ama aşmak perspektifiyle, her düzeyde inisiyatifin önünü açmak perspektifiyle, bir avantaj olarak da kullanabilmeliyiz.

Kadrolaşmanın sorunları

EKİM'den Partiye...

1- *“Doğru bir siyasal çizgiye sahip olmak elbette ilk, ve en önemli şeydir. Ama bu henüz yetmez. Doğru bir siyasal çizgi, sadece ilan edilmek için değil, ama uygulanmak için çizilmiştir. Ne var ki, doğru bir siyasal çizgiyi pratik olarak uygulamak için, kadrolar gerekir, partinin siyasal çizgisini anlayan, onu kendi öz çizgileri olarak olarak kavrayıp uygulamaya hazır bulunan, onu pratiğe geçirmesini bilen ve onu yanıtlamaya, savunmaya, onun için savaşmaya yetenekli olan insanlar gerekir. Yoksa doğru siyasal çizgi, kağıt üzerinde kalma tehlikesi taşır.”*

Stalin'in bu çok bilinen sözleri, bir ideolojik-siyasal çizginin akıbeti bakımından kadro faktörünün belirleyici öne-

mini son derece veciz bir biçimde tanımlar.

Devrimci bir siyasal parti açısından kadroların belirleyici önemi özel bir tartışma gerektirmeyecek denli açık bir sorun olmakla birlikte, kadrolar sorunu hiçbir zaman kendi başına konulamaz. Kadrolaşma sorunu *“temelde doğru bir ideolojik-siyasal çizgi, yetkin ve başarılı bir önderlik, doğru bir çalışma tarzı ve nihayet devrimci bir iç örgütsel yaşam sorunudur”*. (Ekim 3. Genel Konferansı/Siyasal ve Örgütsel Değerlendirmeler, Eksen Yayıncılık, s.168)

2- *“Kadro sorunu başından itibaren hareketimiz için temel bir zaaf alanı olagelmıştır. Bu zaafın temelinde hareketin objektif durumu yatmaktadır. Geleneksel küçük-burjuva devrimci harekettten bir ideolojik kopma olarak siyasal sahneye çok sınırlı güçlerle çıkan bir hareket, doğaldır ki, kendi ideolojik çizgisinin kadrolarını ancak zamanla yaratabilirdi. Bunun gerçek zemini ise, bu ideolojik çizginin doğasına ve gereklerine uygun bir siyasal çalışma ve mücadele olabildi.”* (age., s.169)

Bütün sürecimiz bir yönüyle de, kadrolaşmanın bu gerçek zeminini bizzat kendisi yaratacak bir kadro birikimine, ideolojik çizgimizin doğasına ve gereklerine uygun bir siyasal çalışma ve mücadele örgütlenme çabasının içinde ve ürünü olarak ulaşmanın tarihidir.

3- Diğer taraftan hareketimiz, ideolojik çizgisinin doğrudan bir uzantısı ve çizgimize uygun kadrolaşmanın temel bir boyutu olarak örgüt içi demokrasi ve kadro sorunlarında açık bir kavrayış ve tutuma çıkışından itibaren sahipti. Koptuğumuz küçük-burjuva devrimciliğinin eleştirisi ve sosyalizmin tarihsel deneyimlerinin eleştirel bir değerlendirilmesi temelinde *“düşünen ve savaşan kadrolar”* temel bir vurgumuz oldu. MYO kadro sorunlarımıza bakışımızın ve yeni olanı kurma çabamızın güçlü bir aracı olageldi.

4- Hareketin ideolojik çizgisinin ve kadro politikasının

kurucusu olan önderlik kadrosunun varlığına (çok sınırlı ve istikrarsız bir nicelik oluşturduğu ölçüde) rağmen bu, asgari ölçüde yeterli kenetlenmiş bir önderlik ekibini oluşturmaya yetmedi. Böylelikle EKİM ideolojik çizgisiyle örgütsel kadrosal birikiminin nitelikleri arasındaki kan uyuşmazlığını önderlik planından başlayarak yaşadı.

Örgütsel şekillenmemizin temel halkası olan bir MK'ya ancak '88 yazında kavuşabilen ve ancak '89 Kasım'ındaki MK toplantısı sonrası birinci konferansa kadar olan süreçte, o günün koşulları içinde anlamlı sayılabilecek bir politik çalışma eşliğinde hızlı bir örgütsel şekillenme ve gelişme yaşayan hareketimiz, bu sürecin doruğu olarak tüm örgütlerinin geniş ve tam bir temsiline dayanan 1. Genel Konferans'a ulaştı. Ancak bu sürecin ideolojik çizgimizin özüne uygun bir siyasal sınıf çalışmasını örgütleyecek, başarılı bir önderlikle doğru bir çalışma tarzı ve devrimci iç yaşamı adım adım inşa edecek kenetlenmiş bir önderlik ekibini yaratmaya yetmediği kısa sürede ortaya çıktı. Hareketin ideolojik gelişmesiyle örgütsel gelişmesi arasındaki kan uyuşmazlığının ağır sonuçları kendisini 1. Genel Konferans sonrası dönemde, solda tasfiyeciliğin yeni döneminde dışavurdu.

Bu önderlik zaafiyeti EKİM'e iki altın yılı kaybettirdi ve ancak Olağanüstü Konferans sonrası süreçte hareket dar da olsa kenetlenmiş bir önderlik çekirdeğine sahip olabildi. Bu "94 dönemeci" başyazısında ve 3. Genel Konferans değerlendirmelerinde şöyle ifade edildi: *"Fakat eğer bugün EKİM'in bir dönemi gerçekten geride bırakabildiğini söylüyorsak, bu ifadesini herşeyden önce hareketimizin nihayet anlaşılmış bir önderlik ekibine sahip olma olanağını yakalamış olmasında bulmaktadır"*

"Hareketimizin nihayet anlaşılmış ve kenetlenmiş bir önderlik ekibine sahip olma olanağını yakalamış olması hiç kuşku yok ki bu, son iki yıl içinde hareketimizin en büyük kazanımıdır ve tüm öteki gelişme adımlarımızın temel güvencesi olmuştur."

(Ekim 3. Genel Konferansı/Siyasal ve Örgütsel Değerlendirmeler, s.150)

5- Bu kazanıma yaslanarak 2. Genel Konferans sonrası hızlı bir toparlanma ve gelişme yaşayan hareketimiz, ideolojik etkilenme ve genel bir propaganda çalışması ile kazanılan ve şekillenen “kadrolar”la sistemli bir siyasal sınıf faaliyeti örgütlemek görevinin sorunlarıyla yüzyüze geldi. 3. Genel Konferans’ın politik görev halkası, biriken güçleri etkin bir siyasal sınıf faaliyetine yönlendirmek ve bu çabanın ürünü olarak parti düzeyine sıçramaktı. Bu görev çerçevesinde konferans örgüt, işleyiş ve kadro sorunlarını bir bütün olarak tartıştı. “94 dönemeci”nin (hedefli, sistemli bir siyasal sınıf faaliyeti-ne geçiş) alınamamasının nedeni ve sonucu olarak biriken sorunlara çözümler getirdi. Kadro ve örgüt sorunlarında “ileri kadrolar” sorunu daha özel bir müdahale alanı olarak öne çıktı. Kadrolaşma sorunu daha özel boyutlarıyla birlikte, esasta sistemli bir siyasal sınıf-fabrika çalışması içinde eldeki birikimin ideolojik çizgimizin özüne uygun olarak dönüştürülmesi ve bizzat sınıfın devrimci unsurlarından kadrolaşma olarak konuldu:

“Örgütsel biçimlenmemiz ancak bu faaliyet içersinde asıl şekline kavuşacaktır. İdeolojik planda proleter sosyalizmi perspektifine ulaşmış kadroların, pratikte sınıf devrimciliğine uygun bir yeniden biçimlenmesi ancak bu faaliyet içinde gerçekleşecektir. Sınıfın en ileri, sınıf bilincine ulaşmış devrimci öğeleri bize ancak bu tür bir çabanın ürünü olarak akacak, saflarımızı devrimci sınıfsal özellikleriyle güçlendirebileceklerdir. Bu süreç, bu tür bir çalışma bir yanıyla sınıfın öncülerini bize iterken, öteki yönüyle de sınıf kitlesi üzerindeki politik etkimizi günbegün arttıracak, yayacaktır. Politik ve örgütsel kültürümüz, mücadele değerlerimiz, ihtilalci geleneklerimiz de, sınıfı devrimcileştirme çabasında ifadesini bulan bu pratik mücadele süreci içersinde oluşacak, gelişecek, yerleşecektir.” (Komünist Bir Siyasal Sınıf Örgütü İçin, Ekim 3. Genel Konferansı/Siyasal

ve Örgütsel Değerlendirmeler içinde)

6- Hareketimiz, ideolojik-siyasal çizgimizin doğasına ve gereklerine uygun bir siyasal çalışma ve mücadele sürecine hayli gecikerek girebilmiş olmakla birlikte, ideolojik çizgimizin doğasına ve gereklerine uygun bir konumlanış, 3. Genel Konferans'ımızdan bu yana çözüm sürecine girmiş ve geline yerde asgari bir çözümünü de bulmuş bir sorundur. Bu sürecin dönüştürüp partiye devrettiği kadro birikimi böylesi bir siyasal pratiğin ürünüdür. Aynı süreç diğer yüzüyle bir arınma süreci olarak yaşanmıştır. Esasta, çizgimizin özüne yabancı unsurlar, dönüşüme ayak direyenler saflardan temizlenmiştir.

Partinin güncel kadrolaşma sorunları

1- Parti düzeyine ulaştığımız bu aşamada kadrolar sorununun bugün bize özgü somut mahiyeti nedir?

Bizi parti düzeyine ulaştıran siyasal sınıf faaliyetimiz, gerek kendi sınırlılıkları gerekse işçi hareketinin halihazırdaki sancılı-durgun seyri nedeniyle işçi sınıfının sınıf bilincine ulaşmış devrimci öğelerinden, öncü işçilerden kadrolaşma alanında ciddi sınırlılıklar taşımaktadır. Bu durum kadrolaşma alanında partili dönemin de temel güncel görev halkasına işaret etmektedir. Partiyle birlikte işçi sınıfı adına politik bir odak olarak sınıflar mücadelesi alanına çıkmayı sağlayacak çok daha etkin bir siyasal sınıf çalışması örgütleyeceğiz ve bu çalışma içinde giderek daha hızlı ve daha geniş ölçekte işçi sınıfının devrimci unsurlarından kadrolaşacağız. Örgütsel olarak fabrika hücreleri eksenine oturmamız ve kadrolaşma planında işçi sınıfının devrimci unsurlarından kadrolaşma, parti adımı ile birlikte yeni ve daha üst düzeyde devam eden partileşme sürecinin temel örgütsel boyutudur. Bu politik planda, işçi sınıfıyla devrimci

birleşme demek olan partileşme sürecimizin örgüt-kadro alanındaki karşılığıdır. Devrimci bir sınıf partisinde, işçi sınıfının öncü devrimci öğelerini saflarında toplamak, bunlardan kadrolaşmak her zaman temel önemde bir görevdir. Ama bizim sözünü ettiğimiz bu temel ve sürekli görevin genel mahiyetinden farklı olarak güncel yakıcı önemidir.

Partileşme sürecimizin sınıfla devrimci birleşme demek olan politik örgütsel boyutu işçi sınıfı hareketinin durgun ve sancılı seyri nedeniyle toplam parti kimlik ve birikimimizin en zayıf yanını oluşturmaktadır. Bu partileşme sürecimizin parti ile süren yeni evresinde büyük bir hırs, hız, ama aynı zamanda solukla ele alınacak temel görev alanına işaret etmektedir. Fabrika hücreleri temeline oturmuş bir örgütsel yapı ve sınıfın devrimci unsurlarından kadrolaşmak -görev budur.

2- Hareketimizin ilk şekillenme ('88-91) sürecinde, o dönem hareketli olan işçi sınıfının doğal kendiliğinden öncüsünün sınırlı bir kesimini de olsa saflarımızda örgütlediğimiz biliniyor. Kadrolaşmanın gerekleri gözetilemediği ölçüde gelişip dönüşmeyen bu öncü işçiler, '91 'de işçi hareketinin kırılmasından sonra ve tasfiyeci tahribatın da etkisiyle, saflarımızı yine geldikleri kolaylıkla terkettiler. İdeolojik çizgimizin esaslarına ve gereklerine uygun asgari bir önderlik-örgüt ve kadro birikimine sahip olmadığımız, tam da bu nedenle saflarımızda kaba bir tasfiyeciliğin boy verip ağır bir tahribat yarattığı dönemde, işçi sınıfı hareketinin kendiliğinden öne çıkan, politikleşerek saflarımıza akan unsurlarının kadrolaştırılamaması ve kalıcılaştırılamaması, işçi hareketinin aynı süreçte yaşadığı kırılma gözetildiğinde, doğaldır. O zamanın deneyimlerinden hareketle örgüt saflarının kolayından üyelerle doldurulmaması diye vurguladığımız bir ders vardır. Biz sonraki süreçte işçi hareketinin fazlasıyla sancılı ve durgun olduğu '90'lı yıllarda siyasal sınıf faaliyetine kilitlenmiş bir politik örgütsel çalışma

içinde bugünkü parti düzeyine, partinin örgütsel omurgasına kavuştuk. Demek oluyor ki, birinci genel konferans öncesi ve hemen sonrası süreçten farklı olarak, şimdi artık işçi sınıfının devrimci unsurlarından kadrolaşmak, onların kusurlarını gidermek ve kalıcı hale getirmek konusunda başka bir yerdeyiz. Kadrolaşma ve eğitim süreci kendiliğindenliğe bırakılmadığı sürece, sınıfın ileri devrimci unsurlarını çeperimizde toplamak, saflarımızda örgütlemek, kadrolaşmak planında geçmişten farklı olarak özgüvenle ve atak davranabiliriz ve davranmalıyız.

Bugüne kadar saflarımızda sınırlı da olsa toplanan ve partili dönemde giderek daha geniş ölçekte saflarımıza akacak olan sınıfın devrimci öğelerini partinin kadroları haline getirmek temel bir görev alanıdır. Kendi doğal ortamlarında ve bizim siyasal faaliyetimizin bir ürünü olarak saflarımıza akacak öncü işçilerin ideolojik, teorik, politik ve örgütsel eğitimleri ile yakından ve sistemli bir tarzda ilgilenmek, örgüt kimliği ve bilincini geliştirmek, siyasal faaliyetin yanı sıra devrimci örgüt yaşamı ile kuşatmak ve komitelerimizi böyle unsurlarla beslemek ve güçlendirmek, kadrolaşmamızın temel boyutu olacaktır.

Fabrika hücreleri örgütlemek ve öncü işçilerden kadrolaşmak için kadro standartını elbette esnetemeyiz. Fakat, devrimci kişilik ve örgütsel kimlik alanında ciddi eksiklikler ve zaaf- lar taşımayan işçileri parti saflarına almakta hiçbir tereddüt göstermemeliyiz. İşçi devrimcilerde entelektüel kapasite aramak gibi küçük-burjuva aydın eğilimlere saflarımızda prim verilmemelidir. Bu kökenden gelme kadro adaylarının taşıdıkları belli yetersizlikleri verimli bir siyasal çalışmada kolay giderebilecekleri unutulmamalıdır. Görevlendirmede işçi kökenli kadrolara daima öncelik tanınmalıdır. Parti örgütümüzün temeli ve omurgasının proleter kadrolardan oluşması için azami titizlik gözetilmelidir. Partimizin gerçek bir proleter sınıf partisine dönüşümü, siyasal faaliyetinin yönü ve niteliği kadar kadrolaşmada göstereceği hassasiyetlere de bağlıdır.

Yürüteceğimiz partili siyasal faaliyetin zemininde çeperimizde toplanacak ve saflarımıza akacak sınıfın devrimci unsurları, dönüşüm ve kadrolaşma ihtiyaçlarını, ideolojik politik ve örgütsel-devrimci kimlik alanında yaşayacaklardır. Ve saflarımıza aktıkları ölçüde bizim çok daha etkin bir biçimde toplum düzeyinde politik bir kuvvet olarak ortaya çıkmamıza zemin olacaklardır. Bu akış, sınıf politikasında ustalaşmanın, örgüt disiplininde yetkinleşmenin, saflarımızı proletaryanın devrimci atmosferi ile doldurmanın maddi imkanı olacaktır. İşçi sınıfının devrimci unsurlarının kadrolaşmasını kendiliğindenliğe bırakmamak, tersine gelişmelerini mümkün olan en hızlı tempoda sağlayarak fabrika hücrelerimizi kurmak ve mahalli organlaşmayı böyle unsurlarla beslemek ve güçlendirmek hayati önemdedir. Bu kendi fabrikasında derinlemesine ve kökleşen bir faaliyet yürüten ama kendini bununla sınırlamayıp sektöründe sendikasında ve bölgesinde kitle önderi bir öncü devrimci işçi olarak kendini ve faaliyetini kuran ve geliştiren bir tarz demektir. Proletaryanın nabzını tutmak, bunu etkin inisiyatifli bir mahalli önderliğin zeminine dönüştürmek, sıkıntısını çektiğimiz inisiyatifli yaratıcı çalışma sorununu aşmak ancak böyle mümkündür. Sınıf hareketinin temposu ve öncü işçilerin özgüveni, ataklığı imkan verdiği ölçüde devrimci işçilerden profesyonel devrimciler yetiştirmek ve parti omurgasını bunlarla beslemek temel bir hedefimiz olacaktır. İşçi hareketinin sancılı ve durgun olduğu bir dönemde ileri öncü işçilerin devrimcileşme süreçleri gibi, kendilerini profesyonel devrimci olarak boşluğa düşmeden üretebilmeleri de belli zorluklar taşımaktadır. Fabrikalarda kökleşme, derinleşme ihtiyacı ayrıca fabrikaların içinde olmayı gerektirmektedir. Ama bu konuda tutucu olamayız. Önümüzdeki dönemde özellikle sınıf hareketindeki gelişmelerin seyrine bağlı olarak sınıfın devrimci öğelerinden kitle önderi profesyonel devrimciler çıkarmak bir hedef olarak hep gözönünde tutulmalıdır.

3- Diğer taraftan, işçi sınıfının devrimci ögelerinden kadrolaşmak sürecinin sınıf hareketinin seyri tarafından da belirlenecek sancılı özelliği gözetildiğinde, bu sürecin önünü açacak (siyasal sınıf faaliyetini örgütleyecek, sınıftan giderek daha geniş ölçekte kadrolaşmamızı mümkün hale getirecek) olanın bizi partili aşamaya getiren ve halihazırda partimizin omurgasını oluşturan kadro birikimi olduğu görülür.

Kadrolaşmada acil ve yakıcı olan görev, bu kadro çekirdeğinin niteliğinin güçlendirilmesi ve niceliğinin hızla geliştirilmesi ve bunun siyasal sınıf çalışması, proleter sınıf temeli üzerinde yapılmasıdır.

Kadro çekirdeğinin nitelik olarak güçlenmesi ve nicelik gelişimi bir bütün oluşturmakla birlikte, halihazırdaki omurganın kusurlarının aşılması, her düzeyde bir sıçrama olarak yaşanması, nicel gelişimin de önünü açacak bugünün belirleyici halkasıdır. Kadro çekirdeğimiz, partili kurucu kadrolar olarak kendilerini ve faaliyeti örgütlemeyi başardıkları ölçüde, önümüzdeki dönemin görevlerinin karşılanması mümkündür. Kurucu kadro ideolojik kimlikte güçlü, partili politikada usta ve inisiyatifli, devrimci kimlikte tereddütsüz bir sınıf devrimcisi ve kitle önderi, örgüt kimliğinde, örgüt disiplinde tavizsiz bir proleter devrimci demektir. Bütün bunlarda en ileri düzey elbette salt öznel bir düşünsel çabayla sağlanamaz. Ama çekirdek kadromuz açısından devrimci bilinç ve irade rolünü en ileri düzeyden oynamak zorundadır. Çünkü kadro çekirdeğimizin nitel ve nicel gelişiminde de, proleter sınıf tabanına, fabrika hücreleri temeline oturmak ve sınıftan kadrolaşmakta da bugün yaslanacağımız somut örgütsel birikimimiz bu omurgadır.

Sınıf faaliyeti zemininde kadroların eğitimi ve dönüşümü

1- İdeolojik çizgimizin doğasına ve gereklerine uygun bir

kadrolaşmanın gerçek zemini etkin bir siyasal sınıf faaliyetidir. Bugün geldiğimiz yerde bu nesnel zeminin ilk imkanlarına kavuşmuş olmak anlamında bütün bir geçmiş sürecimizden farklı bir konumda olduğumuz tartışmasıdır. Partili düzey ve kimliğimiz bir yönüyle bunun ifadesidir. Hızlı ve etkin bir kadrolaşma için şimdi artık çok geniş imkanlar ve görevlerle karşı karşıyayız.

Partimiz sınıflar mücadelesi alanında devrimci proletaryanın temsilcisi etkin bir politik odak olarak yer alacaktır. Program-taktik-ilke ve değerlendirmelerimiz, bunlarla birleşen bir merkezi önderliğimiz olduğuna göre, etkin bir taktik önderlikten, inisiyatifli bir yerel çalışmaya ve stratejik birimlerde derinleşen, fabrika hücrelerine oturan bir birim çalışmasına kadar bütün sorumluluk kurucu kadrolara düşmektedir. Bu her düzeyde (genel, mahalli, fabrika) etkin bir politika üretimi, yaratıcı bir inisiyatif, sıkı bir örgütçülük demektir. Partili kadro politika yapabilen, parti politikasını özgüleştiren ve yeniden üretebilen, geliştirebilen kadro demektir.

Etkin bir siyasal faaliyetin içinde kurucu kadrolar olarak bulunabilmek imkan ve sorumluluğu aynı zamanda kadro çekirdeğinin kusurlarından arınması ve nitelik gelişimi için de en uygun zemindir.

2- Halen çeperimizde-saflarımızda bulunan ve önümüzdeki dönemde genel ideolojik politik etkilenmey'e sol hareketten, farklı sınıf ve katmanlardan saflarımıza akacak yeni güçlerin şekillendirilmesi, kazanılması ve kadrolaştırılmasının da gerçek maddi zemini siyasal sınıf faaliyetidir. Geçmişte oturmuş bir kadro/örgüt yapısı, etkin siyasal çalışmanın olmadığı koşullarda sorun ve ayakbağı olarak sürecimizi zorlaştıran ve geniş ölçekte dökülen unsurların artık sağlıklı bir ayıklanması, dönüşümü ve kadrolaşması eski tarzda bir sorun olmaktan çıkacaktır.

3- Siyasal sınıf faaliyeti zemininde kadrolaşma için tanım-lı kolektif bir organ faaliyeti ve yaşamı: Kadrolaşma ancak

örgütlü bir yaşamla mümkündür. Örgütsüz tek bir ilişkimiz olmamalıdır. İlegalite kaygılarıyla bugün farklı birim ve sektörlerden militan ve ilişkileri örgütsüz bıraktığımız durumlar parti döneminde mutlak aşılacak durumundadır. Eğitim grubu, çalışma grubu, komite ve hücreler biçiminde örgütlenmemiş ilişki kalmamalıdır.

Biçimsel bir organ kurmak kendi başına yeterli değildir. Kolektif bir siyasal faaliyetin esaslarının tartışılmasının, planlanması ve örgütlenmesinin, denetlenmesinin aracı olan organlar kadrolaşmanın olmazsa olmaz koşuludur. Somut görev dağılımı üzerinden etkin bir denetim ve kararların, planların her aşamada yeniden gözden geçirilmesi bugün organ faaliyeti ve yaşamımızda en eksik olan yöndür.

4- İşbölümü ve uzmanlaşma: "Doğru insan doğru yerde!" Kadrolaşmanın temel bir boyutu etkin bir işbölümü ve uzmanlaşmadır. Temel kadro niteliklerini taşıyan parti kadrolarının farklı üstünlük alanları üzerinden işbölümü ve uzmanlaşması toplamda birbirini bütünleyen organlar ve parti kadroları proletaryanın savaş kurmayını yaratmak için zorunludur.

Bugün hayli dar olan kadro çekirdeğimiz kurucu kadro niteliklerine sığrarken, diğer taraftan böyle bir uzmanlaşmaya gitmesi zorunludur. Bu parti faaliyetinde giderek her düzeyde ve alanda yaygınlaşmak zorundadır. Propagandistler, ajitatörler, örgütçüler... Yine devrimci teorinin ve siyasal politikanın farklı alanlarında işbölümü ve uzmanlaşmayı gündemimize artık almak zorundayız. Durumumuz bu açıdan fazlasıyla amatörce dir.

Elindeki kadro rezervlerini farklı üstünlük ve uzmanlık yönleriyle tanımak, bunları geliştirmeye ve buna uygun bir konumlandırmaya dönük bir politika uygulamak ve bunun bilgisini mutlaka merkezileştirmek, kadrolaşmanın da, bir savaş örgütü yaratmanın da vazgeçilmez koşuludur.

İşlevsel bir örgütsel demokrasi

Demokrasi ve disiplin bir bütünlük taşır. İşlevsel bir demokrasi, sıkı ve sarsılmaz bir disiplini, azami örgütlenme düzeyinin bir gereği olarak tam bir merkezîyetçiliği sağlamanın güvencesidir.

Parti içi demokrasinin, tıpkı parti disiplini gibi, bir sınıf karakteri ve mantığı vardır.

Parti inşa örgütü olarak EKİM, ortaya çıktığı andan itibaren, saflarında proleter karakterde devrimci bir demokratik işlerliği egemen kılmaya azami bir önem verdi. Ve partimize kurumlaşmış ve kültüre dönüşmüş bir demokrasi devretti.

Parti demokrasisi temelinde üyelik haklarını şöyle ifade etmek mümkündür:

1- Tüm üyeler parti platformunda eşit haklara sahiptirler. Farklı örgütsel statülerde bulunmak, örgütsel işbölümünün

doğal bir sonucu olan bu durum, örgütsel yetki ve yükümlülük açısından bir fark doğurur, üyelik hakları açısından değil.

2- Parti üyesi ve üye adayının eleştiri ve öneri hakkı hiçbir biçimde kısıtlanamaz. Tersine, devrimci eleştiri, örgüt içinde kimi hedeflediğinden bağımsız olarak, teşvik edilir. Parti üyesi gerekli gördüğü her durumunda bir üst organa veya parti merkezine yazılı sorular göndererek cevabını isteme hakkına sahiptir. Bu elbetteki örgütsel işlerlik kanalları çerçevesinde gerçekleşebilir.

3- Parti programında ifadesini bulan genel ilkesel çerçevede olması koşuluyla, parti siyasetinin tüm sorunlarının tartışılması parti üyelerinin dokunulmaz bir hakkıdır. Ancak parti üyeleri bu hakkı aleniyet ilkesine sadık kalarak kullanmak zorundadırlar. Tartışma ve eleştiri hakkı, parti yayınları, örgüt platformları (konferans ve kongreler), organ toplantıları ve raporlar üzerinden kullanılabilir.

4- Parti üyesinin bağlı bulunduğu organın sorumluluk alanına ilişkin kararlar organ tarafından alınabilir. Organ adına bireysel tasarruf ve yetki kullanılamaz. Kararların alınması sürecinde örgüt üyesinin eleştiri ve tartışma hakkı sınırlanamaz. Fakat, kararlar alındıktan sonra, üye söz konusu karara onay vermemiş olsa bile, tüm parti üyeleri alınan karara mutlak bir şekilde uymak zorundadırlar.

5- Parti organları ve üyeler yetkili organların genelge ve direktiflerine uymamazlık edemezler. Ancak, genelge ve direktifleri uygulamak koşuluyla, itiraz etme ve sorunları tartışma hakları vardır.

6- Özel güvenlik sebepleri dışında, tüm parti üyeleri, kendileriyle ilgili yapılan tartışma, eleştiri ve cezalandırma taleplerinin bütün bir kapsamını öğrenme ve kendilerini savunma hakkına sahiptirler. Söz konusu olan kendi organıysa, böyle bir tartışmanın bizzat ilgili kişinin önünde yapılması bir zorunluluktur. Parti üyesi, uğradığı yaptırıma ilişkin

olarak, bir üst parti örgütü ve parti merkez önderliği nezdinde karara itiraz edebilir. Böyle durumlarda, ilgili üye ya da üye adayı, itirazını gerekçeleriyle birlikte iletmekle yükümlüdür. Bu itiraz görüşülüp karara bağlanana kadar, söz konusu üye, parti disiplini çerçevesinde alınan karara uygun davranmak durumundadır.

***

Demokrasinin kurumlaşması ve bir kültüre dönüşmesi ile bunun örgüt saflarında doğru ve işlevsel kullanımı elbette aynı şey değildir. İnşa örgütü süreçlerine baktığımızda, demokrasinin yarı-anarşizan, yarı-liberal bir zihniyete kurban edilmek istenmesinin birçok örneğini görürüz. 3. Genel Konferans'ın müdahalesine rağmen, konferansı izleyen son üç yıllık süreçte, bu çarpık zihniyetin etkisi azalmakla birlikte devam etti.

Yarı-liberal ve yarı-anarşizan tutumların saflarımızda boyvermesinin nedenlerinden biri, hareketimizin siyasal mücadele sahnesine çıktığı dönemde ve izleyen süreçte güçlü bir tasfiyeci sağ dalganın solda yarattığı tahribattır. İkincisi ve bugün için daha da önemli olanı ise, ideolojik mücadele ile kazandığımız güçlerin sınıfsal kökeni, siyasal geçmişlerinden taşıyarak getirdikleri ideolojik ve kültürel özellikler ve kalıntılardır.

Parti içi demokrasi, parti disiplini, parti kuralları, parti değerleri vb. ile partinin sınıf temeli arasında diyalektik bir ilişki vardır. Bu nedenle, herşeyin yerli yerine oturması için doğru bir ideolojik-siyasal çizgi asgari bir koşuldur, ama kendi başına yeterli değildir. Bu ideolojik-siyasal çizginin bir de proleter sınıf zemininde az-çok sağlam köklere ulaşması gerekir. Ki inşa örgütümüzün yaşadığı tüm sorunların temelinde bu alandaki zayıflık çok temelli bir rol oynamıştır.

İnşa örgütümüzde demokrasi ile disiplin, haklar ile görevler, yetkiler ile yükümlülükler, merkeziyetçilik ve ademi

merkeziyetçilik, eleştiri ile özeleştir; tümü birbiriyle diyalektik bir bütünlük taşıyan bu sorunlarda küçük-burjuva tekyanlılığı dediğimiz zihniyete ve bu zihniyetin ürünü tutum ve davranışlara kurban edilmeye çalışılmasının gerisinde aynı olgu yatmaktadır. Bu, örgütsel yapımızın henüz sınıf tabanına oturmamış olması, işçi hareketiyle organik ilişkilerdeki zayıflıktır. Bu ise, devrimci bir sınıf hareketinin siyasal mücadele alanına çıkmış olması bir yana, kendiliğinden hareketin dahi son derece istikrarsız olmasıyla ilgilidir ve küçük-burjuva tekyanlılığını ayrıca besleyen bir rol oynamıştır.

Bir küçük-burjuva, parti demokrasisinden en geniş bir biçimde yararlanırken, bunun sıkı ve sarsılmaz bir disiplinin güvencesi olduğunu düşünmez. Oysa disiplinden kopartılmış bir sözümona demokrasi, ihtilalci bir parti yaşamı açısından zararlı, yer yer tehlikeli bir oyuncaktır. Parti bir savaş örgütüdür ve proletaryanın gerçek kurtuluşunun savaşını yöneten bir öncü kurmaydır. Demokrasi, parti programının ilkeleri temeli üzerinde devrimci sınıfsal anlamını bulur ve işlevini yerine getirir. Bu temel üzerinde geniş bir tartışma ve eleştiri özgürlüğünü kullanan, kendi düşüncesi doğrultusunda kolektifi etkilemek için parti işlerliğinin sunduğu tüm olanaklardan yararlanan bir parti üyesi, kolektifin kararlarına da en tam biçimde uymak ve sahip çıkmak zorundadır.

Demek ki demokrasi, bir keyfiyet alanı değil, partinin etkinliğini güçlendirmenin bir aracıdır. Demokrasinin işletilmesinde temel hareket noktası, hiç de parti karşıtı düşüncelere bir özgürlük ortamı yaratmak değil, fakat parti programının ilkeleri temeli üzerinde üyelerin parti yaşamına aktif ve etkin katılımını sağlamaktır. Proleter demokrasi yıkıcı ve yıpratıcı değil, tersine yapıcı ve geliştiricidir. Ve son tahlilde hizmet ettiği şey, sıkı bir merkeziyetçilik ve bu temel üzerinde parti disiplinini teminat altına almaktır.

Disiplinin esasları

Parti disiplinini, örgüt yaşamındaki gündelik basit kuralların uyumuna, randevulara düzenli gitmeye, aksayan randevuyu örgüte zamanında bildirmeye, yayını düzenli dağıtmaya, organ toplantısına katılımı aksatmamaya, vb. indirmek, sorunu basitleştirmek demektir. Bu, disiplinin kapsamını sınırlamak, asıl alanını unutmak demektir. Tüm bunların örgüt yaşamı ve disiplini içinde önemli bir yer tuttuğu yeterince açıktır. Örgütümüz bu kapsamdaki sorunlarla hayli zaman uğraştı ve bu alanda önemli bir mesafe de aldı. Halihazırda belli aksamalar olmasına ve bu aksamalar yer yer ciddi sonuçlara yol açıyor olmasına rağmen, disiplin alanındaki esas sorunlarımız bu kapsamda değildir.

Proletaryanın komünist partisinde disiplin sorunu, onun iktidar perspektifiyle doğrudan bağlantılıdır. Disiplinin Lenin'deki özlü tanımlarından biri şudur: **"Eylemde birlik, tartışma ve eleştiride özgürlük"**! Bu, farklı fikirlerin demokratik bir tarzda örgüt içinde tartışılmasının ardından alınmış bulunan kararların istisnasız bütün örgüt ve kadroları bağlaması ve bu doğrultuda davranılması anlamına gelmektedir. Örgüt, eylem birliği, bütün pratik çalışmada birlik olduğuna göre, örgüt içi disiplin, ortak program etrafında oluşmuş bir gönüllü topluluğun eylem ve irade birliği demektir. Zora değil, bilinçli bir tercih ve gönüllülüğe dayanır.

Parti disiplini herşeyden önce, ademi merkezizetçilik temelinde sıkı örgütlenmiş bir partide devrimci merkezizetçiliğin tüm gereklerine uymak anlamına gelir. Bu, disiplinin temelidir. Bu temel üzerinde, taktik politikaya tam riayet, çalışma tarzına uyum, iradeyi partinin öncelikli alanları üzerinde yoğunlaştırma, alt organların üst organlara, bütün organların merkez komitesine ve bütün örgütün parti kongresine tabi olması, bu disiplinin gerekleridir. Bir kadronun siyasal

kimliğini ve performansını, bir organın siyasal çalışmasını değerlendirirken temel alınması gereken hususlar da bunlardır.

Parti disiplini, adı üzerinde parti örgütünün disiplinidir. Zora değil, bilinçli ve gönüllü bir uygulamaya dayalı bu disiplini çevre örgütlenmesi başta olmak üzere parti saflarında egemen kılmak ve bu temel üzerinde giderek işçi hareketi içinde etkin kılmak parti örgütünün hedefidir. Fakat ilkin; böyle bir disiplin parti örgütünde hakkıyla uygulanıp gerçekte bir kültüre, geleneğe, davranış tarzına dönüştürülmedikçe, ikincisi; parti çevresi az çok örgütsel bir yapıya ulaştırılmadıkça, üçüncüsü ve en önemlisi; parti çevresi eğitilerek ideolojik-siyasal bir donanıma kavuşturulmadıkça, parti çevresinden disiplinli olmasını beklemek, olamayacak bir şeyi istemektir. İşçi yığınları açısından ise, bu, partinin kendi pratiği ile gerçek bir otoriteye dönüşmesini gerektirir.

Merkeziyetçilik ve ademi-merkeziyetçilik

Proletarya partisinde devrimci merkeziyetçiliğin taşıdığı olağanüstü özel önem, marksist-leninistler için özel bir açıklama gerektirmez. Bir savaş örgütü olan partide merkeziyetçilik, partinin iktidar perspektifiyle doğrudan bağlantılı bir sorundur. Devrimci merkeziyetçiliğin ve bu “devrimci merkeziyetçiliğin zorunlu bir önkoşulu ve zorunlu bir düzelticisi” olan ademi merkeziyetçi sorumluluğun kapsamı, gerekleri ve bizdeki öncelikleri ise, inşa örgütü sürecinde yeterli açıklıkla ortaya konulmuştur.

Hemen tüm yoldaşlarımız, küçük-burjuva devrimci çevrelerin iktidar perspektifinden yoksun olduklarını belirtir ve illegal örgüt ile ihtilalci örgüt diyalektiğine dikkat çekerler. Fakat, bir ihtilal örgütünde temel bir işlerlik kuralı olan devrimci merkeziyetçiliğe hayatiyet kazandırmak için gerekli çok az şey yaparlar. Bilgi ve belgeleri zamanında

merkezileştirmek olabildiği kadarıyla MK'nın ısrarlı basıncıyla yapılmaktadır. Normalde olağan işlerliğin gerekleri ancak özel bir basıncın sonucu olarak yarım yamalak yapılabiliyorsa, bu durumda bir ihtilal örgütü üyesi ve birimi olmanın gereğini yerine getirmekten söz edilemeyeceği gibi, "parti tarzı" diye sıklıkla kullanılan tanım da havada kalacaktır.

Olağan örgüt raporları bile ancak özel bir basınçla alınabiliyorsa, "2 aylık periyod" uygulanmıyorsa, aksayan basit bir işlerlik kuralı değildir. Aksamanın gerisinde siyasal atalet vardır. Aksama asıl bu alandadır.

Taktik politikanın özgülleştirilmesi ve geliştirilmesi çabası içinde olmayan bir parti üyesi ve organının merkezileştireceği bir sorun veya deneyimin olmamasından daha doğal bir sonuç olamaz. Böyle bir konuma düşmüş parti üyesi ve organlarının dar pratiğin ve kişisel çekişmelerin girdabına kapılmaları kaçınılmaz bir hal alır. Böylesi durumlarda, yetkin bir faaliyeti engelleyen kişisel zaafılar değil, ideolojik-siyasal perspektifteki çarpıklık ve bozulmadır. Bu çarpıklık ve bozulma siyasal atalet, siyasal atalet doğal bir verimsizliğe ve verimsizliğin beslediği başarısızlık ruhhalı de kişisel gerilim alanlarının hızla çoğalmasına yol açar. Gerek ilgi ve yoğunlaşma, gerekse de pratik yönelim açısından sınıflar mücadelesinin gerçek arenasına çıkamamak; dikkati, olanakları ve enerjiyi temel sınıf ilişkileri ve çatışmaları alanına seferber edememek, politikada kısırlığın, pratikte dar pratikçiliğin zeminidir. Bu zeminden beslenen politik bakış açısı örgütsel işlerlik alanında da kaba bir sorumsuzluk olarak kendini gösterebilmektedir. Örgüt yönetimi ve otoritesini habire boşa çıkaran tutum ve davranışlarda ısrara yolaçabilmektedir.

Parti otoritesini, partinin yönetim kademelerinin otoritesinden ayrı düşünemeyiz. Parti yönetim kademesi partinin ideolojik-siyasal çizgisinden bir sapma içerisine girmedeği müddetçe aksi düşünülemez. O halde, parti önderliği

ve yönetim kademelerinin direktiflerine karşı kayıtsızlık, temelde örgütsel anarşizm ve ikizi liberal laçkalığın bir göstergesidir.

Devrimci merkezileşme temeli üzerinde azami merkezîyetçiliğin gereklerini hakkıyla yerine getirememenin bir öteki nedeni de, örgütsel çalışmada uzmanlaşmaya dayalı bir işbölümünü henüz uygulayamıyor olmamızdır. Bu durum amatörlüğü aşamamızın hem nedeni ve hem de sonucudur. Organ üyesinin herbirine hesap vermekle yükümlü tutulacağı belirlenmiş somut görevler verilmelidir. Görevi belirlenmemiş ve netlikle tanımlanmamış bir tek partili kalmamalıdır. Ve tüm partililer faaliyet alanlarındaki gelişmeleri, bu gelişmelerin her türlü bilgi ve belgesini zamanında parti merkezine ulaştırmak zorundadırlar. Pratik çalışma içindeki tüm partililer yayın organlarıyla düzenli ilişki kurmalı, yayınları bilgi, belge ve yazılı katkılarıyla sürekli beslemelidirler. Siyasal faaliyetimizin bütün yönleri yayınlarımıza yansımali, yayınlarımız faaliyetimizin ve devrimci siyasal yaşamımızın aynası olmalıdırlar.

Hak ve görev, yetki ve yükümlülük

Partimizde, hak ve görev, yetki ve yükümlülük diyalektik bir birliğin ifadesidir. Örgüt üyeliğinden doğan haklarını kullanan görevlerine de sıkıca sarılmak durumundadır. Parti faaliyetinde görevlerini aksatan, görev alanını bir sorumsuzluk zeminine çeviren bir üyenin örgütsel bir hakka sahip olması düşünülemez. Bu tıpkı sınıfsız toplumda, yetenekleri ölçüsünde topluma katkıda bulunmayanın toplumdan ihtiyaçlarını karşılamayı talep etme hakkına sahip olmaması gibidir.

Yetkili olmak yükümlü olmayı gerektirir. Örgütsel yetki, sorumlulukları yerine getirme yükümlülüğünden doğar. So-

rumluluklardan kopartılmış bir yetki kullanımı, her türlü keyfiyeti, sekterliği, hotzotçuluğu besler. Ve bu zemin üzerinde tam bir bürokratik yönetim tarzı egemen hale gelir. Parti yükümlülüklerini yerine getirmeyen bir parti üyesi yetkilerinden de feragat etmiş demektir.

Sonuç olarak...

Bir grup olmak ve oturmuş, istikrarlı bir örgütsel yapıdan yoksun olmak çevre yaşamına özgü kimi davranışları bir ölçüde kaldırabilir. Grup dönemi bitmiştir. Parti inşa örgütü değil, proletaryanın devrimci öncüsü komünist sınıf partisiiyiz. Çevre yaşamına özgü hiçbir davranış ve tutum kabul edilemez ve hoşgörü gösterilemez. Çevrecilik parti yaşamını ve işleyişini temelden dumura uğratan bir rol oynar.

Merkeziyetçilik ve ademi-merkeziyetçilik, demokrasi ve disiplin, hak ve görev, yetki ve yükümlülük alanlarında, devrimci sınıfın devrimci öncüsüne yaraşır bir işlerlik oturtmak zorundayız. İşçi sınıfını siyasal mücadele alanına çıkarmak ve tarihin en zorlu sınıf mücadelelerine önderlik etmek sorumluluğuyla karşı karşıya olan bir partide başka türlü düşünülemez. Bu nedenle, örgütsel işleyiş, haklar ve yetkiler, görevler ve yükümlülükler alanındaki her ciddi zaaf, proletaryanın silahlarından arındırılması anlamına gelecektir. Bu, deneyimsiz ve donanımsız yeni devrimcilerden çok, yılların devrimcisi olan ve parti inşa döneminde her bakımdan örgütümüzden çok şey alan ve elbetteki örgütün partiye evrilmesinde emeği geçen yoldaşlarımız için geçerlidir. Deneyimsiz ve donanımsız yeni devrimcilerin eksikliklerini gidermek ve bir an önce yetkinleştirmek, ciddi sonuçlara yolaçabilecek hatalardan korumak, yine bu aynı yoldaşların sorumluluğudur.

Partimizde sağlam ve sarsılmaz bir disiplin, partinin

varoluş koşullarıyla dolaysız bağlantılıdır. Bu, gönüllü ve bilinçli bir disiplindir. Parti örgütü bilinçli, kendini proletaryaya davasına adanmış, özverili ve militan, proletaryaya davasının başarısı için durup dinlenmeksizin çalışan enerjik ve atılgan devrimciler örgütü olduğu için bu böyledir. Partinin yaşam felsefesinde “proletarya devriminin ve komünist partisinin çıkarları herşeyin üzerindedir.” En sıkı disiplini uygulamamızın ve onu korumamızın temel koşulu işte tam da bu sadakattir.

Yurtdışı çalışmasının sorunları

Yurtdışı çalışmasının sorunları

(Yurtdışı delegesinin raporu)

Yurtdışı çalışmamızın esasları, politik ve pratik sorunları hakkında başından itibaren açıklığa sahibiz. '96 Nisan'ındaki "Temsilciler Konferansı'nda" ise yurtdışı çalışmamızın anlamı ve çerçevesi, ilkeleri ve kuralları noktalarında çok önemli açılımlar yapılmıştır. Perspektif ve politikalarımız berrak bir şekilde ortaya konulmuştur. Yurtdışı alışmamızda bu alandan kaynaklanan herhangi bir sorun olmadığı gibi, bu konuda yeni bir tartışmaya girmek de amaca uygun değildir.

Bugün yurtdışı cephesinde sorun şudur: Açık olan temel perspektif ve politikalarımız kadrosunu bulamamış, deyim uygunsa sahipsiz kalmıştır. Yurtdışı çalışmasının ideolojik, politik ve pratik boyutu gereğince kavranamamıştır. Bilineni kavrayarak ve içselleştirerek pratik yaşama dökmek, politika üretmek ve pratiğe geçirmek, bir bakıma sorunlarımızın önemli

bir boyutuñu teşkil ediyor. Bütün açıklığımızı rağmen, ısrarlı uyarılara ve yönlendirmelere rağmen, yurtdışındaki iktisadi, siyasi ve sosyal gelişmelere gerekli ilgi gösterilmiyor. Bu, yurtdışı çalışmamızın politik-partik içeriğini belirleyecek bir çaba olarak ele alınmıyor. Bu çerçevede, Temsilciler Konferansı'nda ortaya konulan, üç boyutlu alan, pratik politikada ve örgütsel çalışmada karşılığını bulmuyor. Bu durum önümüzde ciddi bir kadro sorunu olduğunu gösteriyor.

Yurtdışı çalışmasının sorunları

* Yurtdışı kendi kadrosuna ulaşamamıştır.

Perspektif ve politikalarımızın taşıyıcısı kadrolar olduğuna göre, yurtdışında kadrolaşmak ve bu alanın kadro sorununu çözmek temel önemde bir sorundur.

İdeolojik kimliği, devrimci kimliği ve örgütsel kimliği sağlam kadrolara ulaşmak yurtdışında da öncelikli hedeflerimizden biri durumundadır. Belirtmeye gerek yok ki, bunu siyasal ve örgütsel faaliyetimizin dışında düşünemeyiz. Ama tam da böyle bir faaliyeti ancak yurtdışının sorunları ve zorluklarını kavrayan, bu alanın iktisadi, siyasi ve sosyal süreçlerini izleyen, bunlara hakim olan unsurlarla başarabiliriz. Eğer yoldaşlarımızın, daha genel bir ifadeyle yurtdışı örgütümüzün ilgi odağını ve siyasal çalışmamızın esas eksenini hala da ülkedeki gelişmeler oluşturunca, bu Temsilciler Konferansı'nda ortaya konulan sorunlarımızın hala kavranmadığını gösterir. Siyasal çalışma yürüttüğümüz bir alanı ciddiye almak, o alanın sorunlarına hakim olmak, bu sorunlardan hareketle politika üretmek ve bunu politik-pratik çalışmanın unsurları olarak değerlendirmek, temel bir sorun olmaya devam ediyor. Bu durum ise yurtdışının kadro tipinin çerçevesini tanımlıyor.

Örneğin şu anda Almanya'da genel seçimler var. Bir

süreç yaşanıyor. Seçimler doğal olarak politik atmosferin ısındığı, yığınların politikaya duyarlı olduğu dönemlerdir. Sağ ve sol partilerin seçim propagandasında, yabancılar sorunu, demokratik sorunlar, propaganda unsuru olarak işleniyor. Peki bu durumda bizim tutumumuz ve duruşumuz nedir? Bu süreçte bir siyasal faaliyetimiz var mıdır? Varsa eksen nedir? Seçim sürecinde partilerin yoğun bir propaganda malzemesi olarak değerlendirdiği bu sorunları, biz siyasal yaşamda, çalışmamızın öğeleri olarak kullanabiliyor muyuz? Sorular çoğaltılabilir. Bu güncel örnek de gösteriyor ki, biz buradaki siyasal süreçlerin dışındayız. Bu gelişmelere hemen tümüyle duyarsız kalıyoruz. Öteki sorunlarda da aynı gerçeğe yüzyüzeyiz.

Siyasal ve sosyal gelişmeleri izlemeden, bunun önemini kavramadan, bütün bunları siyasal çalışmamızın konuları olarak değerlendirmeden, örgütsel-politik faaliyetimiz çok zayıf kalır. Kadrolarımız, ileri sempatizan ve taraftarlarımız halihazırda bu sorunlara ilgisiz ve edilgendirler.

* Yurtdışında siyasal ve örgütsel faaliyeti yönlendirecek ve yönetecek, genel bir ifade ile önderlik edecek bir organa ulaşamamak, buna bağlı olarak adına ve misyonuna uygun yerel örgütler oluşturamamak sorunlarımızın bir başka alanını oluşturuyor.

Yakın geçmişe kadar varolan YDK da içinde olmak üzere, bölge çalışma komitelerine bakıldığında, bunların ideolojik düzeyleri ve örgüt kimliği geri, sorumluluk ve misyon duyguları zayıftır. Siyasal faaliyeti örgütlemeye, gelişmeler karşısında tutum belirlemede atıl ve edilgendirler. Çevre ve sempatizan ilişkilerimiz ise nispeten dağınık, örgütsel ilke ve değerlerimize yabancı, politik çalışmaya ise mesafelidirler.

* Geleneksel küçük-burjuva akımların yurtdışında nasıl çalıştıklarını, kendilerini nerelerde ve nasıl ürettiklerini biliyoruz. Ve bunu eleştiri konusu ediyoruz. Ama onların ilgi

alanı ve ortamından uzaklaşınayı da henüz başarabilmiş değiliz. Yani kendi eksenimizi ve ortamımızı yaratabilmiş değiliz. İşçi sınıfının partisi olduğumuza göre, yurtdışında da proleter bir zemine dayanmak ve kendimizi burada üretebilmek zorundayız. Bizde eksik olan devrimci sınıf bilinci, kültürü, alışkanlığı, disiplini ve örgüt fikrini bu sayede kazanabiliriz.

* Bugünkü rahatsız edici tablomuzun nedenlerinden biri güçlerimizin niteliğidir. Bir grup yoldaş dışta tutulursa, önemli ölçüde yıpranmış bir insan malzemesi ile yüzyüzeyiz. Bunlar hareketimizin yurtdışındaki ihtiyaçlarını karşılayacak güç ve enerjiden yoksundur. Bu önümüze şu gerçeği çıkarıyor. Çevremizi, ilişkilerimizi yenilemek zorundayız. Yeni dönem çalışmasını ancak yeni ve taze güçlerle karşılayıp, kucaklayabiliriz. Bugünkü güçlerimizi harekete geçirmek ve ileriye çekmek de ancak bu sayede mümkün olabilir. Taze ve yeni güçlere ulaşma alanı ise sınıf ve gençlik çalışmasının dışında düşünülemez. Bütün dikkat ve enerjimizi bu iki alana yoğunlaştırmak zorundayız. Çalışmamızın esas hedefi bu alanlar olmak durumundadır. Yeni ve taze güçleri buralarda devşirmek, saflarımızı buralarda büyütmek durumdayız.

* Belirtildiği gibi, yurtdışında sorunlarımızın özünü örgüt cephesi oluşturuyor ve bu birçok alanı kapsıyor. Sorunları özellikle ve öncelikle kendi gerçeğimiz üzerinden açıklamak, kendi yetersizlik ve kusurlarımızı görmek durumundayız. Ama tali bir etken olsa da bir başka somut gerçeği belirtmek durumundayız. O da yurtdışının kendine özgü çürütücü ve yozlaştırıcı ortamıdır. Bugün artık sahipleri tarafından bile sözü edilemez olan nispi “refah” ve “sosyal devlet” ortamı, Türkiyeli ve Kürdistanlı kitleyi düzene bağlamada hala da önemli bir etken olarak görülmelidir. Ülke-deki durumla kıyaslandığında, buradaki yaşam koşulları ve düzeyi sınıf kinini önemli ölçüde törpülemiş, deyim uyuysa,

düzenle barışık yaşamalarına zemin oluşturmıştır. Kimliği, kişiliği, kültürü ve alışkanlıkları bu zemin üzerinde şekilleniyor. Bu kitle içinde yürütülen devrimci propaganda ve çalışmanın etkisi nispeten zayıf kalıyor. Çalışmanın bu alandaki objektif güçlükleri iyi anlaşılmalıdır. Bu kitlenin hassasiyet noktaları iyi görülmeli, duyarlılık alanları kışkırtılmalı, daha ısrarlı, sabırlı ve uzun vadeli, kesintisiz bir çalışmanın hedefi haline getirilmelidir.

Yurtdışı çalışması ve görevlerimiz

Belirtilen noktalardan hareketle, önümüzdeki süreçte hızla eksikliklerimizin ve zaaflarımızın üzerine gitmek ve parti düzeyini yurtdışı cephesinde de yakalamak durumundayız. Her bakımdan güçlendirilmiş yurtdışı çalışmasına önderlik edebilecek örgütsel düzeyi yakalamak zorundayız. Bu ise her türlü ilişkileri yeni döneme uygun bir tarzda düzenlemeyi gerektiriyor.

* Yeni dönemde çalışma komitelerimiz, yerel çalışmaların örgütlenmesi özel bir yer tutmalıdır. Mevcut olan komitelerimiz güçlendirilmeli, fonksiyonlarını oynayabilecekleri bir düzeye çıkarılmalıdır. Çalışma komitelerinde faaliyet yürüten yoldaşlarımızın sağlam ve güvenilir devrimciler olması önemlidir. Bu durumda seçici davranmak durumundayız. Çalışma komitelerimizin ideolojik eğitimi hayati önemdedir. Eğitim düzeylerini yükseltmek, örgütsel bakımdan güçlendirmek, örgüt bilinci verip devrimci örgüt yaşamına çekmek, temel sorunumuzdur.

Komitelerimiz, yerel faaliyetlerin planlanıp uygulanmasında inisiyatifli davranmalı, kendi başına hareket edebilmelidir.

* Bütün çeper ilişkilerimizi örgütlemek, örgütlenmemiş bir tek ilişki bırakmamak, yine temel hedeflerimizden biri.

Bölgelerde taraftar toplantıları düzenli yapılmalı. Bu toplantıları, çeper ve sempatizan ilişkilerimizin eğitim alanına çevirmeliyiz. Taraftar toplantıları çevremizin, sempatizanların kavrayış düzeylerini yükseltecek, onlara örgüt fikri ve ruhu kazandıracak, deney ve tecrübelerini arttıracaktır. Örgütsel çalışmaya katılmanın koşullarını olgunlaştırıp daha üst düzeyde çalışmaya katılmalarını sağlamalıyız.

* Diğer bir temel sorun ise sınıf çalışmasıdır. Fabrika zemininde, sınıf eksenli çalışma temel hedefimiz olmak zorundadır. Siyasal yaşama başladığımız günden bu yana sınıf eksenli bir çalışmaya geçmemiz gerektiğini sürekli vurguladık. Bu alana dönük dönem dönem bazı adımlar da atıldı. Ama fabrika zemini sürekli bir siyasal çalışma alanına dönüştürülemedi. Biz herhangi bir parti değil, sınıfın öncü devrimci partisi olacağız. Yurtdışında da sınıfa dönük ve fabrika hedefli bir çalışma, partimizin temel politikasıdır, öyle olmak durumundadır. Birçok bölgede bazı önemli fabrikalarda yoldaşlarımız çalışmaktadır. Bu yoldaşları mutlaka fabrika çalışmasına yöneltmemiz, giderek bu alanlarda işçi grupları örgütleyerek belli mevziler yaratmamız gerekiyor. Bunun için şimdiden belli olanaklara sahibiz. Nasıl bir fabrika çalışması sorusuna, dönüp bu konuda yazdıklarımızı yeniden inceleyerek yanıt bulabiliriz. Kuşkusuz bunu alanımızın koşullarına yaratıcı biçimde uyarlamak durumundayız.

* Geride bıraktığımız süreçte anlamlı mesafe katedemediğimiz alanlarımızdan biri de gençlik çalışmasıdır. Gençlik içinde yayılmak ve partimizi genç devrimcilere yaslamak, taze ve dinamik güçlere ulaşmak temel hedeflerimizdendir.

Yurtdışında gençlik çalışması başlangıç aşamasında önemli bir gençlik potansiyeline ulaşmıştı. Merkezi gençlik toplantılarımız geniş bir gençlik kitlesi ile gerçekleşiyordu. Fakat gerek bunlara belli örgütsel biçimler ve kanallar açamamak, gerekse bölgelerde somut gençlik çalışmasının yaratılama-

ması, zamanla bu alanda daralmaya yolaçtı.

Bugün önemli bir gençlik potansiyeline hala da sahibiz. Önümüzdeki dönemde, bu dağınık ve şekilsiz potansiyelin örgütlenmesi, yerel alanlarda somut gençlik faaliyetini örgütlemek temel önemdedir. Yurtdışı gençliğinin sorunlarını öne çıkaran politikalardan hareket ederek bir gençlik çalışması planlanmalıdır.

Yukarıda belirtilen noktalar bizim yurtdışındaki konumumuza ışık tutmaktadır. Partimizin devrim ve sosyalizm uğruna yürüttüğü mücadelede, yurtdışı önemli bir yer tutacaktır. Bu alanın kullanılması, sadece bir takım teknik olanakların kullanılması düzeyine indirgenemez. Biz yurtdışı örgütü olarak bundan öteye bir bilinç, perspektif ve sorumlulukla hareket edecek, bu alanda partimize layık olmak için gerekeni yapmaya çalışacağız.

Yurtdışı çalışmasının sorunları

Arif: Yurtdışı çalışması üzerinde kapsamlı bir tartışmaya ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Ben bu alandaki çalışmamızla ilgili kısa bir sunuş yapacağım. Alanı bilen yönetici yoldaşlar benim eksik bıraktıklarımı tamamlayacaklardır.

Yurtdışı Örgütü 1. Temsilciler Konferansı

'96 Nisan'ında yapılan Yurtdışı Örgütü I. Temsilciler Konferansı'ndan başlamak istiyorum. Zira bu konferans, yurtdışı çalışmamız açısından bir dönüm noktasını teşkil etmektedir. Yurtdışı alanındaki çalışmaya hareketimizin bakışı ve alandaki çalışmanın esasları, en kapsamlı tarzda bu konferansta işlendi. Bunun bir kısım tutanakları basınımızda yayınlandı.

'96 yılına kadar tümüyle Türkiye devrimi eksenli, onun sorunlarına ve ihtiyaçlarına dayalı bir çalışmayı esas almıştık. Yani yüzümüz bir bütün olarak Türkiye'ye dönüktü, buna uygun düşen bir faaliyet yürütüyorduk. Şüphesiz bu yanlış değildi. Ama eksikti, tek yanlı ve tek boyutluydu. Biz yurtdışı alanında çalışıyorduk. Avrupa'nın kendi özgünlükleri vardı. Göçmendik, ama bulunduğumuz coğrafyadaki işçi sınıfının da organik bir parçasıydık. Hem göçmenlikten ve hem de işçi olmaktan gelen sorunlarla yüzyüzeydik. Ve daha önemlisi, biz sıradan işçiler değil, marksist devrimci sınıf bilinçli işçileriz. Bu açıdan da sıradan işçilerden daha özel bir konuma, enternasyonal devrimci sorumluluklara sahibiz. Biz bu özgünlüğün ve konumun gerektirdiği bir siyasal çalışma yapmak durumundaydık. Bu hususta açılım yapmak ve derinleşmek durumundaydık.

Temsilciler Konferansı, yurtdışı çalışmamızın temel esasları konusunda teorik, taktik ve pratik alanda bütünlüklü açıklıklar sağlayan bir platform oldu. Bu konferansın bir kısım metinleri MYO'da yayınlandı. Bu metinler yalnızca saflarımızda değil, devrimci çevreler nezdinde de yer yer özel bir ilgiyle karşılandı.

Türkiye ile bağlarımız, göçmen olmaktan kaynaklanan sorunlar ve çalıştığımız ülkedeki işçi sınıfının bir parçası olmamız; bu üç temel alan, siyasal çalışmamızın kapsamını da veriyor. Konferanstan ortaya çıkan sonuca göre faaliyetimizi bu üç temel alan üzerinde örgütleyecektik. Pratiğimiz bu temel eksende şekillenecekti.

Fakat, ne yazık ki, yaratılan bütün bu açıklıklar esas olarak ortada kaldı. Ortaya konulan bu politikalar pratikte karşılığını bulmadı. Bu durum bizim bu alandaki açmazlarımızı da ortaya çıkardı. Elimizdeki güç birikimi böyle bir çalışmayı örgütlemeye uygun olarak şekillenmiş değildi. Demek oluyor ki, politikamız kadrosunu bulabilmiş değildi. Eski

tarzın şekillendirdiği, çok büyük ölçüde geleneksel hareketin kültürüyle yoğrulmuş güç birikimimizin sürece uyum sağlayamaması, yeni tarzı tutturmamızı engelledi. Tespitlerin karşılığını bulamaması da bu gerçekliğimizle ilgili.

Perspektiflerimizin elimizdeki güç birikimine kavratılması bu güçlüğü aşmamızı olanaklı hale getirebilirdi. Bu ise öncelikle kapsamlı ve sistematik bir eğitim faaliyetinin sürdürülmesi gerektiği anlamına geliyordu. Böyle bir eğitim faaliyeti sürdürülseydi sürecin önünü açabilirdik. Aksamalar, zorlanmalar ve bunlardan kaynaklı sorunlarımız yine olurdu. Ama önemli bir mesafe de almış olurduk. Böylesi bir eğitim faaliyetini ise Yurtdışı Komitesi (YDK) sürdürebilir, bizim tarzımızda bir pratiğin yaratılmasına öncülük ve önderlik edebilirdi. Ama sorun da zaten bu noktadan başladı. Tıkanıklık YDK'dan başlayarak aşağıya doğru yansıdı. YDK böyle bir pratiğin öncüsü ve önderi olamadı. Eski tarzımız aşılamadı.

Fabrika temeline dayalı sınıf eksenli bir faaliyet diyoruz. Perspektiflerimizin hayat bulması ve sorunlarımızı geride bırakmamız, bu temelde alınacak mesafeye bağlıdır. Hareketimizin çeperinde, gerek ileri taraftar düzeyinde olsun, gerekse de taraftar ya da sempatizan düzeyinde olsun, azımsanmayacak bir işçi ilişkisi vardır. Devrimci grup ve partiler içinde PKK'den sonra en avantajlı durumdayız, bilinen, tanınan bir hareketiz diye düşünüyorum. Bu açıdan güçlü sayılabilecek bir siyasal faaliyet kapasitesine de sahibiz. Türkiye'de yakın dönemde yaşanan çeşitli gelişmelerden sonra, örneğin kayıplar konusunda, işçi direnişlerine destek örgütlemek alanında, iyi refleksler göstererek zaman zaman etkili kampanyalar da örgütledik. "Ortak Komite-Ortak Direniş" ya da Makina Kalıp direnişini destekleme kampanyalarını fabrikalar temelinde örgütledik. Aslında böylesi bir faaliyeti örgütlemek konusunda çok zorlanmıyoruz da.

Zorlanma alanımız nedir? Zorlanma alanımız, yurtdışı

özgünlüklerini kesen görevler alanındadır. Örneğin göçmen işçilerle ilgili her gün yeni kararlar çıkartılıyor, yeni sosyal kısıtlamalara gidiliyor. Ama bizim buna ilişkin somut bir politikamız ve bu politikanın ürünü bir siyasal etkinliğimiz olmayabiliyor. Sorunlarımızın özü burada yatıyor bence.

Yurtdışı çalışmasında partili düzeyi yakalamak

Bugün eksikliklerimizi hızla tamamlamak, zorlanma alanlarını gidermek ve adına layık bir parti faaliyeti örgütlemek durumundayız. Parti düzeyi ve kimliğini burada da yakalamak sorumluluğuyla karşı karşıyayız. Bunu başarabilecek imkanlara da sahibiz. Teorik ve siyasal donanım ve birikim açısından zaten bir sorunumuz yok. Güç açısından ise, demin de ifade ettiğim gibi, bu mesafeyi alabilecek ve güçlü bir politik odak olabilecek potansiyel bir birikime sahibiz. Önemli olan bu gücü eğitmek, örgütlemek ve doğru esaslar üzerinden harekete geçirmektir. Asıl kadrosal gücümüzü de böylesi bir çalışmanın içinde bulabileceğiz. Yani bu güçlerin bir çalışmaya seferber edilmesi ve bu çalışma içinde eğitilip dönüştürülmesi kadro kazanmamızın da gerçek zemini olacaktır.

Temel çalışma bölgeleri üzerine de birkaç şey söylemek istiyorum.

Öncelikle temel çalışma alanları olarak tanımladığımız bölgelerden başlayarak, ilişkilerimizin olduğu tüm alanlarda güçlerimizi örgütlü hale getirmemiz lazım. Pratik faaliyetimizi mahalli alanlarda oluşturacağımız komitelere dayanarak (ya da zaten varolduğu halde yeterince organize olmayan komitelerimize çeki düzen vererek, gerektiği yerlerde takviyelerde bulunarak) sürdürmemiz gerekiyor.

Şu anda bir YDK'dan yoksunuz. MK eski YDK'yı 7-8

ay önce haklı gerekçelerle feshetti. YDK yerine “genişletilmiş ileri taraftarlar platformu” oluşturuldu. Bu platform yurtdışı çalışmasının tümünden sorumlu hale getirildi. Şimdi bu platformun üzerinden bir üst platforma, bir üst organa ulaşmak mümkün. Ama böyle bir oluşum, bana göre, bölgelerdeki çalışmanın yarattığı açıklıklar, öne çıkardığı güçler üzerinden oluşturulmalıdır. Sanıyorum partimizin Merkez Komitesi, parti kongresi sonucunda yeni bir YDK oluşumunu da gündeme getirecektir.

Bugüne kadar hemen tüm faaliyetimiz merkezi planlama dahilinde sürdürülüyordu. Artık süreci farklı işletmemiz gerekiyor. Mahalli örgütlenmeleri güçlendirmek ve etkin hale getirmek için önlemler almak zorundayız. Çünkü, eğer Türkiye’ye endekslenmiş bir faaliyet sınırlılığından kurtulacak-sak, bölgelere özgü bir çalışma planına sahip olmak zorundayız. Bölgelerin birbirinden farklı özgünlükleri vardır. Bu özgünlükleri gözeten bir siyasal çalışma, ancak bölgelerde saptanarak yürütülebilir.

Bölgelerde fabrika zeminine dayalı inisiyatifli bir çalışma yürütmemiz gerektiğine göre, bu yerel inisiyatiflerin kendi bölgelerinde bölge ya da fabrika bültenleri çıkarmaları gerektiğini düşünüyorum. Büyük fabrikalarda çalışan yoldaşlarımız pekala kendi fabrikalarında böyle bir faaliyet örgütleyebilirler. Sonuçta, sınıfın bir parçası olduğumuza göre, sendikal alan da dahil, siyasal mücadelenin tüm alanlarında güçlerimizi etkin kılmalıyız. Bu açıdan da güçlerimizin atıl kaldığını, örneğin sendika seçimlerine gerekli ilgiyi göstermediklerini söyleyebiliriz.

20-30 milyonluk bir işsizler ordusunun varolduğu Avrupa coğrafyasında, işsizlik sorununa seyirci kalamayız. Bugün Avrupa’nın değişik ülkelerinde oluşmuş “işsizlik inisiyatifi platformları” bulunmaktadır. Bu platformlar içerisinde doğrudan yer almak gerekir, ki bazı yerlerde bu platformların

içerisinde yer almaktayız. Böylesi bir inisiyatifin ortaya çıkmış olması enternasyonal sınıf mücadelesi açısından çok önemli bir gelişmedir bence.

Gençlik çalışması deneyimi

Gençlik çalışması, bir öteki çalışma alanıdır. Bu, özel olarak önem vermemiz gereken bir çalışmadır. Gençlik çalışmasını ilk başlattığımız dönemde, merkezi gençlik toplantılarına yer yer 100 kişilik bir gençlik topluluğunu katabiliyorduk. Fakat yanlış tutumlarımız nedeniyle, bu potansiyeli bugüne dek yeterince değerlendiremedik. Şimdi bu sürecin deneyimini gözeterik, yetersizliklerimize ve yanlış tutumlarımıza ilişkin sonuçları süzüp çıkartarak, bu alana da etkin bir müdahale yapmak durumundayız.

Parti olduğumuz bir evrede yurtdışı çalışmamızın bir öteki boyutu da enternasyonal ilişkiler alanında ortaya çıkmaktadır. Bu cephede de yurtdışı örgütüne büyük görevler düştüğüne inanıyorum. Bu alanda varolan ilişkileri geliştirmek, yeni ilişkiler yaratmak, bundan giderek işlevsel platformlar yaratmak gerekir. Elbette enternasyonal ilişkilerin asıl alanı bizim sorumluluğumuzda değildir. Bu MK'nın görev, sorumluluk ve yetkisinde bir alandır. Ama yurtdışı örgütünün de bu alanda MK'nın işini kolaylaştıracak bazı önemli görevler üstlenebileceğine inanıyorum.

Benim söyleyeceklerim şimdilik bu kadar.

Bayram: Arif yoldaş yurtdışı çalışmasını özetledi. Yoldaş konuşmasının son bölümünde gençlik toplantılarına 100 civarında gencin katılımından sözetti. Bu konuda hatalar yaptık dedi. Nedir bu hatalar, bu alandan çıkarttığımız dersler nelerdir?

Arif: Toplantılara katılan gençler Avrupa'da büyümüş, sosyal-kültürel kimliklerini bu toplumların içinde edinmiş

insanlar. Çeperimizdeki gençler bunlar, ama politik açıdan henüz çok geriler. Bu kesimi kazanmak ve çalışmamızın içine çekmek için bir gençlik çalışması başlattık. Ama yerel alanda oluşmuş ve oturmuş gençlik çalışmamız yoktu. Yalnızca çeşitli dönemler merkezi toplantılar yaparak onların kavrayamayacağı, algılayamayacağı konulardan başlayarak eğitmeye çalıştık. Ama bizim seçtiğimiz konular, asgari politik bilinci olan insanlar açısından bir yarar sağlar, eğitici bir işlev görürdü ancak. Oysa toplantılara katılan gençlerin büyük bir bölümü bu düzeyden yoksundu. Böyle olunca, toplantılar onlar için sıkıcı, yararsız görünmeye başladı ve bu nedenle toplantılara katılım giderek azaldı.

Toplantıları, gençlik kamplarını daha esnek; sosyal, kültürel, sportif ve elbetteki siyasal etkinliklerin toplamından oluşan, gençlerin motivasyonunu yükselten, onları kaynaştıran bir temelde örgütleyebilmemiz gerekiyordu. Bu gençlerin Avrupa'da yetişmiş oldukları gözetmemiz gerekiyordu.

Bir hususu tekrarlamakta yarar görüyorum. Söylediklerimin yanı sıra mahalli alanlarda örgütlenmiş bir gençlik çalışması olmadan, salt merkezi toplantılarla, başarılı bir gençlik çalışması örgütlemek mümkün değildir. Bu nedenle önümüzdeki dönemde gençlik çalışması için de işe mahalli alandan başlamak gerekiyor.

Geçmiş deneyimler ve güncel sorumluluklar

Sinan: Arif yoldaş yurtdışı çalışmasına ilişkin bir tablo ortaya koydu. Yurtdışı çalışmasının sorunlarına ilişkin birkaç noktaya da ben değinmek istiyorum.

Yurtdışı çalışmasına ilişkin açıklıklara biz hiç de '96'daki Yurtdışı Örgütü I. Temsilciler Konferansı'nda ulaşmış değildik. Hareketimiz başından itibaren yurtdışı çalışmasına

üç temel alan üzerinden baktı. Fakat biz bir siyasal hareket olarak ortaya çıktığımız dönemde yoğun bir mültecileşme olayı yaşanıyordu. Biz buna tepki gösterdik. Çubuğu Türkiye devrimine ilişkin görevlere bükttük. Bu temelde yurtdışı örgütümüze bir refleks de kazandırdık. Türkiye'deki toplumsal-siyasal gelişmelere ilişkin bir duyarlılık alanı da yarattık. İstenilen düzeyde olmasa da örgüt bu alanda genellikle politik bir etkinlik ortaya koyuyordu. Ama bu tek yanlı bir algılayışı ve tek yanlı bir faaliyeti de besledi. Giderek kendini tekrarlayan bir çalışmaya yolaçtı.

'96 yılında gerçekleşen Temsilciler Konferansı, tam zamanında ve yerinde yapılmış bir müdahaleydi. Çünkü siz yurtdışı çalışmasını tek yanlı bir faaliyetle geliştiremez, ona bir istikrar kazandıramazdınız. Böyle bir müdahale gerekiyordu. Bu kendi içinde bir müdahale değil, sağlanan birikimin olanaklı hale getirdiği bir müdahale idi. Bu birikime dayanarak perspektiflerimize hayatiyet kazandırmak gerekiyordu.

Ama, ortaya konulan perspektiflere uygun bir çalışma tarzının tutturulması ve buna uygun bir kadrolaşma politikasının yaşama geçirilmesinde zorlanma yaşandı. Bu zorlanmanın aşamadığı koşullarda, şekilsizliğe ve örgütsüzlüğe varan bir tablonun ortaya çıkması doğaldı.

Bu zorlanmaların aşılmasının olanakları vardır. Yoldaş konuşmasında zorlanma alanlarının nasıl giderilebileceği üzerinde durdu. Ama belirtmek gerekir ki, bu zorlanma alanlarının giderilememesi durumunda, sorunlar daha da büyür ve yurtdışı örgütü bugüne kadar yaptığı katkıları da yapamaz duruma gelir.

Sorunun çözümü bellidir. Çözüm yolu herşeyden önce ortaya konulan perspektifleri uygulama alanına taşıyabilmekten geçiyor. Buradaki siyasal süreçleri izlemek durumunda-sınız. Sadece ilerici akımların yayınlarının izlenmesinden sözetmiyorum, günlük basını da izlemek, gelişmelerin somut

bilgisine sahip olmak zorundasınız. Özgün politikalar üretmek istiyorsak, bu kesin bir gerekliliktir.

Kapitalist toplumda emekçi sınıfların yaşadığı sorunlar temel yanlarıyla aynıdır. Ama her ülkede kendine özgü biçimleriyle karşınıza çıkar. İşsizlik sorunu Avrupa'da da vardır. İşyerlerinin kapanması ve başka ülkelere taşınması sorunu yaşanıyor. Fransa'da ve Almanya'da başlayan işsizlik hareketi bütün bir Avrupa'ya yayıldı. Irkçılık olayı var, zaman zaman sert çatışmalara konu oluyor. Faşist hareket tırmandırılıyor. Bunlar karşısında duyarsız davranamazsınız.

Bu tablo genişletilebilir. Gelişmek isteyen bir hareket, bu sorunlar karşısında edilgen kalamaz. Salt Türkiye'ye dönük bir çabayla gelişemez, mevcut gücünüzü bile koruyamazsınız. İnsanları salt ideolojik gücünüzle ve devrimci propagandayla ayakta tutamazsınız.

Kadrolarımızdan çeperimizdeki sıradan insanlara kadar, tüm militanlarınıza ve insan kitlemize bu bakışı kazandırmanız gerekir. Perspektiflerimizi insanlarımızda gerçek bir bilinçe dönüştürmemiz lazım. Arif yoldaşın sunduğu yazılı metinde de var. Kadrolaşma sorunu bugün en hayati sorun durumundadır. Üç temel alan üzerinden faaliyeti örgütleyecek ve böyle bir faaliyete istikrar kazandıracak bir kadro birikimi yaratmamız gerekir. Bunun potansiyel imkanları vardır. Bunun imkanları vardır derken, şunu da eklemek istiyorum. Yurtdışında esas olarak iki temel alan üzerinde faaliyet yürütmek durumundayız. Biri sınıf alanıdır, öteki gençliktir. Yerel düzeylerde başlatılan ve giderek özerk hale gelen bir gençlik örgütlenmesi yaratmak durumundayız. Bunun potansiyelleri vardır.

Türkiye'deki bir takım gelişmelere bağlantılı olarak burada fabrikalar temelinde sürdürdüğümüz faaliyet, sınıf çalışması alanında nasıl bir faaliyet kapasitesine sahip olduğumuzu da açığa çıkardı. Büyük fabrikalarda çalışan yoldaşlarımız

var. Bunların bazıları yurtdışı çalışmasında öne çıkan insanlar. Bir dönem bu insanlara hiç de bu gözle bakılmadı. Ama örgütlenen ilk faaliyetlerde bunlar hızla öne çıktılar. Kendi alanlarında etkin hale geldiler. Sözünü ettiğimiz kampanyaları örgütlediler.

Yurtdışı örgütümüz bunlara dayanıp, zorlayarak ilerleyebilirdi. Çünkü bunlar çalışma tarzında kendini yenileyebilmenin, politik planda kendini yeniden kurmanın imkanı demekti. Ama yurtdışı örgütü bu konuda zorlandı, zaaflarını bir türlü aşamadı.

Önemli fabrikalarda çalışan yoldaşlarımızdan bazıları temsilci konumundalar ve bunlar dil bilen insanlar. Bunlar işyerinde sendikanın düzenlediği bir takım etkinliklerde önemli yerler dolduran, buradaki partilerin bile yararlandığı yoldaşlar. Belli işçi platformlarında yer alıyorlar. Bütün bunlar, buradaki toplumsal-siyasal süreçlere müdahale etmek, politika yapmak, bir takım organizasyonlara ve hareketliliklere katılmak açısından önemli imkanlar. Bu imkanlara dayanılarak ilerlemenin koşulları var.

Gençlikle ilgili olarak kısaca şunları söyleyebilirim. Özellikle bizim pilot bölge olarak ifade ettiğimiz bir takım alanlarda önemli bir gençlik potansiyeli var. Bütün sorun bunları eğitmek ve donatmaktır. Bu kuşkusuz kapalı devre değil, kendi dışına dönük bir eğitim olmak durumundadır. Buradaki gençliğin sorunları üzerinden hareket edilebilmelidir. Örneğin öğrenci gençlik bir dönem yüzbinlerce insanın katıldığı eylemlilikler gerçekleştirdi. Öğrenci gençlik içinde, meslek eğitimi gören gençler içerisinde, işsiz gençler içerisinde etkin bir çalışma yürütmek, bunların sorunlarını, ihtiyaçlarını, taleplerini formüle edip bu çerçevede gençlik güçlerini eğitip seferber edebilecek bir çalışmayı başlatmak gerekiyor.

Buradaki çalışmaya özgü bir takım araçlara sahip olabilmeliyiz. Güçlerimizin olduğu yerlerde, bölgesel ya da

işletmeler düzeyinde ve gençliğe yönelik bültenler denenebilir. Bülten bir takım potansiyelleri açığa çıkarmanın, çalışmanın kendisini üretmesinin bir aracı olabilir.

Öte yandan, önümüzdeki dönemde burada partiyi örgütlemek öncelikli görevimizdir. Bugüne kadar sınırlı sayıda örgüt üyesi yoldaş vardı. Burada da bilinçli bir üyelik politikasına sahip olmalı, partiye yeni üyeler kazandırmalıyız.

İllegalite sorunu ise yurtdışı örgütünün sadece kendi çalışması açısından değil, özellikle partiyle ilişkisi açısından son derece önemli. Bu konuda yurtdışı koşullarının getirdiği bir rahatlık var. Zaman zaman duyarlılık oluşuyor belli kadrolarda, ama bu fazla kalıcı olamıyor. Oysa sıradan bir kusur, bir dikkatsizlik, örgüte büyük zararlar verebilir. Önümüzdeki süreçte ülkeyle ilişkiler konusunda çok daha titiz olmak, bu ilişkinin gerektirdiği hassasiyeti ciddiyetle göstermek son derece önemli.

Son olarak şunu söylemek istiyorum: Biz mali sorunları tartışırken çubuğu ülkedeki parti örgütüne bükük, ama bu yurtdışı örgütünün sorumluluklarını hiçbir biçimde azaltmıyoruz. Biz eğer yurtdışı örgütünün zorlandığı alanları doğru tespit eder ve bunun aşılması için bir takım adımlar atarsak, hem mevcut imkanlardan yararlanma konumumuzu sürdürürüz, hem de yeni imkanlara ulaşırız. Yurtdışı örgütünün bu alanda bugüne kadar yaptığı katkıyı yine yapmak, fedakarlığı sürdürmek ve bunu azami sınırlarına vardırmaq görev ve sorumluluğu vardır. Bu konuda en ufak bir gerileme içerisinde olmamalıdır.

Yurtdışı çalışmasının önemi ve esasları

Cihan: Türkiye'deki tüm temel siyasal akımlar Avrupa'ya son 25-30 yıldır bir çalışma alanı olarak kullanıyorlar. Devletten dincisine, faşistinden devrimcisine kadar bu böyle.

Burada milyonlarca Türkiyeli işçi ve emekçi var. Yurtdışının partimiz için taşıdığı önemi vurgulamak için söze buradan giriyorum. Her zaman bu öneme uygun bir tutum içinde olduk. Ama partili kimlikle birlikte, bu önemin çok daha fazla artacağı bir döneme girmiş bulunuyoruz.

Yurtdışı herşeyden önce Türkiye'deki sınıf mücadelesinin doğrudan etkisi altında olan ve Türkiye'yi de doğrudan etkileyebilen bir alan olduğu için, bizim için önemli. Hem Türkiye'deki gelişmeler yurtdışına, somutta Avrupa'ya yansıyor, Avrupa'daki Türkiyeli kitleyi, onlar üzerinden Avrupa'daki iç yaşamı etkiliyor. Hem de tersinden, Avrupa'da gösterilen çeşitli tepkiler, konulan ağırlıklar, gündeme getirilen girişimler, Türkiye'deki sınıf mücadelesini yakından etkileyebiliyor. Bütün temel siyasal akımlar bunun bilinciyle hareket ediyorlar. Yurtdışı bizim için bu açıdan da çok önemli.

İkincisi; biz devrimci bir siyasal hareketiz, mücadelemizin enternasyonal karakteri ve boyutları var. Dünyadan destek almak ve kendimizi dünyaya tanıtmak -birbirini tamamlayan bu ikili görev açısından, yurtdışı çok önemli bir imkan. Değerlendirmesini bilen devrimci bir parti için yurtdışı Türkiye devriminin dışarıya açılan çok etkili bir penceresi. Yurtdışı çalışmasının partimiz için ikinci büyük önemi buradan gelmektedir.

İlk ikisinin de bir sonucu olarak, yurtdışında, Türkiye'deki mücadeleye hem siyasal, hem maddi ve teknik destek almak için çok geniş imkanları var. Devrimci bir akımın bunu nasıl etkili bir biçimde kullanabildiğine Kürt ulusal hareketinin pratik deneyimi yeterli bir örnektir. Kürt hareketinin bir takım temel ihtiyaçlarının karşılanmasında ve dünya ölçeğinde politik bir destek yaratılmasında yurtdışı çok önemli bir rol oynamıştır. Kürt hareketinin pratiği göstermiştir ki, güven veren bir parti ve mücadele ülke topraklarında üretilebildiği taktirde, yurtdışında çok büyük fedakarlık-

ları harekete geçirmek olanaklı olabilmektedir. Bugün biz Türkiye'ye yurtdışından yetişmiş devrimci göndermekte zorlanabiliyoruz. Ama PKK'nın buradan yüzlerce Kürt gencini savaşıma gönderdiğini biliyoruz. Bu insanlar gönüllü olarak, bir dizi ayrıcalığı çiğneyerek gittiler.

Yurtdışı çalışmasının iki temel açıdan önem taşıdığını söylemiştim. Üçüncüsüne geçiyorum. Yurtdışı yalnızca dünyaya açılan bir pencere değil, yanı sıra buradaki sınıf mücadelesine katılmak ve bu mücadeleyi ideolojik ve politik olarak etkileyebilmek imkanı da demektir. Enternasyonal bir hareket için bunun ayrıca bir önemi var. Söz konusu ülkelerde sosyal barışın belli ölçülerde tesis edilebildiği, mücadelenin belli bakımlardan durgun olduğu, radikalizmin zayıf olduğu ülkeler olduğu da düşünülürse, derin çelişkilerle, büyük sosyal çalkantılarla ve radikal devrimci çıkışlarla karakterize olan bir ülkenin etkisini buraya taşımanın apayrı bir önemi vardır.

Bu üç temel noktadan dolayı, yurtdışı çalışması partimiz için çok önemli. Bu üç temel nokta bizim on küsur yıllık dönemde yurtdışına bakarken formüle ettiğimiz noktalardır. En başından itibaren yurtdışına genel bakışımız buydu. Bu perspektif her zaman yurtdışı örgütüne verilmeye, bir çalışma düzeyi oturtulmaya çalışıldı. '96 yılında yeni bir müdahalede yapıldı, Temsilciler Konferansı toplandı, burada meseleler gündeme getirildi. Bu epeyce yararlı oldu, somut açıklık sağladı, bizim dışımızda da ilgi çekti. Bazı siyasal akımların yurtdışı çalışmasına kendince bir katkıda da bulundu.

Bu müdahalenin yurtdışı çalışmasında bir soluk olacağı, yeni bir dönemi başlatacağı umudu vardı. Bunun bazı ilk belifiliği açığı da çıktı. Ama bugünkü durum üzerinden baktığımızda, buna süreklilik kazandırılmadığı ve yurtdışı çalışmasının yeniden bir zayıflama, bir zaafiyet içerisine girdiğini görüyoruz. '97 yılında verilen konferans vesilesiyle yurt-

dışı çalışması üzerinden yapılmış bir değerlendirme ve yurtdışı örgütünün önüne konulmuş bir hedefler ve görevler planı var. Ortaya konulan somut hedef, bir yıl içerisinde PKK dışındaki en önemli ve en kitlesel devrimci siyasal akım olabileceğimizdir. Ülke avantajlarını da kullanırsak ve iyi çalışırsak bu kesinlikle olanaklıdır, denilmektedir bu değerlendirmede. Bu dönem gerçekten bir dizi avantajımız vardı. Bunlar birikmiş ve yanyana düşmüşlerdi. Onların kullanılabileceği umudu vardı. Ama bu değerlendirmenin yapıldığı yıl, yazık ki sonuçta bir gerileme yılı oldu bizim için. Çalışmaya bir türlü bir tempo ve bir istikrar kazandırılmadı.

Bu yurtdışının zor bir alan olduğunu da gösteriyor. '70'lerde, Türkiye'de devrimci siyasal mücadelenin güçlü olduğu bir dönemde, yurtdışında güçlü bir devrimci taban vardı. '80'lerin ortasında bu taban hala belli ölçülerde korunabiliyordu. 12 Eylül'ün beslediği ideolojik ve örgütsel tasfiyeye, büyük moral ve maddi yıkıma rağmen, yıllar sonra yurtdışında hala belli bir canlılık vardı. Ama Türkiye'nin gerçekleri, Türkiye'deki sol akımın yaşadığı tasfiyeci süreçlerin gerçekleri, '80'li yılların ortalarında yurtdışına da yansıdı ve dağılmayı hızlandırdı. Bunun üzerine '89 çöküşü de binince, çok daha büyük bir tahribat, tasfiye, dağılma yaşandı. Devrimci hareket kitlesel konumunu kaybetti. İnsanların bir kısmı kendi dar kişisel yaşamına döndü. Bir kısmı Kürt hareketinin yurtsever tabanında yer aldı. Öteki bir kısmı ise Alevi dernekleri içerisinde sonuçta düzen güçleri tarafından kontrol altına alınabildi...

'70'lerin ve '80'li yılların ilk yarısının deneyimi, kendine özgü temeller üzerinde Kürt hareketinin daha sonraki deneyimi, Türkiye'de etkili bir sınıf mücadelesinin yurtdışında da önemli destekler yaratabildiğini somut olarak göstermiştir. 12 Eylül yenilgisi, '89 çöküşü vb. gelişmelerin de böyle bir etkinlik yaratmaya engel olmadığını, yine yurtsever

hareketin kendi deneyimi göstermiştir. Yurtdışı en büyük fedakarlıkların yapılabildiği bir alan olabildi bu dönemde. İnsanlar maddi destek sunmakla kalmadılar, çocuklarını savaşa da gönderebildiler. Burada yıllarca büyük bir kitlesel hareketliliğin tabanını da oluşturdular.

Bugün bunda büyük bir gerileme var. Geline yer Türkiye'dekine benzer bir yer. Heyecanda büyük bir kırılma var, fedakarlıkta bir zayıflama var. Mücadelenin hedeflerine ulaşmasına olan inançta bir kırılma var. Sınırlı hedeflere ve büyük açmazlara sahip ulusal bir hareketin geldiği yer bu nihayet.

Bunları şunun için hatırlattım. Bizim yurtdışında çalışmaya başladığımız dönem 12 Eylül tasfiyeciliğinin yıkıcı etkilerinin yurtdışına da nihayet yansıdığı bir dönem. Yurtdışındaki emekçi kitlelerin devrimci akımlara olan güvenini kaybettiği bir dönem. Geçmişte devrimci hareketin burada yönetim kademesini ya da kadrosal temelini oluşturan insanların dejenere olduğu, düzene karıştığı, köşeyi döndüğü ve bunun da emekçiler tarafından izlenebildiği bir yıkım alanıydı yurtdışı.

Böyle bir alanda farklı olduğumuzu iddia etmek ve emekçilere bu anlamda güven vermek kolay değil. İnsanlar farklılığımızı pratikte görmek istiyorlar, o pratik de yurtdışı pratiği değil. Zaten istesenez de yurtdışında iyi bir pratik yaratamıyorsunuz. Çünkü elinizdeki insan malzemesi de bu tahribatın bir parçası. Biz burdaki çalışmanın kendi bağımsız temeli üzerinde, buradaki sınıf mücadelesinin imkanları üzerinde devrimci yurtdışı örgütü yaratmaya çalışmakla birlikte bunda başarısız kaldık. İnsanlar hep Türkiye'ye bakıyorlar; Türkiye'de güven verici bir gelişme göremedikleri sürece de, buranın kendi sınırları içerisindeki müdahaleler kendi başına çok fazla bir sonuç yaratamayabiliyor.

Türkiye'deki mücadelenin olumlu gelişmesi, artı onun

içinde sizin olumlu gelişme seyriniz, etkili bir yurtdışı çalışmasının ve örgütlenmesinin olmazsa olmaz koşulu olarak bizim karşımıza çıkıyor. İdeolojik müdahalenin, bu çerçevede gösterilen pratik çabaların etkisi bir yere kadar oluyor. Biz bu konuda bütün yeteneklerimizi kullanmaya çalıştık, ama ancak mevcut yere ve düzeye gelebildik. Bugün herşeye rağmen iyi-kötü bir tabanımız varsa, bunu bu özel çabaya borçluyuz. Sarfettiğimiz çaba ancak bu tabanı tutabilmeye yetti. O dar çeperimizdeki insanlar en kritik anlarda bize desteklerini verdiler, ama hep belli bir ihtiyatla da yaklaştılar. Bir gelişme beklediler, belli bir gelişme olduğunu gördüler de, zamanla hissettiler de, ama hep belli kuşkuyla da karşıladılar. Doğrusunu isterseniz, Türkiye'deki gelişme tempomuzdan çok memnun da kalmadılar.

Bundan çıkarılması gereken sonuç şu: Partinin ülkedeki başarılı bir gelişmesi, sadece bizim yurtdışı güçlerimizin toparlanmasını kolaylaştırmayacak, aynı zamanda bize daha geniş bir kitle tabanını da hızla sağlayacaktır. Bu, kendi güçlerimizin toparlanması, bir faaliyet kapasitesi, etkili bir çaba olarak yansıyacaktır yurtdışına aynı zamanda. Bu da bizi yurtdışında büyütecek, güçlendirecektir.

Bugün bizim etki alanımız dışında olan, ama devrimci hareketle şu veya bu şekilde ilişkisini sürdüren belli bir kesim var. Türkiye'deki her gelişme bunları dolaysız olarak etkiliyor. Bu bir veri. Bunun böyle olmaması arzu edilebilir. Avrupa'daki kitlelerin, oradaki sınıf mücadelesiyle çok daha sıkı bir biçimde içiçe geçebilmesi istenebilir. Böyle olmuyor ama; kültür farklılığı var, dil farklılığı var, başka şeyler var. İnsanların kendi memleketlerine olan çok özel ilgisi var. Özellikle ilk kuşaklar için bu böyle.

Genç kuşaklar bu açıdan biraz daha farklı. Onların kültürel şekillenmeleri çok karmaşık özellikler gösteriyor. Onlar Türkçe'yi yeterince bilmiyorlar, daha çok Almanca, Fran-

sızca ya da bir başka Avrupa dili konuşuyorlar. Onlara Türkçe bir şeyler anlatmak, çok bir şey anlatamamak anlamına geliyor. Bu kuşak yeni yetişiyor ve henüz biz bu kuşağı yeterince tanımıyoruz. Gençlik çalışmasındaki başarısızlığımızın gerisinde bizim bu kuşağı iyi tanıyamamamız ve buna uygun bir müdahaleyi yapamamız da var. Bazıları bunu iyi başarıyorlar, örneğin DİDİF bu kuşağı nispeten daha iyi değerlendiriyor. Eski tabanlarını büyük ölçüde kaybettiler, ama bu yeni taban üzerinde, biraz apolitik bir eksende, sportif, kültürel faaliyet alanlarının dışına çıkmayı çok fazla zorlamadan, gençliğin potansiyelinden kısmen yararlanabiliyorlar. Kürt hareketi ise yurtseverlik bilinci üzerinden, bu potansiyeli çok yaygın bir biçimde açığa çıkartmayı başardı.

Şunu anlatmaya çalışıyorum. Eski kuşaklar Türkiye'ye bakıyorlar, dolayısıyla size de Türkiye'deki politik ve örgütsel performansınız üzerinden bakıyorlar. Bugün böyle bir nesnel güçlük olduğunu hesaba katmak durumundayız. Bize özgü olan çeşitli zaaflar bundan çok bağımsız değil. Bozuk bir insan malzemesi var yurtdışında. Arif yoldaşın raporunda da var bu gerçek. Ama bu insanlar zamanında büyük fedakarlıklar yapmışlar, bu da bir gerçek. Biz şimdi bu insan malzemesine yılgın, yorgun, mülteciliği bir yaşam tarzı olarak yaşayan, fedakarlığa yanaşmayan, buradaki ayrıcalıkların üzerine yatan bir kitle diye eleştiriyoruz, suçluyoruz. Ama bu insanlar bir dönem büyük fedakarlıklar yapmışlar. İçlerinden bazıları varını-yoğunu vermiş, gününü-zamanını vermiş, ama sonuçta hayal kırıklığına uğramışlar. Bu bozuk, bu tahrip olmuş insan malzemesi, sorunun bu yönü kavrandığı zaman bir anlam taşıyabiliyor. Ve devrimci hareketten umudunu kesmiş bu insanların, güven veren bir yurtsever harekete nasıl bağlanabildiğini, biz hiç değilse Kürt kitleleri üzerinden görebildik.

Konuşmamın ilk bölümünde üç boyutluluk olayını vur-

gulamaya çalıştım. Onun dışında buradaki çalışmanın imkanları nelerdir. Bu biraz daha somut bir sorun, daha önce de ona yanıt vermeye çalıştım. Bunun dışında partimiz burada güçlenmek istiyorsa, Türkiye’de güçlenineli bence. Biz burada kendi iç dinamikleriyle güçlenmek için herşeyi yapıyoruz, ama en büyük emek verdiğimiz insanlar bile elimizin içinden kayıp gidiyorlar. Devrimci kadro yetiştirdiğimizi zannediyoruz, üç sene sonra bakıyoruz ki bozuk bir mülteci çıkmış çıka çıka. Emegın en büyüğü verildiğı halde, Türkiye’ye adam çıkarıp gönderemiyoruz. Birkaç kişi gönderdik, bunlar geldiler, burada bir süre çalıştılar, ama buradaki bazı yoldaşların bildiğı gibi, zorlukların ardından da kaçıp geri gittiler. Ama uğruna ölünecek bir dava gördükleri zaman ölüme giden yüzlerce insanın buradan çıkabildiğini, Kürt hareketi kendi deneyimi üzerinden somut olarak gösterdi. Bunlar genç ve eğitim almış insanlar.

Bu genel perspektifin ötesinde somut olarak şunları söyleyeceğim. Parti kongresi yurtdışı çalışmasının, herşeye rağmen olanakları zorlayarak, bir yurtdışı komitesi aracılığıyla sürdürölmesini Merkez Komitesi'ne tavsiye etmeli. Bugüne kadar bu alanda birçok yurtdışı komitesini dağıtmak zorunda kaldık. Sonuncusunu da kongreyi önceleyen süreçte dağıtmak zorunda kaldık. Daha geniş ve esnek bir platform kuruldu yerine. Çeşitli bölgelerde dayandığımız insanlardan oluşan, yapılacak işlerin konuşulduğu, bu açıdan politik-örgütsel bir yönlendirmenin de yapılabildiğı bir platform bu. Ama partili kimlikle birlikte, yeniden bir yurtdışı komitesi oluşturmamız gerekiyor. Birincisi bu.

İkincisi; yurtdışında parti örgütünü genişletmekten sözetti Sinan yoldaş. Buna ilke olarak karşı çıkılamaz şüphesiz, zaten fiiliyatta böyle bir uygulama da var. Ama çok hassas davranılması gereken bir alan. Başlangıçta biz burada üye ve aday üye alımı yapmadık, kurallamız çok katıydı. Her an

Türkiye'ye gitmeye, gidip oradaki mücadelede yer almaya hazır olacak bir devrimcilik anlayışına sahip olan herkes aday üyelik için başvurabilir, diye koyduk meseleyi, halen de bu geçerli. Bazı insanlar başvurular ve Türkiye'ye de geldiler. Yeni dönemde de bazı insanların iyi özelliklerini veri alarak, ileri devrimciliği zaman içerisinde onlara kavratma, onların devrimci kişiliğini zaman içerisinde geliştirme perspektifiyle, iyi niyetli bazı insanları üye aldık, ama bazılarını da ihraç etmek zorunda kaldık. Daha geniş bir hücremiz vardı, şimdi daha dar bir hücremiz var.

Yurtdışı çalışması biraz kendini bulmadan, dış koşulları da hesaba katarak, bu konuda çok aceleci davranmanın yarar sağlayacağını zannetmiyorum. En iyi niyetli insanlar bile zaman içerisinde bir biçimde problemlili olabiliyorlar. Devrimcilik anlayışında zaten belirgin bir zayıflık var. Yurtdışı bugün bizim normlarımıza uygun komünist militan çıkartmıyor. Samimi komünist sempatizanları çıkarabilir, samimi parti sempatizanları çıkarabilir. Ama kolay kolay komünist militan çıkartmıyor. İnsanların fedakarlıklarının sınırları oluyor, devrimcilik anlayışlarının sınırları oluyor. Bunlar bizim kabul edemeyeceğimiz sınırlar. Bunlar parti üyeliği konumu ve onuruyla bağdaşamayan sınırlar. Bu konuda çok acele etmemeliyiz. Tersine parti kongresi bu konuda belirgin bir ihtiyat tavsiye etmeli. Biz iki sene sonra bir başka karar alabiliriz, ama şimdi, özellikle bazı başarısız uygulamaların ardından, daha ihtiyatlı davranmalıyız.

Ancak yanlış bir görüntünün ortaya çıkmaması için şunu da belirtmek istiyorum. Yurtdışındaki en iyi insan malzemesi herşeye rağmen bizde. Bunu içtenlikle söylüyorum ve bu benim dolaysız gözlemim. Ben en sert bir biçimde yurtdışı toplantılarında insanları eleştirirken de bunu söylüyorum. Ya da sert eleştirilerim karşısında bazen onlardan biri kalkıp bana, bizden daha iyisi de yok diyorlar. Yurtdışında

gerçekten de daha iyisi yok, en iyisi bizde. Ama bu çok tartışmalı bir insan malzemesi, en iyisi bizde olduğu halde bu böyle. En iyisinin bizde olmasının gerisinde de yılların emeği var, bu insanlarla en ileri düzeyde ilgileniliyor.

Sonuç olarak, yurtdışında çok tartışmalı, çok yıpranmış, tahrip olmuş bir insan malzemesine sahibiz. Bunun çeşitli nedenleri var. Yurtdışında devrimciliğe güven kalmadı, devrimci hareketlere güven kalmadı. Bir sürü düzeysiz, samimiyetsiz, ikiyüzlü insan var çeşitli hareketlerin etrafında. Hareketler onlarla iyi anlaşıyorlar, deyim uygunsa birbirlerini iyi idare ediyorlar. Oysa biz yurtdışında samimiyetsizliği, ikiyüzlülüğü kabul etmiyoruz. Bize bir takım olanaklarını sunmayan insanlarla ilişkimizi kesiyoruz, bu kadar katı bir tutum alıyoruz. Bazı insanları kovuyoruz, bu açıdan pragmatist bir tutumumuz yok. Diğer örgütler bu açıdan çok farklı. Biz mesela mülteci akını kabul etmiyoruz. Türkiye'den buraya insan getirilmesini başından itibaren yasakladık, şu veya bu nedenle akrabalarına yardım etmek isteyen insanlarla problemlili olduk, bunların bazılarına ceza bile verdik. Ama diğer örgütlerde bu böyle değil. Bu tür örgütler her türlü zaafı bağdaşabiliyorlar. Mülteci akını kendileri için bir kitle tabanı sayabiliyorlar, bu tür sorunlara çok faydacı yaklaşıyorlar.

Herşeye rağmen yurtdışında en iyi insan malzemesinin bizde olduğunu belirttim. Ama bu yurtdışında en iyi çalışan örgütümüz anlamına gelmiyor. O bozuk insan malzemesine rağmen bazı eski örgütler bizden daha iyi çalışabiliyorlar. Çalışma tarzında, politika yapma alanındaki zayıflıklarımız yurtdışına da bir biçimde yansıyor. İnsanlar iyi niyetli, belli fedakarlıklara da hazır, ama doğru ve etkili bir çalışmayı bir türlü oturtamıyorlar.

Yurtdışındaki sorunların neler olduğunu Arif yoldaş raporunda ifade etmiş, bunlara girmem gerekmiyor. Kadro-

su yok gerçekten, çeperimizi örgütleyebilmiş değiliz, bir önderlik organı yok. Bu konuda girişimler olmadığı anlamına gelmiyor. Ama yine de mevcut durumun tablosunu veriyor.

Bunun dışında söylenecekleri yoldaşlar söylediler. Yurtdışındaki insanlar, büyüyen, güçlenen ve sınıf yönelimi içerisinde mevzi kazanan bir hareket görmek istiyorlar. Benim kongremiz şahsında partimize son olarak söyleyeceğim budur. Bu, yurtdışı çalışmamıza soluk aldirtmanın, ona tempo kazandırmanın, onu güçlendirip sıçratmanın olmazsa olmaz koşuludur.

Arif: '96'da yaptığımız konferansta ortaya konulan açıklıklar bugün de geçerliliğini koruyor. Ama sanıyorum iki yıla yakın bir zaman geçti. Kongreye şöyle bir önerim olacak; önümüzdeki süreçte ikinci bir Yurtdışı Örgütü Temsilciler Konferansı toplamalıyız. Bunun bugüne kadar yaşanmış süreci ve önümüzdeki süreci değerlendirebilmek, yeni politikalar saptamak açısından önemli olduğunu düşünüyorum.

İkincisi; yoldaşın da vurguladığı önemli bir nokta var. Örgütümüzün Türkiye'deki gelişme düzeyi, direnişler veya grevlerde tuttuğu yer yurtdışında saflarımızda heyecan yaratıyor. Moral ve motivasyon açısından önemli bir rol oynuyor. Buna ilişkin materyallerimizi yurtdışında değerlendirmemiz gerekir. Partimiz bunu gözetineli ve değerlendirmek için yurtdışına ulaştırmalıdır.

Mali sorunlar üzerine

Cihan: Mali sorunlar, üzerinde çok tartışılması gereken bir konu değil bir bakıma. Meselenin özü 3. Genel Konferans'ın "*Yerel çalışmanın sorunları*" arabaşlıklı bölümünde var. Bu açıdan tartışılmaktan çok, çözüm ve pratik uygulama bekleyen bir sorun.

11 yıllık bir siyasi yaşamımız var. Bu süre zarfında biz hiçbir evrede bir mali bunalım yaşamadık. Çok önemli giderlerimiz oldu. Yasadışı bir örgüt olmak bile başlı başına bir sorundur. İki de bir ev değiştirmekten tutunuz da yasadışı propaganda-ajitasyon çalışmasının maliyetinin yüksek oluşuna kadar, belli büyük yatırımlar yapıp da bir takım teknik imkanlar kaybetmeye kadar, bir dizi masraf alanı var yeraltı yaşamında. Son 3-4 yıldır yoğun bir kitap ve legal yayın faaliyetimiz var. Bunun da getirdiği çok ağır bir maliyet

var.

Ama sonuçta biz, bu 11 yıl içerisinde işlerimizi aksatmadan yürütmeyi de iyi-kötü başarabildik. Bu, gerçekten de çok özel gayretlerle mümkün olabildi. Bunda yurtdışı örgütümüzün, yurtdışındaki sempatizan işçi ve emekçilerin katkılarının çok belirleyici bir payı oldu. Düzenli bağış kampanyalarının yanı sıra, sıkışık anlarımızda örgütün ihtiyaç duyduğu meblağları yine ara bağışlar vb. yollarla temin etmeyi yurtdışı örgütü için itiraz edilemeyecek bir sorumluluk saydık. Yurtdışı örgütünün hiç değilse bugüne kadar bu konuda epeyce fedakar davrandığını da kabul etmek gerekir. Gerçekte geniş bir kitle tabanımız yok yurtdışında. Henüz dar bir hareketiz herşeye rağmen. Bir bakıma herkes dar bir tabana sahip ve şimdilik biz de öyleyiz.

Hareketimiz sürekli büyüdü, genişledi, faaliyeti çeşitlendi, masrafları arttı. Oysa yurtdışı örgütü bu arada çok fazla bir gelişme yaşayamadı. Kitle tabanı genişlemediği ölçüde ise, hareketimizin büyüyen ihtiyaçları karşısında kaynakları gitgide sınırlı kaldı. Bu sınırlı kaynaklarla giderek daha da büyüyen bir katkıyı yapmak zorunluluğuyla yüzyüze kaldı. Bunu karşılamak giderek onu da zorlamaya başladı. Ve giden yerde, özellikle son bir senedir, artık bu konuda kelimenin gerçek anlamıyla zorlanmaya başladı. Bize en yakın bazı insanlar boğazına kadar borcun içerisinde. Bunlar işçi, emekçi, çalışan insanlar oldukları halde kredi bile çekemez duruma düştüler. Dolayısıyla bu alandaki imkanlar artık sınırına gelmiş durumda.

Sorun sadece bu da değil. Masrafları yurtdışı örgütünden karşılamak demek, tüm bir mali ihtiyacı MK üzerinden karşılamak anlamına geliyordu. Bu konuda bazı özel çabalar olmasaydı, bu imkanlar bu düzeyde sağlanamazdı da. Yurtdışında bir takım kaynaklar hazır da durmuyor; bu kaynakları temin etmek, katkı ve fedakarlığı süreklileştirmek, yurt-

dışına daha özel bir ilgi, daha özel bir emek vermeyi de gerektiriyor.

3. Genel Konferans'ta bu durumun artık son bulması gerektiği üzerine bir değerlendirme yapılmıştı. Benzer bir değerlendirme 2. Genel Konferans'ta da vardı. 2. Genel Konferans'ın yurtdışı örgütüne bağış kampanyası üzerine yapılan çağrı bildirisinde, bugüne kadar yurtdışı örgütünün bu konuda sağladığı destek olumlandıktan sonra örgütümüz artık bu konuda kendine gitgide daha çok yeterli hale geleceği üzerine bir vaat de yer aldı. Bu vaadin gerekleri yazık ki bugüne kadar fazlaca yerine getirilemedi.

3. Genel Konferans'ın mahalli örgütlere ilişkin değerlendirmesinin "*Teknik altyapı ve mali açıdan kendine yeterlilik*" arabaşlıklı bölümünde ise, bu durumun artık son bulması gerektiği üzerinden net bir uyarı var. O günden bugüne alınan mesafe nedir; bu konuda yoldaşlar konuşabilirler. Örneğin bir yerel örgütümüzün bu konuda hiç değilse bir dönem için daha özel gayretleri olduğu biliniyor. Bu, yerine göre kendini, yani örgütsel yapıyı riske sokmak gibi sonuçlara da yol açtı. Ama bunun dışındaki alanlar ne yaptılar, bu sorunu ne kadar ciddiyetle önlerine çektiler, gerekleri konusunda ne kadar özel bir gayret sarfettiler ve sonuçta ne mesafe aldılar, tartışmaya açık, daha açıkçası negatif yanıtı açık bir soru bu.

3. Genel Konferans değerlendirmelerinin ilgili bölümünde şöyle deniliyor:

"Mali konularda mahalli örgütler bugüne kadar hemen tümüyle merkezi olanaklara dayandılar. Başlangıçta belli temel ihtiyaçlar çerçevesinde bunun anlaşılır nedenleri vardı. Ne var ki bu öylesine bir alışkanlık ve rehavet yarattı ki, kendi mali olanaklarıyla faaliyetini örgütleyecek bir yeterliliğe ulaşmak, dahası, örgütün genel ihtiyaçlarına da katkıda bulunmak gibi bir temel sorumlulukla yüzyüze olduklarını nere-

deyse tümünden unuttular. Bu alışkanlığa, bu yerleşmiş ve kökleşmiş zaafa mutlaka bir son verilmelidir. İl komiteleri il düzeyinde gelir kaynakları yaratmak, bunları yaratıcı bir çabayla sürekli çoğaltmak, bu arada aidat ve bağışları tam bir düzene sokmak sorumluluğuyla yüzyüzedirler. Hareketin genel planda ve merkezi faaliyetlerinde hızla artan giderleri bunu ayrıca gerektirmektedir. Tüm İK'lar bir an önce mali açıdan MK'ya yük olmak bir yana, gelirlerinin bir kısmını merkeze aktararak ona yardımcı da olmalıdırlar.

"Mali ve teknik açıdan kendine yeterlilik! Bu, yerel örgütlerde yeni dönemin parolası olmalıdır." (EKİM 3. Genel Konferansı/Siyasal ve Örgütsel Değerlendirmeler, Eksen Yayıncılık, s.188)

Okuduğum bu paragraf, aynı zamanda kongreye sunulmuş bir karar önerisi olarak da kabul edilmelidir. Ve bu sorun yeni, partili dönemde mutlaka çözülmelidir. Burada tartışmaları ayrıntıya boğmadan bu sorunu çözeceklerini yoldaşlar vaadetmelidirler.

Bu sorun nasıl çözülür? Devrimci bir örgütte bu sorun nasıl çözülüyorsa öyle çözülür. Bu ülkede çok sayıda devrimci örgüt var. Herkesin yurtdışı imkanları da yok. Herkesin yurtdışında bu işle çok özel bir kaygıyla ilgilenen kadroları da yok. Ama örgütler gene de işlerini iyi-kötü yürütüyorlar. Demek ki oluyor.

Bizde yakın geçmişte zaman zaman "para niye gecikti?" diyerek tepki gösteren sözde kadrolarımız bile oldu. Böyle bir tutum kabul edilemez. 3. Genel Konferans'ımızın değerlendirmesinde sorun ve görev bu kadar açık konuluyorken, böyle bir tutumu büyük bir sorumsuzluk örneği saymak gerekir. Daha önce de hatırlattım; 2. Konferans'ımızın bu konuda yurtdışı örgütüne seslenen özel bir bildirisi var, bu bildiri basınımızda da yayınlandı. 3. Genel Konferans'ımızın ise demin okuduğum değerlendirmesi var. İstanbul İl

Komitesi bir tarih verdi ve bu tarihten itibaren yerel alt komitelere yapılan ödeme yarı yarıya düşürülecektir denildi. Sonuçta bu söz de tutulmadı.

Yıllar önce *Ekim*'deki bir başyazıda, "Yeterli mali kaynaklar yaratamadığından dolayı kendi siyasal faaliyetini daraltan bir örgüt devrimci değildir, olamaz" mealinde bir değinmede bulunulmuştu. O zaman bazı yoldaşlar tepki gösterdiler. Bu meseleleri başyazılara yansıtmamak gerekir, dediler. Bu değinmeyi içeren başyazı yazılalı en az dört yıl oldu (muhtemelen '94 yılına ait bir yazıydı), ama sorun hala da çözülmemiş halde duruyor. Dahası gitgide büyüyor, ağırlaşıyor. Bu meselenin çözülmesi lazım. Biz devrimci bir parti isek gerçekten, bu mesele de çözülür. Ben daha fazla bir şey söylemek istemiyorum.

Kaynaklarımız olsa, yurtdışında banka hesaplarımız olsa, mesele yok. Böyle olsa ben kalkıp bundan dolayı yoldaşlarımızın ek sıkıntılara girmesini herhalde istemem. Ama böyle bir kaynağımız yok. Bu meselenin çözülmesi lazım. Ötesi berisi yok bu işin. Mesele nasıl çözülür? Yanıtını hayat içinde yerel örgütlerimiz bulmak zorunda. Nasıl çözülüyorsa öyle çözülür.

En basitinden, özellikle de politik önemini çok çok önemli gördüğüm bir alandan örnekleyeyim. Düzenli aidat ve bağışları oturtmak, çeperimizdeki insanların, bağ kurduğumuz emekçilerin fedakarlığını en ileri noktada zorlamak, bu konudaki kaynakları arttırmak için sürekli olarak kitle bağlarını geliştirmek zorundayız.

Bu, politik açıdan çok önemli bir sorun, yoksa bugünkü dar ilişkiler ağı içinde burdan gelecek olan katkılar belki bizim dışımızın kovuğunu bile doldurmaz. Bütün örgüt üyeleri ve aday üyeleri aidatlarını düzenli olarak ödemelidirler. Buna profesyonel çalışan kadrolar da dahil. "Giderlerimiz zaten parti karşılıyor, parti aldığımızı gerisin geri partiye

vermenin ne anlamı var ki” demek, üye aidatı sorununun politik anlamını ve işlevini kavrayamamak demektir.

Parti her profesyonel kadrosuna belirlenmiş bir ödeme yapar. Bu nedir? Diyelim ki bugünün Türkiye’sinde bu, ev kirası vs. içinde 40 milyondur. “Partinin bana verdiği bu 40 milyonun %5’i olan 2 milyonu tasarruf edip, ayın sonunda parti ödentisi olarak gerisin geri partime vermek benim temel bir sorumluluğum” diyebilmelidir bir profesyonel parti üyesi. Bu konumdaki bir parti üyesi; bu para normal olarak benim kullanımıma verilmiş, harcamak benim iradem dahilinde, ama ben bu paranın şu kadarını tasarruf ederek gerisin geriye partime aidat olarak vermek durumundayım diyebilmeli. Bu açıdan bakıldında hiçbir parti üyesi aylık düzenli aidat uygulaması dışında kalmaz. Çoğu kere bu sorumluluk fazlasıyla hafife alınıyor. Oysa bu temel bir tüzük hükmü, parti üyesi olabilmenin temel gereklerinden biri. Bu hükmün bir mantığı var ve bunun ne olduğunu kabaca örneklemiş oldum. Sorun bunun gereklerine uygun davranabilmektir, bu açıdan kendini disipline edebilmektir. Partiye karşı yükümlülükleri çerçevesinde bu alandada biliçli bir özveride bulunabilmektir.

Öte yandan çevremizdeki her insandan mümkün mertebe düzenli bağış almalıyız. Öyle fakirdi zengindi ayrımı da yapmamalıyız. En fedakar olanlar her zaman tam da o fakir insanlardır, emeğiyle geçinen işçi ve emekçilerdir. En yoksul insanların bile fedakarlığından yararlanmalı, katkılarını alabilmeliyiz. Çünkü onların üç kuruşluk katkısı bile politik açıdan çok büyük bir değer taşır. Bunun da politik mantığı üzerinde durmak gerekir.

Çoğu kere denilir ki “geliri zaten az, asgari ücret alıyor, ondan ne alacağız ki?” Bu iddiaya daha yakından bakalım. Diyelim ki devlet bu kişiye sadece 40 milyon veriyor. 40 milyonla yaşayan, partisi için fedakarlık ederek, pekala 38

milyonla da yaşayabilir. Devlet enflasyonla, hayat pahalılığı ile, dolaylı dolaysız vergilerle onun boğazını durmadan sıkıyor ve cebinden çekip çekip alıyor. O işçi, emekçi kendi bilinçli iradesi ile 2 milyonu da ben kendi tercihimle partime vereyim hiç değilse diyemez mi? Bu bir politik bilinç sorunu değil mi? Nihayetinde herkes kendi gücü oranında veriyor. Ama biz bu meselelere politik olarak bakmadığımız için, zaten aldığımız ne ki adamın, ondan ne alacağız diyebiliyoruz. Hayır, herkesten aldığımız ile orantılı bir katkı almak, ilgili kişinin politik bilincini, partiye karşı sorumluluk bilincini ve duygusunu geliştirmek bakımından çok özel bir önem taşır. Bu sanıldığından da önemlidir. Tabii ki geliri daha iyi olandan daha fazlasını almak lazım, bu ayrı bir sorun. Deyim uygunsa biz “artan oranlı vergiyi” herşeyden önce kendi çeperimizin maddi fedakarlıkları alanında uygulamalıyız.

Bunun dışında, çevremizdeki insan ilişkilerinden, kitle desteği artan bir parti haline geldiğimiz oranda kitlelerin fedakarlığından yararlanmak gibi bir sorunumuz var. Ama kitle tabanımız yok, demek bir açıklama değil. Kitlemel tabanı yaratacak olan parti örgütleri ve bir bütün olarak kadrolardır. O halde bunu başarabilmek için de öncelikle dönüp kendi sorumluluklarına bakmalı ve bunun gereklerini yerine getirmelidirler. Her bakımdan olduğu gibi, gelir kaynakları yaratma bakımından da. ...

(...)

Örneğin, masrafları çok yüksek olan bazı çalışma alanlarındaki yoldaşlar, mevcut imkanlar ölçüsünde bile mali kaynaklar yaratmak, böylelikle masrafları azaltmak ve bir ölçüde de karşılamak konusunda çok sorumlu davranmadılar. Sadece özel gayretlerle yeni kaynaklar ve imkanlar yaratmak bakımından değil, mevcut olanlara sahip çıkma yönünden de zayıflık sergileniyor. Kendi içinde ve tek tek önemsiz

gibi görünen, ama örgütlendiğinde, birleştğinde mali bakımdan önemli katkılar getirebilecek kaynak ve imkanlar ortayda, sahipsiz bırakılabiliyor. Ve biz bu tür şeyleri fazlasıyla yaşadık.

Bir halk deyimi vardır, “hazıra dağ dayanmaz” derler. İnsanlar tasarruf denilen şeyi bilmiyorlar, harcamaları minimuma indirmek için gerekli çabayı göstermiyorlar. Neden? Para nasılsa bir şekilde geliyor da ondan. Bu kötü bir alışkanlık, bir rehavet yaratıyor. “İhtiyaç keşfin anasıdır” demişler. Hazır kaynakları kismadan, merkezi fonların böyle bir kolaycılığa yolaçmasma bir son vermeden, bu soruna bir çözüm bulmak da mümkün değil.

Temmuz: İlimizde bu konuda ilk önemli adımlar aida ve bağışların toplanması çerçevesinde atılmaya başlandı. Yoldaşın biraz önce işaret ettiği, “zaten örgüt bize veriyor, biz geri mi vereceğiz?” türünden belli bir zorlanma da oldu. Bu konuyu tartışıp bir açıklığa ulaştıktan sonra, bu işleyişi yerleştirmeye çalıştık. (...)

Daha genel planda şunları söyleyebilirim. Bu konuda, olumsuz anlamda biraz oturmuş bir tarz ve alışkanlıklar var. Birincisi, her adımda bilinçli bir biçimde üzerine gidilmezse, süregiden işleyiş pek bozulmuyor. Ve ancak bir kriz gelip patlak verdiği zaman müdahale yeniden, bu kez daha sert biçimde gündeme geliyor. İkincisi, eğer kendi maddi imkanlarınızı biriktiremediyseniz, hala da önemli ölçüde profesyonellerden oluşan bir örgütse bu ve tabanını da henüz bulamadıysa, bu müdahalenin de bir karşılığı olmuyor. Sadece gelir kaynağı yaratmanın özel biçimlerine daha fazla yönelme sonucunu doğuruyor.

Ama şimdi örgütün ulaştığı düzey açısından bakıldığında, bu sorunu daha esaslı olarak, politik yönü üzerinden çözme imkanları geliyor. Bu, henüz çevremizden, tabanımızdan bağış toplama biçiminde olmasa da, atılan adımlar

buraya doğru genişlemek durumunda. (...)

Bir de maddi desteği çeperimize, tabanımıza doğru yaymak sorunu var. Bu da bir tarz sorunu. Sorun, politik yönüyle kavrayıp, disipline etmek, bu çerçevede tabanla ilişkilerini de böyle kurmak ve ondan sonra da çeperimizde bağış alma işini kişisel ilişkiler alanı olmaktan çıkartıp düzenli işleyen bir mekanizmaya kavuşturmak sorunudur. Yoksa, tek tek kişilerin kendi dost çevrelerinden ve ilişkide oldukları insanlardan, biraz kişisel ilişkiler alanından hareketle destek almaları biçimine bürünebiliyor. Bu hem o kişisel ilişkilerde ayrı zorlanma alanları yaratıyor, hem de onun politik muhtevası her seferinde gölgeleniyor. Bu yüzden bu işleyişi örgütte oturtuktan sonra, bunu çepere, dışımıza, tabana doğru yaymanın biçimsel de olsa belli mekanizmalarını nasıl oluşturabiliriz diye dönüp bakmak gerekiyor. Bu, ona politik bir muhteva kazandırmak ve gerçek kapsamıyla işletebilmek açısından da gerekli.

Maddi desteğin çevresel, kişisel değil örgütsel, politik yönünün güçlenmesi, bu konuda daha gönüllü, daha bilinçli bir ilişkinin gelişmesi anlamına gelecektir. Bunlar öncelikle politik yönüyle çözülecek sorunlardır, ama yanı sıra biçimsel belli formlar da bulmak zorundayız. Maddi desteği çeperimize doğru yaymak için, bunu, hem kampanyalar hem de olağan düzenli bir işleyiş haline getirmek zorundayız.

Ek olarak belirtmek istediğim, bizim bu konuda bilinci, tarzı, işleyişi, denetimi, disiplini sadece illegal örgüt alanında değil, parti çalışmasının bütün birim ve alanlarında aynı şekilde varetmemiz gerekliliğidir. Yanı sıra harcamalar konusunda düzeni ve belli standartları her alanda oturtmak gerekiyor.

Örgüt çalışması içindeki organların, kadroların örgütten ne aldıklarının ve buna ne katmak durumunda olduklarının, faaliyet gelirlerinin giderlerinin belli olduğu, yani her alana

ve herkese eşit işleyen bir çark olduğu konusunda saflarımızda hem berrak bir bilinç, hem de oturmuş bir işleyiş yaratmak gerekiyor. Böyle olmadığı ölçüde, işin hem fedakarlık hem de sahiplenme boyutu dumura uğrayabiliyor. Bu bilinç geliştiğinde sorumluluk duygusu da güçlü olacaktır. Bu konudaki her türlü aksamaya doğru bakıp doğru müdahale etmenin de önünü açacaktır.

Celil: Örgüt çalışmasının bütün alan ve birimlerinde, partiyi maddi bakımdan desteklemek, partiye yük olmamak için, gerek giderlerde tasarruf, gerekse de verili imkanları değerlendirmek, yeni kaynaklar yaratmak için bu konuda ileri bir sorumluluk bilincini geliştirmemiz ve pratik gereklerini yerine getirmemiz gerekiyor. Tüm bu noktalarda sorunlarımızı aştığımız söylenemez. Özellikle, faaliyet giderlerinin daha büyük olduğu, aynı zamanda bu giderleri karşılama imkanlarının da daha geniş olduğu çalışma alanlarında yukarıda işaret ettiğim sorumluluk bilincini sergilemek daha özel bir önem kazanıyor.

Örneğin açık çalışma alanında ilk süreçte alanın imkanları üzerinden çalışmayı finanse etmek konusunda daha titiz ve sorumlu davranılabiliyordu. Hem yayınların çok sınırlı güçlerle daha fazla dağıtımı yapılabiliyor, hem de paraları daha düzenli toplanabiliyordu. Ama örneğin şimdi kitapçılarda kitaplarımız bulunmayabiliyor. Satılmadığından dolayı değil. Kitap bitiyor, yerine yenisi götürülmüyor. Satılıyor, parası alınmıyor. Ya da daha geniş yerlere dağıtılabılır, bu yapılmıyor. Bugün kitaplarımızın daha yaygın bir dağıtımını, satışını örgütleme imkanlarımız geçmişe göre daha fazla. Bu zaten politik çalışmanın doğal bir ihtiyacı da. Maddi bakımdan ise, tek tek küçük görünse de, etkin bir organizasyon ve denetimle yaratacağı maddi imkan hiç de küçümsemez olmayacaktır. (...)

Diğer bir sorun açık alan birimleri üzerinden ortaya çıkı-

yor. Bizim çok sayıda açık alan birimimiz var. Bunların çoğunun kendi giderlerini karşılayabilecek potansiyelleri var. Siyasal faaliyetin yürüdüğü, geliştiği her yerde kitle ilişkileri de gelişir, genişler. Hele açık çalışmada bunun imkanları daha fazladır. Her yere girip çıkabilmek avantajı vardır. Sendikacıdır, işçidir, memurdur veya esnaftır, vb. Politik faaliyet ve etki ile birleştiği ölçüde maddi desteğin o kadar çok muhatabı vardır ki. Eski tanıdıkların, eski ilişkilerin vardır, ilişkisini maddi yardım yönüyle sürdürmeyi tercih edenler vardır, vb.

Açık alanın birçok birimi, yürüttüğü siyasal faaliyetin ürünü olarak maddi bakımdan kendine yeterli düzeye gelebilir. Maddi ihtiyacı kitle çalışması içinde ve kitle ilişkileri üzerinden karşılama konusundaki basıncın ve atılacak adımların kendisi bile siyasal çalışmaya ek imkanlar sunar. Sen kitle ilişkilerine yöneldiğinde, kitap ve yayın götürdüğünde, tartıştığında, ilgi gösterdiğinde, o insanlar da buna karşılık verirler. Saflarımızda, maddi imkanlarımız sınırlı, bu yüzden etkin bir kitle çalışması yürütemiyoruz, anlayışına meydan vermemeliyiz.

Kitle ilişkilerinin örneğin kitap, dergi, bülten vb. parasını karşılamalarını sağlamak konusunda bir noktayı daha eklemek istiyorum. Amacı gözeten tarzda olmak kaydıyla yer yer esnek davranmasını bilmeliyiz. Örneğin işçi ilişkilerimize yayınları götürüyoruz. Henüz okur düzeyine gelmediği, yayını kendisi için bir ihtiyaç olarak görmediği noktada, yayının parasını sorun edebiliyor. Paramız yok, dolayısıyla getirmeyin, diyebiliyor. Böyle bir durumda bir süre parasını almadan veriyorsun, ama daha sonra "artık parasını ödemen, katkı yapman gerekir" diyorsun. Çıkartıyor işçi 500 bin lira veriyor. Zorlanmadan, gönüllü olarak veriyor. İlişki biraz geliştikten sonra ise yayını kendi çevresine de dağıtmaya başlıyor.

Örgütün bütün alan ve birimlerinde bu konuda bir politik

bilinç, kültür ve tarz yerleştiği zaman, özel gelir kaynakları yaratmak için girilen riskleri ve bunun siyasal-örgütsel faaliyete getireceği sınırlılıkları da bir ölçüde azaltmış olacaktır. Kamulaştırma eylemi, devrimci bir örgütte gerekli olduğu her zaman yapılabilir, yapılmalıdır da. Ama bunun bir kolaycılığa da dönüşmemesi gerekiyor. Politik bakımdan da, başka bakımlardan da.

Sonuç olarak, mali sorunu, “çözülmesi gerekiyor” zemininde kavramamız gerekiyor.

Cihan: 3. Genel Konferans değerlendirmelerinin bu konudaki paragrafı bir yaklaşım olarak somut bir öneri, bu birincisi. İkincisi, bütün yerel örgütlerimiz aidat, bağış meselesini düzene koyacaklar, ilk elden bu konuda MK’ya rapor verecekler. Kitle desteği; bu politik bir yaklaşım sorunu, buna girmiyorum. Yayın satışlarını da somutlamak gerekiyor. Dünyanın parası gidiyor. Ayrıca, açık alan çok para yiyiyor diyoruz da, bu doğru anlaşılmalıdır, insanlar orada makarnayla besleniyorlar. Zorunlu harcamalara gidiyor bu para, kişisel israfa değil. Burada mesele bu harcamalar çerçevesinde tasarruf etmesini bilebilmek ve kitap-yayın satışıyla ve bunun gelirleriyle çok yakından ilgilenmektir. Bu yapılmıyor. Bu çok kesin. Belki şu ara bir parça yapılıyor, ama uzun bir süre yapılmadığı çok kesin. Yayın, kitap satışı, bunlar hep örgütün sorumlulukları. Bunların satışını ne kadar çok arttıırırsak, gelirimiz de o ölçüde artar.

Ben açık alan birimlerine ödemelerin durdurulmasını öneriyorum. Bu birimler eğer iş yapmak için kurulduysa, satacakları kitaplarla ve yayınlarla, artı bağış kampanyalarıyla pekala kendilerini finanse edebilirler. İş yapacak, gazete, kitap satacak, kitle bağı kuracak, bunun yarattığı fonla kendi masraflarını karşılayacak. Hayır, biz böyle işler yapmıyoruz, böyle yeterli gelirimiz yok diyenler varsa, yapılması gereken böyle birimleri en kısa zamanda dağıtmaktır. Yine

ben parti yerel örgütlerine ödemelerin şu andan itibaren yarı yarıya düşürülmesini, gerisinin ise kademeli olarak, 3. Genel Konferans'ta önerilen tarzda bir çözüme bağlanması gerektiğini düşünüyorum

Bunlar salt insanları hizaya sokmak için önerilmiş tedbirler değil. Daha da önemlisi, artık eski şekilde devam edebilecek durumda değiliz, çünkü bugüne kadarki imkanların sınırlarına çoktan geldik. Yurtdışına ve merkeze bağımlılık sürerse, geliştikçe masrafları daha da büyüyecek parti çalışmasının ihtiyaçlarını karşılayabilmemiz hiçbir şekilde mümkün olmaz... (...)

Sinan: Yurtdışında da politik araçlar, yol ve yöntemler geliştirildiği ölçüde, insanlarımız ek katkılar örgütleyebiliyorlar. Katkı kendi dar çevremizin ötesine taşıyor ve çok özel bir teşvik gerekmezsiniz gerçekleşebiliyor. Bunu Türkiye'deki işçi direnişlerine yönelik örgütlenen kampanyalarda da görebiliyoruz. Örneğin Makina Kalıp işçilerinden gelen bir mektup, bir bölgede katkı örgütleyebilmenin önünü açıyor. Öteki bölgeler bunun üzerinden onu devam ettiriyorlar. Mali katkı sorununu, politik faaliyeti örgütleyebildiğin ölçüde çözebilirsin.

Cezaevindeki yoldaşların yurtdışından kendileriyle uzun süredir yazışan bir yoldaşla ciddi, düzeyli bir politik ilişki sürdürmeleri, örneğin o yoldaşın örgüte, davaya, yoldaşlarına karşı sorumluluk bilincini geliştiriyor ve bu maddi bakımdan destek örgütlemek (kendi başına destek vermek değil, destek örgütlemek) noktasında da kendi sonuçlarını ortaya koyuyor. Kısacası, örgütümüz ve açık alan yurtdışından ek mali katkı bekliyorsa, bunun için gerekli politik araçlar yaratmayı da bilebilmelidir.

Açık alanda merkezi harcamalar açısından gelirler ile giderler arasında özel bir düzeni tutturamazsak, parasızlık gibi saçma bir nedenden dolayı politik faaliyetin sınırlandığı

bir sürece doğru gideriz. Örgütün emekçi bir karaktere büründüğünü, sınıf zeminine oturmaya başladığını söylüyoruz. Bugün bir yoldaşımız işten atılsa da bir süre sonra iş bulabiliyor. Böyle bir kimliğe oturduğu ölçüde, ek giderleri karşılayabilecek koşullara ve olanaklara da sahip oluruz.

(...)

Hazal: Sorun birçok yönüyle tartışıldı, açıklık da sağlandı. Ben örnek oluşturması açısından bir çalışma alanındaki bazı deneyimleri aktarmak istiyorum. Örgütümüzün genel tablosunu yansıtan bir şey değil bu kuşkusuz, bu kaydı da düşeyim.

Bu çalışma alanındaki yoldaşlarımız işe öncelikle aidat, bağış vb.'ni bir sisteme oturtmakla başladılar. Artı, yan bir takım gelirler oluşturup bunu bir fon haline getirdiler. Örgütsel faaliyete ilişkin harcamalar bu fondan karşılanıyor. Yine PYO ve diğer yayınlarımızın bu fon ile alınıp dağıtılmasının sağlanması, tekrar disiplinli bir şekilde bunların paralarının toplanması ve bu fona aktarılması biçiminde bir işleyiş oturmuş bulunuyor. Artı, fazlalık olarak biriken paralar bu fondan örgüte aktarılıyor. Dahası bu yoldaşlar attıkları yeni adımların giderlerini de kendileri karşılayabiliyorlar.

Burada asıl sorun, komisyon metninde, konferans değerlendirmelerinde ve buradaki tartışmalarda ortaya konulan perspektifin ileri bir sorumluluk bilinciyle ele alınabilmesidir. Şüphesiz en önemlisi, örgütü belli bir kitle tabanına oturtmak sorunudur.

Bir kaynak nereden, nasıl oluşuyor? Mevcut çevre ilişkilerine politik müdahaleyle, onları sorumlu davranmaya teşvik etmekle oluyor bu. İnsanlar bunu yapıyorlar, ama eğer biz müdahalemizle gerekli açıklığı ve motivasyonu sağlarsak. Demek ki, öncelikli olarak bizler bu sorunun önemini kavradığımız ve bunun gereklerini yerine getirdiğimiz koşullarda, mali bakımdan kendine yeterli örgütler kurmak için ilk önemli adımlar da atılabiliyor.

Türkiye'nin son 20 yılına toplamı üzerinden baktığımızda, düşünsel ve pratik planda devrimci örgütten belirgin bir kaçış yaşandığını görüyoruz. Devrimci örgüt fikrini ve pratiğini terkedenler bireylerden öteye bizzat geçmiş dönemin birçok önemli devrimci akımı olmuştur...

Devrimci örgüt fikri ve pratiğinden bu yaygın ve kitlesel kaçışın gerisinde, birbirini izleyen yenilgilerin her seferinde yeni bir güç kattığı liberal tasfiyeci süreçler kadar, devletin sistematik baskı ve terörünün devrimci örgüt pratiğini bedeli ağır bir siyasal tercih haline getirmesi de var. Tasfiyeciliğin çok yönlü baskısı altında ve devletin sistematik baskı ve terörü karşısında, devrimci örgüt fikrinden öteye devrimci örgüt pratiğinde kararlı ve ısrarlı bir tutum, ancak ideolojik sağlamlık ve devrim davasında siyasal kararlılık ölçüsünde ve sayesinde olanaklı olabilirdi. TKİP bunun en iyi ve yeni dönemdeki tek gerçek temsilcisi olmuştur...

Son 20 yılın birbirini izleyen tasfiyeci süreçleri altında büyük bir bölümüyle liberalleşen sol hareket içinde devrimci örgüt fikrine, pratiğine ve dolayısıyla buna ilişkin sorunlara büyük bir ilgisizliğin olduğunun bilincindeyiz. Fakat devrim düşüncesine ve hedefine bağlı kalan, dolayısıyla bu düşünce ve hedefin biricik gerçek taşıyıcısı olan devrimci örgüte ilişkin sorunlara ilgisini sürdüren gerçek devrimciler için bu kitabın incelenmesi, gerek bakış açısı gerekse pratik deneyim bakımından çok büyük yararlar

ISBN 975-7271-33-0

Fiyatı: 6. 000.000 TL. (KDV dahil)